

བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་ལྷན་ཆོག་གི་གནས་འཕྲིན།
བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༡༩༥༡ གྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ གྱི་ལྷ་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ།

འདོན་བཤེས་ ༤༤ པ།

ཕྱི་ཁབ་ལྷ་ཞིབ་དང་ཁྱུ་དག་པ། - ཚོགས་བྱང་བསོད་ནམས་རྟེ་ཇེ།
པར་པ་དང་ཚུམ་སྒྲིག་པ། - ལྷོ་བཟང་མཚོ་མོ།
དེབ་གཟུགས་བྱས་འགོད། - ལྷོ་བཟང་མཚོ་མོ།
འགྲེམས་སྟེལ་པ། - དེན་ཆེན།

དཀར་ཆག

༢༠༢༤ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་གཉིས་པ། February

- ༡ ་ ལོ་འཁོར་ལོ་མཆོག་གི་མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་སློབ། ༡
- ༢ ་ དཔལ་ལྷན་ཆོག་གི་གཞིན་སློལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གིས་འབྲས་ནད་སྐོར་གོ་རྟོགས་དང་མཆོག་ཉག་ས་བསྐྱུ་བྱ་བ་ཀྱི་ལས་འབྲལ་དབྱ་འབྲེད་གནང་བ། ༤
- ༣ ་ ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༤~༢༠༢༥ ལོའི་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུག་ཀྱི་སྡོན་ཅིས་ཆོད་དཔག་འཆར་ཅིས་ཆོག་སྤྲུང་གི་ལས་དོན་དབྱ་འབྲེད་གནང་བ། ༥
- ༤ ་ དཔལ་ལྷན་ཆོག་གི་གཙོ་མཐུན་པོ་བསོད་ནམས་བསྐྱུ་འཕེལ་མཆོག་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་རྒྱ་བསྐྱེད་ཆོག་གི་འཕེལ་ཆོག་ཆེན་ཐེངས་ ༤ པའི་
མཇུག་སྒྲིམ་མཛད་སྤྱིའི་ཐོག་བཀའ་སློབ་གསུང་བཤད་གནང་བ། ༦
- ༥ ་ དཔལ་ལྷན་ཆོག་གི་གཞིན་སློལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གིས་བོད་མིས་མེར་སྲེག་གཏོང་དོན་དང་འབྲེལ་འབྲེལ་སྤྱོད་དབྱ་འབྲེད་གནང་བ། ༡༡
- ༦ ་ གསར་འཕོད་གསལ་བསྒྲགས། ༡༢
- ༧ ་ ཁྱིམ་ཁྱུང་གྲང་ཐང་འཇམ་པའི་དབྱངས་སྒྲུབ་བྱུག་པ་མཆོག་གི་མཛད་རྣམ་ཞིག་དབྱ་འབྲེད་གནང་བ། ༡༣
- ༨ ་ དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཆོག་གི་གཞིན་སློལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གི་ལོ་རྒྱུས་དོན་ལྡན་སྤྱི་གཞུག་ཞིག་ཆོག་དབྱ་འབྲེད་གནང་བ། ༡༥
- ༩ ་ འཁོར་བའི་དུས་སྟོན་གྱི་ཉིན་མོར་སྤྱི་མཐོན་གཙོ་བོར་གཞུང་འབྲེལ་དུ་ཕེབས་གནང་བ། ༡༤

༢༠༢༤ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་གསུམ་པ། March

- ༡ ་ བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་དབྱ་འཁོར་ཆེད་གཞུག་སྤྱོད་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་དབྱ་ཆ་བསོད་ནམས་ཞོར་དུ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་
སྤྱི་རྒྱུན་ཁུལ་དུ་གཞུང་འབྲེལ་ཕྱོགས་བསྐྱོད་ཀྱི་ལས་དོན་ལེགས་གྲུབ་གནང་བ། ༢༡
- ༢ ་ བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུག་ཀྱིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་བྱད་མེད་ཉིན་མོ་སྤྱང་བཅི་ཞུས་པར་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཆོག་གི་གཞིན་སློལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གིས་
གསུང་བཤད་གནང་བ། ༢༣
- ༣ ་ ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༤~༢༥ ལོའི་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུག་ཀྱི་སྡོན་ཅིས་ཆོད་དཔག་འཆར་ཅིས་ཆོག་སྤྲུང་གི་ལས་དོན་མཇུག་བསྒྲིལ་བ། ༢༥
- ༤ ་ སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ཇ་བ་གངས་རི་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་ཁུལ་དུ་
ཕྱོགས་བསྐྱོད་ལེགས་གྲུབ་བྱང་བ། ༢༦

༡༣ ་ འཇར་མན་ནི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་སྤྱི་ཞབས་མེ་ཀལ་ ལྷ་རེཾ་མཚོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་སུ་ཕེབས་བ།	༣༧
༡༤ ་ གསུམ་བུ་འུའི་དུས་བྱམ་ཐེངས་ ༤༥ པའི་ཐོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གསུང་བཤད།	༣༠
༡༥ ་ སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བྱག་པའི་ལས་དོན་མཐུག་སྐྱོང་གི་ལས་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོགས་གཙོའི་གསུང་བཤད།	༣༥
༡༦ ་ སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བྱག་པའི་ཐོག་གཏན་འབེབས་གནང་བའི་ གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་ཚོད་ཁག་	༤༡
༡༧ ་ དབུས་གཙང་དམ་པ་ཚོས་ཀྱི་ཚལ་ཁའི་སྤྱིག་འཇུགས་དབུ་བརྟེས་ཏེ་མི་ལོ་ཤིལ་པོ་ ༤༡ འཁོར་བའི་དུས་བྱམ་མཛད་སྤྱིའི་ཐོག་ དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་མཚོག་དམིགས་བསལ་སྤྱི་མགྱོན་དུ་ཆེད་ཕེབས་ཀྱིས་གསུང་བཤད་གནང་བ།	༥༤
༡༨ ་ སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བྱག་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག་གི་ ཚོགས་འདུ་མཐུག་བཟློམས་གསུང་བཤད།	༥༩
༡༩ ་ སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བྱམ་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག་གི་ ཚོགས་འདུ་དབུ་འཇུགས་གསུང་བཤད།	༦༤
༢༠ ་ སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བྱམ་པའི་ཐོག་གཏན་འབེབས་གནང་བའི་ གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་ཚོད་ཁག་	༦༩
༢༡ ་ རྒྱ་གར་ནི་མཐུན་སྦྱོར་ཚབ་ཚོགས་རྒྱུང་ཞིག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་ཕེབས་གནང་བ།	༧༡
༢༢ ་ འཇར་མན་ནི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་ལྷན་སྤྱི་ཨ་རྒྱ་ ཨེ་ལི་ཇ་ བེཇ་མཚོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ལ་ཕེབས་གནང་བ།	༧༢
༢༣ ་ སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བྱམ་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག་གི་ ཚོགས་འདུ་མཐུག་བཟློམས་གསུང་བཤད།	༧༤

ཡལོང་ས་མཆོག་གི་མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་སློབ།

འདོན་ཐེངས་སྟོན་མའི་འཕྲོས།

ཐོབ་ཐང་ཅོད་སའི་གཞི་ཅ་དེའི་འོག་ནས་ང་
 ཆོར་གཉའ་གཞོན་དང་སྐབ་ཆོད་བཤད་
 མཁན། བོད་པའི་དབྱུགས་བཀའ་མཁན་
 དང་བོད་མིའི་སློག་འཕྲོག་མཁན་དེ་རྒྱ་མི་དེ་
 ཡིན་དུས། ང་ཆོ་རྒྱ་དང་བོད་ཟེར་བའི་ས་
 མཆོམས་གསལ་པོ་བྱེ་བ་དེའི་འོག་ནས་ང་
 ཆོ་བོད་མི་ནམས་ཡར་ལངས་ཀྱི་ཡོད་པ་
 རེད། ང་ཆོ་བོད་མི་ས་ཡ་དུག་ས་ཆ་དེའི་
 སྐང་དེར་བརྟན་ཐག་ཆོད་ཅིག་ལངས་ནས་
 བསྐྱད་ཡོད་པ་རེད་མ་གཏོགས་དངོས་
 གནས་བྱང་གནས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་དགའ་མཁན་
 ཞིག་ལྟ་བུ་བོད་པའི་ནང་ལ་ཉ་ལམ་མི་སྤྱི་
 པ་རེད། གཅིག་གཉིས་འདྲ་ནི་ཡོད་འགྲོ། ང་
 ཆོས་བསམ་སློབ་པ་ལྟར་ནས་དེ་ཤེས་དགོས་ཀྱི་
 འདུག ང་རང་ཆོ་རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་ལ་

ཡིན་ནའང་རེད། བོད་ནང་ལ་ཡིན་ནའང་རེད།
 སྐབས་དེ་སོ་སོའི་སློབ་པ་སྐབ་བྱ་འཐད་མ་
 འཐད་ཅིག་བྱང་ན་ལམ་སང་ཁོ་རྒྱ་དམར་
 བྱ་གི་རྒྱུག་ཁྲི་རེད། ཁོ་རྒྱ་མི་དམར་པོའི་
 རྒྱུག་ཁྲི་རེད། ཁོ་རྒྱ་མི་ནག་པོའི་རྒྱུག་ཁྲི་
 རེད་ཅེས་ལམ་སང་ཞིག་ཤོད་ཐལ་བྱེད་པ་
 ཞིག་འདུག དེ་ཡག་པོ་རང་མཐོང་གི་མི་
 འདུག དངོས་གནས་རང་རྒྱ་མཆོན་ལྟར་པ་
 ཞིག་དང་། རྒྱ་མཆོན་ཁྲུངས་ལུང་འབྲེལ་བ་
 ཞིག་བཤད་རྒྱ་ཡོད་ན་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་
 རེད། ཁྲུངས་ལུང་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་མཆོན་ཞིག་
 ཡོད་པ་ཡིན་ནའང་མང་ཆེ་བ་དེ་དཔལ་
 འབྱོར་གྱི་གནས་སྤངས་ཐོག་ནས་བྱང་བ་
 ཞིག་མ་གཏོགས་ཅ་བའི་བོད་པའི་ཞེན་ཁོག་
 དེ་བསྐྱུགས་ནས་རྒྱ་ལ་དགའ་ཞེན་བྱེད་པ་ལྟ་
 བྱ་ཉ་ཅང་ཉུང་ཉུང་རེད། གང་ལྟར་ད་ལྟ་
 ངས་བཤད་དགོས་རྒྱ་དེ་བོད་མི་མང་ཆེ་བའི་

ནང་ལ་དེ་འདྲི་བསམ་སློབ་ཡོད་པ་དང་། ཅ་
 བའི་ང་ཆོ་རིས་བཅེ་ས་ཞིག་ཉན་ཉན་ཡོད་པ་
 མ་གཏོགས་མེད་པ་ཉ་ལམ་མི་སྤྱི་དཔེ་པ་འདྲ་པོ་
 རེད། བྱས་ཅང་ཆེ་ས་དེའི་ཐོག་ལ་ང་ཆོས་
 བོང་བརྒྱབ་ནས། ཐུན་བྱ་ཐུན་བྱའི་སློབ་ཐུན་
 མ་མཐུན་ཡོད་པ་དང་། ཐུན་བྱའི་སྐད་ཆ་
 ཤོད་རིས་གཏོང་རྒྱ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་དེ་ཆུང་དུ་
 གཏོང་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་
 འདུག་མ་གཏོགས་ལག་པ་འཆང་ས་འདྲ་པོ་
 ཞིག་དང་། བསྐྱད་བཏགས་ས་ཐུན་བྱ་ཞིག་
 བྱང་མ་ཐག དེ་ལམ་སང་ཆེན་པོ་བཅོས་ན་
 ཡག་པོ་མཐོང་གི་མི་འདུག བྱུགས་སུའི་
 ངོས་ནས་ཡིན་ནའང་། དོན་དག་མེད་པའི་
 རྟོག་སྐྱེད་ཡོད་པ་ཆུང་དུ་འགྲོ་ཐབས་ཤིག་
 དང་། ཆུང་ཆུང་དེ་ཡལ་ཐབས་ཤིག་གི་
 བསམ་སློབ་པ་ལྟར་ན་དེ་མཁས་པ་རེད། རྣམ་
 དཔྱད་རེད། ལྷག་བསམ་རེད། སློབ་པ་ལྟས་
 ས་འདྲ་པོ་ཐུན་བྱ་ཞིག་བྱང་ན་དེའི་སྐྱང་ལ་
 བརྒྱ་འགྲུར་སྐྱོང་འགྲུར་ཡར་སྐྱར་ཉེ་ལམ་རྒྱ་
 དེ་མཐའ་མ་སོ་སོས་དངོས་གནས་ཁྲུངས་
 འཁྲོལ་བ་ཞིག་ཅི་ཡང་མེད་བསྐྱད་མཁན། ཁ་
 ལ་བདག་པོ་མ་བརྒྱབ་པའི་ཐོག་ནས་གང་
 བྱང་མང་བྱང་བཤད་པའི་ལག་རྒྱུས་ལ་
 མཐུག་ཏུ་སོ་སོར་མའི་མཐོང་ཆག་རྒྱ་དང་
 ནང་ཁལ་མི་མང་པོ་ཞིག་སློབ་པ་ཡོང་
 རྒྱ། མདའ་དགྲུགས་བྱ་དགྲུགས་ལ་འགྲོ་
 རྒྱ། དེའི་རྒྱུན་པས་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་

འཕུས་ཤོར་འགོ་རྒྱ་བཅས་ཡག་པོ་རྩ་བ་
ནས་མཐོང་གི་མི་འདུག ངས་དགོན་ལུས་པ་
ལྟར་ང་ཆོའི་སྤྱི་ཆོག་ས་ནང་ལ་བར་ལམ་
གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཤོད་རེས་ཡོད་པའི་དོ་
བདག་སོ་སོ་སྤྱི་འཕུས་ཀྱི་ནང་ལ་མཉམ་དུ་
སླེབས་ཡོང་བ་དེ་ཡག་པོ་མིན་ནམ་བསམ་
བྱེད་ཀྱི་འདུག གོ་སྐབས་དེ་ཟེན་ནས་དགོན་
ལུས་པ་བཞིན། སློན་པར་འཇུགས་མཁན་
དང་། སློན་ཚུར་འཇུགས་མཁན་པན་ཚུན་
ཆང་མ་ལ་རྩ་བའི་ལྷག་བསམ་ཉན་ཉན་ཡོད་
པ་རེད། རྒྱ་མི་བྱེད་འདོད་རྩ་བ་ནས་ཡོད་པ་
མ་རེད། ཤོད་རྒྱ་མིའི་འོག་ལ་བསྐྱེད་ན་ཡག་
བསམ་པ་བྱེད་མཁན་རྩ་བ་ཉིད་ནས་ཡོད་པ་
མ་རེད། དེ་ངས་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམས་པ་ཐག་
ཆོད། བྱས་ཅང་། རྩ་བའི་ལྷག་བསམ་ཡོད་
བསྐྱེད་པ་དེ་མ་གཏོགས་ལ་བཞག་ནས། སྤན་
བྱའི་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བསམ་ཚུལ་རིང་
ཐུང་ཡོད་པ་དེ་ནམས་ག་ལེ་ག་ལེར་ལས་
འགན་མཉམ་དུ་ཁྱེར་མཁན་ཞིག་དང་། སློན་
ས་གཅིག་གི་སྐྱང་ལ་བསྐྱེད་པའི་དུས་ཆོད་
དེའི་རིང་ལ་ཉིན་ནས་ཉིན་བསྐྱེད་ནས་པན་
ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དོ་སློང་དང་
འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཤིག་
ཆགས་ཡོང་དུས། གོང་ཆེ་ས་གནས་བརྒྱུ་
མིག་རྒྱུད་རིང་ས་ལ་བལྟས་ནས་ཡོང་དུས།
རིམ་བས་རིམ་བས་སྐྱེར་དོན་སོ་སོ་པན་ཚུན་
ཡིན་ནའང་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་ས་གཞི་
རྒྱལ་དག་ཆགས་ཏེ། དེ་སྤྱི་ཆོག་ས་ཀྱི་ནང་
ལ་པན་ཚུན་རྒྱུ་སྐྱེད་བཞག་བསྐྱེད་མཁན་

ཀྱི་མི་ཞིག་སྤྱི་འཕུས་ཀྱི་དུས་སྐབས་དེའི་
རིང་ལ་ཐ་མ་དངོས་གནས་དང་གནས་མཐོང་
གཟུགས། རྒྱ་མིའི་སྐད་ཆ་ལྟར་སློབ་ཐུན་པ་
ཞིག་ཆགས་པ་ཡིན་ན་དངོས་གནས་སྤྱི་
ཆོག་ས་ཀྱི་ནང་ལ་མིག་དཔེ་ཆགས་འགོ་ཡི་
ཡོད་པ་རེད། དེ་འབྲེལ་བསམ་སྤྱོད་དང་། དེ་
འབྲེལ་ནས་པའི་ཐོག་ནས་མང་ཆོག་ས་ལ་
བསྐྱེད་བྱ་ཞིག་བརྒྱུ་བ་པ་ཡིན་ན་མིས་ཉན་ཀྱི་
རེད། མིས་བཅི་ཡི་རེད། མིས་མཐོང་བྱེད་ཀྱི་
རེད། མིས་དངོས་གནས་དང་གནས་སོ་སོ་
རང་ཉིད་ཀྱིས་ལག་ལེན་འདི་བཀའ་ནས་ད་
ང་ཆོར་བསྐྱེད་བྱ་རྒྱུ་གི་ཡོད་པ་རེད།
དངོས་གནས་རེད། ལོས་བདེན་བསམ་པ་
ཞིག་ཡོང་གི་རེད། དེ་འབྲེལ་དུས། ངས་
དེ་ནི་རྒྱུན་པར་སྤྱོད་པ་ལ་ཤར་བའི་བཟོ་འབྲེ་
པོ། ཡག་པོ་རེད་བསམ་པ་བྱེད་སོང་། ཡིན་
ནའང་དེ་ཡོང་དང་མི་ཡོང་དོ་བདག་སོ་སོ་
རང་ལ་རག་ལས་ཡོད། ཆང་མས་རྩར་
ཐུག་བྱེད་དགོས།

ཆོག་ས་གཙོ་ཆུན་གཞོན་གཉིས་ཀྱི་
ཐོག་ནས་ཀྱང་པལ་ཆེར་གང་ལ་གང་
འཆམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཞིག་སླེབས་ཡོང་གི་
ཡོད་པ་རེད། དམ་ཆོག་ཐོང་ཁ་གཅིག་བསྐྱེལ་
ཡོང་རྒྱུའི་ཐོག་ལ་དམིགས་བསམ་ལ་ཀྱི་
འུགས་གཞོན་རྒྱག་དགོས། ཁ་ནས་བཞག་
པས་འགྲིག་གི་མི་འདུག ཁྱབ་བསྐྱེད་ཀྱིས་
པས་འགྲིག་གི་མི་འདུག ང་རང་ཆོ་ཁྱབ་
བསྐྱེད་བྱེད་མཁན་དང་སྤྱི་ཆོད་བྱེད་
མཁན་དོ་བདག་རང་ཉིད་ལ་ཆ་རྒྱུན་དེ་སྤོན་

ལ་ཆང་བ་ཞིག་དང་། ཆ་རྒྱུན་དེ་ཡོངས་སུ་
རྒྱགས་པ་ཞིག་སོ་སོས་བསྐྱེད་པས། ངང་ལ་
ཆང་བའི་ཐོག་ནས་མི་ལ་པར་ཤོད་རྒྱུ་དེ་
དངོས་གནས་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་མཐོང་གི་
འདུག དེ་ལུས་ན་བསམ་པ་བྱེད་བྱུང་།

དེ་རིང་ཆོག་ས་གཙོ་ཆུན་གཞོན་
སླེབས་སྐབས་དེ་ཡང་གཅིག་བྱེད་དུས་སྤྱིར་
རྗེ་པོ་ཆགས་བསྐྱེད་ཡོད། ཆོག་ས་གཙོ་
གཞོན་པ་བོན་པ་རེད། ང་ཆོས་ནས་རྒྱུན་
ཆོས་ཟེར་རྒྱུའི་ཆོག་དེའི་འོག་ནས་བོན་པོ་
ཆོས་པ་རེད་ཟེར་དུས་ལམ་མ་བདེ་བ་ཅམ།
ཆོས་ཟེར་བ་དེ་ནང་པའི་ཆོས་རང་ལ་གོ་བའི་
བསམ་སློབ་ཞིག་བཏང་ཡོང་དུས། པན་དང་
པོན། ཆོས་དང་པོན་ཞེས་རྒྱག་པར་བཞག་
བསྐྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། པོན་པོའི་གཞུང་གི་
ནང་ལ་ཡང་པན་པོན་ཟེར། མདོར་ན་རྒྱགས་
གསལ་བཏང་ནས་ཆོས་ཅན་ཞིག་བརྒྱུགས་
པའི་སྐབས་ལ་ཡིན་ནའང་། པོན་ཅན་ཟེར་བ་
མ་གཏོགས། ཆོས་ཅན་ཟེར་བའི་ཆོག་དེ་ཟེར་
ཀྱི་མེད་པ་རེད། ཆ་ན་རོ་ཆོས་བཞག་ཆོས་
ཟེར་བའི་ཆོག་དེ་བརྗོད་མ་རྩར་བ་འབྲེ་པོ་
ཆགས་ཏེ་གང་ལྟར་ག་དུས་ཡིན་ནའང་པོན་
པོ་ཟེར་བ་ཡིན། དེ་རིང་ཁ་སང་དངོས་ཡོད་
གནས་ཚུལ་ལ། དཔེར་ན། པོན་པོའི་ནང་ལ་
ཡིན་ནའང་། ངའི་མཐོང་ཚུལ་ལ། ནང་པ་
སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་པོད་ལ་དར་བའི་རྗེས་
སུ་པོན་དེའང་ཏ་ཅང་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན། ནང་
པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་སློབ་སྤྱོད་གསུམ་ཀྱི་
ནམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་མདོར་ན་ནང་པ་
སངས་རྒྱས་པའི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆང་སྤྱགས་དང་
བཅས་པའི་ཆོས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་པོན་ཀྱི་

ནང་ལ་སླེབས། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་དེ་རིང་ཁ་
 སང་བཅེ་བཤེར་ཞིག་གཏོང་དགོས་བྱུང་ན་
 ཏ་ཅང་ཁག་པོ་རེད། ལྷག་དོན་ཐོན་གསར་
 དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་གསུངས་ཡོང་དུས་ཐོན་
 གསར་གྱི་བཀའ་བརྒྱུད། དེ་གནང་བཞིན་
 སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བསྟན་པའི་སྒྲ་
 བརྒྱད་སོགས་ཡོང་གི་འདུག། དེ་འདྲ་ཡིན་
 དུས། དེ་རིང་ཁ་སང་གི་དངོས་ཡོད་གནས་
 ཚུལ་དང་ཐད་དེ་ཐད་དེད། དང་པོའི་འབྲུང་
 ཅའི་གནས་ཚུལ་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ན། ཐོན་
 དེ་གལ་སྲིད་ནང་པའི་ཆོས་རང་ཡིན་
 བ། ནང་པ་རྒྱ་གར་ནས་གསར་དུ་དར་
 དགོས་དོན་མེད། བོད་ལ་ཡོད་ཡོད་པ་རེད།
 བྱས་ཅང་། དེ་དུས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་
 ཁོ་རང་ཆོས་དང་ཐོན་ཞེས་ཐ་དད་ཅིག་
 ཆགས་ནས་བསྐྱད་ཡོད་པ་རེད། ངས་འདི་
 བཤད་རྒྱུ་འདི་ཐོན་ལ་མཐོང་རྒྱུ་པའི་
 སྐད་ཆ་མིན། ཐོན་ལ་རང་ཆོས་གལ་ཆེན་པོར་
 བཅེ་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་ངས་ཐོག་མ་ནས་
 བཤད་ཀྱི་ཡོད། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་
 གཞུང་ཞིག་དང་། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཞེན་
 ཁོག་ཅིག་བཤད་དགོས་དུས། ང་རང་ཆོའི་
 ལུང་པའི་ནང་གི་དེ་སྔ་ཞང་ཞུང་ལ་བཅེ་
 བསྐྱད་རྒྱུའི་ས་ཁུལ་དེ་ཕྱིས་སྤྱོད་དང་འོ་
 གཅིག་འདྲ་པོ་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་པ་ཡིན་
 དུས། གང་ལྟར་བོད་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་རབས་
 སམ་གནའ་རབས་ཀྱི་རིག་གཞུང་། གནའ་
 རབས་ཀྱི་ལྟ་བུ། གནའ་རབས་ཀྱི་ཆོས་
 ལུགས་དེ་གཡུང་རྒྱུད་ཐོན་ཆགས་བསྐྱད་
 ཡོད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་གཡུང་རྒྱུད་ཐོན་དེ་
 ཏ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་ཅེས་ང་ཆོས་རྟག་
 པར་བཤད་བསྐྱད་རྒྱུའི་གནས་ཚུལ་དེ་

རེད། གང་ལྟར་ཡང་སྤྱི་ཆོས་དང་ཐོན་
 བཞེ་དང་ཐོན་ཞེས་བྱུང་དུ་ཕྱི་དུས། དེ་རིང་
 འདིར་ཆོག་ས་གཙོ་གཞིན་པ་ཐོན་ནས་
 སླེབས་ཡོང་དུས་དངོས་གནས་བྱས་ན་ཁ་
 སང་ཞུ་རྒྱུའི་སེ་ཁུ་ལར་ (Secular) ཟེར་
 རྒྱུ་དེའི་སྐར་ལ་སླེབས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་
 རེད། དེ་སྔ་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་ལ་མཆོན་ན་
 ཡོང་ས་ལྟ་བུ་ཆེན་པོ་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་སྒྲ་
 མ་དང་དགེ་ལུགས་པའི་སྒྲ་མ་ཞིག་
 རེད། དགེ་ལུགས་པའི་གཞུང་ཆགས་
 བསྐྱད་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་། དགའ་
 ལྷན་པོ་བྱང་གི་བྱུང་ཁོངས་ལ་ཡོད་པའི་ས་སྤྱོད་
 ཡིན་ནའང་རུང་། རྟེན་མ་ཡིན་ནའང་རུང་།
 བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན་ནའང་རུང་། སྐབས་རེ་
 བྱེད་སྤྱོད་འདྲ་མི་འདྲ་ཞི་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད་
 མ་གཏོགས་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཤད་པ་
 ཡིན་ན། མཐོན་ན་ཐོན་པོའི་དགོན་པ་ཡོད་
 བསྐྱད་པ་དེ་དག་དང་བཅས་པར་བོད་གཞུང་
 ནང་པ་སངས་རྒྱུ་པའི་ཆོས་པ་ཡིན། དེའི་
 ནང་ཆོན་ནས་རི་བོ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
 ཆང་མ་ནང་པ་བྱེད་དགོས། ཆང་མ་དགེ་
 ལུགས་པ་བྱེད་དགོས་ཞེས་བཤད་མེད།
 དཔེར་ན། ས་སྤྱིའི་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་
 འཕགས་པ་ཁོ་རང་ས་སྤྱོད་པ་ཡིན་པ་རེད།
 ཁོང་གིས་བོད་ལ་དབང་བསྐྱར་བའི་སྐབས་
 ལ་དངོས་གནས་རིས་སྤྱོད་མ་ཆད་པའི་ཆོས་
 ལུགས་ཆང་མ་ལ་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་གནང་
 ནས་དུས་ཕྱིས་སྤྱོད་ཡིན་ནའང་འགྲོ་མགོན་
 ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་རིས་མེད་ཀྱི་བསྟན་
 པ་ལ་གཞིགས་རྟགས་གནང་བ་རེད་ཅེས་
 བསྐྱུགས་བཞེད་ཁོའི་ཆེ་མོར་འབྲེལ་ཡོང་གི་
 ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་

གི་ངོས་ནས་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་ན། བོད་ལ་
 ཁ་ཆེ་དེ་ཅུ་ཡོད། ཁ་ཆེ་ལ་ཆོས་གཞིས་
 ཡོད་པ་མ་རེད་དེ། གང་ལྟར་ཁ་ཆེ་ལ་ཁོ་
 རང་ཆོའི་ཆོས་ལུགས་ག་རེ་ཡོད་པ་དེ་
 རྣམས་བྱས་ཆོག་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད། བོད་
 གཞུང་གི་ངོས་ནས་དབྱེ་འབྱེད་རྩ་བ་ཉིད་
 ནས་མེད་པའི་བཟོ་འདྲ་པོ་ཞིག་ཆགས་བསྐྱད་
 ཡོད། དཔེར་ན། ལྷ་སར་སླེབས་བསྐྱད་པའི་
 ལ་དུགས་ཁ་ཆེའི་རིགས་དེ་འདྲ་མང་པོ་ཞིག་
 གིས་བོད་པ་དང་མཉམ་དུ་ཆང་ས་རྒྱག་གི་
 ཡོད་པ་རེད། བཟའ་སྦྲས་མང་པོ་ཞིག་བོད་པ་
 རེད། ཏ་ལམ་དངོས་གནས་བྱས་ན་ཆོས་
 ལུགས་བསྐྱར་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་
 ཡོད་པ་རེད་དེ། ཁོ་རང་ཆོ་ཁྲིམ་ཆང་ནང་
 ཆགས་གཉེན་ཉེ་ཆོན་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྤྱོན་
 བཞེད་འདྲ་ཞི་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་འགྲོ། དེ་མིན་སྤྱི་
 ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ནི་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོག་ག་
 བཤད་མཁན་དང་བདའ་འདྲེད་བྱེད་མཁན་
 ཡོད་པ་མ་རེད། གང་ལྟར་གནས་སྤངས་དེ་
 ལྟ་བུར་བསྐྱད་ཡོད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་སེ་ཁུ་
 ལ་རི་ཟེམ་ (Secularism) ཟེར་བའི་ལྟ་བ་
 འདྲ་པོ་དེ་ལག་ལེན་ཀྱི་ཐོག་ནས་སོ་སོ་རང་
 ཉིད་སྤེལ་གྱི་ཆོས་དད་ག་རེ་ཡོད་པ་དེ་མི་
 ཆང་མས་བྱེད་དགོས་ཞེས་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མ་
 བཤད་མཁན་ཞིག་གི་རྩ་བའི་ངོ་བོ་དེ་ཆང་
 བསྐྱད་པའི་བཟོ་འདྲ་ཞིག་འདུག།

༼སྤྱི་མཐུན་འགོད་རྒྱ༽

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞོན་སྒྲོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གིས་འབྲས་ནད་སློར་གོ་རྟོགས་དང་མཆོན་རྟགས་བསྟར་བྱས་ཀྱི་ལས་འགུལ་དབུ་འབྱེད་གནང་བ།

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞོན་སྒྲོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གིས་འབྲས་ནད་སློར་གོ་རྟོགས་དང་མཆོན་རྟགས་བསྟར་བྱས་ཀྱི་ལས་འགུལ་དབུ་འབྱེད་གནང་སྐབས།

༢༠༡༩ ལོ་ ༡༠ ནང་ ༢ ཉིན་
འཛམ་གླིང་འབྲས་ནད་ཉིན་མོ་དང་བསྟུན།
བོད་ཀྱི་འབྲས་ནད་ཚོགས་པས་དཔལ་ལྷན་གཞོན་
ལག་ཁང་གི་མདུན་ཐང་དུ་བོད་མིའི་སྤྱི་
ཚོགས་ནང་འབྲས་ནད་གོ་རྟོགས་སྤེལ་ཆེད་
མཆོན་རྟགས་བསྟར་བྱས་ཀྱི་ལས་འགུལ་ཞིག་
སྤེལ་བའི་ཐོག་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞོན་
སྒྲོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གིས་འབྲས་ནད་
ཐེབས་ཀྱིས་དབུ་འབྱེད་དང་མཆོན་རྟགས་
བསྟར་གནང་སོང་།

དེ་ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༠ ལོའི་ཐོག་
མཆོན་རྟགས་བསྟར་བྱས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་

ཞབས་ཁུའི་ལས་འགུལ་དབུ་འབྱེད་ཐོག་
དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་ཆེད་
ཐེབས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་འབྲས་ནད་ཚོགས་པའི་
ངོས་ནས་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་འབྲས་
ནད་སློར་གོ་རྟོགས་དང་། འབྲས་ནད་བརྟག་
དབུ་འབྱེད་ཀྱི་ལས་འགུལ་དེ་འདྲ་སྤེལ་བར་
བསྟན་པ་བརྒྱུ་གནང་བ་དང་། ལས་
གཞིའི་བྱེད་ལས་སྤེལ་བ་དེ་དེའི་སར་ཐེབས་
ཏེ་བསྟན་པ་བརྒྱུ་དང་སྤྱུགས་ལས་གཞི་
དབུ་འབྱེད་དང་། མཆོན་རྟགས་བསྟར་
གནང་སོང་།

གཞན་ཡང་འབྲས་ནད་སློར་གོ་

རྟོགས་དང་མཆོན་རྟགས་བསྟར་བྱས་ཀྱི་ལས་
འགུལ་དབུ་འབྱེད་ཐོག་ཨ་ཁྱེ་ལྷན་པ་ས་
འདུ་ཆེད་ཆེ་བརྟན་རྩིས་ལགས་དང་། བོད་
མིའི་སྤྱི་གཞུགས་འཕྲོད་བསྟེན་ལས་ཁུངས་
ཀྱི་བྱེད་ལས་བྱེད་ཆེ་ཆེ་རིང་གཞུག་སྤྱོད་
ལགས་སོགས་ཆེད་ཐེབས་གནང་ཡོད་འདུག་
དེས་མཆོན་རྟགས་བསྟར་བྱས་ཀྱི་ལས་
འགུལ་ཐོག་བོད་ཀྱི་འབྲས་ནད་ཚོགས་པས་
བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་འབྲས་ནད་སློར་
འགོ་བཙུག་དང་། བཅོས་ཐབས་ཆེད་ལུ་མའི་
འབྲས་ནད་དང་། མོ་བའི་འབྲས་ནད་། བྱ་སློད་
ཀྱི་འབྲས་ནད་སོགས་རིན་མེད་བརྟག་དབུ་
གཙོས་པའི་ཁྲག་མེད། ཁྲག་གི་མངར་བརྟན་
སོགས་ཀྱི་རིན་མེད་བརྟག་དབུ་ཀྱང་བྱེད་
བཞིན་འདུག་ རིན་མེད་བརྟག་དབུ་ཀྱི་
ལས་གཞི་འདི་ནི་རྒྱ་གར་སྤྱན་ཁང་གྲགས་
ཆེ་བ་ Fortis Kangra དང་ Rotary
Eye Hospital Maranda དེ་བཞིན་
Rajiv Gandhi Cancer Institute
of Delhi རྒྱ་གར་གྱིས་མཐུན་གྱུར་འོག་
སྤེལ་ཡོད་པ་བཅས།

ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༤~༢༠༢༥ ལོའི་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུང་གི་སྔོན་ཅིས་ཚོད་དཔག་འཆར་ཅིས་ཚོགས་ཚུང་གི་ལས་དོན་དབུ་ འཇུག་སྒྲུབ་པ།

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞོན་སྐྱེལ་མ་ཆེ་ཡིང་མཆོག་དང་ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༤~༢༠༢༥ ལོའི་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུང་གི་སྔོན་ཅིས་ཚོད་དཔག་འཆར་ཅིས་
ཚོགས་ཚུང་།

བཅས་འཆོམས་ལུས་མེད་པའི་ལོ་འཁོར་
སྔོན་ཅིས་འགོད་འབུལ་བྱུང་བ་ཤོས་ཚོགས་
སུ་བཀའ་འཁྲུལ་གོ་བསྐྱར་ཆེད་སྔོན་ཅིས་
ཚོད་དཔག་འཆར་ཅིས་ཚོགས་ཚུང་ཞིག་
ཚོགས་གཙོ་སྤྱོད་པོས་ཚོགས་མི་དེ་དགོས་
དམིགས་འཇུག་གིས་བསྐྱོ་གཞག་བྱ་
དགོས། དེའི་དུས་ལུན་ཚོགས་གཙོ་སྤྱོད་
པོས་གཏན་འབེབས་དེ་བྱས་ལྟར་ཡིན།”
ཞེས་པའི་དགོངས་དོན་གཞིར་བཟུང་།
དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་སྤྱོད་པོ་མཆོག་གིས་
ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༤~༢༠༢༥ ལོའི་སྔོན་ཅིས་
ཚོད་དཔག་འཆར་ཅིས་ཚོགས་ཚུང་གི་མི་
འགྲོར་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་གོ་

༡༢། །བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུང་གི་ལས་
ཁུངས་མ་ལག་ཁྲབ་ཁོངས་དང་བཅས་པའི་
ལོ་འཁོར་སྔོན་ཅིས་འཆར་གཞིར་བོད་མི་
མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོད་དཔག་
འཆར་ཅིས་ཚོགས་ཚུང་ཆེད་འཇུག་སྒྲུབ་
ཞེས་འཇུག་ནན་ཏན་གྱིས་ཤོས་ཚོགས་སུ་
གྲུབ་དོན་སྒྲུབ་ཐོ་འབུལ་ལམ་ཁྱུ་སྐྱོལ་ཡོད་པ་
ལྟར། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་
ཚོགས་འདུའི་འགོ་ལུགས་དང་། ལས་དོན་
ཁྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱི་གཞུང་། དོན་ཆུང་རེ་བྱུག་
པ། ལོ་འཁོར་སྔོན་ཅིས་འཆར་འབུལ་དང་།
སྔོན་ཅིས་ཚོད་དཔག་འཆར་ཅིས་ཚོགས་
ཚུང་ཞེས་པའི་ནང་གསལ་སྟེ། ༡ “བོད་མིའི་
སྤྱི་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་མ་ལག་

ཡོངས་རྒྱུགས་ཀྱི་སྔོན་ཅིས་འཆར་ལོའི་ཡོང་
འབབ་དང་། འགོ་སོང་དེ་ཡོད་ཟུར་འཛོག་

ཚོད་དཔག་འཆར་ཅིས་ཚོགས་ཚུང་གི་མི་
འགྲོར་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་གོ་

ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༤~༢༠༢༥ ལོའི་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུང་གི་སྔོན་ཅིས་ཚོད་དཔག་འཆར་ཅིས་ཚོགས་ཚུང་གི་ལས་དོན་དབུ་འཇུག་སྒྲུབ་
སྒྲུབ་པ།

གོ་སློབ་མཁུ་བའི་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་
ལྷ་རྒྱ་རི་ནུམ་རྒྱལ་སྤྱོད་དཀར་མཆོག་ སྤྱི་
འཐུས་དགེ་བཤེས་རྩ་བ་གངས་རི་མཆོག་
སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ཨ་ཤིང་རིན་ཆེན་
རྒྱལ་མཆོན་མཆོག་ སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་
འཛིགས་བྲལ་མཆོག་བཅས་བསྐོ་འདུགས་
གནང་བ་བཞིན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ་ ༢ ཆེས་
༢༦ ཉིན་གྱི་ཕྱི་རོ་ཆུ་ཆེད་ ༩༣༠ ཐོག་སྤྱི་

འཐུས་ནུམ་པ་དཔལ་ལྷན་ཆོགས་གཞོན་
སྤྱོད་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གི་ལས་ཁུངས་སུ་
བཅར་ཉེ་ཆོགས་གཞོན་མཆོག་ནུམ་པས་
དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་སྟོན་ཁག་ལྟ་
རྩེས་དངོས་སུ་ལས་དོན་དབྱ་འཛུགས་
གནང་ཡོད།
དེ་ཡང་ཆོགས་རྒྱུད་གི་ཆོགས་
གཙོར་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་

གོ་སློབ་མཁུ་བའི་མཆོག་དང་། ཆོགས་
རྒྱུད་དུ་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ཨ་ཤིང་རིན་
ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་མཆོག་བཅས་སྤྱི་མོས་
ཐོག་སྤྱགས་གཏན་ཁེལ་གནང་ཡོད།
ཆོགས་རྒྱུད་གི་གྲུབ་དོན་སྟོན་ཐོ་ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ་ ༢ ཆེས་ ༡༢ འགྲུངས་མེད་
ཆོགས་རྒྱུད་ལས་ཁུངས་སུ་འབྲལ་གནང་
དགོས་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཅས།

དཔལ་ལྷན་ཆོགས་གཙོ་མཁུ་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་རྒྱུ་སྐྱོར་ཆོགས་པའི་
ཆོགས་ཆེན་ཐེངས་ ༩ པའི་མཇུག་སྒྲིམ་མཛད་སྤྱིའི་ཐོག་བཀའ་སློབ་གསུང་བཤད་གནང་བ།

དཔལ་ལྷན་ཆོགས་གཙོ་མཁུ་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་རྒྱུ་སྐྱོར་ཆོགས་པའི་ཆོགས་ཆེན་ཐེངས་ ༩ པའི་
མཇུག་སྒྲིམ་མཛད་སྤྱིའི་ཐོག་བཀའ་སློབ་གསུང་བཤད་གནང་བ།

ཉིད་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ་ ༢ ཆེས་ ༢༢ ནས་
༢༥ བར་ཉིན་བཞི་རིང་རྗེལ་རེས་རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱི་རྒྱལ་ས་བར་སིལ་དུ་ཆོགས་ཡོད་པ་དང་།
ཡུ་རོབ་གྲོས་ཆོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་
རྒྱུ་སྐྱོར་ཆོགས་པ་དང་། རྗེལ་རེས་ཀྱི་
རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་ལས་འགྲལ་ཁང་ནས་གོ་
སློབ་ལྟ་གནང་ཡོད་འདུག།

དཔལ་ལྷན་ཆོགས་གཙོ་མཆོག་
གིས་མཇུག་སྒྲིམ་མཛད་སྤྱིའི་ཐོག་གསུང་
བཤད་གནང་དོན། བོད་མིའི་སྤྱི་འཛུགས་
ཀྱི་དཔལ་ལྷན་སྤྱི་སྤྱོད་སྤེལ་བ་ཆེ་རིང་
མཆོག་པ་རན་སི་གྲོས་ཆོགས་གོང་མའི་བོད་
དོན་རྒྱུ་སྐྱོར་ཆོགས་པའི་ཆོགས་གཙོ་ལུས་
སྤྱི་ཁེལ་ལྷ་ས་ཏ་ཆེ་ རྗེ་རིན་པོ་ (Jac-
queline Eustache-Brinio) མཆོག་
ཕྱི་དྲིལ་བཀའ་སློབ་ཞོར་འཛིན་སྤྱོད་མ་མཆོག་

༢༣ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ་ ༢ ཆེས་ ༢༥
ཉིན་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
ཆོགས་གཙོ་མཁུ་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་
འཕེལ་མཆོག་གིས་རྗེལ་རེས་ (Belgium)
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་ས་བར་སིལ་དུ་ཆོགས་

པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་རྒྱུ་སྐྱོར་ཆོགས་
པའི་ཆོགས་ཆེན་ཐེངས་ ༩ པའི་མཇུག་སྒྲིམ་
མཛད་སྤྱིའི་ཐོག་བཀའ་སློབ་གསུང་བཤད་
གནང་ཡོད། རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་རྒྱུ་སྐྱོར་
ཆོགས་པའི་ཆོགས་ཆེན་ཐེངས་ ༩ པའི་

ལག་བསྟར་དེ་དག་ལ་ངོ་ཚྭ་གིས་རང་
 ལུས་མེད་སྟེག་བཏང་གནང་ཡོད། དེ་ནི་བོད་
 རང་གི་བོད་མི་ཚོས་ཁྱེད་ལ་ཐབས་ཐད་ཀྱི་
 རང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་བོད་རང་གི་
 ཐབས་སྟེག་གི་གནས་ཚུལ་བྱིར་བསྟགས་
 གནང་གི་ཡོད་པ་དེ་ཚོས་ཤེས་དགོས། གོ་
 ལ་འདྲིའི་སྒྲུབ་མི་སྤྱི་འབྲེལ་ཡིན་རུང་རང་
 ཉིད་ལ་གཞི་རྒྱུ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་། རང་
 དབང་། རོ་བོ་དང་ཆེ་མཐོང་ལྡན་པའི་མི་ཆེ་
 ཞིག་སྤྱེལ་འདོད་པའི་འདུན་པ་སྤྱི་མཚུངས་
 ཡིན་མོད། བོད་རང་གི་བོད་མི་ཚོར་རང་
 དབང་དང་ཐོབ་ཐང་མེད་པར་བྱས་གཞོན་
 འོག་ལུས་ཡོད་པ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལོ་ ༢༠༡༣
 བར་ལོ་གསུམ་བསྟུན་མར་ "རང་དབང་ཁང་
 པའི" (Freedom House) མོད་བཟུང་ནང་
 ཆེས་རྒྱུ་ལོ་ཐེབས་བཞིན་པའི་ས་ཁུལ་དེ་
 བོད་ཡིན་པ་བསྟན་ཡོད།

"ཤེས་ཡོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་དང་
 གངས་ཉུང་བའི་གནད་དོན། རིག་གཞུང་གི་
 ཐོབ་ཐང་བཅས་ཀྱི་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་
 ཚོགས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་སྟུན་སྟོན་པས་"
 བོད་རང་གི་བོད་སྟེག་ས་ལ་གཅིག་ཡན་ནང་
 མི་དང་ཁ་བྱལ་བཏང་སྟེ། བཅོམ་ལྷགས་ཀྱིས་
 གཏན་སྡོད་སྟོབ་གྲུ་ཞུགས་བཅུག་པ་ལ་
 སེམས་འཁུར་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་
 ཡོད། སྤྱི་ལོ་ཕྱི་ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་
 འཛམ་གླིང་སྤྱི་རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་
 ཐང་ལྡན་ཚོགས་དབུ་བཞེས་ནས་ལོ་ངོ་ ༢༥
 འཁོར་བའི་ཉིན་མོ་སྤྱི་བཅུ་ཡོད་ནང་

བོད་རང་གི་བོད་མི་ཚོས་པ་བོད་དང་། ཤེས་
 ཡོན་ཅན། ཁོར་ལུག་སྤྱད་སྟོབ་པ། ཁེ་ལས་
 པ། སྤྱི་ཚུལ་པ་ཚུད་པའི་མི་སྟོན་གལ་ཆེན་མང་
 པོ་ཞིག་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཁྲིམས་མཐུན་
 མིན་པའི་འཛིན་བཟུང་དང་བཀག་ཉར་འོག་
 སྟེག་སྟོང་མནར་གཅོད་ཐེབས་ཡོད་ལ་མང་
 པོ་ཞིག་ཁྲིམས་རར་མ་བྱིད་པར་ཆེ་བསྟུད་
 རིང་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་བའི་གནས་
 ཚུལ་ཡང་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། གཞན་ཡང་
 བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་མང་གཅོ་
 འཕེལ་རྒྱས་ཉེ་གནས་ཁང་གི་ལོ་འཁོར་སྟུན་
 ཐོ་ནང་བོད་རང་གི་བོད་མི་ས་ཡ་ཡན་གྱི་
 རིགས་ཇུས་ (DNA) རོ་བདག་གི་འདོད་
 མོས་ལ་མ་ལྟོས་པར། དབང་ཤེད་ཀྱིས་བསྟུ་
 ལེན་བྱས་ཡོད་པ་ནི་བྱང་སྟོན་མིན་པ་དང་
 འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་རྒྱུ་ལོ་གཏོང་གི་
 ཡོད་པར་བསྟན་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༠
 ཉིན་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་
 རྒྱལ་སྤྱིའི་བྱེད་ཁུངས་ལ་ཐེན་པ་ "དུས་
 རབས་གསར་པའི་ཉར་གཏོང་སྤྱི་འབྲེལ་
 རྒྱལ་ལག་ལེན་དང་དེའི་ལོ་རྒྱུས་རང་བཞིན་
 ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་" ཟེར་བའི་རྒྱལ་ཤེད་དཀར་
 པོའི་ཡིག་ཆ་ཞིག་བོད་མིན་གཉིས་ཐོག་
 ཡོངས་ཁྲུབ་འབྲེལ་སྟེལ་བྱས་འདུག ཐོག་
 མར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ལོ་ནས་ད་བར་བོད་ཀྱི་
 གནད་དོན་གཅིག་ཤུའི་ཐོག་རྒྱལ་ཤེད་དཀར་
 པོའི་ཡིག་ཆ་གངས་ ༡༤ བཏོན་ཟེན་ཅིང་།
 རྒྱལ་ཤེད་དཀར་པོའི་དེབ་དེ་ཆོའི་བཞེད་
 དོན་སྟོང་པོ་ནི། མེད་པ་ཞིག་ཡོད་པར་སྟུབ་
 པ་དང་། མིན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་སྟུབ་པ། དེ་
 བས་དོན་དངོས་ཀྱི་སྤྱི་བྱས་སོགས་སྟུན་
 བཀའ་ལྟར་དེ་དག་རྒྱལ་ཤེད་དཀར་པོའི་རོ་བོའི་
 ཐོག་ནས་དཀར་པོར་བསྟར་ཐབས་བྱེད་པ་

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་ ༩ པའི་
 མཇུག་སྟེན་སྟེའི་ཐོག་བཀའ་སྟོབ་གསུང་བཤད་གནང་སྟེགས།

དེ་ཁོ་ན་ཡིན།

སྤྱི་ལོ་ཟླ་བ་ལ་དཀར་པོ་དེའི་ནང་
 རྟོན་ནི། རྒྱ་ནང་གི་སྤྱི་ལོ་བཞིན་པའི་ “རྒྱ་ལ་
 ཁམས་འཛུགས་བསྐྱར་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་
 རྒྱས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་” ཞེས་པའི་སྤྱི་ལོ་གཏམ་
 ལ་ཁ་སྤྲོད་བྱས་པ་ཞིག་ལས་གཞན་གང་
 ཡང་མ་ཡིན། གལ་ཏེ་ “གྲུང་ཁྲོད་ཉར་ཐེབས་
 བ་སྤྱད་བསྐྱེད་པའི་ལ་འཁོད་སྲོད་” ཞེས་
 པའི་བརྗོད་ཆོག་དེ་བཞིན་པ་ཡིན་ན། བོད་
 རང་བོད་མི་ཚོས་རང་ལུས་མེད་སྤྱོད་གཏོང་
 དགོས་དོན་མེད། གལ་ཏེ་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱ་བ་ལ་
 དཀར་པོའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ཡིན་ན། ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༥༩ ལོར་འཛམ་གླིང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་
 ཚོགས་ཀྱི་དོན་གཅོད་ལྷན་སྐྱེ་མེད་ལ་ སྤྱི་
 ལོ་༡༩ (Michelle Bachelet UN
 High commissioner for Human
 Rights) མཆོག་བོད་ནང་གཟིགས་སྐོར་དུ་
 དགག་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན། དེ་འདྲ་
 བའི་རྒྱ་བ་འཛུགས་མེད་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་
 ད་དུང་ཡང་ལན་འདེབས་བྱས་མེད། རྒྱ་བ་ལ་
 དཀར་པོའི་ནང་ད་དུང་བཞག་པ་ལྟར་ན། རྒྱ་
 ལོ་ལྷ་མ་དང་པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་
 གཉིས་ཀྱི་ཡང་སྤྱོད་ཐད། རྒྱ་ནག་གཞུང་
 གིས་དོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་འཁོད་
 ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་ཡང་དོས་གཞི་རྒྱ་ནག་གི་
 འཕའ་ས་ནས་གསེར་བྱས་དཀྲུག་དགོས་པ།
 རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དོས་ལེན་ཡོད་དགོས་པ་
 སོགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་གསལ་བཟོའི་གཞི་
 རྒྱས་འདི་ནི་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ཀྱི་ལམ་

རྒྱ་ལོ་ལྷ་མེད་བོད་དོན་རྒྱ་བ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་ ༤ པའི་མཇུག་སྐོར་མཛད་སྤྱི་ལོ་ལྷ་གཅིག

དང་ལུགས་སོལ་ལས་འགལ་བཞིན་ཡོད་ལ།
 རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་
 འཕྲིག་བཤད་བྱེད་བཞིན་པ་དེ་ཡང་རྒྱ་བ་ལ་
 དཀར་པོའི་ནང་དོན་འདི་བརྒྱུད་ནས་ལྷ་བ་
 སྐྱོར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
 བོད་དོན་བདེན་མཐའ་ཞི་བའི་ལམ་
 ལས་མེད་པ་དང་། བོད་རྒྱ་མི་རིགས་གཉིས་
 བོ་འདྲ་མཉམ་རང་མཉམ་གནས་སྤྱོད་པའི་
 ཆེད་དབུས་བོད་མིའི་སྤྱི་ལོ་འཛུགས་ཀྱིས་
 དབུ་མའི་ལམ་ཀྱི་སྤྱོད་རྒྱས་ལ་ཡིད་ཆེས་
 དང་སྤྱོད་གཏད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བོད་རྒྱ་གཉིས་
 ཀྱི་དབར་ལ་དོན་སྤྱོད་ལྷན་པའི་གྲོས་མོལ་
 ཞིག་ཡོད་པ་ལ་རྒྱ་ལོ་ལྷ་མེད་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་
 བོད་རྒྱའི་དཀའ་ཚུན་འདི་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ནང་
 གི་རྒྱ་གཞི་ཅན་ཞིག་ལ་མ་ཅིས་པར། རྒྱ་ལོ་
 སྤྱོད་དཀའ་ཚུན་ཅིག་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྷན་པའི་
 ལུས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རེད། རྒྱས་ཅང་རྒྱ་ལོ་
 རྒྱ་ལོ་སྤྱོད་ཆབ་སྤྱོད་དང་འགོ་འཁྲིད་མི་སྤྱོད་

ཁག་གིས་རྒྱ་ལོ་ལྷ་མེད་ཞིམས་དང་སྤྱི་ལོ་གཞི་
 ཁག་ལ་བཅི་སྤྱོད་བྱེད་པ་དང་རྒྱ་ནག་གཞུང་
 གིས་བོད་ཀྱི་བདག་དབང་ཅོད་ལེན་ལ་རྒྱ་བ་
 སྐྱོར་མི་བྱེད་པའི་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
 རྒྱ་ལོ་ལྷ་མེད་སྤྱི་ཚོགས་
 རང་མང་གཙོའི་སྤྱི་ལོ་འཛུགས་ལྷན་ཡོད་པ་
 བེ་པ་ལོང་ས་མཆོག་གིས་ཐད་ཀར་གསལ་
 རས་གནང་བ་ཞིག་རེད། དབུས་བོད་མིའི་
 སྤྱི་ལོ་འཛུགས་ཀྱི་ཞིམས་མཐུན་ལུགས་
 མཐུན་ཀྱི་བོད་དང་བོད་མིའི་འཛུགས་ཡིན། ཕྱི་
 ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་པ་ལོང་ས་པ་སྤྱོད་མཐོན་
 ཆེན་པོ་སྤྱོད་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་
 གིས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྤྱོད་ཀྱི་འགན་དབང་
 ཡོངས་སུ་རྒྱ་ལོ་ལྷ་མེད་པ་མི་མང་གིས་དོས་
 འདེམས་བྱས་པའི་འགོ་འཁྲིད་ལ་ཅིས་སྤྱོད་
 གནང་བའི་རྗེས། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
 ཚོགས་ནས་ལྷན་བསམ་དང་མེམས་འཁུར་
 ཆེན་པོའི་རང་འགན་འཁུར་སྤྱོད་དང་སྤྱོད་

ཁྲུལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་ཁྲུབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་ ༩ པའི་སྐབས་པ་རན་སི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་བོད་དོན་ཁྲུབ་སྐྱོར་བ་ལུས་སུ་
Senetor Eustache-Brinio མཆོག་གིས་གསུང་བཤད་གནང་སྐབས།

བཞིན་ཡོད། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
ཚོགས་ཀྱིས་ནམ་ཀུན་གྱི་འགན་འཁུར་པུ་
ཁྲུལ་སྤྱིའི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་ཁག་དང་།
ཁྲུབ་སྐྱོར་གྱི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི། གཞན་
ཡང་ཁྲུབ་སྐྱོར་མི་མང་ཁྲི་བོད་དོན་ལྷན་གྱི་འགན་
ཁུར་གྱི་ལས་འགུལ་དང་ལས་རིམ་གང་མང་གྲེལ་
བཞིན་ཡོད།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་
ནས་མང་གཙོའི་ཁྲུལ་ཁབ་ཁག་གི་གྲོས་
ཚོགས་འཐུས་མི་ནམས་དང་འབྲེལ་མཐུད་
གཟབ་ནན་ཆེད་ཉར་གྱིས་བོད་དོན་ལ་ཁྲུབ་
སྐྱོར་ཡོང་ཐབས་བྱེད་ཐུས་ཀྱི་ཁོངས་ནས།
ཁྲུལ་སྤྱིའི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་
ཁྲུབ་སྐྱོར་ཚོགས་ཆེན་འདུ་སྐྱོང་བྱེད་ཁྲུ་
ལའ་ཆེ་ཞོས་ཕེག་ཅིས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ད་བར་
ཚོགས་ཆེན་བརྒྱུད་འདུ་སྐྱོང་གནང་བ་ནས་
ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བརྒྱད་པ་དེ་ཕྱི་ལོ་
༡༩༩༣ ལོར་ཨ་རིའི་ཁྲུལ་ས་ཕ་ཤིང་ཁོ་ན་དུ་

ཚོགས་ཡོད་པ་དང་། ཚོགས་ཞུགས་པ་
གྲངས་ ༡༠༠ ལྷག་མཉམ་ཞུགས་གནང་
ཡོད། གོ་སྐབས་འདི་བཟུང་ནས་ཁྲིད་ནམ་
པར་ཞུ་རྒྱུ་ཁྲུལ་སྤྱིའི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་
མིའི་བོད་དོན་ཁྲུབ་སྐྱོར་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་
༩ པ་དེ་བཞིན་ཉི་ཉོང་གི་གྲོང་ཁྲིམ་ཁོ་གྱི་ཡོ་
(Tokyo) གན་ཚོགས་འཆར་ཡོད་པས།
བོད་དོན་ཁྲུབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་ཁག་བརྒྱད་
ཁྲིད་ནམ་པ་ལྷན་ཁྲུས་གང་མང་ཞིག་ཐེབས་
ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཡོད།

འགྱུར་བ་ནི་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་
ཆོས་ཉིད་ཅིག་ཡིན་ཞིང་། བཅན་ཁྲུལ་ཆེན་
པོ་ཞིག་གཏན་དུ་གནས་པ་ཞིག་མེད། ད་ལྟའི་
ཁྲུབ་སྐྱོར་དམར་པོ་གྱོད་ཚོགས་པའི་ནང་གི་
དབང་ཆའི་འཐབ་ཚིད་ལ་དབྱེད་པ་གཏོང་བ་
དང་། ཁྲུབ་སྐྱོར་དང་ཁྲུང་ཐག་རིང་དུ་གཏོང་
མཁན་གྱི་ཕྱི་ཕྱོགས་མ་དདུལ་འཛིག་མཁན་
ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་པ་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ལ་

བསམ་སྒྲོ་བཏང་བ་ཡིན་ན། ཁྲུབ་སྐྱོར་
ཁྲུལ་དུ་ལས་མེད་གྱི་གནས་སྐབས་ཇེ་མང་དུ་
འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་གསལ་བོར་མཐོང་ཐུག།
ཁྲུབ་སྐྱོར་དམར་པོ་གྱོད་ཚོགས་པས་མི་སེར་གྱི་
སེམས་ཁུལ་ནམས་སེལ་ཐབས་བྱེད་པར་
འདོད་པ་མེད་པ་མཐོང་ནས་མི་མང་གི་འདོད་
སྒྲོ་མ་ཁེངས་པ་དེས། དཔལ་འབྱོར་གྱི་
གནས་སྐབས་དལ་དུ་འགྲོ་བ་དང་དེ་མིན་གྱི་
སྤྱི་ཆེན་ཁག་གི་གནས་སྐབས་ཇེ་སྤྱུག་དུ་
གཏོང་གི་ཡོད། གནས་སྐབས་འདི་དག་ལ་
གཞིགས་ན། བོད་ཁྲུལ་དཀར་ཆེན་འདི་ཞི་
མ་ཐུན་གྱི་ལམ་ནས་སེལ་བའི་ཐབས་ལམ་
ལ་སྦྱལ་འདེད་གཏོང་བའི་ཐད་ལ་བོད་མི་དང་
བོད་ལ་ཁྲུབ་སྐྱོར་གནང་མཁན་ཆེན་བྱེད་
ལས་གལ་ཆེན་སྦྱབ་པའི་གོ་སྐབས་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད།

བོད་མི་མི་རེ་རེ་དོས་ནས་ང་
ཆོའི་ཐུན་མོང་གི་ཅ་དོན་ལ་འགན་ཁུར་ཞིག་
ཁུར་ཡོད་པ་དང་། སོ་སོའི་རུས་པ་ལ་
དཔག་སྟེ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་རྒྱུ་ནི་གལ་
ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད། བོད་ཀྱི་ཅ་དོན་ལ་གཡོ་
བ་མེད་པའི་ཆོད་སེམས་བརྟན་བོར་བཟུང་
བའི་ཆ་ནས་བོད་ཀྱི་མ་ཐུན་གྲོགས་ཆོས་
ཁྲུབ་སྐྱོར་བརྟན་པོ་བྱས་ཡོད་པས། འདི་ནི་
ལྷག་དུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། ཁྲིད་ནམ་པས་ཐུ་
མཐུད་ཁྲུབ་སྐྱོར་གནང་བར་ང་ཆོས་སེམས་
གཏོང་ནས་ཇེས་སུ་ཡི་རང་ཞུ་ཞིང་། ཁྲུབ་སྐྱོར་
དཀར་ཆེན་གྱི་ཆོག་འཇིག་ཆེ་བའི་དཀར་ལ་
འདི་ལ་གཏོང་ཡོན་བྱེད་པར་ཁྲིད་ནམ་པས་

ཐུབ་སྐྱོར་བྱེད་པའི་གལ་གནད་དེ་རོས་
འཛིན་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

ཐུལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་ཐུབ་སྐྱོར་
ཚོགས་པའི་ཚོགས་འདུ་དགུ་པ། ཟླལ་རེས་
ཐུལ་ས་རྒྱ་ར་སིལ་ནང་ཚོགས་འདུ་ཞིག་
འཚོགས་ཤིང་། ཚོགས་འདུ་དེའི་ཐོག་བོད་
དོན་ཐུབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་ཁག་གིས་གྲོས་
བསྡུར་འཐུས་ཚང་ཞིག་བྲལ། ངས་ཚོགས་
ཞུགས་པ་ཚང་མར་ཉིན་གསུམ་གྱི་ཚོགས་
འདུ་འདིའི་སྐབས་སུ་གཏན་ལ་པབ་པའི་གྲོས་
ཚད་དང་ལས་དོན་འཆར་གཞི་རྣམས་སོ་
སོའི་ཐུལ་ཁབ་ཏུ་ལོག་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་
པོས་ལག་ལེན་དུ་འདེབས་དགོས་པའི་འཛིན་
སྐུལ་ནན་ཏན་དུ་བྱ་ཡི་ཡིན། འབད་བརྟེན་དེ་
དག་བོད་ནང་གི་རྩ་བའི་གནས་སྟངས་
དང་མཐུན་པའི་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་བྱ་བ་
འབྲས་ཤིག་ཏུ་བསྐྱར་རྒྱ་ནི་གལ་འགངས་
ཆེན་པོ་ཡིན།

བོད་མིའི་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་བྱ་བའི་བཀའ་སྐྱོན་ལྟར་འཛིན་སྐུལ་སྤྱི་འཐུས་མཚོགས་པའི་ཐུབ་སྐྱོར་བོད་དོན་ཐུབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཆེན་མཇུག་
པའི་མཇུག་སྐབས་མཇུག་སྐབས་ཀྱི་ཐོག་བོད་དོན་ཐུབ་སྐྱོར་གསུང་འཕྲིན་གནང་སྐབས།

མཐའ་དོན་དེར་ཡུ་རོབ་གྲོས་
ཚོགས་འཐུས་མི་དང་། ཟླལ་རེས་ཀྱི་ཐུལ་
སྤྱིའི་བོད་དོན་ལས་འགུལ་གྱི་ཚོགས་པ། དེ་
བཞིན་བོད་མིའི་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་བྱ་བའི་
ལས་ཁུངས་བཅས་ཀྱིས་ཚོགས་འདུ་འདི་ཏ་
ཅང་གོ་སྤྱི་ལག་པོ་གནང་འདུག་པ་མ་ཟད།

རང་ཉིད་ཚོགས་འདུ་དེར་མཐོན་འབོད་
གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བུ། དེ་བཞིན་འདིར་
བཞུགས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་གྲོགས་པོ་ཡོངས་ལ་
སྤྱི་ཁོང་རུས་པའི་གཏོང་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་
བུ་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་གནང་སོང་བ་
བཅས།

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་སྐྱོལ་མ་ཆེ་རིང་མཚོགས་པའི་བོད་མིས་མེར་སྲིག་གཏོང་དོན་དང་འབྲེལ་འབྲེལ་སྟོན་དབུ་འབྱེད་
གནང་བ།

༢༣ པའི་ ༢༠༢༤ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༢༥
ཉིན་ལྷ་སྤྱོད་ཆེད་ ༡༡ ཐོག་དཔལ་ལྷན་བོད་
མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞིན་སྐྱོལ་མ་ཆེ་
རིང་མཚོགས་པའི་བྱ་བའི་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་མས་
སྟོན་ཚན་པས་བཞུགས་སྐར་དྲ་ས་ཐོག་ཆེན་

ཆོས་སྤྱི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མདུན་ཐང་དུ་
རྩ་བའི་བྱ་བའི་བོད་མི་རྣམས་རང་ལུས་
མེར་སྲིག་གཏོང་དགོས་དོན་གང་ཡིན་ཞེས་
པའི་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་འབྲེལ་མས་སྟོན་ཞིག་གོ་
སྤྱི་ཁུལ་ཡོད་པའི་ཐོག་གནད་ཁུལ་ལྟར་

ཆེད་པེབས་ཀྱིས་འབྲེལ་མས་སྟོན་དབུ་འབྱེད་
གནང་ཡོད་འདུག
འབྲེལ་མས་སྟོན་དབུ་འབྱེད་ཀྱི་སྐུ་
མཐོན་གཙོ་བོ་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་
མཚོགས་པའི་མེ་ཞལ་འབྱེད་གནང་རྒྱུ་

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་སྒྲིལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གིས་བོད་མིས་མེར་སྲིག་གཏོང་དོན་དང་འབྲེམ་སྟོན་དབུ་འབྱེད་གནང་སྐབས།

གཏོང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པའི་སྐོར་སོགས་བོད་ནང་གི་ཇོ་བོ་ལྷ་གནས་སྤངས་ཐོག་ནན་བརྟེན་གནང་སོང་།

འབྲེམས་སྟོན་འདིའི་ཐོག་རང་ལུས་མེར་སྲིག་གཏོང་མཁན་རྒྱལ་གཅེས་དཔལ་འོ་དཔལ་འོ་རྣམས་ཀྱི་མཛོན་འདོད་དང་མེར་སྲིག་གཏོང་ཡུལ་ས་ཁུལ་རྣམས་བོད་ཀྱི་ས་ཁའི་སྤྲོད་གསལ་སྟོན་གྱིས་ངོ་སྟོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། འབྲེམས་སྟོན་འདི་ནི་བོད་ནང་གྲ་བཟ་རྩེ་ལགས་ཀྱིས་བྱེ་ལོ་ ༢༠༠༩ ལྷ་ ༢ ཆེས་ ༢༧ ཉིན་རང་ལུས་མེར་སྲིག་ཐོག་མར་བཏང་ནས་ལོ་ངོ་བཙུ་འཁོར་བའི་དུས་བྱམ་ལ་སྤྲང་བཅི་ཞུས་པ་ཞིག་རེད་འདུག།

རང་ལུས་མེར་སྲིག་གཏོང་དོན་དང་འབྲེམ་སྟོན་སྟོན་དབུ་འབྱེད་གནང་བ་དང་། ཁོང་གིས་གསར་འགོད་པའི་འདྲི་བར་ལན་འདེབས་དང་སྒྲགས་རྒྱ་ནག་གི་གདུག་རྩུབ་

ཆེ་བའི་སྤྲོད་རྒྱས་ལ་ངོ་ཚོལ་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནས་བོད་ནང་གི་ཇོ་བོ་ལྷ་གནས་སྤངས་ལ་དོ་སྣང་ཡོང་བའི་ཆེད་བོད་མི་ཚོས་རང་ཉིད་ལ་གཅེས་པའི་ལུས་སོག་སྟོས་

གསར་འགོད་གསལ་བསྒྲགས།

༡༣། །རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྤྱི་དགའི་ཁུལ་དུ་གནས་སྡོད་བོད་མི་ཚོར་བྲག་གཞོན་ལྷགས་ཆེ་བྱེད་བཞིན་པར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་སྟོན་འཇུགས་ནན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གནས་རྒྱལ་ཤེས་རྟོགས་རྒྱུར་བར་གཞིགས་ན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་འབྲི་རྒྱའི་རྒྱ་མཛོད་ལས་གཞིར་ཞི་ཚོལ་བྱེད་མཁན་བོད་མི་ཆེན་མོ་ལྷག་འཛིན་བཟུང་བཀག་ཉར་བྱས་ཡོད་འདུག སྟོན་ལྷགས་མེ་

ཟླ་སྟེར་ ༡༣, ༩༢༠ བཏོན་རྒྱས་ལྷན་པའི་ཅེག་རེམ་ ༡༣ ཅན་གྱི་རྒྱ་མཛོད་ལས་གཞི་དེ་མཆམས་འཛོག་ཡོང་བར་དམིགས་ཏེ་སྤྱི་དགའི་ཁུལ་གྱི་བོད་མི་ཚོས་འདི་ལོའི་བྱེ་ལོ་ ༢ པའི་ཆེས་ ༡༩ ནས་ད་བར་ཞི་ཚོལ་བྱེད་སྒྲུས་ཡིན་འདུག།

རྒྱ་མཛོད་འཇུགས་སྟོན་ལས་གཞི་འདིས་རྒྱུན་པས་དཔོན་སྟོན་གྲོང་སྤྱི་དགའི་ས་གྲོང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་བོད་མི་ཉིས་སྟོང་ལྷག་

བཙན་དབང་གིས་གནས་སྡོད་དང་། དེ་བཞིན་དཔོན་སྟོན་དཔོན་དང་། ཡེ་ན་དཔོན། མཁར་མ་དོ་དཔོན། རབ་བཟན་དཔོན། དཔོན་གསར་དཔོན། བཟ་ཤེས་དཔོན་བཙས་ལོ་རྒྱུས་ལྷན་རིང་ལྷན་པའི་དཔོན་སྤྱི་ཁག་བྱུག་ཙམ་གཏོར་བཤེག་གཏང་འཆར་ཡོད་འདུག དཔོན་སྤྱི་དེ་དག་ནང་སྤྱི་གདུང་ཅ་ཆེན་རིགས་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དཔོན་སྟོན་དཔོན་གྱི་ཐུགས་རིས་ནི་བྱེ་ལོའི་དུས་

རབས་ ༡༣ པའི་གནའ་ལུལ་ཡིན་འདུག། མཐོག་ས་སྒོད་ཐོལ་གཏོང་དགོས་པ་དང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་འདོད་པ་དང་རེ་བ་གཙོ་
བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ ལུ་མཛོད་འདུགས་སྒྲིན་གྱི་ལས་གཞི་དེ་ཉིད་ བཟུང་དགོས་པ་ནན་བརྗོད་ཞུ་ཡི་ཡོད།
ཀྱིས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་འཛིན་བཟུང་བཀག་ འཕྲལ་དུ་མཆམས་འཛོག་དགོས་པ། ས་
ཉར་འོག་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཞི་ཚོལ་བ་ཚོ་གང་ གནས་སུ་ལས་འཆར་རི་འདྲ་ཞིག་སྤེལ་རུང་།

ཁྱི་ཆེན་གྲུང་ཐང་འཇམ་པའི་དབྱངས་སྒྲུ་ཐོང་དུག་པ་མཆོག་གི་མཛད་ནམ་ཞིག་དབུ་འབྱེད་གནང་བ།

ཁྱི་ཆེན་གྲུང་ཐང་འཇམ་པའི་དབྱངས་སྒྲུ་ཐོང་དུག་པ་མཆོག་གི་མཛད་ནམ་ཞིག་དབུ་འབྱེད་གནང་སྐབས།

༡༢། །ཚུམ་པ་པོ་ལྗོང་ཕྱིར་གྲུང་བ་རྒྱལ་ ས་གནས་སུ་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༥ ལྷ་ ༡ ཆེས་ ལོ་ལགས་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཁག་ཅིག་ནས་ ༡༥ ཕྱི་ལོ་ཆར་གོ་སྤྱི་གནང་བར་དཔལ་
བོད་བསྟན་སྲིད་དང་སྒོ་བ་གསོར་སྒྲུ་ཆེ་ཕུལ་ ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་དང་། དཔལ་ལྷན་
བའི་ཁྱི་ཆེན་གྲུང་ཐང་འཇམ་པའི་དབྱངས་སྒྲུ་ སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་ ཕྱི་ལོ་བཀའ་སློན་མཆོག་
ཐོང་དུག་པ་རྗེ་བཙུན་འཇིགས་མེད་བསྟན་ ཚུམ་པ་པོ་ལྗོང་ཕྱིར་གྲུང་བ་རྒྱལ་ལོ་ལགས།
པའི་དབང་ཕྱུག་དཔལ་བཟང་པོའི་མཛད་ གཞན་ཡང་སྤྱི་འཐུས་ཁག་ཅིག་དང་། སྒྲུ་
ནམ་སྲིད་པ་མགྱ་བའི་མཆོད་ཐོང་ཞེས་བྱ་ ཆབ་དོན་གཅོད་ནམ་པ་འབྲེལ་ཡོད་མི་མང་
བའི་དཔེ་དེབ་དབུ་འབྱེད་མཛད་སྒོར་སྤེལ་ གང་འཆམས་མཉམ་ཞུགས་དང་། ཚུམ་པ་
རེས་ (Belgium) རྒྱུ་ཁྱི་ཆེན་ལྷུ་འུ་ (huis) པོ་ལྗོང་ཕྱིར་གྲུང་བ་རྒྱལ་ལོ་ལགས་ནས་
དེབ་དང་འབྲེལ་བའི་གྲུང་ཐང་རིན་པོ་ཆའི་ དཔེ་དེབ་རྗེས་རྒྱུད་གནང་། དཔལ་ལྷན་
ཚོགས་གཙོ་མཆོག་དང་། དཔལ་ལྷན་སྲིད་ ཆོག་མཆོག་ནམ་གཉིས་ནས་དཔེ་དེབ་དབུ་
འབྱེད་མཛད་སྒོ་དང་འབྲེལ་བའི་གསུང་ བཤད་གནང་སྟེ་དཔེ་དེབ་དབུ་འབྱེད་མཛད་
སྒོ་ལེགས་བྱུང་བྱུང་ཡོད།

དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞིན་སྒྲོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གོ་ལེ་རྩལ་དོན་ལྷན་གླིང་གཞིས་ཆགས་དབུ་བརྟེན་ནས་མི་ལོ་ ༥༠ འཁོར་བའི་དུས་སྟོན་གི་ཉིན་མོར་སྐུ་མགྲོན་གཙོ་བོར་གཞུང་འབྲེལ་དུ་ཕེབས་གནང་བ།

༢༣། དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞིན་སྒྲོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གོ་ལེ་རྩལ་དོན་ལྷན་གླིང་གཞིས་ཆགས་དབུ་བརྟེན་ནས་མི་ལོ་ ༥༠ འཁོར་བའི་དུས་སྟོན་གི་ཉིན་གསུམ་པ་དང་བཞི་པར་གདན་ཞུས་གནང་བ་ལྟར་ ༢༠༢༣ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༥ ལྷ་ཁྲོུང་ ༩ རོག་རྩེ་ནས་ཕྱི་ལོར་ཐོན་ཏེ་ཕྱི་ཁྲོུང་ཆོད་ ༡༢༡༣༠ ཅམ་ཕྱི་ལོར་འབྲོག་གི་ཁྲོུང་ ༥༡༣༠ རོག་ཕྱི་ལོ་ནས་སྤེང་ལོར་སྒྲིག་པ་སུ་ཐོན་ནས་མཆོན་ཆོད་ ༥༡༣༠ ཅམ་ལ་གནས་ཐང་དུ་འབྲོར་སྐབས་སྟོ་སྟེ་ལས་ཁུངས་གི་ལས་དབུ་བརྟེན་འཛིན་ཆེ་དཔལ་ནས་ཕེབས་བསུ་ཞུས་པ་དང་འབྲེལ་སྟོ་སྟེ་ལས་ཁུངས་སུ་ཕེབས། ཚེས་ ༡༥ ལྷ་ཁྲོུང་ ༡༠ རོག་དོན་ལྷན་གླིང་ཆས་གསོ་ཁང་གི་འགན་འཛིན་ཨ་ཅག་ལྷ་མོ་ལྷན་སྤེང་ལོར་ནས་གོ་ལེ་རྩལ་དོན་གླིང་སྒྲིག་པ་སུ་སྐུ་མཁོར་ནང་ཕེབས་ཐོན་གིས་ཆོད་ ༦ ཅམ་འབྲུལ་བཞུད་གིས་ཉིན་རྒྱ་བ་ཆོད་ ༣༡༣༠ ཅམ་ལ་གཞིས་ཆགས་སུ་འབྲོར་སྐབས་ས་གནས་འགོ་འཛིན་དང་། ས་ཆོག་གི་ཆོག་གཙོ་བོར་ཅམ་ནས་ཕེབས་བསུ་ཞུས།

མི་ལོ་ ༥༠ འཁོར་བའི་དུས་སྟོན་གི་ཉིན་གསུམ་པ་སྟེ་ཚེས་ ༡༩ ལྷ་ཁྲོུང་ ༩

དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞིན་སྒྲོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གོ་ལེ་རྩལ་དོན་ལྷན་གླིང་གཞིས་ཆགས་དབུ་བརྟེན་ནས་མི་ལོ་ ༥༠ འཁོར་བའི་དུས་སྟོན་གི་ཉིན་མོར་གསུང་བཤད་གནང་སྐབས།

རོག་སྐུ་མགྲོན་ནམས་དང་སེར་སྐུ་འགོ་མང་ཡོངས་མི་མང་ཆོག་ཁང་གི་མདུན་དུ་ཆང་འཛོམས་སར་རོག་མར་སྤང་གསལ་མར་མེ་ཞལ་ཕྱེ་ཞུས། དེ་རྗེས་སྒོ་བ་ལཱ་ལྷོ་བ་སྤྱད་ནམས་ནས་རྩེ་ལོར་དང་བཅས་འཕགས་བོད་གཉིས་གི་རྒྱལ་སྤྱོད་རྗེས་ལྷ་བཙུའི་དུས་སྟོན་གོ་སྒྲིག་ཆོག་ཁང་གི་ཆོག་གཙོ་བོར་ས་གནས་འགོ་འཛིན་དག་ལེགས་འབྲུང་གནས་ལགས་ནས་དུས་དྲན་རྩེ་ལྷོ་དུ་གསུང་བཤད་གནང་། དེ་རྗེས་དཔལ་ལྷན་ཆོག་གསུང་གཞིན་མཆོག་གིས་དུས་དྲན་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་སྒོ་བཀུར་བཤད་གནང་བ་སྤྱོད་དོན་དུ། བོད་གི་ལྷ་མོའི་འཁྲབ་གཞུང་ཞི་དུས་རབས་བཙུ་བཞི་པར་མི་སྤྱ་ཞུགས་ཅན་ཐང་

སྟོང་རྒྱལ་བོས་དབུ་འཁྲིད་ནས་ལྷ་མོའི་གཞུང་འཁྲབ་སྟེ་ལྷགས་ཟམ་དང་གྲུ་སྒྲིག་སྤྱན་ཕྱེད་གི་ཞལ་འདེབས་བསུ་རྒྱ་དམིགས་ལུལ་དུ་བྱས་ནས་འཕེལ་རྒྱས་ཕྱིན་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། བོད་ལ་ལྷ་མོའི་འཁྲབ་གཞུང་བརྒྱད་ཡོད་པ་ནམས་གི་ནང་དོན་ནི་གཏམ་བརྒྱད་དང་ལོ་རྒྱུས་རོག་གི་ཞུགས་ཅན་མི་སྤྱི་ནམ་ཐང་གིས་མི་སེམས་ལ་གཡོ་འགྲུལ་དང་ཡར་རྒྱས་གི་ལམ་བུའི་རོག་ལ་སྤྱལ་འདེད་གཏོང་ཆེད་དུ་འཁྲབ་གཞུང་ལ་བཀོད་པ་ཞིག་ཡིན། དུས་རབས་བཙུ་བརྟེན་པ་སྟེ་ཏུ་ལའི་ཁྲ་མ་སྤྱོད་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་སྐབས་ནས་དང་བཤད་། བོད་ཁྲ་བྱུག་པའི་གནས་གང་སྟེ་ཞོ་སྟོན་གི་ཉིན་དེ་ལ་བོད་གི་

བཟུལ་ཤིང་ཞེས་པ་དང་། རྩོལ་ ཤེས་རྒྱུ་ འཕྲོད་ཅིང་པ་བཅས་འབྲས་སྤྲངས་སུ་ཡོང་ བཟུལ་དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་མདུན་དོན་སུ་ རྫོས་གར་དང་ལྷ་མོའི་འཁྲབ་སྟོན་གཟིགས་ མོ་འབྲུལ་སྟོལ་དར་ཡོད། དུས་རབས་ ༢༠ ལའི་དུས་འགོ་སྟེ་ཡ་རྒྱལ་བ་སྐྱེ་བྲེང་བཅུ་ གསུམ་པ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་གིས་ སྤྱི་དབང་དངོས་སུ་བཞེས་པའི་རྗེས་ སྟེ། བོད་ཀྱི་རྒྱན་སྟོལ་ལྷ་མོ་མི་ཉམས་གོང་ འཕེལ་ཡོང་ཆེད། དུས་གཅིང་སྟོ་ཁ་བཅས་ སུ་ཡོད་པའི་ལྷ་མོའི་ཆོགས་པ་དང་། རྩོལ་ གཞས་མ། ཤེས་རྒྱུ་འཕྲོད་ཅིང་པ་སོགས་ ཡོད་ཆད་བསྐྱོད་འགྲུགས་གནང་སྟེ་ལོ་ལྷར་ ཞོ་སྟོན་རིང་ཞོར་བུ་སྤྱིང་ཁར་འཁྲབ་སྟོན་ གཟིགས་འབྲུལ་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་བཀའ་ གནང་བ་མ་ཟད། ཡ་རྒྱུ་རོ་མས་གཟིགས་ རྟོག་གནང་གི་ཡོད་འདུག དེ་ནས་བཟུང་ཞོ་ སྟོན་ནི་བོད་ཀྱི་རིག་ཆ་ལ་དུས་ཆེན་ཞིག་ཏུ་ གྱུར།

བོད་ཆོས་ལྷན་ཞིང་དུ་རྒྱ་ནག་ དམར་གཞུང་གིས་བཅན་འཛུལ་བྱས་ནས་ ཡ་སྤྱི་ནོར་ཡ་གོང་ས་མཆོག་གིས་དུས་པའི་ བོད་མི་ཁྱི་ཆོ་བརྒྱད་ཅུ་མ་བཅན་བྱོལ་དུ་ འཕྲོར་རྗེས་ ༡༩༥༩ ལོར་མེ་སྐྱོ་མ་རིང་ཐོག་ མར་ལྷ་མོའི་འཁྲབ་གཞུང་གི་འཁྲབ་ཆས་ སོགས་མེད་པར་ཐོག་མར་ཞོ་སྟོན་འཁྲབ་ སྟོན་ཁུལ་འདུག བཅན་བྱོལ་དུ་འཕྲོར་མ་ ཐག་ཡ་གོང་ས་མཆོག་ནས་བོད་ཀྱི་རིག་ གཞུང་མི་ཉམས་རྒྱན་འཛིན་གྱི་ཆེད་བོད་

དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་ཆོགས་གཞན་སྟོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་ནས་གོ་ལེ་སྐྱེལ་དོན་ལྷན་སྤྱིང་གཞིས་ཆགས་དབུ་བརྟེས་ནས་མི་ལོ་ ༥༠ འཁོར་བའི་དུས་སྟོན་གྱི་ཉན་མོང་གསུང་བཤད་གནང་སྐབས།

གཞུང་རྫོས་གར་གསར་འཛུགས་གནང་། ༡༩༩༣ ལོར་བོད་གཞུང་རྫོས་གར་ཆོགས་ པའི་ཞོ་སྟོན་འཁྲབ་སྟོན་སྐབས་ལྷ་མོ་ཆོགས་ པ་བཞེ་ནས་མཉམ་ཞུགས་གནང་སྐབས། སྤྱི་ནོར་ཡ་གོང་ས་མཆོག་ནས་བོད་ཀྱི་ན་ གཞན་རྣམས་ནས་བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་རིག་ གཞུང་ཉར་ཆགས་ཅུ་མ་ཟད། རྒྱན་མ་ཐུང་ དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་མེད་པ་བཞེན་བོད་ མིའི་འདུ་སྟངས་གཞིས་ཆགས་དང་། སྟོབ་བྱ་ ཁག་ནང་ཨ་ཅེ་ལྷ་མོའི་འཁྲབ་སྟོན་ལ་སྟགས་ སྤང་གིས་ཞོ་སྟོན་ནང་མཉམ་བཞུགས་གནང་ མཁན་རྗེ་མང་དུ་བྱིན་ཏེ་ད་བར་ཞོ་སྟོན་ སྐབས་ ༣༡ ཆོགས་ཟིན་པའི་ནང་གོ་ལེ་སྐྱེལ་ དོན་ལྷན་སྤྱིང་ཨ་ཅེ་ལྷ་མོའི་རུ་ཁག་ནས་ ༢༠༡༥ ལོར་མཉམ་ཞུགས་གནང་བར། འཁྲབ་སྟོན་ནང་མཉམ་བཞུགས་གནང་ མཁན་ལྷ་རྗེས་ཡོངས་དང་། འགན་ཁུར་ གནང་མཁན་ཡོངས་ལ་ལེགས་གསོལ་

བསྟགས་བརྗོད་ཞུ་ཡིན། ཡར་རྒྱས་ལ་ མཐའ་མེད་པས་ད་དུང་སྤྱིར་བོད་ཀྱི་གཞས་ དང་ཞབས་བྲོ། རྫོས་སུ་ལྷ་མོའི་སྐྱེ་ཆལ་ལ་དོ་ དབྱིངས་ཡོད་པ་ཆོས་ཞར་དང་ཞོར་ལ་སྟེ་ མ་ཐུང་མཉམ་བཞུགས་ཀྱིས་གོ་ལེ་སྐྱེལ་ལྷ་ མོའི་རུ་ཁག་གི་མཛད་འཕྲིན་གང་ལེགས་ ཡོང་བའི་སྟོན་འདུན་དང་གཟིགས་མོ་དབྱེས་ གཟིགས་ཡོང་བ་བཅས་གསུངས་ཡོད།

དེ་རྗེས་ཚུང་ ༡༠ ལོལ་ཅུ་ལ་ དོན་ལྷན་སྤྱིང་ལྷ་མོའི་རུ་ཁག་ནས་བོད་ཀྱི་ གནའ་བོའི་འཁྲབ་གཞུང་འགྲོ་བ་བཟང་མོ་ གཟིགས་འབྲུལ་གནང་། ཉན་གྲུང་གསོལ་ ཆོགས་རྗེས་འཁྲབ་སྟོན་སུ་མ་ཐུང་གནང་ བས་ཚུང་ ༣ པ་ལོལ་ཅུ་ལ་འཁྲབ་གཞུང་ མཐུག་སྤྱིལ་རྗེས་དཔལ་ལྷན་ཆོགས་གཞན་ མཆོག་ནས་འཁྲབ་སྟོན་བ་རྣམས་ལ་རྟེན་ འབྲུང་མཛལ་དར་སྟོན། སྤྱི་ཚུང་ ༢། ༣༠ ཅུ་ལ་སྟོབ་བྱའི་ཅིང་ཐང་དུ་གྲགས་ཅན་

གོ་ལེ་རྒྱལ་དོན་ལྷན་ཁྲིའི་གཞིས་ཆགས་དབུ་བརྒྱས་ནས་མེ་ལོ་ ༥༠ འཁོར་བའི་དུས་སྟོན་གྱི་ཉིན་མོའི་སྐབས་།

གཞིས་ཆགས་པ་དང་གཞིས་མ་ཁག་ཅིག་ནས་རོལ་
དབྱངས་ཀྱི་དགོང་ཚོགས་སྐབས་སྟོན་
འཛེབས་ལྷན་པའི་གཞིས་དང་ཞབས་བྲའི་
མཆོད་པ་ལུལ་ནས་མཐར་མཆན་མོ་ཚོད་
༡༡༣༠ ཅམ་ལ་མཆན་ཚོགས་མཆུག་
སྒྲིག་།

ལུ་བཅའི་དུས་འཛེབས་བཅུ་བཅུ་ཉིན་
མཐའ་མར་ལྷོ་ཚོད་ ༩ ཅམ་ལ་དཔལ་ལྷན་
ཚོགས་གཞོན་མཆོག་ས་གནས་འགོ་འཛིན་
དབུས་པའི་ལས་སྡེ་རྒྱལ་དང་ལྷན་ལྷན་པ་
བའི་པོ་བྱང་དང་རྒྱ་གར་ཆེན་དགོན་པ་དེ་
བཞིན་བསྟན་ཁང་བཅས་སུ་གནས་མཇལ་
དུ་མེད་སྐུ་ཚོད་ ༡༠༣༣༠ ཅམ་ལ་སྐུ་མགྲོན་
དང་མི་མང་རྣམས་མི་མང་ཚོགས་ཁང་གི་
མདུན་ཐང་དུ་སྒྲོར་གཞིས་འཁྲུག་ནས་དགའ་
སྟོན་གནང་སྐབས་མཉམ་ཞུགས་གནང་། ཉིན་
གུང་གསོལ་ཚོགས་རྒྱུ་ཕྱི་ཚོད་ ༦༣༣༠
ཐོག་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེན་སྒྲོ་ལོའི་ཐང་

དུ་ཆང་འཛོམས་སར་མེད་སྐུ་འཕྲུལ་
ལྷོ་ལྷོ་བ་སྐུ་རྒྱལ་རྣམས་ནས་རོལ་དང་
བཅས་མེད་སྐུ་འཕྲུལ་། དེ་རྗེས་གོ་ལེ་རྒྱལ་
དོན་ལྷན་ཁྲིའི་གཞིས་ཆགས་དབུ་བརྒྱས་
ནས་མོ་ལོ་ ༥༠ འཁོར་བའི་དུས་སྟོན་གྱི་
མཆུག་བསྟོམས་མཇུག་སྒྲིལ་རྗེས་སྟོན་གསུང་
ཁུལ་གྱི་རུ་ཁག་དགུ་ནས་ནི་རོལ་ལྷ་པ་
འཛེབས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེན་སྐུ་འཕྲུལ་བསྟན་ཀྱི་དབུ་
འཕྲེད་མཇུག་སྒྲིལ་སྐུ་མགྲོན་གཙོ་བོ་སྐུ་
ཞབས་ཏུ་བྱ་མཁན་ཐ་ཡ་ (H. Hanuman-
tha, Secretary Nijalingppa Me-
morial Trust Chitradurga and
former Rajya Sabha mem-
ber) དང་། སྐུ་ཞབས་ནི་རོལ་ལྷ་པ་
མཆོག་གི་ཆ་བོ་སྐུ་ཞབས་མན་ཏུ་ན་ཐན་
མཆོག་ (S.G. Majunatha, Secre-
tary, Nijalingappa National
Foundation, Bengaluru) རྣམ་

གཉིས་མེད་སྐུ་འཕྲུལ་སྐུ་འཕྲུལ་སྐུ་འཕྲུལ་
རྣམས་ནས་རོལ་དང་བཅས་བསྟན་པ་ཞུས།
དེ་རྗེས་འཕགས་བོད་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་སྐུ་
བཅུང་རྗེས་ལུ་བཅའི་དུས་སྟོན་གོ་སྐུ་
ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ་ས་གནས་འགོ་
འཛིན་མཆོག་ནས་ ༥༠ དུས་སྟོན་མཇུག་
སྒྲིལ་མཆུག་བསྟོམས་གསུང་བཤད་གནང་།
དེ་རྗེས་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་
གིས་གསུང་བཤད་གནང་དོན་དུ། བོད་
གངས་ཅན་ཞིང་དེར་རྒྱ་གར་དམར་པོས་ཕྱི་
ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བཅན་འཛུལ་གྱིས་རིམ་
བས་བོད་ཀྱི་སྟོན་བཅུད་ཡོངས་རྫོགས་
༡༩༥༩ ལོར་བཅན་བཅུད་གིས་བོད་ཀྱི་
ཚོས་སྤྱད་གཉིས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་སྐུ་རྒྱུ་ལྷོ་ལོང་
ས་ལྷ་སྐབས་མགོན་ལྷ་སྐུ་པའི་དབང་པོ་
མཆོག་དང་ལྷན་དུ་ལྷ་ཕྱིར་བོད་མི་ཁྲི་ཆེ་
བཟའ་བ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལུལ་དུ་
བཅན་བྱོལ་ལ་མ་མེད་སྐུ་འཕྲུལ་མེད་ཀྱི་
གནས་སྟངས་ཏེ་ཅང་དགའ་ངལ་ཆེ་བའི་
དུས་དེར་ལྷོ་ལོང་ས་མཆོག་གི་ཐུགས་བསྐྱེད་
མཇུག་འཕྲིན་དང་། རྒྱ་གར་དབུས་སའི་
གཞུང་དང་མི་མང་བཅས་ནས་བོད་མི་
རྣམས་ལ་དམིགས་བསལ་གཞིགས་རྟོགས་
དང་འགན་ཁུར་གྱིས་བོད་མིའི་རོ་བོ་དང་
ཚོས་དང་རིག་གཞུང་ཐད་ཡོད་པ་རྣམས་མི་
ཉམས་རྒྱུ་འཛིན་ཆེད་སྒྲོལ་བྱུང་། དགོན་
པ། གཞིས་ཆགས་སོགས་ལོགས་སུ་ཡོང་
ཕྱིར་ཐོག་མར་རྒྱ་གར་གྱི་སྤྱི་ཚོར་པ་རྒྱུ་ཏེ་
ཏུ་རུ་ (Pundit Jawaharlal Neh-

ru) མཆོག་ལ་དགོངས་བཞེས་དགོས་པའི་
སྟན་མེད་ལྷན་པ་ལྟར་རྒྱ་གར་ཀར་ན་ཏེ་
ཀའི་མངའ་སྡེའི་སྤྱི་ཁབ་སྒོར་ཆེན་སྐུ་ཞབས་
ནི་ཇི་ཡིང་ག་པ་ (Nijalingap-
pa) མཆོག་གིས་སྟོང་སྟོང་ཆེན་པོས་
ངོས་བཞེས་ཀྱིས་རིམ་བས་རྒྱ་གར་དབུས་
སའི་གཞུང་དང་། རོགས་ཆོགས་ཁག་
བཅས་ནས་སྟོན་ཐོགས་ཁུལ་དུ་སྐབས་བཙུལ་
བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ལས་
གཞིའི་ཆེད་གཞིས་ཆགས་ཁག་བཙུགས་
ཐུབ་པ་བྱུང་བའི་ཡ་གྲུལ་དོན་ལྡན་གླིང་
གཞིས་ཆགས་འདི་ཆགས་ཡོད་པས་ཐོག་
མར་སྤྱི་ནོར་ཡལོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་
པོ་མཆོག་དང་། རྒྱ་གར་དབུས་དང་མངའ་
གཞུང་ཀར་ན་ཏེ་ཀའི་སྤྱི་གཞུང་མི་མང་
བཅས་ལ་བཀྱིན་སྐྱོང་བྱེད་ཆུ་རྒྱ་ཡིན།

ཀོ་ལེ་རྟམ་དོན་ལྡན་གླིང་གཞིས་
ཆགས་འདི་བཞེས་ཀྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ལྷ་ ༩
ཆེས་ ༡༥ ཉིན་གསར་འཛུགས་ཀྱིས་དང་
ཐོག་གཞིས་ཆགས་ནང་ས་ཁོང་འདེབས་
ལས་ཀྱི་ཉམས་སྲུང་མེད་པ་དང་། ཆ་བས་ས་
རྒྱ་མ་འཕྲོད་པའི་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་བྱུང་
ཡོད་ནའང་། ཡལོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་སློབ་
ལམ་སྟོན་ལོག་མི་རབས་ཀླན་བ་རྣམས་ནས་
ངལ་བ་ཁྱད་དུ་བསད་ནས་རིམ་བཞིན་ཁོང་
ལས་འདེབས་ཚུལ་ལ་སྲུང་བ་བསགས་ནས་
ཐོན་སྐྱེད་བཟང་དུ་ཕྱིན་པ་དང་། དུལ་ལུང་གི་
སྐད་བརྗོད་ལ་ཆ་བྱོད་དང་མཐུན་པའི་
ཟས་གོས་གོམས་འདིས་ཀྱིས་བཙན་ཤོལ་

ཀོ་ལེ་རྟམ་དོན་ལྡན་གླིང་གཞིས་ཆགས་དབུ་བརྟེན་ནས་མི་ལོ་ ༥༠ འཁོར་བའི་དུས་སྟོན་ཀྱི་ཉིན་མོའི་སྐབས།

བོད་གཞུང་གི་བསྐྱོར་བཞག་གནང་བའི་ས་
གནས་འགོ་འཛིན་རིམ་བའི་འོག་མི་རབས་
ཀླན་བ་རྣམས་ནས་ས་ཁོང་འདེབས་ལས་
ཙམ་མ་ཟད། སྟོན་ཐོགས་གསེས་སྤྱི་དང་། འོ་
མ་ཆོགས་པ་སོགས་རིམ་བས་ལས་རིགས་
སྤྱི་ཚོགས་ལ་འབད་བ་ཆེན་པོས་དོན་གཉེར་
ཀྱིས་གཞིས་མི་རྣམས་ཀྱི་འཆོ་བ་ཡར་རྒྱས་
དང་། བོད་མིའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། རྐྱད་
ཡིག་རང་དབང་འཐབ་རྩོད་སོགས་ཀྱི་ཐད་
འགན་ཁུར་ཆེར་བཞེས་གནང་ཡོད། གཞིས་
ཆགས་སུ་ཡལོང་ས་མཆོག་གི་ཆེབས་
བརྒྱུར་བཀའ་བྱིན་ཐོག་མར་བསྐྱུངས་པའི་
སྐབས་རང་ཉིད་ཀྱང་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ཉིན་
མོའི་སྟོན་ཐོག་ནང་དགོ་ཀླན་ཀྱི་ལས་ཁུར་ལུ་
བའི་སྐབས་ཡིན་པ་དང་། དེ་སྐབས་ས་
གནས་གཞོན་ནུ་ལྷན་ཆོགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་
འགན་འཛིན་ཀྱི་རོ་བོར་རིག་གཞུང་འཁྲུག་
སྟོན་ལྷན་པའི་སྐལ་བཟང་གོ་སྐབས་ཀྱང་

ཐོབ་ཡོད་པ་ཙམ་མ་ཟད། སྟོན་ཐོག་འཛིན་
ཁང་རེ་རེའི་ནང་ཞབས་བཅག་སྟེ་སྟོན་འཁྲིད་
ལ་ཐུགས་ཞིབ་གནང་བའང་སེམས་ནང་བླ་
བཞིན་ཡོད། དོན་ལྡན་གླིང་གཞིས་ཆགས་སུ་
སྤྱ་རླུ་སྐུ་ལས་སྟོན་མཁན་ཀྱི་གཞིས་འགོ་
ལས་ཟུར་དང་གཞིས་མི་ཀླན་བ་རྣམས་ཀྱི་
བཀའ་བྱིན་རྒྱུ་དཔྱད་ཀྱི་ཡིན།

སྤྱི་ནོར་ཡལོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་
ཆེན་པོ་མཆོག་གི་བཀྱིན་ཉག་གཅིག་ལ་
བརྟེན་ནས་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་
མང་གཙོ་ཅན་འགྱུར་གནང་མཛད་པ་ནས་
ཀོ་ལེ་རྟམ་དོན་ལྡན་གླིང་གཞིས་ཆགས་སུ་
ས་གནས་འཐུས་ཆོགས་ཀྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ཕྱི་
ལྷ་ ༥ ཆེས་ ༡༩ ཉིན་དངོས་སུ་བཙུགས་ཏེ།
ད་ལྟའི་ཆར་ས་གནས་འཐུས་མིའི་ཆོགས་
འདུའི་འགོ་ཁྲིམས་དང་ལས་དོན་ཁྱེད་
ཐོགས་ཀྱི་སྤྱི་གཞི་དང་། དོན་ལྡན་གླིང་
གཞིས་མིའི་སྤྱི་གཞི་བཅས་གཏན་འབེབས་

བྱས་ཏེ་དེ་བུ་གྲུགས་སུ་བཀོད་ནས་ལག་
 བསྟར་སྒྲུངས་འདྲིན་ཞུ་བཞིན་པ་ནི་བཅའ་
 ཁྲིམས་ནས་བཀུར་བའི་འགན་ཅུ་མ་ཟད།
 མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་ནང་འགན་ཁུར་སྐྱབ་
 བཅོམ་བྱ་ས་ཞིག་ཀྱང་ཆགས་ཡོད་པས་བོད་
 མི་མང་གི་འཕུས་ལྷན་ཆོག་གི་ཁྲིམས་ནས་
 ལེགས་སོ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཀོ་ལེ་ལྷལ་དོན་ལྷན་གྲིང་སློབ་གྲྭ་དེ་
 བཞིན་ཐོག་མར་མའི་སོར་གཞིས་ཆགས་
 གསར་འཛུགས་དང་ཡར་རྒྱས་ལས་ཁུངས་
 (MYRADA) ནས་ ༡༩༧༩ ལོར་གསར་
 འཛུགས་གནང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་
 དབུས་བོད་སློབ་འདྲིན་སྐྱོང་ཆོག་གི་པའི་
 ཁུ་ཁྲིངས་སུ་བཞེས་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༥
 ལོར་སློབ་གྲྭ་དེ་བཞིན་འབྲིང་རིམ་འག་མ་
 ནས་འབྲིང་རིམ་གོང་མར་གནས་སྐྱར་གནང་
 བ་ལས་སློབ་གྲྭའི་མཐུན་རྒྱུན་གང་ཅིའི་ཐད་
 བཟང་དུ་ཕྱིན་པ་ཅུ་མ་ཟད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩
 ལ་བོད་སློབ་འདྲིན་ཆོག་གི་ནས་བོད་མིའི་
 སྤྱི་གཞི་འཛུགས་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཁུབ་
 ཁྲིངས་མི་སྡེ་ཉ་གཏན་སློབ་ཁྲིངས་རིམ་
 བཞེས་ཅིས་ལེན་ཞུས་ཡོད་པས། ད་ལྟའི་
 ཆར་སློབ་གྲྭ་འདྲིང་སྤྱོད་འགོ་ནས་གཞི་རིམ་
 གོང་མའི་འདྲིན་རིམ་བཅུ་པ་བར་ཡོད་པའི་
 ནང་ནས་ད་བར་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཡོངས་ཡིག་
 རྒྱུགས་ཁྲིང་སློབ་ཆུང་གྲེ་བྲག་ཐོག་གཞེངས་
 སུ་ཐོན་པའི་སློབ་མའང་བྱང་འདུག་པ་མ་ཟད།
 སློབ་ཐོན་གྱིས་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭ་འགྲིམས་
 བཞིན་པའི་ནང་གཞེངས་སུ་ཐོན་པའི་བྱ་

དགའ་བཞེས་མཁན་ཡང་བྱུང་ཡོད་པ་དང་།
 དེ་བཞིན་མང་མོས་འགན་ཁུར་ཡོད་པའི་
 ལས་སྒྲུབ་བཞུགས་པ་ནི་མི་ལོ་ལྷ་བཅུའི་རིང་
 ལ་སློབ་སྦྱོང་དང་དགོ་ཆེ་དེ་བཞིན་དགོ་ཆུན་
 ལས་རྒྱུར་དང་སློབ་མ་རྣམས་པའི་སྐྱེ་ལས་སྤྱོད་
 པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་ལེགས་སོ་ཞེ་
 བསྟགས་བརྗོད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། སྤང་ནས་ཀྱང་
 བོད་མི་རིགས་ཀྱི་འཐབ་རྒྱུད་དེ་འཆེ་མེད་ཞི་
 བའི་ལམ་དུ་འཁྲིད་པར་གནང་དེར་བྱུང་
 འབྲེལ་གྱི་ཤེས་ཡོན་གྱི་རྒྱས་ལྷགས་ལྷན་པ་
 ཡོང་བར་སློབ་གྲྭའི་སློབ་སྦྱོང་དང་དགོ་ཆུན་
 དེ་བཞིན་སློབ་སྦྱོང་དང་པ་མ། སྦྱོང་ཆོག་གིས་
 བཅས་ནས་བྱུར་བྱ་མཉམ་འདེགས་ཀྱི་
 མཐུན་འགྱུར་གྱིས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་
 འཁྲིད་སྐབས་པའི་རེ་སློན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

གཞིས་ཆགས་འདྲིའི་ནང་རིས་
 མེད་དགོན་སྡེ་ཁག་རྣམས་ཆེན་ཨོ་རྒྱུན་
 བསམ་གཏན་ཆོས་གྲིང་དང་། ལས་ལུང་ཟེ་

ལྷག་དགའ་ལྷན་མཁའ་སྤྱོད་དགོན། ཅེ་ཏོར་
 བཀྲིས་དར་རྒྱས་དགོན། ལྷག་གཤམ་ཡི་
 དམ་དགོན། བྱང་ཏྲ་ལྷ་ཐེག་མཆོག་ལོར་བྱ་
 ཆོས་གྲིང་། རི་བ་འབར་མ་སྐབ་བསྟན་
 བསམ་བྱུབ་ཆོས་འཁོར་གྲིང་། འབྲི་གྱང་
 བཀའ་བརྒྱུད་དགོན་སྡེའི་མཁན་ལྷ་སྐྱེ་
 ལྷམས་ནས་དགོན་པའི་ནང་གི་སྐྱེ་རྒྱུན་
 ལྷམས་ལ་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་བད་དག་སྟན་
 གསུམ་གྱིས་མཆོན་མདོ་སྟགས་གཉིས་ལ་
 ཐོས་བསམ་སློབ་གཉེར་དང་རང་རང་ལུགས་
 ཀྱི་ཆོ་ག་བྲག་ལེན་སློབ་གཉེར་དང་ཉམས་
 ལེན་ལས་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་བསྟན་
 པ་མི་ཉམས་བརྒྱུད་འདྲིན་སྐབས་པའི་ཕྱོགས་
 སུ་འགྱུར་ཡོད་པ་མ་ཟད། ལྷ་སྐབས་རྗེ་
 རྩོགས་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་གཙོས་པའི་དགོན་སྡེ་
 ཁག་གི་མཁན་ལྷ་སྐྱེ་མང་པོས་གཞིས་མི་
 ཁོས་ཞན་རྣམས་དང་རྣམས་གསོ་ཁང་སོགས་
 སྡེ་ཆུང་མང་པོ་ལ་རོགས་སྐྱོར་དང་། དེ་

ཀོ་ལེ་ལྷལ་དོན་ལྷན་གྲིང་གཞིས་ཆགས་དབུ་བཞེས་ནས་མི་ལོ་ ༥༠ འཁོར་པའི་དུས་སྟོན་གྱི་ཉིན་མོའི་སྐབས་།

བཞིན་མང་ཚོགས་ཁྲིམས་ལ་རྒྱུན་སེལ་རིམ་
 གོ་སྐབ་པ་སོགས་པན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་
 འདུག་པར་ལེགས་སོ་ཞུ། ལྷག་པར་གཞིས་
 ཆགས་ནས་མི་འདི་སྤྱི་འཐུས་ཁྲིམས་ལྟར་
 གནང་མཁན་གྱི་བཅུན་མི་རག་པའི་དཀའ་
 རུང་ཞིག་སྤྱི་འཐུས་ས་བཞོན་ཕྱོགས་
 བསྐྱོད་སྐབས་གསུངས་འདུག་པས་དེའི་
 སྐབས་དགོན་སྡེ་ཁག་ནས་མང་ཚོགས་ཀྱི་རེ་
 འདུན་བསྐྱོད་ས་ཕྱབ་རྒྱུའི་རེ་བསྐྱལ་ཡང་ཁྱེ་
 རྒྱ་ཡིན།

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞོན་སྒྲོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གོ་ལེ་རྩལ་དོན་ལྷན་གྱི་གསུང་འཕྲིམས་སྐབས་སྐབས།

དོན་ལྷན་གྱི་གཞིས་ཆགས་འདི་
 བཞིན་སོ་ནམ་གཞིས་ཆགས་མིང་དོན་
 མཚུངས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་ནི་ལོ་ལྟར་
 ཞིང་ས་སྤྱོད་པ་མ་ལྷག་པར་འདེབས་ལས་
 གནང་བ་དང་གཞིས་མཉམ་དེའང་ཡ་རྒྱལ་
 བའི་དགོངས་གཞི་བཞིན་འཐུལ་ཆོས་སྡེ་ཆོན་
 ཡོད་ཕྱས་ཐོག་སོན་ལུང། རྒྱ་ལས། སྤྱོད་
 བཞོ། ཆོང་ཁང་སོགས་བརྒྱུད་མང་ཚོགས་
 ཀྱི་ལས་དོན་ལ་གཞོགས་འདེགས་ཞུ་བཞིན་
 པའི་སྐབས་དར་རྒྱུད་སྤྱོད་ཆོག་པའི་བྱུང་
 ཡོད་ནའང་། ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༣ བར་ཁ་ཡོད་
 ལག་ཡོད་སྒོར་རྒྱུ་མ་དུལ་སྒོར་འབུམ་
 ༢༡༧།༩༩ ཡོད་གནས་འདུག་པར་ལེགས་
 སོ་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། འདི་བཞིན་ས་གནས་རང་
 བདེན་ཆོགས་ཆུང་། སྤྱི་ལུགས་དང་བོད་
 ལུགས་གསོ་རིག་སྤྲོད་ཁང་ཁག་གཉིས་
 སོགས་གཞིས་མི་མང་ཚོགས་ཀྱི་དགོས་
 མཁོ་བཞིན་གོང་གསལ་སྡེ་ཆོན་ཁག་དེ་དག་
 གནང་འགན་ཁུར་བཞིས་མཁན་རིམ་བས་ས་

གནས་མང་ཚོགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་བཞིན་
 ཐབས་ཤེས་སྤྱོད་མང་སྤྱོད་དེ་གཞིས་ཆགས་
 འདིའི་སྤྱོད་བཅུད་གཉིས་ཀར་མིག་དཔེ་འོས་
 བ་ལྷ་བྱ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད་ཕྱབ་
 ཡོད་པ་དང་། གཞིས་ཆགས་འདིའི་ཡར་
 རྒྱས་ཆེད་དཔོན་ལུགས་བརྒྱུད་གསུམ་ནས་
 མ་ཐུན་འགྱུར་གནང་མཁན་གྱི་རོགས་
 ཆོགས་ཁག་དང་། གཞིས་མི་ཕྱི་ལྷན་ཁག་
 ཁག་ཏུ་ཐེབས་མཁན་རྣམས་པས་ཀྱང་སྒྲེར་
 ཀྱི་ཁྱིམ་ཆང་དང་སྤྱི་བའི་ལས་དོན་ལ་ཕན་
 པའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་མ་ཐུན་རྒྱུན་གནང་བ་
 བཅས་ནི་གཞིས་ཆགས་འདི་བཟང་ཕྱོགས་
 སུ་འགྱུར་བ་འགོ་སྐྱོར་བའི་མ་ཐུན་རྒྱུན་གལ་
 ཆེ་ཤོས་ཆགས་ཡོད་ན་དེ་རིང་གོ་སྐབས་འདི་
 བརྒྱུད་ནས་བསྐྱེད་ས་བརྒྱུད་དང་དམིགས་
 བསལ་ཕྱགས་ཐེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

རྒྱུན་དུ་སྤྱི་ནོར་ཡ་གོང་ས་

ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་བཀའ་
 སྤྱོད་སྤྱོད་བཅངས་ཀྱིས་བོད་ནང་གི་བོད་མི་
 རྣམས་རྒྱ་གཞུང་གིས་དམ་བྲག་འོག་ཉིན་
 རེའི་དཀའ་སྤྱུག་སྤྱང་དང་ཕྱོངས་བ་རྣམས་ན་
 གཞོན་ཆོའི་བརྒྱུད་ལ་འཇགས་ཐབས་དང་
 བོད་མིའི་འཐབ་རྩེད་དང་ལོ་རྒྱུས་གནས་
 བབ་རྣམས་དུས་ནམ་ཡང་མི་བརྟེན་པར་
 བོད་དང་བོད་མིའི་འཐབ་རྩེད་ལ་ཕན་པའི་
 འགན་ཁུར་དང་ལས་དོན་སྐྱབ་ཕྱབ་དགོས་
 རྒྱ་ནི་གཞིས་ཆགས་འདི་བཅུགས་དགོས་
 པའི་དགོས་དོན་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་
 བྱུང་བ་ཡིན་ན་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུ་བཅུའི་
 ཟན་གསོ་དང་མ་འོངས་པའི་ཕྱག་དམིགས་
 རྣམས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོང་བའི་དུས་ཟན་
 སྤྱང་བཅི་བྱས་པའི་དགོས་དམིགས་གལ་ཆེ་
 ཞིག་ཆགས་ངེས་ཡིན། གཞིས་ཆགས་འདི་
 དང་ལས་འབྲེལ་ཡོད་དུས་དེ་རིང་འདིར་

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་སློབ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་དང་ཀོ་ལེ་རྒྱལ་དོན་ལྷན་གླིང་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་པ་དང་ལྷན་གྱི་འདུ་པ་རྒྱ

བཅར་ཐུབ་པ་དེས་སྤྱི་མཐོང་དུས་ཀྱི་བླ་མ་གསོ་
 དང་། དེ་བཞིན་སྒྲིབ་ཀྱི་འཆར་ལོངས་ཐོག་
 ལའང་དེའི་སྐབས་ཀྱི་སློབ་སྤྱུག་གཙོ་བོ་པའི་
 དགེ་ལས་མང་ཆོག་གས་ཀྱི་པན་རྒྱལ་ལྷན་གྱི་
 བ་ཡོད་པའི་རྗེས་བྱ་དང་། ལྷག་པར་ལྷ་
 བཅུའི་དུས་བླ་མ་གྱི་སྤྱི་གནས་ཆོག་ལྷན་
 དུས་བླ་མ་འདི་ལྷ་བླ་མ་གྱི་སྤྱི་གནས་ཆོག་
 དུས་ལྷན་འདི་པའི་རིང་ལྷ་མོ་ལས་སྤྱི་
 ཡོད་པས་ཆོག་ལྷན་ཆོག་གི་ཆོག་ལས་མི་རྣམས་
 དང་དུས་བླ་མ་འདི་སྤྱི་བཅུའི་ཆེད་མཐུན་
 འགྱུར་སྤྱི་མཐུན་འབྲེལ་ཡོད་ཡོངས་ལ་གོ་
 སྐབས་འདི་བཅུད་ནས་སྤྱུག་མེ་ཆེ་ལྷན་པ་
 ཡིན་ཞེས་གསུངས།

དེ་རྗེས་ཀྱི་གར་སྤྱི་མཐོན་རྣམ་
 གཉིས་ལ་ལྷ་བཅུའི་བླ་མ་གསོ་ལ་རས་
 དང་དཔལ་ལྷན་ཆོག་གས་གཞིན་མཆོག་ལ་
 རྒྱལ་བ་ཆེ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྤྱི་བཅུན་ཞིག་
 ལྷན་གནང་བ་དང་། དེ་རྗེས་དོན་གླིང་གཞིས་

ཆགས་སྤྱི་ལས་ཁུངས་ལས་བྱེད་ཞབས་ལོ་
 ༣༠ འཁོར་བ་རྣམས་ལ་སྤྱུག་འབྲེལ་དང་
 མཇལ་དར་སྤྱི་མཆོག་སྤྱི་ཞབས་ཏུ་
 མན་མ་མཆོག་དང་སྤྱི་ཞབས་མན་ཏུ་
 མཆོག་རྣམ་གཉིས་ནས་རིམ་བཞིན་སྤྱི་གས་
 བུགས་སྤྱི་འབྲེལ་མཐུན་པོ་འཇམ་དཔལ་
 བཅུན་འཛིན་མཆོག་དང་། ཆོག་གས་གཞིན་
 མཆོག་ལ་ཆེ་བསྟོད་ཀྱི་ལྷ་མོ་དང་ཡོད་བཅས་
 གསོལ་སྤྱི་བསྤྱུག་གནང་བར་སྤྱུག་མེ་ཆེ་
 ལྷན། བེ་ཇ་ལིང་ག་བ་བླ་མེན་རྒྱུ་སྤྱི་
 འགྱུར་བསྤྱི་ (S. Nijalingapa Memorial
 Cup) ལྷ་སྤྱི་སྤྱི་གས་ཀྱི་རྒྱུ་ལྷག་དགུ་ཡི་
 མཉམ་ལྷགས་གནང་ཡོད་འདུག དེ་རྗེས་ལྷ་
 བཅུའི་དུས་སྤྱི་གྱི་སྤྱི་གནས་ཆོག་ལྷན་གྱི་
 ཆོག་གས་གཞིན་ས་འབྲེལ་ཆོག་གས་གཙོ་སྤྱི་
 ལྷན་ལོར་སྤྱི་ལྷགས་ནས་སྤྱུག་མེ་ཆེ་ལྷན་
 གསུང་བཞད་གནང་ནས་མཇུག་སྤྱི་མཐུག་
 སྤྱི་ལ།

ཆེས་ ༣༡ ཉིན་སྤྱི་མཐོན་ ༡༠
 ཅམ་ནས་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་
 ལྷག་དགེ་ལྷན་མཐུན་སྤྱི་དགོན་དང་། ཉི་
 རྟོར་བཞིས་དར་རྒྱས་དགོན། ལྷག་གས་
 ཡི་དམ་དགོན། བྱང་ཏུན་ཐེག་མཆོག་ལོར་སྤྱི་
 ཆོས་གླིང་། རི་བ་འབར་མ་སྤྱི་བསྤྱུན་བསམ་
 སྤྱི་ཆོས་འཁོར་གླིང་། འབྲི་གྲུང་བཀའ་
 བཅུད་དགོན་སྤྱི་བཅས་སྤྱི་གནས་མཇལ་
 དང་ཉིན་རྒྱུ་མཐུན་གསོ་ཁང་དུ་རྒྱས་ཡོན།
 དེ་བཞིན་ལས་བར་རྣམས་འཁོགས་རྒྱུ་ལས་
 ལས་དང་ལྷན་འདུས་པའི་དགེ་ལྷན་ལྷན་
 བ་དང་། སྤྱི་ལྷན། དེ་བཞིན་གཞིས་མི་
 རྣམས་མཇལ་འབྲེལ་གནང་ནས་འཆོམས་
 འདི་ལྷན་གནང་བ་དང་། དགོང་ཉི་མེད་
 ལ། ༣༠ ཅམ་ལ་དོན་ལྷན་གླིང་གཞིས་ཆགས་
 ཀྱི་ཆོག་གས་ཁང་གསར་པའི་ནང་སྤྱི་རྒྱལ་ནས་
 ཐེབས་པའི་སྤྱི་ལྷན་ལྷན་དང་གཞིས་ལྷན་
 རྣམས་ལ་ཐེབས་སྤྱི་ལ་གསོལ་སྤྱི་བཞུགས་
 སར་མཐོན་འབྲེལ་ལྷན་ཐེབས། དེ་སྤྱི་བས་
 སྤྱི་ལྷན་རྣམས་ནས་ས་ཁག་སོ་སོའི་འགན་
 འཁུར་བཞིས་མཐུན་རྣམས་ལ་སྤྱུག་མེ་
 ཡིགས་འབྲེལ་དང་གཞིས་སྤྱི་གཞིགས་
 འབྲེལ་ཁག་ལ་གཞིགས།

ཆེས་ ༣༢ ཉིན་སྤྱི་མཐོན་ ༦༡ ༣༠
 ཐོག་གཞིས་ཆགས་ནས་ཐེབས་ཐོན་སྤྱི་བས་
 ས་གནས་འགོ་འཛིན་མཆོག་གི་སྤྱི་ལ་མ་དང་
 དོན་ལྷན་གླིང་འབྲེལ་བསྤྱུན་སྤྱི་ཁང་གི་
 འགན་འཛིན་དག་དབང་སྤྱི་བསྤྱུན་ལྷགས་
 མཉམ་བཅར་བཅས་ཐོན་ནས་ལས་བར་རྒྱ་

གར་དགེ་ཀན་ཟུར་པ་ཞིག་མཇུག་ནས་ཉིན་རྒྱུ་ཆེད་ ༣ ཅམ་ལ་སྤང་ལོར་གནས་ཐང་དུ་འབྱོར། སྤང་ལོར་གནས་ཐང་ནས་ཕྱི་ལི་དང་། དེ་
ནས་རྒྱ་སར་ཕེབས་ཐོན་གནང་བ་བཅས།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་དབུ་དཀར་ཆང་གཡུ་སྟོན་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་དབུ་ཅ་བསོད་ནམས་ནོར་བུ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་རྒྱ་
གར་བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ར་ལྷན་ཁུལ་དུ་གཞུང་འབྲེལ་ཕྱོགས་བསྐྱོད་ཀྱི་ལས་དོན་ལེགས་གྲུབ་གནང་བ།

༢༡། སྐབས་ ༡༥ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་
འཐུས་རྣམ་པ་མང་ཆོག་ལ་ཆབ་སྲིད་
སོགས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་དང་། བདེ་སྤྱད་
གཞིགས་ཞིབ་སྒྲུབ་ཐབས་རྒྱུ་ལེ་ལས་རིམ་
ཡོད་པ་ལྟར། སྤྱི་འཐུས་དབུ་དཀར་ཆང་
གཡུ་སྟོན་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་དབུ་ཅ་
བསོད་ནམས་ནོར་བུ་མཆོག་རྣམ་གཉིས་ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༢༥ ལྷ་ ༣ ཆེས་ ༩ ནས་ ༡༡ བར་
རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ར་ལྷན་ཁུལ་གྱི་བོད་
མིའི་གནས་སྡོད་ཁག་ལ་གཞུང་འབྲེལ་
ཕྱོགས་བསྐྱོད་ཐབས་གཏན་ཁེལ་ཡོད་པ་
ལྟར་ལས་དོན་ལེགས་གྲུབ་གནང་ཡོད་པ་
རེད།

དེ་ཡང་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་གཉིས་ལྷ་
༣ ཆེས་ ༩ ཉིན་གྱི་ཕྱི་ཤོར་སྡེ་ར་ལྷན་དུ་
ཐབས་འབྱོར་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་ཆེས་ ༥
ཉིན་འབྲེ་བྱང་བཀའ་བརྒྱུད་དགོན་པ་དང་།
ས་སྐུ་དགོན་པ་གཉིས་ལ་མཆོད་མཇུག་དང་
དེ་རྗེས་སྤང་བཅོན་དཔེ་མཛོད་ལ་གཞིགས་
སྟོར་ལ་ཐབས། ཉིན་རྒྱུ་ཆབ་བདེ་སྤྱི་དྲིང་ས་
གནས་འགོ་འཛིན་ཁུལ་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྤྱི་ཆབ་ཆོག་ཆུང་ནས་རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ར་ལྷན་ཁུལ་དུ་གཞུང་འབྲེལ་ཕྱོགས་བསྐྱོད་ཐབས་སྐབས།

གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ས་གནས་འགོ་ཁྲིད་
སོགས་ཀྱི་ལྷན་བཞུགས་མོལ་ཆོག་ལ་དུ་
ཞིག་འདུ་བསྐྱོད་གནང་ཡོད་འདུག ཁོང་
གཉིས་ནས་ས་གནས་སུ་ཡོད་པའི་འཕྲོད་
བསྟེན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཆུ་ཆགས་ལས་གཞི་
ལ་འང་གཞིགས་སྟོར་གནང་ཡོད།

ཕྱི་ཆེས་ ༦ ཉིན་མ་སུ་རི་ཡི་སི་རྩོ་
ཏ་གཏན་སྟོབ་དང་བོད་ཁྲིམ་སྟོབ་བྲ་གཉིས་
ལ་གཞིགས་སྟོར་དང་། བཀའ་སྟོབ་གསུང་
བཤད་གནང་ཡོད། དེ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་

གཉིས་ནས་མངའ་སྡེའི་གྲོས་ཆོག་ལ་འཐུས་
མི་དང་གྲོང་སྡེ་སྤྱི་ཁུལ་ཟུར་པ་སྤྱི་ཞབས་མེ་
ནོ་ཏི། ཅ་མོ་ལི་མཆོག་མཇུག་འཕྲད་གནང་
ཡོད།

གཞུང་འབྲེལ་ཕྱོགས་བསྐྱོད་ཀྱི་
ཉིན་གསུམ་པར་མཛོན་དགའ་སྟོབ་གྲར་
གཞིགས་ཞིབ་དང་འབྲེལ་སྟོ་རིག་ལྷན་པའི་
འཛིན་གྲུའི་སྟོ་འབྲེད་མཛོད་གནང་བ་དང་།
དེ་རྗེས་རང་བྱུང་གྲོང་ཁྲིམ་དུ་མི་མང་འདུ་
འཛོམས་དང་མ་སུ་རི་བོད་ཁྲིམ་སྟོབ་གྲར་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐྱེ་ཁུངས་ཚབ་ཆོག་མཆོག་གི་ཆུ་གར་བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ར་ལྷན་ཁུལ་དུ་གཞུང་འབྲེལ་ཕྱོགས་བསྐྱོད་མེད་ས་སྐབས་ཆུ་གར་མངའ་སྡེ་ལྷན་ཁུལ་ཁྲུང་ཁྲིའི་སྤྱི་འཐུས་ Retired Lt General Gurmit Singh མཆོག་དང་མཇུག་འབྲེལ་འབྲེལ་གནང་སྐབས།

གཞིགས་ཞིབ། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་བྱང་མེད་
ཆོག་མཆོག་པའི་ཆོང་ཁང་དང་སྤྲོད་ཅིས་ཁང་གི་
ཡན་ལག་ཁང་བཅས་ལ་གཞིགས་ཞིབ་
གནང་འདུག
དེ་ནས་ཆེ་རིང་དོན་ལྡན་གཞིས་

ཆགས་སུ་མི་མང་འདུ་འཛོམས་ལེབས་ཡོད་
བ་དང་། གཞིས་ཆགས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་
ལས་གཞིར་གཞིགས་ཞིབ་གནང་འདུག
ཉིན་རྗེས་མ་དེར་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་
གཉིས་ནས་བདེ་སྤྱི་འཐུས་དང་སྤྱི་འཐུས་ཆང་

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐྱེ་ཁུངས་ཚབ་ཆོག་མཆོག་གི་ཆུ་གར་བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ར་ལྷན་ཁུལ་དུ་གཞུང་འབྲེལ་ཕྱོགས་བསྐྱོད་སྐབས་དང་བསྟེན་གསུམ་བཅས་ཀྱི་མཇུག་འབྲེལ་གནང་སྐབས།

གཞིས་ཆགས་ཀྱི་མང་ཆོག་མཆོག་ལ་བཀའ་སློབ་
ལམ་སྟོན་དང་མི་མང་གི་བསམ་ཚུལ་བསྐྱེད་
ལེན་གནང་ཡོད་བ་དང་། བདེ་སྤྱི་འཐུས་བོད་
ཁྱིམ་སློབ་གྲར་ལྷ་ཞིབ་གནང་བ་མ་ཟད། རང་
བུར་ས་གནས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་
ཁྱིམ་སློབ་ཀྱི་དང་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་དུས་
ཆེན་བཀོད་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱེད་ལོ་རེ་རྒྱ་ལོལ་དང་ལྷན་
དུ་ཆོག་མཆོག་འདུ་འཛོམས་གནང་ཡོད་འདུག

དེ་ཡང་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་
བ་གཉིས་ནས་གཞུང་འབྲེལ་ས་བགོས་
ཕྱོགས་བསྐྱོད་སྐབས་དང་བསྟེན། ཆུ་གར་
མངའ་སྡེ་ལྷན་ཁུལ་ཁྲུང་ཁྲིའི་སྤྱི་འཐུས་
Retired Lt General Gurmit Singh མཆོག་གི་བཞུགས་གནས་སུ་
མཇུག་འབྲེལ་གནང་སྟེ་ཆུ་གར་གཞུང་དང་
མི་མང་རྣམས་ནས་ད་བར་བོད་དང་བཅན་
ཁྱེད་ལོ་རེ་རྒྱ་ལོལ་ལ་ཆུ་བ་སྤྱོད་དང་མཐུན་
འགྱུར་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་ཡོད་བ་
དང་། ལྷན་ཁུལ་དེ་ལས་ལྷག་ཆུ་བ་སྤྱོད་
གནང་སྤྱོད་ཡོང་བའི་རེ་སྐུལ་ཞུས་ཡོད་འདུག
གཞུང་འབྲེལ་ཕྱོགས་བསྐྱོད་ཀྱི་ཉིན་ལྷ་བར་
སྤྱི་འཐུས་རྣམས་བ་གཉིས་ནས་དོན་གྲུབ་གླིང་
གཞིས་ཆགས་སུ་ས་གནས་བོད་མི་རྣམས་
ལ་མཇུག་འབྲེལ་དང་གསུང་བཤད་གནང་
འདུག

དེ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་ཁྱེད་ལོ་རེ་རྒྱ་ལོལ་
དང་། བདེ་ཆེན་ཆོས་འཁོར་གླིང་། མཆོད་
རྟེན་བཟང་ལོ་སྟོན་མང་བཅས་ལ་མཆོད་
མཇུག་དུ་འཇུག་མེད་འདུག བོད་མིའི་

གཞིས་ཆགས་སྡེ་ར་ལྷན་ས་གནས་འགོ་
འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་གོ་སློག་འོག་ཕྱི་ཟླ་
༣ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་གྱི་སྤྱོད་ཆུ་ཚོད་ ༩ ནས་

༡༩ བར་བོད་ཀྱི་གསུམ་བཅའི་དུས་འདྲི་
ཐེངས་ ༢༥ ཡི་མཇུག་སྐོར་སྐུ་མགྲོན་གཙོ་
བོར་ཐེབས་པ་དང་། སྐབས་དེར་མང་ཚོགས་

ལ་དུས་འདྲི་སྐོར་གསུང་བཤད་ཀྱང་གནང་།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༡ ཉིན་སྡེ་ར་ལྷན་ས་སྐུ་མགྲོན་
བརྒྱུད་བཞུགས་སྐར་ཆ་སར་འབྱོར་ཡོད།

བོད་མིའི་སློག་འཛུགས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་བྱད་མེད་ཉིན་མོ་སྤྱད་བཅི་ཞུས་པར་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་
གཞོན་མཆོག་ནས་གསུང་བཤད་གནང་བ།

བོད་མིའི་སློག་འཛུགས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་བྱད་མེད་ཉིན་མོ་སྤྱད་བཅི་ཞུས་པར་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་ནས་གསུང་
བཤད་གནང་སྐབས།

གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་མེ་ཀལ་བླ་རན་ཏི་
(Michael Brand) མཆོག་དང་། འཇར་
མན་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་ལས་འགུལ་ཁང་གི་
འགན་ཁུར་བ་ཀླ་ཡེ་ལཱ་མར་ (Kai
Muller) ལགས། མེ་ཀལ་ (Michael
Gutsche) ལགས། བོད་མིའི་སློག་
འཛུགས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་བྱད་ཆེད་དང་
སྤྱི་ཞུའི་ལས་བྱེད་རྣམས་པ་མཉམ་ཞུགས་
གནང་ཡོད།

སྐབས་དེར་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་
མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་སྒྲོལ་མ་ཆེ་
རིང་མཆོག་གིས་གསུང་བཤད་གནང་དོན།
འདི་ལོའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་བྱད་མེད་ཉིན་མོའི་བརྗོད་
གཞིན་ "བྱད་མེད་རྒྱས་སྟོབས་གོང་མཐོར་
བཏང་སྟེ། ཐོ་མོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་
ཕྱོགས་སུ་གོམ་པ་མཛུགས་སྟོ།" (Invest in
Women: Accelerate progress)
ཞེས་པ་འདི་བྱད་མེད་རྒྱས་སྟོབས་གོང་
འཕེལ་གཏོང་བར་ཐོ་མོ་གཉིས་ཀའི་ལས་

༢༡ | ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༤ ཉིན་
དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ཀྱི་བྱད་མེད་རྒྱས་
སྟོབས་གོང་སྟེལ་ཆོན་པས་གངས་སྤྱིད་སྤྱིད་
སྤྱོད་ཚོགས་ཁང་དུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་བྱད་མེད་ཉིན་
མོ་སྤྱད་བཅི་ཞུས་ཡོད། དེ་ཡང་གོང་ཆེས་
ཉིན་གྱི་སྤྱོད་ཆུ་ཚོད་ ༩ ཐོག་བོད་མིའི་སློག་
འཛུགས་ཀྱི་དཔལ་ལྷན་སྤྱིད་སྤྱོད་སྟེན་པ་ཆེ་

རིང་མཆོག་དང་། དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་
འཐུས་ཚོགས་གཞོན་སྒྲོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་
བདེ་སྤྱད་བཀའ་ལློན་རྒྱ་རི་སྒྲོལ་མ་མཆོག་
དབུས་འོས་བསྐྱེད་ལས་ཁང་གི་འགན་འཛིན་
དང་ལས་བྱེད་འདེམས་བསྐོས་ལྷན་ཁང་གི་
ཚོགས་གཙོ་གཅིག་ཕྱོགས་དཔེ་བྱར་དབང་
འདུས་ཆེ་རིང་མཆོག་ དེ་བཞིན་འཇར་མན་

མོད་མིའི་སློབ་འཛུགས་ཀྱི་སྤྱི་དྲུང་སློབ་ཆོག་ཁང་རྒྱལ་སྤྱིའི་བྱ་དཔེ་ཉན་མོ་སྤྱད་བཞུགས་པ་རྒྱུ་ལས།

འགན་ཡོད་པ་དང་། བྱ་དཔེ་ཞུས་པ་
 དང་ལྷན་ན་རང་གི་ཁྱིམ་ཆང་ཙམ་མ་ཟད་སྤྱི་
 ཆོག་སྤྱི་ཆོག་ལ་ཁབ་ལ་འདུག་པའི་ཡོད་པ་
 རེད། འདི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྱིམ་ཡོངས་ལ་ཁབ་པ་
 དང་། ལྷག་པར་དུ་འཛམ་གླིང་འདིའི་ནང་
 ལུང་པ་སྤྱི་པའི་ནང་བྱ་དཔེ་ཞུས་པ་ལ་ད་
 ལྱའི་དུས་ཆོད་ལ་འདུག་པའི་ཐང་ཆད་ལྷན་རྒྱུ་
 གི་མཉམ་པའི་གནས་སྤྱད་པའི་ཐང་ཆད་ལྷན་རྒྱུ་
 གི་མཉམ་པའི་གནས་སྤྱད་པའི་ཐང་ཆད་ལྷན་རྒྱུ་

ང་ཆོ་མོད་པའི་སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་
 མཆོན་ན་མོད་མིའི་སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་
 མཆོན་ན་མོད་མིའི་སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་
 མཆོན་ན་མོད་མིའི་སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་
 མཆོན་ན་མོད་མིའི་སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་
 མཆོན་ན་མོད་མིའི་སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་
 མཆོན་ན་མོད་མིའི་སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་
 མཆོན་ན་མོད་མིའི་སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་

དེར་བཞུགས་སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་
 རིམ་འབྲེལ་ཞུས་པའི་ཡོད་པའི་བྱ་དཔེ་ཞུས་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་ཡོད་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་ཡོད་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་ཡོད་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་ཡོད་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་ཡོད་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་ཡོད་པའི་བྱ་དཔེ་

ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་

ཡོད་པའི་ཡོད་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་

དེ་བཞུགས་བྱ་དཔེ་ལ་འཆོ་བའི་བྱ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་
 སྤྱི་ཆོག་ལ་ཆ་ཞུས་པའི་བྱ་དཔེ་

ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༧་་་༢༥ ལོའི་བོད་མིའི་སྤྱི་གཙུག་ལྷན་གྱི་སྔོན་ཅིས་ཚོད་དཔག་འཆར་ཅིས་ཚོགས་ཚུང་གི་ལས་དོན་མཇུག་བསྐྱེལ་བ།

ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༧་་་༢༥ ལོའི་བོད་མིའི་སྤྱི་གཙུག་ལྷན་གྱི་སྔོན་ཅིས་ཚོད་དཔག་འཆར་ཅིས་ཚོགས་ཚུང་གི་ལས་དོན་མཇུག་བསྐྱེལ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༧ ལྷ་ ༣ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་གྱི་སྔོན་ཚོགས་འདུ་བསོད་ནམས་རྫོང་ལགས་སུ་ཚོགས་ཚུང་གི་སྤྱན་རློབ་སྐབས།

༢༢། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུའི་འགོ་ལུགས་དང་། ལས་དོན་བྱེད་སྒྲུབ་ཀྱི་སྤྱི་གཙུག་གི་དོན་ཚན་རྒྱུག་ལ། ལོ་འཁོར་སྔོན་ཅིས་འཆར་འབུལ་དང་། སྔོན་ཅིས་ཚོད་དཔག་འཆར་ཅིས་ཚོགས་ཚུང་ཞེས་པའི་ནང་གསལ་ ༡ ལོའི་དགོངས་དོན་གཞིར་བཟུང་། དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་སྐབས་པོ་མཆོག་གིས་ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༧་་་༢༥ ལོའི་སྔོན་ཅིས་ཚོད་དཔག་འཆར་ཅིས་ཚོགས་ཚུང་གི་མི་འགྲོར་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་གོ་བོ་སློ་བཟང་པན་བདེ་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ལྷ་

རྒྱ་རི་ནམ་རྒྱལ་སློལ་དཀར་མཆོག་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་རྩ་བ་གངས་རི་མཆོག་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ཨ་གོང་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོག་མཆོག་སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་འཇིགས་བླམ་མཆོག་བཅས་བསྐོ་འདུགས་གནང་བ་བཞིན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༧ ལྷ་ ༣ ཚེས་ ༢༦ ཉིན་ཚོགས་ཚུང་གི་ཚོགས་མི་སྤྱི་འཐུས་ནམ་པ་ལྷན་འཛོམས་ཀྱིས་ཚོགས་ཚུང་གི་ཚོགས་གཙོར་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་གོ་བོ་སློ་བཟང་པན་བདེ་མཆོག་དང་། ཚོགས་འདུ་དུ་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ཨ་གོང་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོག་མཆོག་བཅས་

སྤྱི་མོས་བྱུང་ཟེས། ལས་དོན་དབུ་འཇུགས་ཀྱིས་ད་བར་བོད་མིའི་སྤྱི་གཙུག་ལྷན་གྱི་ལས་ཁུངས་མ་ལག་ཁྲབ་ཁོངས་དང་བཅས་པའི་ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༧་་་༢༥ ལོའི་སྔོན་ཅིས་ལ་བཀའ་ལག་གིས་རྒྱབ་གཉེར་གནང་བའི་ཡིག་ཆ་ཡོངས་ལ་ཞིབ་འཇུག་ནན་ཏན་གནང་ཟེས། ལས་དོན་སྤྱན་རློབ་སྐབས་ལོ་ ༢༠༢༧ ལྷ་ ༣ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་གྱི་སྔོན་ཚོགས་འདུ་བསོད་ནམས་རྫོང་ལགས་སུ་སྤུལ་བ་དང་། ཚོགས་ཚུང་གི་སྤྱན་རློབ་སྐབས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་ ༢ པའི་ཐོག་སྤྱན་རློབ་གནང་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཅས།

སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་རྩ་བ་གངས་རི་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་མཆོ་མཆོག་ཆུང་གཉིས་ནས་ཀྱི་གར་བྱང་
ཕྱོགས་ཁུལ་དུ་ཕྱོགས་བསྐྱོད་ལེགས་བྱུང་བྱང་བ།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐྱེ་ཆབ་ཆོགས་ཆུང་ནས་ཀྱི་གར་བྱང་ཕྱོགས་ཁུལ་དུ་གཞུང་འབྲེལ་ཕྱོགས་བསྐྱོད་ཐེབས་སྐབས་ཀྱི་ཐོག་ལྗང་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཆུང་གཉིས་ནས་ཀྱི་གར་བྱང་ཕྱོགས་ཁུལ་དུ་ཕྱོགས་བསྐྱོད་ལེགས་བྱུང་བྱང་བ།

༡༢། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་
རྩ་བ་གངས་རི་མཆོག་དང་། སྤྱི་འཐུས་ཆོས་
གྲགས་ཀྱི་མཆོ་མཆོག་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་ཆུང་
ཆོས་ ༡ ཆུང་ཆོས་ ༢ བར་དུ་སེལ་ལ་དང་།
རྩ་བ་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་བསྐྱོད་
ལེགས་བྱུང་བྱང་ལོད་འདུག

སྤྱི་འཐུས་ཆུང་གཉིས་ཀྱིས་གོང་
གསལ་ས་གནས་གཉིས་ཀྱི་སློབ་གྲྭ་ཁག་ལ་
གཟིགས་སྐྱོར་དང་། དགོན་པ་གྲྭ་ཆང་ཁག་
ལ་གནས་མཇལ་ཞུས་གནང་བ་དང་། དེ་
བཞིན་མི་མང་འདུ་འཛོམས་སར་བཀའ་སློབ་
གསུང་བཤད་གནང་ཡོད་པ་རེད། ས་གནས་

སོ་སོར་ཕྱོགས་ཐེབས་སྐབས་སྤྱི་འཐུས་
ཆུང་གཉིས་ནས་ཀྱི་སྐབས་རྩ་བ་ཆུང་གཉིས་
འཛིན་མཆོག་དང་། གྲྭ་བུ་རྩ་བ་ཆུང་གཉིས་
སྤྱི་འཐུས་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་མཇལ་ཁ་
ཞུས་གནང་འདུག་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཁོང་
གཉིས་ནས་ཀྱི་སྐབས་རྩ་བ་ཆུང་གཉིས་
ཆུང་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་བསྐྱོད་ལེགས་
བྱུང་བྱང་ལོད།

གོང་གསལ་བོད་མིའི་གནས་སྤོང་
ས་གནས་གཉིས་སུ་ཕྱོགས་བསྐྱོད་ལེགས་
བྱུང་བྱང་བ་དང་། སྤྱི་འཐུས་གཉིས་ནས་

བོད་མི་ཆོས་བདེ་སྤྱད་དང་བསམ་ཚུལ་ཕྱུལ་
འགྱོར་བྱང་བ་ཆུང་གཉིས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
ཆུང་གཉིས་བཞུགས་བོད་མིའི་སྤྱི་གྲྭ་ཁག་གི་
འབྲེལ་ཡོད་ལྷན་ཁང་ཁག་དུ་དཀའ་སེལ་
མཁུག་སྐྱོང་སྤྱད་འབྲེལ་ཀྱི་ཡིན་པ་རེད་
འདུག

ལས་གཞི་འདི་ཉིད་ཨ་རི་གཞུང་གི་
རྩོགས་ཆོགས་ USAID ཡིས་ཨ་རིའི་རྒྱལ་
ཡོངས་མང་གཙོ་ལྷན་ཁང་དང་དཔལ་
འགྱོར་སྤྱི་ཆོགས་ཡར་རྒྱས་ཐེབས་ཆ་གཉིས་
བཞུགས་ཆུང་གཉིས་ཞུས་གནང་ཡོད།

འཇར་མན་ནི་ཁྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་སྤྱི་ཞབས་མེ་ཀལ་ ལྷ་རེཌ་མཆོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་སུ་ཕེབས་པ།

དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་སྐོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་ནས་འཇར་མན་ཁྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་སྤྱི་ཞབས་མེ་ཀལ་ ལྷ་རེཌ་ (Michael Brand) མཆོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་སུ་ཕེབས་སྐབས་འཆམས་འདྲི་དང་སྤྱི་ལོ་ལྷན་ཞུ་བ་བྱས།

༢༧ པའི་ ༢༠༢༥ ལྷ་ ༣ ཆེས་ ༤ ཉིན་
རྒྱ་ཆུ་ཆོད་ ༡༣༠ ཐོག་འཇར་མན་ནི་
ཁྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་སྤྱི་ཞབས་མེ་
ཀལ་ ལྷ་རེཌ་ (Michael Brand)
མཆོག་དང་འཇར་མན་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་
ལས་འགུལ་ཁང་གི་འགན་ཁུར་བ་ཀུལྷེ་སུ་
ལར་ (Kai Muller) མཆོག་ལས་བྱེད་མེ་
ཀལ་ (Micheal Gutsche) ལགས་དང་
ལྷན་དུ་སྤྱད་སི་སྤྱི་ཆབ་དོན་གཅོད་འཕྲིན་
ལས་ཆོས་སྤྱི་དཔལ་འཕེལ་བཅས་བོད་མི་མང་
སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་སུ་ཕེབས་ཡོད་པ་དང་།
སྐབས་དེར་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་

འཐུས་ཚོགས་གཞོན་སྐོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་
གིས་གཙོས་སྤྱི་འཐུས་རྒྱལ་ལས་རྣམས་
བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཁྲོས་ཚོགས་སུ་སྤྱི་
ལོ་ལྷན་ཞུ་བ་རྒྱུས་གནས་ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་
འཐུས་རྒྱལ་ལས་ཚོགས་ཁང་ནང་དཔལ་
ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་
མཆོག་ནས་ཐོག་མར་ཁོང་རྣམས་ལ་
འཆམས་འདྲི་ཞུས་པ་དང་སྤྱུགས། འཇར་
མན་གཞུང་དང་སྤྱི་མཐུན་གཅིག་པའི་འཇར་
མན་ཁྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་བོད་དོན་རྒྱ་
སྤྱོད་བརྒྱུས་པ། དཔལ་ལྷན་ལས་ཁོང་རྣམས་
འདིར་ཕེབས་པ་ཅམ་གྱིས་བོད་འདི་དུས་

སྤྱི་འཇར་གྱིང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་བརྟེན་མེད་པ་
མ་ཟད། ད་དུང་ཡང་རྒྱ་སྤྱོད་དང་དོ་སྣང་
འགྲུལ་ཆེ་དུ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་རྒྱ་ནག་དམར་
གཞུང་ལ་བརྟེན་ལན་འགྲུལ་ཆེན་པོ་ཞིག་འགྲོ་
ཡི་ཡོད་པས་གཞིས་བཞུགས་བོད་མི་ཡོངས་
ཀྱི་ཆབ་ཞུས་ཉེ་སྤྱིང་ཐག་བཞགས་སྤྱུགས་རྩེ་
ཆེ་རྒྱུས་གནས་སོང་།
དེ་ནས་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞོན་
མཆོག་གིས་ཉེ་ཆར་བྱུང་བའི་བོད་ནང་གི་རྩ་
བྱུག་གནས་ཚུལ་ཁམས་སྤྱི་དགའི་ནང་ལོ་རྩི་
བརྒྱ་སྤྱུག་མང་པོའི་རིང་པོ་མེས་ནས་གནས་
བཞིན་པའི་གྲོང་ཆོ་རྣམས་བཅོད་དབང་གི་

འཛམ་མཛན་གྱི་སྤྱི་མཐོན་འཐུས་མི་སྤྱི་ཞབས་མེ་ཀལ་ ལྷ་རེ་ཆེ་མཆོག་དང་། འཛམ་མཛན་གྱི་འོད་ཟླ་ལས་འགྲལ་ཁང་གི་འགན་ཁུར་བ་ཀྱི་ ལྷ་སྤྱི་ལའང་མཆོག་ ལས་ཁྲུང་མེ་ཀལ་འགན་དང་ལྷན་དུ་སྤྱད་མི་སྤྱི་ཚབ་དོན་གཅོད་འཕྲིན་ལས་ཆོས་སྤྱིད་ལགས་བཅས་འོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ ལྷན་ཆོག་སྤྱི་ལའང་སྤྱི་མཐོན་གཞིན་གྱིས་གཙོས་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ནམ་པས་འོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་གྲོས་ཆོག་སྤྱི་ལའན་ཞུ་སྐབས།

གནས་སྤོང་། གནའ་རབས་ཀྱི་དགོན་པ་ཙུ་ གཏོར་གཏོར་བཞིན་ཡིན་པ་དེ་དག་པ་མའི་ གཅེས་ཐོར་ཡིན་པ་དང་། སྤྱི་དགའི་ཞི་བའི་མི་ མང་ཉེས་མེད་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ་ཡོངས་ རྫོགས་འབྲེལ་མང་སྤོང་བཀོལ་གཏོར་དགོས་ པ་དང་། མི་མང་གི་རེ་འདུན་དང་མངོན་ འདོད་ལ་གྲུས་བཅི་བྱ་དགོས་པའི་རྒྱ་གཞུང་ ལ་བརྟེན་ལྷན་སྤོང་དགོས་རྒྱུ་གཤམ་ཆེ་ཡིན་པའི་ སློབ་གསུངས། རྒྱ་གར་དྲ་རམ་ས་ལར་ཉན་ གཞི་བྱས་པའི་འོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་ དང་མང་གཙོ་འཕེལ་རྒྱས་བསྐྱེད་གནས་ཁང་ གི་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལོའི་རྒྱ་ནག་གིས་རྒྱལ་ མཚམས་བརྒྱལ་བའི་རང་དབང་ལུང་པའི་ རང་ཡོད་པའི་འོད་མི་རྣམས་ལ་བྲག་གཞོན་ དང་བསྐྱར་གཅེར་གཏོར་བྲག་ཆེ་བུ་ བཏང་ཡོད་པའི་སྤྱན་རྒྱ་ (Chinese Transnational Repression of Ti- betan Diaspora Communities 2024) ཞིག་བཏོན་པའི་ནང་། རྒྱ་དམར་གྱི་ གསང་ཉལ་བས་འོད་མི་འོད་མི་དང་། རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་ཡོད་པའི་སྤྱན་རྒྱའི་ དབར་འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱུ་ཉ་ཅང་ཁག་ཏུ་བཏང་ སྤྱི་འབྲེལ་མཐུན་མི་ཐུབ་པ་བཟོ་རྒྱུའི་ལས་ གཞི་དན་གཤམ་གྱི་དབཞིན་ཡོད་པའི་སློབ་ དང་། དེ་བཞིན་ཨིན་ཡུལ་དུ་ཉན་གཞི་བྱས་ པའི་འོད་གནས་ལྷ་ཞིབ་ཁང་ (Tibet Watch) ནས་ ༢༠༢༣ ལོ་ ༩ ཆོས་ ༩ ཉིན་གནས་ཚུལ་ཕོན་ཆོན་བསྐྱེད་བྱས་ཀྱི་འོད་ རང་བྱ་རྒྱུ་དང་འོད་ལུང་ལྷན་ཏུ་ལྷ་སྤྱད་

ཞེས་པའི་ཞིབ་འཇུག་སྣམ་ཐོའི་ནང་ (Weaponizing big data; Decoding Chinese Digital Surveillance in Tibet) རྒྱ་ནག་གི་མཉེན་ཆས་ (APP) “རྒྱལ་ཁབ་ཁ་བསྐྱུས་རོ་རྒྱུ་ལྟེ་གནས་” ཞེས་པ་ཁྲབ་གདལ་དུ་བཏང་ནས་བོད་མི་ཚོར་བཅན་དབང་གི་མཉེན་ཆས་དེ་རིགས་ལག་ཐོག་ཁ་བར་ནང་བཅན་བཟུག་གིས་བོད་མིའི་འགོ་འདུག་སྤྱོད་གསུམ་ལ་འགྱུར་བ་ཐབས་གཞི་ཅམ་མ་ཟད། མཉེན་ཆས་དེས་བོད་མིའི་སྤྱི་ལོ་གནས་ཚུལ་དང་བྱ་སྤྱོད་ལ་གསང་ཉལ་གྱིས་སྒྲེར་གྱི་ཡུལ་དང་བདེ་འཇགས་ལ་ཉེན་ཁ་བཟོ་བཞིན་ཡོད་འདུག་པར་གཞིགས་ཆེ། རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོས་བོད་ནང་བཅན་ལོག་ཏུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཅམ་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་བྱ་ལོགས་རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོར་ཡང་སྤྲིགས་ར་དང་བསྐྱུན་གཙུག་བཟོ་བཟོ་བཞིན་ཡོད་པའི་དངོས་ར་འཕྲོད་ཡོད་པ་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཤེས་རྟོགས་ཡོད་པའི་ལྟར་དེ་དག་འགོག་ཐབས་དགོས་པའི་སྐུལ་འདེབས་ཞུས་གནང་སོང་།

འདི་ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༩ པའི་ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ཨ་རིའི་གྲོས་ཚོགས་འོག་མའི་ནང་བོད་རྒྱའི་དཀའ་ཉམས་སེལ་ཐབས་ཀྱི་ཁྲིམས་འཆར་། Promoting a Resolution to the Tibet-China Dispute Act (HR 533) ལ་ཆབ་སྲིད་ཚོགས་པ་

གཉིས་ཀྱིས་ཆོད་མཐོའི་རྒྱལ་སྤྱོད་གྱིས་མང་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གཏན་འབེབས་གནང་སྐབ་པའི་སྒྲོར་གསུངས་པ་དང་། འབོད་སྐུལ་དུ་འཇར་མན་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུ་འང་དེ་ལྟ་བུའི་བོད་རྒྱའི་དཀའ་ཉམས་སེལ་ཐབས་ཀྱི་ཁྲིམས་འཆར་ཁྲུང་སྐབ་པའི་རེ་སྐུལ་ཞུས་གནང་སོང་།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་སྤྲིག་ཁག་ལ་ཅིས་མེད་དོག་རྩལ་བཏང་ནས་བོད་ནང་གི་བོད་མི་གྱིས་པ་ཚུན་གྱི་རིགས་རྒྱས་ (DNA) བསྐྱར་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་སོགས་ད་ལྟའི་བོད་ནང་གི་རྩ་བ་གནས་སྤངས་སྒྲོར། རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གི་གདུག་རྒྱུ་ཅན་གྱི་སྲིད་བྱས་ལ་མི་བཟོད་པར་བྱེ་ལོ་ ༢༠༠༩ ལས་བཟུང་ད་བར་བོད་མི་གངས་ ༡༥༥ གྱིས་བོད་དོན་ཆེད་རང་སྤྱོད་མེད་པ་བསྐྱེད་སྤྱོད་པའི་སྒྲོར་བཅས་གསུངས་གནང་སོང་།

གཞན་ཡང་བོད་མཐོ་སྒྲིང་དེ་འཇམ་སྒྲིང་ལ་གལ་གནད་ཆེ་ཚུལ་དང་འབྲེལ་ཏེ་གསུང་བཤད་གནང་སྐབས་བོད་ནི་ཡོངས་གྲགས་སུ་འཇམ་སྒྲིང་ས་ཡི་མཐོ་སྒྲིང་ངམ་སྒྲེ་གསུམ་པ་ཞེས་འབོད་སྐོལ་ཡོད་པ་ལྟར། བོད་ནས་བྱུང་བའི་རྒྱ་བོད་དག་ལྟོ་ཤར་ཨེ་ཤི་ཡའི་མི་མང་ས་ཡ་མང་པོའི་འཆོ་བར་བརྟེན་ཡོད་པ་རེད། རྒྱལ་སྤྱིའི་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱིས་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ཐོག་ནས་མཐོ་སྒྲིང་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཕུག་གི་གལ་

གནད་ཐོག་ཞིབ་འཇུག་ཆོད་ལྷན་གནང་དགོས་པའི་འབོད་སྐུལ་གནང་སོང་།

དེ་རྗེས་འཇར་མན་གྲོས་ཚོགས་འབྲུག་མི་སྤྱི་ཞབས་མེ་ཀལ་ ཟླ་རེ་ཐར་མཆོག་ནས་ཀྱང་བོད་མི་ཚོར་གདུང་སེམས་མཉམ་སྦྱེད་ཡོད་སྒྲོར་དང་། ཁོང་ནས་བོད་དོན་ཐོག་གང་སྐབ་ཅི་སྐབ་ཀྱིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱངས་ཆའི་སྤྱོད་བོད་དོན་ཐོག་གོ་རྟོགས་དང་རྒྱལ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་གསུངས་གནང་སོང་ལ། དམིགས་བསལ་གྱིས་སྤྱི་ལོར་༥༥འོག་ས་༥༥སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་བོད་མི་ཚོར་མང་གཙོ་གསོལ་རས་གནང་བ་འདི་ཏ་ཅང་གིས་ཡིད་འཕྲོག་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་གསུངས་གནང་སོང་།

དེ་ནས་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་ནས་ཁོང་ནས་བར་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཇམ་རྟེན་ཕྱག་རྟགས་ཕུལ་ནས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཁང་ནང་གཞིགས་སྒྲོར་སྤྱོད་ཁྲོད་དང་སྒྲགས། བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་དང་། བོད་མིའི་སྤྲིག་འཇུག་ཀྱི་རོ་སྤྱོད་མདོར་བསྐྱས་བཅས་གནང་སོང་།

༣༡། དེ་རིང་ནི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལྷ་ ༣
 ཚེས་ ༡༠ ཉིན་བོད་ཚོལ་གསུམ་རྒྱ་ཆེའི་མང་
 ཚོགས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་ཞི་བའི་
 སྐོར་ལངས་བྱས་ཏེ་མི་ལོ་ཕྱིལ་བོ་ ༤༥
 ལའོར་བའི་གངས་ཅན་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་
 མི་ཚོག་ནས་མི་ཚོག་བརྗེད་དཀའ་བའི་ལོ་
 རྒྱུས་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་དུས་ཚོགས་གཤམ་
 གནད་ཅན་གཅིག་དང་། བོད་བསྐྱེད་སྤིད་མི་
 རིགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ལུས་སྒོག་ལོངས་སྤྱོད་
 དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་ཁྲོས་གཏོང་གནང་
 མཁན་རྒྱལ་གཅེས་དཔལ་བོ་དཔལ་མོའི་རྗེས་

དན་གྱི་ཉིན་མོ་ཞིག་གྱང་ཆགས་ཡོད་པས།
 ད་བར་བོད་བསྟན་སྲིད་མི་རིགས་ཀྱི་དོན་དུ་
 རྒྱ་གཞུང་གི་བཅན་དབང་དང་། གཉལ་
 གཞོན་སྤྱལ་སྤྱོད་འགུ་དུས་མིན་སྐྱོན་འདས་
 སུ་སོང་བ་རྣམས་དང་། ད་ལྟོའང་མཁར་
 གཙོད་སྤངས་དང་སྤྱོད་བཞིན་པའི་རང་
 རིགས་སྤུན་ཆེ་རྣམས་ཀྱི་ལྷག་བསམ་དང་།
 སྤྱིང་སྤོབས། རྩོས་གཏོང་བཅས་ལ་བོད་མི་
 མང་སྤྱི་འཐུས་སྟོན་ཆོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཡི་
 རངས་བསྟན་གས་བརྗོད་དང་། ཁོང་རྣམ་པའི་
 མཛད་རྗེས་ཡིད་ལ་དྲན་པའི་ཐོག་ནས་གསུང་

སེམས་མཉམ་སྒྱེད་དང་མུ་པལ་གྱིས་འདུད་
བྱེད་ཀྱི་ཡིན།

གྲུ་ལོ་ ༡༩༥༩ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡
 རྟེན་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་རྒྱ་ནག་
 མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཐེང་བ་
 གསར་འཛུགས་བྱས་པ་ནས་བརྒྱད་པོད་ས་
 བཅེངས་དགོལ་གཏོང་རྒྱུ་ལེ་མིང་འདོགས་
 འོག་པོད་ནང་བཅན་འཛུལ་བྱེད་འགོ་
 བཙུགས་པ་དང་། སྐབས་དེར་སྤྱི་ནོར་ལྔ་པོད་
 ས་ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་པོད་
 ལྷགས་དགྲང་གངས་ ༡༩ ལས་སོན་མེད་

ཀྱང་བོད་ཀྱི་ཚོས་སྤྱི་འཐུས་གཉིས་ཀྱི་
 ཐུགས་འགན་བཞེས་ཆེས་བོད་འདི་ཞི་བདེ་
 དང་མི་མང་གི་ཆེ་སློག་སྤྱད་སློབ་བཅས་ཀྱི་
 ཆེད་ལོ་ངོ་དགུ་ལྷག་ཙམ་རིང་ཞི་འགྲིག་ཡོང་
 ཐབས་གཙོ་བཟུང་གནང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡
 ལོར་གྲོ་མ་མཐུན་དོན་ཆུང་བཅུ་བདུན་ཟེར་
 བ་བཅན་དབང་ལོག་བཞག་བཅུག་ནས་རིམ་
 བས་རྒྱ་གཞུང་རང་དོན་ནས་བཅན་བཀའ་
 བཏང་བའི་དོན་ཆུང་ཁག་ཅིས་མེད་དོག་རོལ་
 བཏང་བ་མ་ཟད། སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་
 མགོན་ཆེན་པོའི་སྐུ་ཕྱུང་བསྐྱོད་བའི་རན་བླ་ས་
 བཅས་ཀྱི་གཤོང་རིས་ངོ་མ་དམར་ཆེན་མཛོན་
 གསལ་དུ་མཐོང་རྒྱུ་བོད་རྒྱ་ཆའི་མང་
 ཚོགས་བཟོད་ཐབས་བྲལ་ནས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
 ས་ལྷ་སར་ཞི་བའི་སྐྱེད་ལངས་ཆེན་པོ་དེ་བྱུང་། རྒྱ་
 བཀ་དམར་གཞུང་གི་བོད་ནང་དབུགས་ཀྱི་
 བཅན་གཞོན་རྒྱ་ཆེ་བྱས་རྒྱུ་མཐར་སྤྱི་
 རྒྱུ་ལོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་
 མཆོག་དང་བོད་མི་ཁྲི་ཆོ་བརྒྱད་ཙམ་རྒྱ་
 གར་ནང་བཅན་གྱིས་དུ་གྱུར་དགོས་བྱུང་
 ཡོད།

རྒྱ་བཀ་དམར་གཞུང་གིས་བོད་
 བཅན་འཛུལ་བྱས་ནས་ད་བར་མི་ལོ་
 ༥༠ ལྷག་འགྲོ་བཞིན་པའི་རིང་བོད་མི་ས་ཡ་
 བརྒལ་བ་དུས་མིན་རྒྱུ་འདས་སུ་བཏང་བ་
 དང་། དགོན་པ་སྤྱོད་ཐག་མང་པོ་རྒྱ་གཞོན་
 བོད་ཀྱི་སྤྱོད་བཅུད་རྣམས་གཏོར་བཅོམ་བྱེད་
 བཞིན་པ་མ་ཟད། བོད་མིའི་ཆོས་དང་རིག་
 གཞུང་། ལྷན་ཡིག་སོགས་རྒྱ་མེད་གཏོར་

རྒྱུ་འདས་བྱས་རྒྱུ་ཆད་མེད་པ་བཤམས་ཏེ།
 བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདག་པོ་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་
 གཞི་ཅའི་འགྲོ་བ་མིའི་རང་དབང་ཚུན་བཅན་
 འཕྲོག་བྱས་ཏེ་གདུག་རྩལ་ཅན་གྱི་སྤྱི་བྱས་
 འོག་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་དཔྱལ་བ་མི་ཡུལ་
 དུ་སྐབས་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱུག་སྤྱོད་ཆད་མེད་
 བྱངས་དང་སྤྱོད་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་
 ཆེས་རྩ་བུ་ཐོག་གནས་ཡོད་པའི་བདེན་
 དཔང་ནི། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
 ས་ལྷ་ས་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་བོད་ཆོས་ཁ་
 གསུམ་ཀྱི་ནང་ས་ཀྱི་ཞི་ཆོས་ཆེན་པོའི་ལས་
 འགུལ་སྤེལ་བར་རྒྱ་དམར་ཀྱི་དབུ་པོའི་
 དམག་དཔུང་གིས་གོ་མཆོན་མེད་སྤྱོད་བཏང་
 རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཆེན་ཆེན་ཆེ་བཏང་རྒྱུ་བོད་མི་
 སེར་སྤྱོ་པོ་མོ་མང་པོའི་སྤྱོ་སྤྱོ་མོར་ཡོད་པ་
 དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་བཀ་དམར་གཞུང་གི་
 གདུག་རྩལ་ཅན་གྱི་སྤྱི་བྱས་འོག་བཟོད་
 བསྐྱོད་སྐབས་བྲལ་ཏེ་བོད་མི་རྣམས་འ་
 ཆད་དུ་སྤྱུག་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལས་ད་
 བར་ཤེས་རྟོགས་ར་འཕྲོད་གསལ་པོ་བྱུང་བ་
 བོད་མི་གངས་ ༡༥' གྱིས་རང་ལུས་མེར་
 བསྐྱོགས་གཏོང་དགོས་བྱུང་ཡོད་ནའང་། རྒྱ་
 བཀ་གི་འགོ་ཁྲིད་ཆོས་བོད་མིའི་བདེ་སྤྱུག་ལ་
 བསམ་ཞིབ་བྱ་རྒྱུ་ལས་སྤྲོ་སྤྲོ་གདུག་རྩལ་
 ཆེ་བའི་ཁོར་འཁྲུལ་ཅན་གྱི་སྤྱི་བྱས་དེ་དག་
 དམ་འཛིན་ཆེ་རུ་གཏོང་བཞིན་པ་མ་ཟད།
 རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཡར་རྒྱས་ནི་འགྲོ་
 བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཡིན་ཚུལ་གྱིས་བོད་ནང་
 ཡར་རྒྱས་དང་བདེ་སྤྱོད་ཡོད་ལུགས་རྒྱུན་

གཏམ་ཁོན་ཁུབ་སྤེལ་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་སྤྱིའི་
 གཞུང་དང་མི་མང་རྣམས་མགོ་སྐོར་བསྐྱོ་
 བྱེད་ཀྱིས་དངོས་ཡོད་རྩ་བུ་གནས་སྐབས་
 སྤེལ་འགོ་བསྐྱོད་བཞིན་ཡོད།

བོད་ས་ཁྲོན་ཡོངས་སུ་རྒྱལ་ཁབ་
 བདེ་འཇགས་དང་བརྟན་སྤྱོད་གི་འཕོད་སྤྱོད་
 འོག་ཆོས་གསུམ་བོད་མི་སྤྱི་དང་བྲེ་ཐག་རྒྱ་
 བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་དང་གོ་མས་
 གཤེས། ཁོར་ལུག་བཅས་ལ་འགན་ཁུར་
 གནང་མཁན་ལྷ་སྐུལ་དགེ་བཤེས་དང་གྲ་
 བཅུ་ལྟ་ཚུལ་པོ་དང་སྤྱོ་རྒྱལ་བ། ཁོར་ལུག་
 སྤྱད་སྤྱོབ་བ། དགེ་ཆུན་སོགས་མང་པོ་འཛིན་
 བཟུང་བཅོན་བཅུག་དང་། རིགས་གཅིག་
 གར་སོང་ཆ་མེད་ཀྱིས་ལོ་དང་ལྷ་གངས་མང་
 པོར་པ་མ་སྤྱན་མཆེད་རྣམས་ཀྱིས་གར་ཡོད་
 མ་ཤེས་པའི་གནས་སྐབས་བྱུང་ཡོད་པ་མ་
 ཟད། མཉམ་སྤེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་དམིགས་
 བསལ་རྟོག་ཞིབ་པས་བོད་ཀྱི་བྱིས་པ་ས་ཡ་
 གཅིག་ལྷག་ཙམ་སོ་སོའི་པ་མ་དང་ཁ་བཀལ་
 ལས་གཏན་འཇགས་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤེལ་བཅུག་
 གིས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་སྐད་ཡིག་སྤྱོད་
 སྤྱོད་དང་བཀོལ་སྤྱོད་བཀག་སྤོམ་བཅས་
 བྱས་པ་བརྒྱད། མི་རིགས་གཅིག་དང་། རིག་
 གནས་གཅིག་ཆོས་ལུགས་གཅིག་སྐད་
 ཡིག་གཅིག་གི་སྤྱི་བྱས་མཛོན་གསལ་གྱི་
 ཐོག་ནས་བོད་མིར་བཅན་འགོལ་དང་ལག་
 བསྐྱར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་མིར་
 བཅན་ཤེད་ཀྱིས་འདོད་མོས་མེད་པར་བོད་
 ཀྱི་ཁ་ཆུང་བྱིས་པ་རྒྱུན་གྱི་རིགས་རྩས་བསྐྱོ་

ལེན་གྱི་ལས་འགུལ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བ་སྤེལ་
བཞིན་ཡོད།

ཉེ་བའི་ཆར་རེ་ནི་ཕར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་དུས་བཀག་བསྐྱར་
ཞིབ་གྱི་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་མཉམ་འབྲེལ་
རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་
གིས་བཏོན་པའི་ཁྲིམ་འཆར་ཁག་ནང་། རྒྱ་
གཞུང་ནས་བོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་གཞོན་པའི་མི་
རིགས་འདྲེས་སྒྲོར་གྱི་བྱ་སྤྱོད་འབྲེལ་དུ་
མཆོམས་འཛོག་བྱེད་དགོས་པའི་བརྒྱུ་ལན་
བཏང་དགོས་ཆགས་ཡོད། དེ་བཞིན་རང་
དབང་ཁང་པའི་ ༢༠༢༤ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༢ ཚེས་
༢༩ ཉིན་ཐོན་པའི་སྤྱན་རློབ་ (Freedom
House 2024 Report) ནང་བོད་ནང་
གི་ཆབ་སྲིད་ཐོབ་ཐང་དང་སྤྱི་ཚོགས་རང་
དབང་གི་བརྒྱ་ཆ་མང་པོར་བཏོན་ཡོད་པ་
ནས་བོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་
རྒྱུ་རྩའི་དང་བོད་མི་རིགས་ཅེ་མེད་གཏོང་
བའི་སྲིད་བྱས་སྤྱི་མཐུན་ལག་བསྟར་བྱེད་
བཞིན་ཡོད་པ་མངོན་གསལ་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༤
ནས་བཟུང་བོད་ནང་རྒྱ་ནག་གི་གནས་ཚུལ་
འབྱུང་བཞིན་པ་ཞིག་ཡི། ཁམས་སྤྱི་དགའི་
ནང་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོའི་རིང་པ་མེས་
ནས་གནས་བཞིན་པའི་ཁྲོད་ཆོད་དང་གནའ་
རབས་ཀྱི་དགོན་པ་ཡོད་སར་སྒྲོག་ཁང་ཆེ་
གས་གསར་རྒྱག་གི་ལས་གཞི་སྤེལ་ཆེད་རྒྱ་
ནག་གཞུང་གིས་འབྲི་ཆུའི་བཟུང་རྒྱུ་དུ་
སྐམ་ཐོག་ཆུ་མཛོད་འཛུགས་སྐྱོན་ལས་གཞི་

འདིས་རྒྱུན་པས་འབྲི་ཆུ་ཤར་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྲོད་ཆོ་
བཟུ་གཉིས་ཅོམ་དང་། འབྲི་ཆུ་ཐུབ་རྒྱུད་ཀྱི་
ཁྲོད་ཆོ་མང་པོ་ཞིག་གི་མི་གངས་སྤོང་ལྷག་
མང་པོ་ཞིག་བཅན་དབང་གིས་གནས་སྤོ་
དང་། ལོ་རྒྱུས་ཡུན་རིང་ལྷན་ཞིང་སྤྱུ་གཏུང་
ཅ་ཆེན་རིགས་དང་གནའ་རབས་ཀྱི་སྤེབས་
རིས་ཡོད་པའི་དཔོན་སྤོང་དགོན་དང་། ཡེ་ན་
དགོན། མཁར་མདོ་དགོན། རབ་བརྟན་
དགོན། དགོན་གསར་དགོན། བཟ་མེས་
དགོན། ལྷ་འབྲང་དགོན། འགྲིས་ཐོ་དགོན་
བཅས་གཏོར་བཤེག་གཏོར་འཆར་ལ་ཁུལ་
དེ་དག་དུ་གནས་སྤོང་བོད་མི་རྣམས་ནས་ཞི་
བའི་འདུ་འཛོམས་དང་ཁྱུ་སྤྱུལ་བྱས་པར། སྒྲོ་
བུར་དུ་ཉེན་རྒྱུ་པ་མང་པོ་ཞིག་བསྐྱེད་སྤྱོད་
བོད་མི་གང་བྱུང་འཇུ་བཟུང་གཅར་རྒྱུང་
བཏང་རྒྱུ་སྤྲོམ་ཁང་དུ་བསྐྱུལ་དགོས་བྱུང་
ཡོད་པ་མ་ཟད། སེར་སྤྱི་མི་མང་སྤོང་ལྷག་
སྤེབས་ལ་འཛོན་བཟུང་བཅན་འཁྲིད་གིས་མི་
མང་གི་འགྲོ་འདུག་ཐོག་དམ་བྲག་ལྷགས་ཆེ་
བྱས་པ་སོགས་ཉེ་ཆར་བྱུང་བའི་རྒྱ་ནག་གི་
གནས་ཚུལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་དྲུ་ལམ་
དང་གསར་འཛུགས་བརྒྱུད་ལམ་སོགས་སྤྱི་
གནས་ཚུལ་ཞིབ་གསལ་དབང་ཉུགས་དང་
བཅས་པ་མཛོད་རྒྱ་འདུག་པ་དེས། རྒྱ་
གཞུང་གི་དབྱས་དང་ས་གནས་ལས་བྱེད་
རྣམས་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ངོ་གཞོང་
དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོད་པས་མ་
ཆད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་ཕྱི་སྤོང་
ཁོར་ལུག་ལ་གཏོར་སྤོང་དང་། བོད་མི་

རིགས་ལ་མནར་གཅོད་གཏོང་མཆོམས་
རྒྱུ་ཆད་མེད་པའི་དངོས་རྒྱུས་ལ་ཐོ་
འཕྲོད་ཡོད། སྤྱི་དགའི་ཞི་བའི་མི་མང་ཉིས་
མེད་འཛོན་བཟུང་བྱས་པ་ཡོངས་རྒྱུགས་
འབྲེལ་མང་སྤོང་བཟོལ་གཏོང་དགོས་པ་དང་
མི་མང་གི་རེ་འདུན་དང་མཛོན་འདོད་ལ་གྲུས་
བཅི་བྱ་དགོས་པའི་རྒྱ་གཞུང་ལ་བརྒྱུ་ལན་
སྤོང་རྒྱ་ཡིན།

རྒྱ་གར་ད་རེས་ས་ལར་ཉེན་གཞི་
བྱས་པའི་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་
མང་གཏོ་འཕེལ་རྒྱས་བསྐྱེད་གནས་ཁང་གི་ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༢༤ ལོའི་རྒྱ་ནག་གིས་རྒྱལ་
མཆོམས་བརྒྱལ་བའི་རང་དབང་ལུང་པའི་
ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་རྣམས་ལ་བྲག་གཞོན་
དང་བསྐྱོན་གཅོར་གཏོང་བྱུགས་ཆེ་རུ་
བཏང་ཡོད་པའི་སྤྱན་རློབ་ (Chinese
Transnational Repression of Ti-
betan Diaspora Communities
2024) ཞིག་བཏོན་པའི་ནང་། རྒྱ་དམར་གྱི་
གསར་འཛུགས་པས་བོད་ནང་གི་བོད་མི་དང་
རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་ཡོད་པའི་སྤྱན་རློབ་
དབང་འབྲེལ་བ་ཏུ་ཅང་དཀའ་ལས་ཁག་དུ་
བཏང་སྤྱི་འབྲེལ་མཐུན་མི་ཐུབ་པ་བཟོ་རྒྱུའི་
ལས་གཞི་རྒྱ་ལོམ་བྱེད་བཞིན་པ་དང་།
བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤོང་གི་གངས་ཐོ་བསྐྱེད་
རུབ་བྱས་ཏེ་དེའི་ནང་མི་མང་འཇུ་ལ་གིས་
གནས་ལུགས་འཕྲོག་བཤད་ཁུབ་སྤེལ་བྱ་
ཐབས། སྤྱི་ནོར་ཡུལ་ལ་སྐྱབས་མགོན་
ཆེན་པོ་མཆོག་གི་གསུང་ཆོས་སོགས་ལ་

འགྲོ་མི་ཚོགས་པའི་བཅན་བཀའ་བཏང་བ་
 བཅས་བོད་མིའི་སེམས་ཁམས་ལ་དོ་ཤོག་
 ཆེན་པོ་གཏོང་བཞིན་པའི་ཉམས་ཞིབ་སྒྲན་ཐོ་
 ཡང་ཐོན་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་ཨིན་ཡུལ་དུ་རྟེན་
 གཞི་བྱས་པའི་བོད་གནས་ལྷ་ཞིབ་ཁང་ (Ti-
 bet Watch) ནས་ ༢༠༢༣ ཟླ་ ༤ ཚེས་
 ༤ ཉིན་གནས་ཚུལ་ཐོན་ཆེན་བསྐྱུང་བའི་གྲུ་
 བོད་ནང་དུ་ཆུ་བརྒྱུད་བོད་ཡུལ་ཀྱན་ཏུ་ལྷ་
 སྤང་ཞེས་པའི་ཞིབ་འཇུག་སྒྲན་ཐོའི་ནང་
 (Weaponising big data; Decod-
 ing Chinese Digital Surveillance
 in Tibet) རྒྱ་ནག་གི་མཉམ་ཆས་ (APP)
 “ཆུལ་ཁབ་ཁ་བསྐྱུར་དོ་རྒྱལ་ལྷོ་གནས་”
 ཞེས་པ་བྲབ་གདལ་དུ་བཏང་ནས་བོད་མི་
 ཚོར་བཅན་དབང་གི་མཉམ་ཆས་དེ་རིགས་
 ལག་ཐོག་ཁ་བར་ནང་བཅན་བཟུག་གིས་
 བོད་མིའི་འགོ་འདུག་སྤྱོད་གསུམ་ལ་འགྱུར་
 བ་ཐབས་གཞི་ཅན་མ་ཟད། མཉམ་ཆས་དེས་
 བོད་མིའི་སྤྱི་འཐུས་ཚུལ་དང་བྱ་སྤྱོད་ལ་
 གསང་ཉུལ་གྱིས་སྤེར་གྱི་གོ་ཡུལ་དང་བདེ་
 འཇགས་ལ་ཉེན་ཁ་བཟོ་བཞིན་ཡོད་འདུག་
 པར་གཞིགས་ཆོ། རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གི་
 འགོ་ཁྲིད་ཚོས་བོད་ནང་བཅན་ལོག་ཏུ་ཡོད་
 པའི་བོད་མི་ཅན་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ལོགས་
 རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་
 ཚོར་ཡང་སྤྲིགས་ར་དང་བསྐྱར་གཙུག་བཟོ་
 བཞིན་ཡོད་པའི་དངོས་ར་འཕྲོད་ཡོད་པ་ཆུལ་
 སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནས་ཤེས་རྟོགས་ཡོད་པའི་
 ལྷན་དེ་དག་འགོག་ཐབས་དགོས་པའི་སྒྲུལ་

འདེབས་ཁུ་རྒྱ་ཡིན།
 བོད་དེ་ལོ་ཆུས་ཐོག་ནས་རང་
 དབང་རང་བཅན་གྱི་ཆུལ་ཁབ་གཅིག་ཡིན་
 ལ། བོད་དེ་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་འདས་
 ལོ་དུག་ཅུ་ལྷག་རིང་ཁྲིམས་འགལ་གྱིས་ཉམ་
 བཟུང་ལོག་ཚུད་པ་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་ནག་དམར་
 གཞུང་གིས་བོད་དེ་གནའ་སྡེ་ལོ་ནས་རྒྱ་
 ཁོངས་ཡིན་ཁུལ་དང་ཆུལ་སྤྱིའི་ཁྲོན་ཡོངས་
 སུ་རྒྱ་ནག་གཅིག་གི་སྤྱོད་བྱས་ལ་ཁས་ལེན་
 དགོས་པའི་མགོ་སྐྱོར་བཏང་དང་གཏོང་
 བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་
 པའི་འཛམ་གླིང་མི་མང་རྣམས་བསྐྱེད་བྱ་
 སྤྱོད་དེའི་ལོག་ཚུད་ཐབས་མེད་པ་རྒྱ་ནག་གི་
 དཔོན་རིགས་ཚོས་དེས་པར་དུ་ཤེས་དགོས།
 བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུགས་ཀྱིས་འདས་པའི་མི་
 ལོ་བཅུ་ལྷག་འགལ་རིང་གཉིས་སྟོན་དབུ་མའི་
 ལམ་གྱི་སྤྱོད་བྱས་ཀྱིས་བོད་རྒྱའི་དཀའ་ཉམ་
 སེལ་པའི་ཐབས་ལམ་བསྐྱེད་ཡོད་པ་མ་ཟད།
 བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་
 པའི་རང་སྤྱོད་རང་སྤྱོད་གི་བསམ་འཆར་ཡང་
 རྒྱ་གཞུང་ལ་སྤྱད་ཐེན་ཡང་རྒྱ་གཞུང་ནས་ད་
 བར་འགན་ཁུར་མི་བཞིན་མ་གྲངས་པའི་ཉེར་
 ལེན་ལས་ལག་པ་གཅིག་གིས་སྒྲིག་པ་མི་
 ཐབས་པའི་དཔེ་བཞིན་རྒྱ་གཞུང་གི་དཔོན་
 རིགས་ཚོའི་བྱེད་བབ་ལ་རག་ལས་ཡོད།
 སྤྱི་ནོར་ལྔ་པོར་ས་ལྷ་བསམ་མགོན་
 ཆུལ་དབང་སྐུ་ཐེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་
 མཆོག་གིས་ལོ་མང་སྐུ་ལས་བསྐྱོན་པའི་
 ཐུགས་རྗེའི་བཀའ་བློན་ཉལ་ཅིག་ལ་བརྟེན་

ནས་ད་བར་ཆུལ་སྤྱིའི་གཞུང་དང་མི་མང་
 སོགས་ཀྱིས་བོད་དང་བོད་མིར་ཆད་མཐོའི་
 རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བཞིན་པ་ལྟར། འདི་ལོའི་བྱ་
 ཟླ་ ༩ པའི་ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ཨ་རིའི་གྲོས་
 ཚོགས་ལོག་མའི་ནང་བོད་རྒྱའི་དཀའ་ཉམ་
 སེལ་ཐབས་ཀྱི་ཁྲིམས་འཆར་ ༼Promo-
 ting a Resolution to the Ti-
 bet-China Dispute Act (HR
 533)༽ ལ་ཆབ་སྤྱོད་ཚོགས་པ་གཉིས་
 ཀྱིས་ཆད་མཐོའི་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱིས་མང་མོས་
 ཀྱི་ཐོག་ནས་གཏན་འབེབས་གནང་ཐུབ་པར་
 དགའ་བསུ་ཁུ་རྒྱ་དང་། ཨ་རིའི་གྲོས་ཚོགས་
 ནང་གྲོས་འཆར་དོ་སྤྱོད་གནང་མཁན་གྲོས་
 ཚོགས་འཐུས་མི་ཇིམ་མེག་ལྷོ་མུན་ (Jim
 McGovern) མཆོག་དང་། གྲོས་ཚོགས་
 འཐུས་མི་མེ་ཁལ་མེ་གོལ་ (Michael
 McCaul) མཆོག་རྣམས་གཉིས་དང་། གྲོས་
 འཆར་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་མཁན་ཨ་རིའི་
 གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་རྣམས་པ་བཅས་ཆང་
 མར་གཞིས་ཀྱིས་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཆབ་
 ཁུལ་ཉེ་སྤྱོད་དབུས་ནས་བཀའ་བློན་ཆེ་ཞེས་
 ཁུ་རྒྱ་ཡིན།
 འདས་པའི་ལོ་ཤས་ནང་ཆུལ་སྤྱིའི་
 ཐོག་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་ལ་ཆ་འཛོག་བྱེད་
 མཁན་རེ་ཞན་རེ་ཉུང་དུ་འགྲོ་བཞིན་པ་མ་
 ཟད། རྒྱ་ནག་ཆུལ་ཡོངས་སུ་ནང་ཁུལ་
 འཐབ་ཚད་ནོར་ཅན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་
 རྒྱ་ཡོད་ལ། དཔལ་འབྱོར་ཉམས་དམས་དང་
 དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་ནང་ཁུལ་གྱི་ཁང་ཆོང་ལས་

རིགས་སོགས་མ་ཅ་ཅན་མང་པོ་ཞིག་གི་
 ཆོང་ལས་བྱ་གཞག་ཉམས་སྐྱོད་དུ་སོང་
 བའམ་ཐ་ན་ཆོང་གི་མ་ཅ་ཅན་བཞེས་ནས་ལས་
 མི་ཆེས་འཐོར་ཆེན་ལས་ཤོར་གྱིས་ཡོང་
 འབབ་མེད་པའི་གནས་སྤྱང་ཡོད། མི་མང་
 གི་རྒྱུ་གཏན་འཆོར་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་
 འཕྲད་བཞིན་ཡོད་པས་མི་མང་ཆོ་ཡང་ལུ་
 ཐུག་ནས་རྒྱ་གཞུང་ལ་དོ་སྐོལ་བྱེད་མཁན་
 རེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྤྱི་
 བརྗོད་རང་དབང་གི་དབང་ཆ་ཅི་ཡང་མེད་
 པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ད་ཆ་སྤྱི་རྒྱུ་གྱི་གྲང་
 ཅིག་ཐོག་གཞུང་དང་ཆེས་མཐོའི་དཔོན་
 རིགས་ལ་སྒྲོན་བརྗོད་གྱི་ཡིག་ཆེན་ཆགས་
 པར་འབྲི་མཁན་དང་སྤྱི་ཚོགས་སོགས་
 མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་སོགས་ད་
 ལྟའི་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་འཛིན་
 པའི་གཞུང་འདི་ད་དུང་དུས་ལུན་རི་ཅམ་
 ཁུངས་འཁྱོལ་ཐུབ་མིན་སུས་གྲང་ཆོད་
 དཔག་བྱེད་དཀའ་བས། གནས་བབས་དེ་
 འདྲའི་སྐབས་རང་རེ་བཅན་གྱིས་དུ་ཡོད་པའི་
 བོད་མི་ནམས་ཀྱི་བྱས་པ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་
 དགོས་པའི་དུས་ལ་བབ་ཡོད།

བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་

ཀྱི་དོན་ནས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་དང་། དེ་བཞིན་
 རྒྱ་གར་གྱི་མངའ་སྡེ་མང་ཆེ་པའི་ནང་བོད་མི་
 མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚབ་
 ཚོགས་ཚུང་ཆ་བཤོས་གྱིས་བོད་དོན་དོ་སྤྱོད་
 དང་ལྷ་སྤྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་ཐུབ་པ་བྱུང་
 ཡོད། ད་དུང་སྤྱི་མཐུན་འཛམ་གླིང་ས་
 རྒྱུགས་གང་སར་བོད་དོན་ལྷ་སྤྱི་ཀྱི་ལས་
 འགུལ་སྤེལ་ཏེ་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱུ་སྤྱོད་བཞེ་
 མང་ཡོང་ཐབས་ལ་འབད་བཅོལ་ལྷ་སྤྱི་ཡིན།
 རྒྱ་གར་ས་ལྷ་སྤྱི་མཐོན་ཆེན་པོ་མཆོག་
 གིས་རིང་ནས་ཐུགས་ལ་བརྟགས་པའི་དོན་
 གནད་གཅིག་བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཛིན་
 སྤྱོད་གང་ཟག་གཅིག་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་
 པར་བོད་མི་མང་གིས་དོས་འདེམས་བྱས་
 པའི་འགོ་ཁྲིད་ནམས་ལ་དབང་ཆ་ཁྲབ་
 བསྐྱར་གནང་བ་ལྟར། གོས་ཚོགས་ཚོགས་
 དུས་ལྟ་པའི་གོས་ཚོད་དགོངས་དོན་ཁྲིམས་
 སྤྱི་ཚབ་སྤྱི་ཚོགས་འཆར་ཐེན་ཚོགས་ཚུང་
 གིས་བྱུང་དོན་སྤྱོད་ཐོག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལོ་ ༡
 ཆོས་ ༡༩ ཉིན་ཚོགས་དུང་ལས་ཁུངས་སྤྱི་
 ལུལ་འཕྱོར་ཡོད་པས། རིང་མིན་གོས་
 ཚོགས་ཚོགས་དུས་བདུན་པའི་ཐོག་སྤྱོད་ཐོ་
 སྤྱོད་སྤྱོད་གྱིས་ཁྲིམས་ཡིག་གཏན་འབེབས་

ཡོང་བར་གོས་ཚོགས་ནང་འགན་འཁུར་
 མཁན་ཆང་མས་ནམ་དུས་དུ་བཏོན་ཏེ་
 དཀའ་སེལ་ཡོང་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ལྷ་བཞིན་
 ཡོད།

བཅན་གྱིས་དུ་གྲར་ནས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་
 ཟ་ག་དུག་ལྷག་སོང་པའི་དུས་ལུན་རིང་བོད་
 དང་བོད་མིར་རྒྱུ་སྤྱོད་དང་མཐུན་ཆེན་
 སྤྱོད་སྤྱོད་གནང་མཁན་གནས་ལུལ་རྒྱ་གར་
 དང་། ཨ་རྒྱུ་ལུ་རྒྱུ་གཙོས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་
 གི་གཞུང་དང་མི་མང་། ཚོགས་སྤྱི་སྤྱི་
 འཛུགས་ཁག་དང་། མི་སྤྱོད་ཁག་བཅས་ལ་
 བཀའ་བྲིན་ཆེ་ལྷ་སྤྱི་ཡིན།

མཐའ་དོན་སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་
 ལ་སྤྱི་མཐོན་ཆེན་པོ་མཆོག་བསྟན་འགྲོའི་
 མགོན་དབྱང་དམ་པར་སྤྱི་ཆེ་ལ་ཞབས་པད་
 བསྐྱལ་བརྒྱུར་བཏོན་ཅིང་། རྒྱལ་སྤྱི་ཆེན་
 ཐུགས་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་མཐའ་དག་འབད་
 མེད་ལྷན་གྱིས་འགྲུབ་པ་དང་། བོད་ཀྱི་བདེན་
 མཐའ་སྤྱི་དུ་གསལ་ཏེ་གཞིས་བྱེས་མཉམ་
 འཛུམས་ཀྱི་ཉི་མ་གང་མགྱོགས་གར་བའི་
 སྤྱོད་འདུན་དང་བཅས། བོད་མི་མང་སྤྱི་
 འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལོ་
 ༣ ཆོས་ ༡༠ ལ།

སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དྲུག་པའི་ལས་དོན་མཐུག་སྐྱོང་གི་ལས་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོགས་གཙོའི་གསུང་བཤད།

དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་ནས་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དྲུག་པའི་ལས་དོན་མཐུག་སྐྱོང་གི་ལས་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོགས་གཙོའི་གསུང་བཤད་གནས་སྐབས།

༢༡། །འགྲོ་བ་ལྷ་དང་བཅས་པའི་མགོན་
སྐབས་མཆུངས་ཁྲི་མ་མཆིས་པ། བོད་མིའི་
ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཁྲ་ན་མེད་པའི་དབྱ་ཁྱིད།
སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་
མཆོག་ལ་སློ་གསུམ་གྲུས་ཕྱག་སྡོན་དུ་ཕུལ་
བའི་ཐོག་ནས། དེ་རིང་སྐབས་བཅུ་བདུན་
པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་
གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དྲུག་པའི་མཐུག་
སྐྱོང་ཐོག་ལ་ཐེབས་པའི་དཔལ་ལྷན་གྱི་ད་
སྐྱོང་མཆོག་དང་། དཔལ་ལྷན་བཀའ་སློན་

ནས་པ། དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་གཞིན་པ་
མཆོག་དང་བཀའ་འོས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་
འཐུས་མི་ནམ་པ་ལ་སྤར་ཡང་ལྷན་འཛུགས་
བྱུང་བར་ཚོགས་གཙོའི་ངོས་ནས་འཆམས་
འཛིན་ཞུ་ཡིན། དེ་རིང་ཚོགས་གཙོའི་ལས་
རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་གཏམ་བཤད་ནང་དུ་
གནད་དོན་འགའ་ཤས་ཤིག་ཞུ་ཡོད།
དང་པོ། དེ་སྡོན་ལས་རིམ་དང་
འབྲེལ་བའི་འབྲུང་རིམ་དང་། གཉིས་པ། གྲོས་
ཚོགས་ཚོགས་དུས་དྲུག་པ་ལ་ཐུ་མཐུད་སྐྱོང་

མ་ཐུབ་པའི་སྡོན་འཛུགས་དང་འབྲེལ་བའི་
འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་བརྒྱུད་བདེ་སྤང་ལས་
ཁུངས་ནས་ཞིབ་འཛུགས་གནང་བའི་བྱུང་དོན་
སྟན་ཐོ་འདྲིའི་ཐེབས་པའི་ཐོག་དང་། གསུམ་
པ། དེ་རིང་གི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ལས་རིམ་
གང་ཞིག་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་མེད་བཅས་དོན་
ཆན་གསུམ་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཞུ་ཡིན་ཞེས་
སྟན་མེད་ཞུ་ཡིན།
དང་པོ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལོ་ ༩
ཆོས་ ༡༩ ནས་ ༢༡ བར་དུ་ལས་བསྡོམས་

མྱོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དྲུག་པ་དེ་གཏན་
འཁེབས་གནང་བ་གཞིར་བཟུང་གིས་བཀུར་
འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་པ་དང་། དེ་བཞིན་འཛིན་
སྐྱོང་བཀའ་ཤག་བཅས་ར་ཆོ་ཆང་མ་ལྟན་
འཛུམས་གནང་བའི་ཐོག་མྱོས་ཚོགས་ཀྱི་
ལས་ཤིན་དང་པོའི་ཐོག་པོ་དེ་ནང་གི་གཞུང་
འབྲེལ་གཏུང་མེས་མ་ཉམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མྱོས་
ཆོད་མྱོས་འཆར་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ལ་བསྐོ་
སྤྱོད་པེབས་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་བཀུར་
འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
པན་ཚུན་ལས་རིམ་རྣམས་གཞག་བཏོན་རེས་
ཀྱིས་དཔལ་འཁེབས་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཆོག་རྒྱུ་
ཀྱིས་སྐྱོན་འཇུག་པའི་འབྲུག་པ་དང་། དེ་
འབྲེལ་ཐོག་ནས་དཔལ་ལྷན་བདེ་སྤྱང་བཀའ་
ལྷོན་མཆོག་གིས་བསྐོ་སྤྱོད་གི་ཆ་ཤས་
སྤངས་པ། དེ་རྗེས་མྱོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་ཤིན་
གསུམ་པ། ཕྱི་ཆེས་ ༡༡ ཉིན་བསྐྱར་དུ་
དཔལ་ལྷན་བདེ་སྤྱང་བཀའ་ལྷོན་མཆོག་
གིས་མྱོས་ཚོགས་ནང་དུ་ཁ་སང་གི་ལས་
རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་གསལ་བཤད་ཞུ་
དགོས་ཡོད་ཅེས་གསུངས་ནས་གོ་སྐབས་
ཕུལ་བ་དང་། གོ་སྐབས་དེ་ཕུལ་བའི་རྗེས་སུ་
གསོལ་ཇའི་བར་གསལ་དང་། གསོལ་ཇའི་
བར་གསལ་རྗེས་སུ་ཡར་ཆོགས་དུས་བཀུར་
འོས་སྤྱི་འཐུས་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལས་རིམ་
རྣམས་གཞག་བཏོན་ནས་སྐྱོན་འཇུག་པའི་དང་
འབྲེལ་བའི་ཐོག་ཆོགས་ཐེངས་གཅིག་ཙམ་
མ་གཏོགས་ཉིན་གང་བསྐོ་སྤྱོད་གནང་བ་དང་།
སྐབས་དེར་གང་ལ་གང་འཆམ་ཞིག་བབ་

ཐུབ་ནས་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་བསམས་སོང་།
འོན་ཀྱང་ཐོག་མའི་བསམ་སྒྲོལ་དང་བཞིན་ཞིག་
བྱུང་ཡོད་མ་ཤོད། ལས་ཤིན་བཞི་པ་སྐྱོང་བའི་
སྐབས་སུ་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་ཁག་ཅིག་
གིས་མྱོས་ཚོགས་ནང་སྐྱོན་འཇུག་པའི་པ་
དེ་གཙང་མ་མ་བཟོས་བར་དུ་མྱོས་ཚོགས་
ནང་ཆ་ཤས་ལོན་ཀྱི་མིན་ཞེས་ཆོགས་གཙོ་
གཉིས་སར་ལན་དེ་གནང་བ་དང་། དེར་
བཞིན་ཆོགས་གཙོ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཆོན་ ༤༤ པའི་ནང་
གསེས་ ༡ པའི་དགོངས་དོན་ལྟར། མྱོས་
ཚོགས་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་མ་ལོན་དུས་མྱོས་ཚོགས་
སུ་མ་ཐུད་ནས་སྐྱོང་མ་ཐུབ་པའི་གནས་
སྤངས་ཆགས་པ་དང་། དེ་རྗེས་ལས་པེང་
དཔལ་ལྷན་བདེ་སྤྱང་བཀའ་ལྷོན་མཆོག་ལ་
འབྲུག་ཅམ་རིང་པེབས་རོགས་གནང་ཞེས་
ཞུས་ནས་གནད་དོན་འདི་གང་མཐོག་ས་
གཙང་མ་བཟོ་རོགས་གནང་ཞེས་འཇོན་
བསྐུལ་ཞུས་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་བཀའ་
ཤག་ལྟན་རྒྱས་པེབས་ནས་ཆོགས་གཙོ་
གཉིས་ཀྱིས་ལས་སྐྱོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་
ནས་བདེ་སྤྱང་ལས་ཁུངས་དང་། འབྲེལ་ཡོད་
དཔལ་ལྷན་སྤྱི་སྐྱོང་མཆོག་ནས་གང་ཡོང་
མཐུག་སྐྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཡིན། ཡིན་ནའང་།
གཞན་དབང་སྐབས་བསྐྱར་ཀྱིས་རྒྱུ་པས་
དུས་ཆོད་ག་དུས་ཆར་ཀྱི་ཡོད་མེད་ར་ཆོས་
ཞུ་ཆོད་སྐབས་ཀྱི་མི་འདུག་ཅེས་གསུངས་བྱུང་།
དེ་འབྲེལ་ཡོད་སྤྱི་འཐུས་ཆང་མས་མཁུན་ཀྱི་
ཡོད་པ་དང་། འོན་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་ཐོག་ནས་

མཐར་སུ་མ་ཐུད་མྱོས་ཚོགས་སྐྱོང་མ་ཐུབ་
པའི་གནས་སྤངས་ཆགས་ནས། བཅའ་
ཁྲིམས་དོན་ཆོན་ ༤༤ པའི་ནང་གསེས་ ༡
པའི་དགོངས་དོན་བཞིན་ཆོགས་གཙོ་གཉིས་
ཀྱི་ཐོག་ནས་མྱོས་ཚོགས་པར་འབྱུངས་བྱེད་
དགོས་སྐབས་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་དཔལ་ལྷན་
བདེ་སྤྱང་བཀའ་ལྷོན་མཆོག་ཆེད་དུ་གནད་
འབྲན་ཐེངས་འགའ་ཤས་ཤིག་ཞུས་ནས།
དེའི་ཐོག་ལ་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུ་ལས་ནང་དུ་
མེས་འཆབ་ཡོང་བསྐྱེད་ཀྱི་འདུག་པས།
གང་མཐོག་ས་མཐུག་སྐྱོང་དགོས་ཀྱི་འདུག་
ཅེས་ཞུ་སྐབས། བདེ་སྤྱང་ལས་ཁུངས་རོས་
ནས་གང་ཡོང་བྱེད་བཞིན་ཡོད། གང་
མཐོག་ས་བྱེད་སྐབས་པའི་འབད་བཅོལ་ཞུ་
ཡོད་ཅེས་བཀའ་གནང་སོང་། མཐར་ཕྱི་ལོ་
༢༠༢༣ ལྷ་ ༡༠ ཆེས་ ༡༤ ཉིན་དཔལ་ལྷན་
བདེ་སྤྱང་བཀའ་ལྷོན་མཆོག་དང་། བདེ་སྤྱང་
གི་བྱང་འཕར་ཆོགས་གཙོ་གཉིས་སར་
པེབས་ནས། བདེ་སྤྱང་རོས་ནས་འབྲེལ་ཡོད་
ལ་ཅད་ཞིབ་ཞུས་ནས་ལས་མཐུག་བསྐྱིལ་
ཟེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡིག་ཐོག་བཀོད་ནས་
བཀའ་ཤག་ལ་འབུལ་ཀྱི་ཡོད། རྗེས་སུ་
ཆོགས་གཙོ་གཉིས་པོའི་སར་བདེ་སྤྱང་
བཀའ་ལྷོན་བཅར་དགོས་རྒྱ་མེད་ཅེས་
བཀའ་གནང་སོང་། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣
ལྷ་ ༡༡ ཆེས་ ༤ ཉིན་རྒྱུ་དཔལ་ལྷན་བདེ་
སྤྱང་བཀའ་ལྷོན་མཆོག་ནས་ཆོགས་བྱང་ལ།
བདེ་སྤྱང་ལས་ཁུངས་ནས་མཐའ་མའི་ལས་
ཀ་མཐུག་སྐྱིལ་ཟེན་ནས་ཡིག་ཐོག་ཏུ་དེ་རིང་

བཀའ་འགན་ལ་ཕུལ་ཡོད། བཀའ་འགན་ལྷན་
 རྒྱུ་འཛུགས་ནས་གོ་བསྐྱར་གནང་གི་རེད་
 ཅེས་དེ་འདྲའི་བྱང་ཕྱིན་ཞིག་ཆགས་བསྐྱར་
 ཡོད། དེའི་བར་ནས་བཀའ་འགན་གིས་ཉི་མ་
 འགའ་ཤེས་རིང་ལོན་གང་ཡང་གནང་མ་སོང་
 ། ང་ཚོས་གོས་ཚོགས་མཚུགས་སྐྱོད་གི་ལས་
 རིམ་དེ་གཏན་འབེབས་བྱེད་དགོས་པ་དང་།
 ལྷག་པར་དུ་སྔོན་ཅེས་གོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་
 ཉིན་དེ་རྒྱུན་ལས་ནང་གོ་བསྐྱར་བརྒྱུད་
 གཏན་འབེབས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
 སོང་ཙང་ང་ཚོས་གང་མགྲོགས་མགྲོགས་
 ཤིག་བྱང་ན་བསམས་པའི་བསམ་སྒྲོལ་འཁོར་
 བསྐྱར་ཡོད། འོན་ཀྱང་དཔལ་ལྷན་སྤྱི་ཚུལ་
 མཆོག་ཁེ་ན་ཏེ་ཕྱོགས་སུ་གཞུང་འབྲེལ་
 ཕྱོགས་བསྐྱོད་པེབས་རྒྱུ་མཛད་འཆར་དེ་
 འབྱོར་བ་རེད། དེ་འབྱོར་དུས་དུས་ཚོད་མང་
 སོ་མེད་པར་བརྟེན་ཚོགས་དུང་བརྒྱད་ནས་
 དཔལ་ལྷན་སྤྱི་ཚུལ་མཆོག་ཚོགས་གཙོ་
 གཉིས་པོའི་སར་འཇུག་ཙམ་རིང་པེབས་
 རོགས་གནང་ཞེས་ཡང་སྤྱོད་སེང་ཞུས་པ་
 བཞིན། ཕྱི་ཆེས་ ༡༩ ཉིན་དཔལ་ལྷན་སྤྱི་
 ཚུལ་མཆོག་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་སར་པེབས་
 ནས་གནད་དོན་འདི་དང་འབྲེལ་བའི་ཐད་གོ་
 བསྐྱར་ཞུས་པ་རེད། སྐབས་དེར་སྤྱི་ཚུལ་
 མཆོག་གིས་བདེ་སྐྱོང་འོས་ནས་སྤྱོད་ཐོ་
 འབྱོར་བྱུང་། གོས་ཚོགས་དུས་ཚོད་གཤམ་
 ཚོགས་ནའང་རྣམ་པ་ཚོས་དགོངས་པ་
 བཞེས་ན་འགྲིག་གི་འདུག སྤྱོད་ཐོ་ཡང་གང་
 མགྲོགས་མགྲོགས་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་སར་

གནང་གི་ཡིན་ཞེས་བཀའ་གནང་སོང་།
 བཀའ་གནང་པ་ལྟར་ཕྱི་ཆེས་ ༡༥ ཉིན་
 བཀའ་འགན་བརྒྱུད་ནས་སྤྱོད་ཐོ་འདི་ཚོགས་
 གཙོ་གཉིས་ལ་འབྱོར་སོང་། དེ་རྗེས་ཚོགས་
 གཙོ་གཉིས་པོས་སྤྱོད་ཐོ་ལ་བལྟས་ནས་སྤྱོད་
 ཐོ་འདི་འཇུག་ཐག་ཚད་པ་ཞིག་བྱང་འདུག་པ་
 མཛོང་ནས། གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བྱུག་
 པ་མཚུགས་སྐྱོད་བྱ་རྒྱུ་དུས་ཚོད་རེད། དེ་
 བཞིན་གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བདུན་པ་
 འཛུགས་རྒྱུ་དུས་ཚོད་གཏན་འབེབས་བྱ་
 རྒྱུ་ཆེད་དུ། སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ལ་སྤྱོད་
 སེང་ཞུས། གོས་ཚོགས་མཚུགས་སྐྱོད་བྱ་རྒྱུ་
 དུས་ཚོད་དེ་ཕྱི་ཆེས་ ༡༩ ཆེས་ ༢༥ ནས་ ༢༩
 བར་ལས་ཉིན་ལྔ་བསྐྱུང་རྒྱུར་ང་ཚོས་གཏན་
 འབེབས་བྱས་ནས་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་འགན་
 རེད། དེ་བཞིན་བཀའ་འོས་གོས་ཚོགས་ཀྱི་
 འཐུས་མི་རྣམས་པ་ཆང་མར་ཡིག་རྒྱུད་ཕུལ་
 ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་། དུས་ཚོད་ཉི་ཤོ་
 ཞིག་ལ་རིམ་པས་སྤྱི་འཐུས་བཅུ་དྲུག་གིས་
 དགོངས་ཞུ་གནང་བ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་
 བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༩༩ བར་གསེས་ ༡
 པོའི་དགོངས་དོན་གོས་ཚོགས་ཀྱི་བྱུང་ཆ་མ་
 མོངས་པས་ཚོགས་མ་ཐུབ་དུས་བཅའ་
 ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༩༩ པའི་བར་གསེས་ ༣
 པའི་དགོངས་དོན་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ཀྱི་
 ཐོག་ནས་གོས་ཚོགས་པར་འགྱུར་བྱེད་
 དགོས་ཐུག་པ་རེད། གོས་ཚོགས་ཀྱི་མཚུགས་
 ཚུལ་བྱ་རྒྱུར་གོས་ཚོགས་ལ་འགལ་ཆེན་
 བར་ཆད་ཟེར་ནའང་རེད། གནས་སྐབས་དེ་

འདྲ་འབྱུང་རིམ་མདོར་བསྐྱས་ཙམ་ཞིག་ཞུ་
 ཡི་ཡོད།

གཉིས་པ་དེ། བདེ་སྐྱོང་ལས་
 ཁུངས་ནས་འབྲེལ་ཡོད་བརྒྱུད་བཅད་ཞིབ་
 མཐེལ་བྱིན་ཞུས་པའི་བྱུག་དོན་སྤྱོད་ཐོ་
 སྤྱོད་ཐོ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་
 ནས་ཐག་གཅོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། བདེ་སྐྱོང་ལས་
 ཁུངས་བརྒྱུད་ནས་བཀའ་འགན་ལ་ཕུལ་བ་དེ།
 བཀའ་འགན་གི་ཐོག་ནས་ཁ་ཤོག་ཅིག་དང་
 བདེ་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྤྱོད་ཐོ་ཞུ་རྒྱུར་
 ཞུས་ཡོད་པ་རེད། བཀའ་འགན་གི་ཁ་ཤོག་
 བར་ ཉ་ནང་གནས།

༢༢། དཔལ་ལྷན་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་
 སྤྱིལ་པོ་མཆོག་ལ།

ཆེད་ཞུ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ལྷ་ ༩
 པའི་གོས་ཚོགས་ནང་། བཀའ་འོས་སྤྱི་
 འཐུས་སྤྱོད་ལས་མཐར་ཕྱིན་ལགས་དང་
 འབྲེལ་བའི་སྐོར་སྤྱོད་བྱང་སྐབས། བདེ་སྐྱོང་
 བཀའ་འཛིན་དང་སྤྱི་ཚུལ་གིས་གོས་ཚོགས་
 སུ་སྤྱོད་གསན་རིམ་ཞུས་ཐོག་སྤྱི་ཚུལ་
 གིས་གོས་ཚོགས་སུ། བདེ་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་
 ཀྱིས་རྒྱུན་ལྷན་ཀྱི་ཅད་ཞིབ་བྱེད་དགོས་ཡ་
 དེ་བྱེད་ཀྱི་རེད་ཅེས་སྐོར་བཅོད་ཞིན་པ་དང་།
 དེའི་རྗེས་ཚོགས་གཙོ་སྤྱིལ་པོ་རོ་མཛེལ་
 སྐབས་ཀྱང་ཚོགས་གཙོ་སྤྱིལ་པོའི་ལས་སྤྱོད་
 གཞིར་བཟུང་འཛིན་སྐྱོང་གི་མཚུགས་སྐྱོར་
 སྐོ་ཐད་བཀའ་མོལ་བྱང་དོན་ལྟར། བདེ་སྐྱོང་
 ལས་ཁུངས་ནས་འགན་ཁུར་སྐྱོང་ས་ཉི་

ཁུངས་བཅད་བྱས་པའི་རྒྱ་ཆ་དང་སྟོན་ཐོ་
 བཀའ་ཤག་ལྟན་རྒྱས་སུ་ཕྱལ་འབྱོར་བྱང་
 བར་ཞིབ་འཇུག་བཀའ་བསྐྱར་གནང་མཐར།
 སྟོན་ཐོའི་དོ་བཤུས་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་
 གྲུབ་པོར་འབྲུལ་རྒྱུའི་ཐག་གཅོད་བྱང་བ་
 ལྟར་འདི་མཉམ་ཟུར་སྤྱར་ཞུ་ཡོད་ལགས་ན།
 དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་གྲུབ་པོ་མཆོག་ནས་
 དགོངས་དབྱེད་མཛད་སྤྱོད་ལོང་བ་
 དགོངས་འཇགས་ཞུ། བཀའ་ཤག་ནས་བྱི་ལོ་
 ༢༠༢༣ ལྷ ༡༡ ཚེས་ ༡༥ ལ་

ཕུལ།

ཟུར་འབྲུལ། གོང་གསལ།

དེ་ནས་བདེ་སྤྱང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྟོན་ཐོ་

གསང་བ།

༢༡། །མཚུངས་མེད་བཀའ་བྱང་མཆོག་
 ལ།
 ཆེད་ཞུ། སྤྱི་འཐུས་སྟོན་ལམ་མཐར་བྱིན་དང་
 རྒྱ་ནག་གཞུང་ཆབ་ལས་བྱེད་ཁེབ་ཏུ་མི་
 གཉིས་སི་ཡི་གྲུ་རིར་ཐུག་འབྲལ་བྱང་ཡོད་
 མེད་སྒོར་གྲོས་ཚོགས་ནང་སྐོང་སྐོང་གིས་
 དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་གྲུབ་པོས་འདི་ལས་
 ནས་ཁ་གསལ་བཟོ་དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་
 ཐེབས་པ་དགོངས་མངའ་ལྟར། འདི་ལས་
 ནས་གནས་ཚུལ་ཡོང་ཁུངས་དང་། འབྲེལ་
 ཡོད་ཁག་བརྒྱུད་བཅད་ཞིབ་མཐོལ་བྱིན་ཞུ་

འབྲས་ཀྱི་གནད་དོན་སྟོན་གསན་ཞུ་རྒྱུ་ཁག་
 གསལ་གསལ་ལྟར།

༡། རྒྱ་ནག་གཞུང་ཆབ་ལས་བྱེད་དེ་བཞིན་
 བྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ ༥ ཚེས་ ༤ གི་ཉིན་
 དགྲུང་སི་ཡི་གྲུ་རིར་ Mayfair Tea Re-
 sort ཞེས་པའི་མཐོན་ཁང་དེར་འབྱོར་ནས་
 ཞགས་སྤོད་བྱས་ཡོད་འདུག།

༢། གོང་ཆེས་ཀྱི་དུས་ཚོད་དེ་རང་ལ་སྤྱི་
 འཐུས་སྟོན་ལམ་མཐར་བྱིན་དང་། རོགས་པ་
 གཅིག་བཅས་མཐོན་ཁང་དེ་རང་ལ་ཐེབས་
 ཡོད་པ་རེད་འདུག།

༣། མཐོན་ཁང་དེའི་ནང་དོ་བདག་གཉིས་
 ཐུག་འབྲལ་བྱས་ཡོད་པའི་དངོས་དཔང་ར་
 འཕྲོད་ཐུབ་པ་མི་འདུག་པ་བཅས་དེ་དོན་སྟོན་
 གསན་མཛད་སྤྱོད་ལོང་བ་མཐོན་ཞུ། བདེ་
 སྤྱང་ལས་ཁུངས་ནས་བྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ ༡༡
 ཚེས་ ༤ ལ།

ཕུལ།

དེ་ཡིན་དུས་ཁུངས་སྤྱིལ་དཔང་རྟགས་གང་
 ཡང་མེད་དུས་བཀའ་ཤེས་སྤྱི་འཐུས་དག་
 བཞེས་སྟོན་ལམ་མཐར་བྱིན་ལགས་ལ་སྟོན་
 འཇུགས་ཀྱི་གནས་བབ་དེ་གཞི་རྩ་མེད་པ་
 གཙང་མ་ཆགས་ཐོན་པ་རེད། དེ་རིང་འདིའི་
 ཐོག་དམིགས་བསལ་བཟོ་སྐྱོང་གང་ཡང་
 དགོས་རྒྱ་མཚོང་མ་སོང་། ཁ་ཉིན་བྱི་ལྷ ༤
 པའི་གྲོས་ཚོགས་ནང་གོང་དུ་ཞུས་པ་ནང་
 བཞིན་ཚོགས་ཐེངས་གཅིག་ཙམ་མ་
 གཏོགས་ཉིན་གང་བཟོ་སྐྱོང་གནང་བའི་གོ་

སྐབས་བྱང་བ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་རིང་
 གནད་དོན་འདི་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་
 འདས་ལོའི་བྱི་ལྷ ༤ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་ཚོགས་
 དུས་བྱག་པའི་ལས་ཉིན་དང་པོ་དང་འབྲེལ་
 བའི་ནང་བཀའ་ཤེས་སྤྱི་འཐུས་ལྷ་བ་ཕུན་
 སྤྱིད་ལགས་དང་བཀའ་ཤེས་སྤྱི་འཐུས་དག་
 བཞེས་སྟོན་ལམ་མཐར་བྱིན་ལགས་གཉིས་
 དབར་ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་འདོན་པ་དང་
 འབྲེལ་བའི་ཕན་ཚུན་ཆོག་རྒྱལ། ཟུར་བ།
 དམའ་འབེབ། སྟོན་འཇུགས་བྱས་པ་ཆ་ཆང་
 གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ནས་བྱིར་འཐོན་ཞུ་
 རྒྱུའི་ཐག་གཅོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ནས་བཟུང་
 སྟོན་ལམ་མཐར་བྱིན་ལམ་མཐར་བྱིན་གས་གཞི་རྩལ་དག་
 ཆགས་པ་ཡིན་དུས། འདི་དང་འབྲེལ་བའི་
 ཐོག་ནས་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་བརྒྱུད་
 འབྲེལ་ཡོད་བདེ་སྤྱང་ལས་ཁུངས་ནས་འཐུན་
 ཐག་ཆོད་པ་གཙང་མ་བཟོ་ཐུབ་པ་དེར་
 དབུས་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུགས་རེད། བོད་མི་
 མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་རེད། སྤྱི་འཐུས་
 སྐེར་རེད། ཅ་དོན་འཐབ་ཚོད་བཅས་ལ་ཕན་
 ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་
 དུས་དཔལ་ལྷན་བདེ་སྤྱང་བཀའ་ཤེས་མཆོག་
 རེད། དེ་བཞིན་འབྲེལ་ཡོད་བདེ་སྤྱང་ལས་
 བྱེད་ཆང་མར་བསྐྱུགས་བཟོ་དུ་རྒྱུ་ཡིན།
 བཀའ་ཤེས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་དང་འབྲེལ་
 ཡོད་མང་པོ་ཞིག་ལ་བར་སྐབས་ཤིག་ནས་
 སེམས་འཆབ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། དེ་དཀའ་
 ངལ་ཡང་ཆང་མར་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་
 ནང་། དེ་རིང་འདིར་གཙང་མ་ཆགས་པ་

ཡིན་དུས་སུ་ཚུན་འཁོར་འཛིན་རེད། དེ་
 བཞིན་ནུས་ཏྲུག་རིགས་མ་ཟ་བའི་ཐོག་ནས་
 ཚང་མ་ཐུགས་སྒྲོ་བདེ་པོ་གནང་རྒྱུ་ལུ་
 རྒྱ་ཡིན། ལར་ནས་རང་གཞན་རོགས་
 གསུམ་སུ་ཡིན་ནའང་། བདེན་པ་མེད་པའི་
 རྒྱུ་བརྒྱུ་ལྡན་སྤྱོད་ཐུ་ རྒྱུ་འཕྲུགས་ཐུ་ དེ་
 འབྲེལ་པ་ཡིན་ན། འཛིག་རྒྱུ་མི་ཆོས་རེད།
 དེ་བཞིན་ལས་རྒྱ་འབྲས་རེད། དེས་ཡོད་ཀྱི་
 གནས་ཚུལ་ལའང་རུང་གི་མ་རེད། དེ་ཡིན་
 དུས་ཚང་མས་མ་འོངས་པར་དེ་འབྲེལ་ཡོང་
 བའི་དགོངས་པ་བཞེས་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱུ་
 ཡིན། ངས་གོང་དུ་ཞུས་པ་གཞིར་བཟུང་རང་
 སར་མི་བཞག་ མི་སར་རང་བཞག་ནས་
 བསམ་སྒྲོ་གཏོང་བྱེད་དགོས་རྒྱུ་དེ་གཤམ་ཆེན་
 ཡོད་པའི་ དེ་བཞིན་བདེ་སྤྱང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་
 ལྷན་ཐོ་འདི་དོ་བུ་ལྟ་དགོས་མཁན་ཡོད་ན་
 འབྲེལ་ཡོད་ཆོག་སྤྱད་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་
 བ་གནང་ན་ཞུ་ཆོག་གི་ཡོད་ཅེས་སྤྱན་སེང་
 ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ད་ལྟ་ངས་བརྗོད་པ་དེ་རྒྱུ་ལོན་
 བྱས་པའི་ཐོག་ནས་ནུས་པ་ཆོར་སྤྱན་སེང་
 ཞུས་པ་ཡིན། དེ་ནས་གསུམ་པ། ལས་རིམ་
 གྲངས་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ལས་
 རྒྱུ་བཞིའི་ནང་ལས་རིམ་ག་རེ་ཐེབས་ཀྱི་
 རེད་ཟེར་བ་དེ་ནུས་པ་ཆོས་མཁྱེན་དགོས་
 པའི་གནས་ཚུལ་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་པའི་ ད་
 ལྟ་གྲོས་ཆོག་ས་འདིའི་ནང་ཐུ་ངན་གྲུས་
 འདུད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་གསུམ་ཡོད། གང་པོ་དེ།
 སྤྱི་ཟུར་གྲུ་དཔོན་རིན་ཆེན་ཆེ་རིང་མཆོག་
 འདས་པའི་ལོའི་ནང་སྤྱི་ཆེ་མ་ཟེན་པའི་ཡིད་

སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་བ་རེད། ཁོང་སྤྱི་
 འཐུས་སྐབས་དང་པོ། སྐབས་གཉིས་པ།
 སྐབས་གསུམ་པ། སྐབས་དྲུག་པ་བཅས་
 ཐེངས་བཞི་ཙམ་སྤྱི་འཐུས་གནང་སྤྱོད་ཡོད་
 རེད། དེ་བཞིན་ཀྱི་བོད་བསྟན་སྤྱི་ཀྱི་ཆེད་དུ་
 བྱག་ལས་མང་པོ་གནང་བའི་མི་སྣ་བྱས་རྗེས་
 ཅན་ཞིག་ཆགས་བསྐྱད་ཀྱི་རེད། ཁོང་ལའང་
 ཐུ་ངན་གྲུས་འདུད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་གཅིག་
 གཞུང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་ཁྱུང་ཡོད་ཞུ་རྒྱུ་
 དང་།

གཉིས་པ་དེ། བོད་མི་མང་སྤྱི་
 འཐུས་ཆོག་ས་གཞིན་ཟུར་པ་གྲ་ཕྱི་ཕུན་རབ་
 གྲོ་བཟང་དར་རྒྱས་མཆོག་འདས་ལོའི་ནང་
 སྤྱི་ཆེ་མ་ཟེན་པའི་ཡིད་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་
 བ་རེད། ཁོང་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཞི་པ།
 སྐབས་ལྔ་པ། སྐབས་དྲུག་པའི་རིང་ལ་
 ཆོག་ས་གཅོ་གཞིན་པའི་ཐུགས་འགན་
 བཞེས་གནང་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དཔལ་
 འབྱོར་བཀའ་སྒྲོན་རེད། དཔུས་སྤྱི་ཁྱབ་
 འདེམས་བསྐྱོ་སྤྱན་ཆོག་ས་ཀྱི་གཙོ་འཛིན་
 རེད། ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་ཁྲིམས་
 ཞིབ་པ་ཆེ་བ། མང་གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ་གྱི་
 བུ་འགན་འཁུར་བཞེས་སྤྱོད་མཁན་བོད་
 བསྟན་སྤྱི་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱག་ལས་མང་པོ་
 གནང་སྤྱོད་མཁན་གྱི་མཇུག་རྗེས་ཅན་གྱི་མི་
 སྣ་ཞིག་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་པའི་ ཁོང་ལའང་
 ང་ཆོས་ཐུ་ངན་གྲུས་འདུད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་ཅིག་
 གཞུང་འབྲེལ་ཐོག་ནས་ཁྱུང་ཡོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
 གསུམ་པ་དེ། ཨ་རི་གྲོས་ཆོག་ས་

འཐུས་མི་ལྷན་སྤྱི་ཁྱེ་ཞེ་པ་ཉེན་སེ་ལེན་
 མཆོག་འདས་ལོའི་ནང་སྤྱི་ཆེ་མ་ཟེན་པའི་
 གནས་སྤངས་ཆགས་པ་རེད། དེ་སྤྱོད་ཕྱི་ལོ་
 ༢༠༢༢ ལོར་ང་ཆོ་ (Washington DC)
 ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་གྲོས་ཆོག་ས་བོད་དོན་རྒྱལ་
 སྤྱོད་ཆོག་ས་པའི་ཆོག་ས་འདུ་སྐབས་སུ་
 དཔལ་ལྷན་སྤྱོད་མཆོག་དང་། ཕྱི་ཕྱི་ལ་
 བཀའ་སྒྲོན། དེ་བཞིན་ཆོག་ས་གཙོ་གཉིས་
 བཅས་ཁོང་གི་ལས་ཁུངས་ལ་བཅར་ནས་ང་
 ཆོར་ཐུག་རྒྱ་བྱུང་། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཆོར་དོས་
 བས་ཐུག་ཏྲུག་དེ་འབྲེལ་འབྲེལ་རྒྱུའི་གོ་
 སྐབས་བྱུང་སྟེང་། བོད་དོན་འཐབ་ཅོད་ཀྱི་
 བརྒྱུད་རིམ་ནང་། ལྷག་པར་དུ་ཨ་རིའི་རྒྱལ་
 སྤྱོད་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་གཤམ་ཆེའི་མི་སྣ་
 ཞིག་ཆགས་བསྐྱད་དུས་ཁོང་གི་ཐོག་ལ་ང་
 ཆོས་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་ཐུ་ངན་གྲུས་འདུད་ཀྱི་
 གྲོས་ཆོད་གཅིག་ཁྱུང་ཡོད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དེ་
 བས་སྤྱོད་ཁང་ཁག་གི་ལས་བསྐྱོམས་བསྐྱས་
 པ་ཐེབས་ཡོང་གི་ཡོད་པའི་ འདས་ལོའི་ནང་
 ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བསྐྱོམས་
 ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་གྲུབ་ཟིན་པ་རེད། དེའི་
 རྗེས་ནང་སྤྱོད་ལས་ཁུངས་ དཔལ་འབྱོར་
 ལས་ཁུངས་ ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ བདེ་
 སྤྱོད་ལས་ཁུངས་ ཕྱི་ཕྱི་ལ་ལས་ཁུངས་
 འབྲོད་བསྟན་ལས་ཁུངས་ཆང་མ་ལྷག་བསྐྱད་
 ཡོད་པའི་ དེ་དག་གི་ལས་བསྐྱོམས་བསྐྱས་
 པ་ཐེབས་ཀྱི་རེད། དེ་བཞིན་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་
 ལས་ཀྱིས་སྤྱོད་ཁང་མ་ལག་ཁྱབ་ཁོངས་དང་
 བཅས་པའི་ལས་བསྐྱོམས་རྒྱས་པའི་ཐོག་ལ་

ཞིབ་འཇུག་ཞུས་པའི་སྤྱོད་ཐོ་ཐེབས་ཡོང་གི་
ཡོད་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་འཛིན་སྐྱོད་བཀའ་
ལག་གི་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་ཐེབས་
ཡོང་གི་ཡོད་རེད། ལས་རིམ་མང་ཆེ་བ་འདིའི་
ཐོག་ནས་འགོ་དགོས་སྒྲུབ་གནས་སྐྱོད་ས་
ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་རེད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

མཇུག་སྐྱོད་གོས་ཆོགས་འདིའི་
ནང་སྤྱི་འཐུས་བཞི་ཅུ་དགོངས་པ་ཞུས་
གནང་སོང་། སྤྱི་འཐུས་གཉིས་ལས་ཉིན་བཞི་
ཆ་ཆང་དགོངས་པ་ཞུས་སོང་། སྤྱི་འཐུས་
གཉིས་ཀྱིས་ཉིན་གཅིག་དང་། གཞན་གཅིག་
ཉིན་གཅིག་དང་བྱེད་ཀ་དགོངས་པ་ཞུས་
སོང་། དེ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་འཐུས་ཆང་མ་
ཐེབས་སྐབ་ཡོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། འདིའི་སྐབས་
སྤྱི་ཆོགས་གཙོའི་ལས་ཆབ་རེད། ལས་རིམ་
ཆོགས་ཆུང་རེད། སྤྱོད་མའི་སྐབས་སྤྱི་བསྐྱོད་
གཞན་གང་ཅིན་པ་དེ་ག་རང་སྤྱི་མཐུད་ནས་
གནས་བསྐྱད་ཡོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ཡིན་དུས་
ཆོགས་གཙོས་ལས་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་
གཏམ་བཤད་མདོར་བསྡུས་ཤིག་ཞུས་ཟིན།

པ་ཡིན། ང་ཆོའི་འདས་ཟིན་པའི་གནས་ཚུལ་
ནང་གོས་ཆོགས་ཆོགས་སྒྱུར་རྒྱུན་དུ་བར་
ཆད་ཟེར་ནའང་མི་འདུག རིགས་གཅིག་
གཞན་དབང་གི་ཐོག་སྤྱི་རྒྱུན་དོ་བོར་བརྟེན་
ནས་ཡོང་གི་འདུག རིགས་གཅིག་ཡང་ཆེད་
མངགས་བཟོ་ཡི་མེད་དམ་སྤྱི་མ་བ་དེ་འདྲའང་
ཡོང་གི་འདུག སོང་ཅང་དེ་རིང་ཆོགས་
གཙོས་གང་ཡིན་པ་དེ་མར་ཞུས་པ་ཡིན་མ་
གཏོགས་དེ་ལ་མཐའ་ཆོག་དང་སྤྱོད་བརྗོད་
གང་ཡང་ཞུས་མེད། གཅིག་བྱས་ན་དེ་ཡག་
པ་མིན་ནམ་སྤྱི་གཅིག་བཤད་བསྐྱད་དུས་
དེ་ལ་ཟིན་ནས་གཅིག་བཤད་བསྐྱད་ཀྱི་འདུག
དེ་ཡིན་དུས་ང་རང་ཆོ་མི་ཡི་བསམ་སྒྲོ་བཏང་
བ་ཡིན་ན། སྤྱི་ཤེས་དོན་གོ་བ་མིའི་མཆོན་
ཉིད་ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་སྤྱི་གཞན་
ཀྱི་སེམས་ཅན་ནང་ནས་མི་ཟེར་བ་དེ་
དམིགས་བསམ་ཞིག་དོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་
ཡོད་པ་རེད། རྒྱལ་སྤྱི་ཞི་བ་ལྷ་ཡི་སྤྱོད་
འཇུག་ནང་ “བདག་ལྷ་རིགས་ཀྱི་མིར་སྤྱི་
ནས། །ཕན་དང་གཞོད་པ་ཟེར་བ་དེ་འབྲེལ་ཏེ།”

ཕན་དང་གཞོད་པ་ཟེར་བ་དེ་འབྲེལ་སེལ་མ་
རེད། འབྲེལ་དང་སྤྱི་གསལ་གཉིས་ཀར་ཕན་
ཞུས་ངོ་ཤེས་མཁན་གྱི་ནམ་དུས་དེ་མི་ལ་
དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ཆང་མ་
དེ་འདྲ་ཡིན་པ་དོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། མ་
འོངས་པར་གོས་ཆོགས་ནང་ཆ་ཤས་བཞེས་
པ་ཡིན་ནའང་འདྲ། སྤྱི་ཆོགས་ནང་འགན་
འཁུར་གནང་གི་ཡོད་ནའང་འདྲ། དེ་བཞིན་
གནང་སྐབ་དགོས་སྒྲུབ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་
འདུག་ཅེས་ཆོགས་གཙོས་གསལ་འདེབས་
ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

མཐའ་དོན་སྤྱི་ལོར་ལ་གོང་ས་
ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་སྤྱི་ཆེ་
ལ་ཞབས་བད་བསྐྱལ་བརྒྱུར་བརྟེན་ཅིང་།
རྒྱལ་ཆེན་སྤྱི་གསལ་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་བྱུ་
བ་དང་། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་སྤྱི་དུ་
གསལ་བའི་སྤྱོད་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སྤྱི་གསལ་
ཇི་ཆེ།

ལྷོན་གླེང་།

ཁོང་གི་བྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ལོར་

A Buddhist monk with a shaved head, wearing maroon robes over an orange garment, stands at a podium. He is looking down at an open book he is holding with both hands. A microphone is positioned in front of him. He is wearing a string of prayer beads and a watch on his left wrist. In the background, there are green patterned curtains and a wooden wall. To the left, a man in a dark suit and glasses is seated, looking towards the monk. Another person's head is visible in the foreground, looking up at the monk.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । नमः शिवाय ॥

ལྷག་རིང་ཨ་རི་ས་ཡུན་ཚོགས་སྒྲིང་གཞིས་
 ཆགས་ཀྱི་ས་འགོ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་
 ཨ་རི་ས་རྒྱལ་ས་སྤུབ་ནེ་ཤི་ཁར་རྟེན་གཞི་
 ལྷས་པའི་བྱིས་བ་སྤང་སྦྱོར་ཐེབས་ཅ་ཁང་
 (Save the Children Fund) གི་ལྷོ་
 ཕྱོགས་མངའ་ཁུལ་གྱི་སྤྱི་ཁྱབ་འགན་འཛིན་
 གཞིན་པའི་ལས་ཁུངས་ཁྲུང་བཞེས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢
 ལོར་རྩ་ས་དབྱས་སྤྱན་རྩིས་ཁང་གི་ཡན་
 ལག་འགན་འཛིན་དུ་སྤྱི་ནོར་ཡ་གོང་ས་
 ཡ་སྤྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཐད་
 བསྐོས་མཛད་པ་ལྟར་ལོ་བཞིའི་རིང་ཞབས་
 ཁུ་བསྐྱབས། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༤ ལོས་ ༢༠༡༡
 བར་མདོ་ཁབས་ཚུ་བཞི་སྤང་ལྷག་གི་དབྱས་
 རྒྱུན་ལས་སྤྱབས་ ༡༥ པའི་ཚོགས་གཙོ་དང་།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ན་མ་ ༢༠༡༢ བར་སྐབས་
 ༡༩ པའི་མ་ཐུན་སྤྱི་ལ་འགན་འཛིན་གྱི་
 བྱ་གཞུང་གི་མ་ཐུན་གྱི་ལོ་
 ༡༩༩༦༡༠༥༡༣༡ ན་མ་། ཕྱི་ལོ་
 ༢༠༡༦༡༡༢༩ བར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
 སྐབས་བཅུ་གཉིས་པ་དང་། བཅུ་གསུམ་པ།
 བཅུ་བཞི་པ། བཅུ་ལྔ་པ་བཅས་སྐབས་བཞི་
 རིང་མདོ་སྟོད་ཆོལ་ཁའི་ཁོངས་ནས་སྤྱི་
 འཐུས་སུ་བདམས་ཐོབ་གྱིས་ལོ་རྒྱུ་ ༣༠ ཡི་
 རིང་སྤྱི་འཐུས་གྱི་ལས་འཁུར་བཞེས། ཕྱི་ལོ་
 ༢༠༡༤ ལོར་ཨ་རིའི་ནིའུ་ཡོག་ཏུ་ནང་མི་ཆེ་
 བསྐྱེད་དུ་གཞིས་སྤོས་གནང་བ་བཅས།
 མདོར་ན་ཁོང་གིས་མི་ལོ་ ༥༦ ལྷག་བོད་སྤྱི་
 བའི་དོན་དུ་ལས་འཁུར་བཞེས་ཡོད་པ་མ་
 ཟད་སྐྱེ་ཆེ་ཤིང་བོད་བཟུན་སྲིད་མི་
 རིགས་དང་བཅས་པར་སྤྱི་ཞུ་ཞབས་
 འདེགས་ལྷག་བསམ་གྱི་འདུག་སྟེ་ཆེར་
 བསྐྱེད་གནང་མཁན་མཛད་རྗེས་ཅན་ཞིག་
 ཡིན་པ་བཅས།

གྲོས་ཆོད།

སྐྱབས་ལེགས་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཛད་རྗེས་ལ་ཡི་
 རངས་བསུགས་བརྗོད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དམ་པ་
 ཁོང་གི་ཆེ་རབས་ཀྱན་ཏུ་བྱས་བསགས་
 སྤྱིག་ལུང་རྣམས་བྱང་ཁོང་དག་ནས་དལ་ཉེན་
 རིམ་བུ་དྲུག་གིས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་
 མཐུན་པའི་གོ་འཕང་ལ་སྦྱར་དུ་རིག་པའི་
 སྟོན་འདུན་དང་། རྒྱལ་ལུས་ནང་མི་བྱ་སྤྱུག་
 གཉེན་ཉེ་ལྷོས་བཅས་རྣམས་ལ་ཐུགས་གསོ་

ཞུ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཆོད་དུ། བོད་
 མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་ནས་ཕྱི་ལོ་
 ༢༠༢༣ ལོ་ ༩ ཆེས་ ༢༠ ལ།

གོང་གསལ་གྲོས་ཆོད་འདི་བཞིན་སྐབས་
 ༡༢' པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་
 ཀྱི་གྲོས་ཆོགས་ཆོགས་དུས་ ༩ པའི་ཐོག་སྤྱི་
 མོས་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་ཞུས། ཕྱི་ལོ་
 ༢༠༢༣ ལོ་ ༩ ཆེས་ ༢༠ ལ།

བོད་ནང་གི་རྩ་བའི་གནས་སྟངས་ལ་གཞུང་
 འབྲེལ་གཏུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོས་

ཆོད།

སྟོན་སྟེང་།

༢༡། བོད་གངས་ཅན་པ་ནི་བསྐྱལ་པ་ལ་
 ཐོག་ནས་འགོ་ཚུགས་ཏེ་རང་ས་རང་ལུལ་
 ནས་དར་འཕེལ་བྱུང་བའི་ཆབ་དཔལ་རིག་
 གསུམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལུན་རིང་ལྷན་པའི་མི་
 རིགས་ཤིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། འཛམ་གླིང་
 ཤེས་རིག་གི་བར་མཛོད་ནང་དུ་འཇལ་མཐུང་
 བལ་བའི་རྒྱལ་སྐྱོད་ཀྱི་བྱས་རྗེས་བཞག་
 སྟོང་མཁན་གྱི་མི་རིགས་ཤིག་གྱུང་ཆགས་
 ཡོད། བོད་བཅའ་བའི་སྐབས་སུ་མཐུང་
 བཞིའི་རྒྱལ་ཕན་དབང་དུ་བསྐྱུས་ཏེ་བོད་
 ཁམས་གཅིག་གྱུར་དང་རྒྱ་སྐྱེད་བྱས་ནས།
 རྒྱ་ནག་ཐང་རྒྱལ་ཁབ་ཐངས་མང་པམ་པར་
 བྱས་པ་མ་ཟད། ཐང་གི་རྒྱལ་ས་ཁང་ཨན་

ཡང་བོད་དམག་གིས་སྤངས་ཏེ་ཐང་གོང་མ་
 གསར་པ་བསྐོ་གཞག་བྱས་སྟེ་ཡོད་ལ།
 བོད་རྒྱ་གཉིས་མོས་ས་མཆམས་དབྱེ་འབྱེད་
 ཀྱི་ "བོད་བོད་ལུལ་ན་སྤྱིད། རྒྱ་རྒྱལ་ན་
 སྤྱིད།" ཅེས་སོགས་འཁོད་པའི་དཔེ་ཞུ་ཞུ་
 རིང་གསུམ་བཅུགས་པ་ནས་གཅིག་བོད་ཀྱི་
 རྒྱལ་ས་སྤྱི་མཐུན་ལྷག་ཁང་གི་མདུན་
 དུ་ད་ལྟ་ཡང་མཇལ་རྒྱུ་ཡོད་པ་དེས་ཁྲིམ་
 མཆས་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡིན་
 བ་གསལ་འདོན་བྱེད་བཞིན་པ་སོགས།
 མདོར་ན་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་མངའ་ཐང་
 ཤེས་སྤྱིད་དུས་མའི་ནང་སྟོབས་ཆེན་རྒྱལ་
 ཁབ་ཅིག་ཏུ་གྱུར་སྟེ་ཡོད་པ་ནི་བོད་རྒྱལ་ལོ་
 རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁག་གིས་དབང་པོ་བྱས་ཡོད།
 ཆབ་སྲིད་དར་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་རིང་མའི་ཁོང་
 བོད་མིལ་བྱང་འཛུལ་ཁོང་། སོག་མོས་ཨེ་ཤེ་
 ལ་དང་ཡུ་ཤོབ་ཏུ་རྩ་བའི་དབྱང་གིས་
 མངའ་དབང་སྦྱར་དུས་ས་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཆེན་
 རྣམས་ནས་བོད་སོག་དབང་མཆོད་ཡོན་གྱི་
 འབྲེལ་བ་ཐོག་མར་བཅུགས་ཏེ་ས་སྤྱི་པས་
 བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་བདག་གིར་བཞེས། དེ་
 རྗེས་རིམ་པར་ཕག་བྱ་བ་དང་། རིན་སྤངས་
 ལ། སྤེ་བ་གཅོང་ལ། དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་
 བཅས་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་
 ཀྱི་མངའ་དབང་བསྐྱར་ཁོང་། དུས་སྐབས་དེ་
 དག་གི་རིང་ལ་དེང་གི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་སོག་
 རས་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ལ་ཆོང་དགོས་དེས་ཀྱི་
 གཞི་ཅིའི་ཆ་རྒྱུན་ཏེ། མི་དམངས། ས་ཆ།
 སྲིད་གཞུང་། བདག་དབང་བཅས་ཡོད་པའི་

སྤྱི་འཐུས་དགེ་འཕེལ་ཨ་ཤྲོང་ལོན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་གིས་བོད་ནང་གི་རྩ་བའི་གནས་སྐབས་ལ་གཞུང་འབྲེལ་གཏུང་མཉམ་མཉམས་བསྐྱེད་གྱི་ཁྲིམས་ཆོད་འདོན་སྐབས།

ཁད། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དང་། རིག་གཞུང་། སྐད་ཡིག་བཅས་ཡོད་པའི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ལྡན་གྱི་རང་དབང་རང་བཅན་གཙང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པ་ནི་བསྟོན་མེད་ཡིན།

འོན་ཀྱང་། དབྱ་བོ་རྒྱ་དམར་གཞུང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོ་ཙམ་ནས་བོད་ལ་དྲག་པོའི་བཅན་འཛུལ་དང་དབང་སྒྱུར་བྱེད་འགོ་ཚུགས་ཤིང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོ་ ༥ ཆོས་ ༩༩ ཉིན་བཅན་བོད་བང་ཤེད་ཀྱི་འོག་ནས་གོས་མཐུན་དོན་ཆེན་བཅུ་བདུན་ཟེར་བར་མིང་རྟགས་འགོད་བཅུགས་པ་དེར་བོད་མི་རྒྱལ་ཁབ་བཟང་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་བ་འགོ་བཙུང་། རིང་པོ་མ་ཐོགས་པར་རྒྱ་གཞུང་གི་ཉམ་སེམས་ཀྱི་གཏོང་རིས་མངོན་གསལ་དུ་སྒྱུར་ཏེ་བོད་མིར་དྲག་གཞོན་བྱེད་བྱུགས་ཆེ་དུ་བཏང་པར་བརྟེན།

མཐར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོ་ ༩ ཆོས་ ༡༠ ཉིན་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་ས་རྩ་ཆོལ་གསུམ་བོད་མི་ཡོངས་ནས་རྒྱ་དམར་གྱི་བྲིམས་འགལ་བཅན་འཛུལ་ལ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཞི་བའི་རོ་ཁོལ་བྱས་ཤིང་། ཆོས་ ༡༢ ཉིན་བོད་མིའི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་སྤྱི་ཙོར་ལགོ་ས་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། གང་ཉིད་ཀྱི་ཞབས་རྩེས་སུ་བོད་མི་ཁྲི་ཆོ་བརྒྱད་ལྷག་བཅན་བྱོལ་དུ་ཕེབས་དགོས་བྱུང་།

དབྱ་བོ་རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ལ་དྲག་པོའི་དབང་སྒྱུར་བྱས་པ་ནས་བཟུང་། བོད་མི་འབྲུམ་ཐག་བཅུ་གཉིས་ལྷག་དུས་མིན་རྒྱུ་ལམ་དུ་བཏང་ཡོད་པ་མ་ཟད། དགོན་སྡེ་གྲ་ཆང་དུག་སྒོར་ལྷག་གཏོར་བཅོམ་དང་། སྤྱ་གསུང་སྤྱུགས་རྟེན་རིགས་དང་ཕྱག་དཔེ་རྩ་ཆེན་རིགས་མེར་བསྐྱེགས་ཀྱིས་མཆོན་པའི་གྲོང་གུན་བསམ་གྱིས་མི་

ཁུབ་པ་བཅོས་ཏེ་བོད་མིའི་ཆོས་དད་རང་དབང་ལ་རྟོག་རྩལ་ཆབས་ཆེན་བཏང་ཡོད། གཞན་ཡང་། རྒྱ་དམར་གཞུང་ནས་བོད་ཀྱི་གཏོར་ཁ་སྤྲོག་འདོན་དང་། བྱས་ཆལ་གཙོད་འབྲེག་གཙང་ཆུ་བཀག་སྒྲིལ་དང་ཁ་སྒྱུར་སོགས་བྱས་ཏེ་རང་བྱུང་ཁོར་ལྷག་ལ་གཏོར་བཅོམ་ཆད་མེད་བཅོས་དང་བཅོ་བཞིན་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ཉམས་དམས་དང་། བོད་མིར་འགྲོ་འོང་བཀག་སྒྲིལ། སྤྱ་བརྗོད་དང་གསར་འགོད་ཀྱི་རང་དབང་སོགས་བཅན་འབྲེག་བྱས་ཏེ་བོད་མི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལྷན་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་བཅོད་ཐབས་དཀའ་བའི་སྤྱུག་སྤྱོད་མནར་གཙོད་སྤངས་དང་སྤྱོད་བཞིན་པ་ཡིན།

བོད་རྒྱལ་དབང་གི་དཀའ་རྙོག་སེལ་སྤང། རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་གཉིས་སྤྲོད་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱས་དེ་ཉིད་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༢ ཙམ་ནས་སྤྱི་ཙོར་ལགོ་ས་ལ་སྤྱུགས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དགོངས་པར་འབྲུངས་ཤིང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཆོགས་གཙོ་བབས་གཞོན་དང་། བཀའ་སློན་རྒྱལ་བ། གཞུང་ཞབས། མང་ཆོགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཆབ་མཆོན་པའི་འཐུས་མི་བཅས་པར་བཀའ་བསྐུར་དང་སྤྱུགས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༢ ལོ་ ༩ ཆོས་ ༡༩ ཉིན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་སུ་སྤྱི་མོས་གོས་ཆོད་ལམ་ནས་གཏན་ལ་ཐབ་སྤྱོད་བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གིས་ལངས་ཕྱོགས་སུ་འཛིན་ཡོད་པ་དང་། དེ་མཚུངས་རྒྱ་གཞུང་ནས་བཟང་ཕྱོགས་སུ་

འགྲུང་བ་གཏོང་རྒྱུ་རེ་བ་བྱས་ཏེ། གྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ལོའི་ཟླ་ ༡ རོའི་བར་སྐྱེ་ཆབ་ཐེངས་ ༥ གྲུ་ཐེབས་ཡོད་ཀྱང་། ད་བར་བོད་རྒྱུ་འབར་དོན་འབྲས་ལྡན་པའི་གྲོས་མོལ་དང་ཐག་གཅོད་གང་ཡང་བྱུང་མེད་པའི་ཁར། རྒྱ་གཞུང་ནས་དེ་ལས་སྒྲིག་སྟེ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་དོ་བོ་ཅ་བརྒྱུ་གཏོང་ཆེད་ཐབས་བརྒྱ་རྩ་སྟོང་གིས་བོད་མིར་སློ་ཀུན་ནས་རྒྱ་ནག་ཅན་དུ་སྦྱར་ཐབས་ཀྱི་འཆར་གཞི་སྒྲིག་ཆོག་ལག་བརྒྱར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། བོད་མི་ཆོས་ལོ་རབས་བརྒྱད་ཅུ་པ་ནས་བརྒྱུ་ལྔ་པ་བོད་ནང་ཞི་ཆོལ་རིམ་བར་གནང་ཡོད་པ་དང་། གྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལོར་གཞིས་ལུས་ཆོལ་གསུམ་བོད་མི་རྣམས་མ་བཟོས་བསམ་པ་གཅིག་མ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྒྱ་གཞུང་གི་བཅོན་འཇུག་དང་དྲག་གཞོན་ལ་དོ་ཆོལ་སྤྲད་བོད་ས་ཁྱོན་ཡོངས་སུ་ཞི་བའི་དོ་ཆོལ་གྱི་ལས་འགུལ་སྒྲེལ་ཏེ་ས་ཀྱི་ཞི་ཆོལ་ཆེན་པོ་བྱུང་། དེ་མཚུངས་གྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལོ་ནས་བརྒྱུ་ད་བར་ཤེས་རྟོགས་ར་འཕྲོད་གསལ་པོ་བྱུང་པའི་རྒྱལ་གཅིས་དཔལ་པོ་དཔལ་མོ་མི་གངས་ ༡༥༥ གྱིས་རྒྱ་གཞུང་ལ་དོ་ཆོལ་གྱིས་རང་ལུས་མེར་བསྐྱེད་པ་བྱེད་དགོས་བྱུང་ཡོད།

འདི་ལོའི་ཟླ་ ༩ པ་ནས་བརྒྱུ་ལྔ་པ་བོད་ནང་གི་སྤྲད་ཡིག་གནས་སྟངས་དང་འབྲེལ་བའི་ཐད་བརྒྱུད་ལས་ཁག་ནས་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བར་གཞིགས་ན། ཟླ་ཤིང་སྟོན་རྒྱ་གཞུང་གིས་བཅོན་ཤིང་གྲུ་

གྱིས་བཏོད་ཁྲབ་བྱེད་སྟེ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྲུལ་ཟེར་བའི་ནང་བོད་ཡིག་སྟོན་ཆེན་ཡོད་ས་དར་མདོ་དང་། ལུགས་ཐམས་དཀར་མཛེས། ཉག་མུ་སྟེ་དགོ་སོགས་ཀྱི་བོད་ཡིག་སྟོན་འབྲིང་སོ་སོར་ ༢༠༢༤ ལོ་ནས་བརྒྱུ་ལྔ་པ་བོད་ཡིག་སྟོན་ཁྲི་བྱེད་མི་ཆོག་པ་དང་། སྟོན་ཆེན་ཆང་མ་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བརྒྱུར་ཏེ་སྤྲད་དགོས་པའི་བཅོན་བཀའ་བྱེད་ཡོད་པ་མ་ཟད། བཏོད་ཁྲབ་ཡི་གེ་དེ་གཞན་ལ་བརྒྱུད་སྤྲར་རམ་སྟེ་ཆོག་སྟེ་རྒྱུར་འབྲེམས་སྟེལ་བྱས་ཆེ་ཉེས་ཆད་ནན་མོར་འགོལ་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཉེན་བརྒྱུ་ཡང་བྱེད་ཡོད། རྒྱ་གཞུང་ནས་བོད་ཡིག་ཅ་མེད་བཟོ་བའི་སྤྱི་བུས་ལག་བརྒྱར་གཞི་རིམ་ནས་བྱེད་འགོ་བཙུགས་པ་དེས་ལུགས་ཀྱི་དམིགས་འདུན་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་དོ་བོ་མཆོན་བྱེད་ཅ་བརྒྱུ་ཏུ་བྱེད་སྟེ་མཐར་རྒྱ་ནག་གཅིག་ཟེར་བའི་མི་ལས་མཛོན་རྒྱུར་ཡོང་སྤྲད་ཡིན་པ་ནི་གསལ་པོ་མཆོན་སྟབས།

རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་སྤྱུག་ས་ཡ་གཅིག་སྤྱུག་ཅམ་བཅོན་གྱིས་པ་མ་དང་ཁ་སྤལ་ཏེ། རྒྱ་སྤྱུར་སྤྱི་བུས་འོག་ཆེད་མངགས་བསྐྱེད་པའི་སྟོན་འཕྲོ་དང་འབྲིང་རིམ་གྱི་བཅོན་སྟོན་སྟོན་ལྷ་ཟེར་བར་བཙུགས་ཏེ། བོད་སྤྱུག་ཆུང་ཆུང་ཆོར་ཆུང་དུས་ནས་བོད་པའི་ཡ་རབས་བཟང་སྟོན་གྱི་སྟོན་རྒྱུ་སྟོན་གསོ་དང་ཁ་སྤལ་བཙུགས་ཡོད། དེར་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་གཞུང་དང་ཆོག་སྟེ་ཁག་ནས་ར་དྲག་གི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཏུ་

གཞིགས་ནས་རྒྱ་བ་སྤྱོད་གནང་མཁན་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་མ་ཟད། གྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལོར་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཆོག་གྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཆེད་མཁས་མི་སྤྱི་ཆོས་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ནང་གིས་པ་ས་ཡ་གཅིག་ཅམ་བཅོན་ཤིང་ཐོག་རྒྱུ་འབྲེམ་སྟོན་སྟོན་སྤྱར་འཇུག་བྱེད་བཙུག་པ་དེ་བཞིན་རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནས་བབ་ལས་ཡོངས་སུ་འགལ་ཏེ་བོད་རིགས་རྣམས་རྒྱ་ནག་ཏན་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ནང་མཉམ་བསྐྱེད་བཙུག་གི་ཡོད་པ་དེད་ཅེས་ལུགས་འཆབ་ཡོད་སྟོར་གསུངས་ཡོད་པ་དང་། འདི་ལོའི་ཟླ་ ༩ པའི་ནང་ཨ་རིར་ཡོད་པའི་རང་དབང་ཁང་པའི་(Freedom House) ལོ་རེའི་རང་དབང་གཞེངས་རྟགས་ཀྱི་ཉིན་མོར། ཨ་རིའི་ཕྱི་སྤྱི་བུ་ཆེ་ཨེན་ཏོ་ཁྱི་ལིན་ཀིན་ (Antony Blinken) མཆོག་གིས། རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་ནང་གི་བོད་མི་རྣམས་ལ་ལྷ་རྟོག་དང་སྤངས་འཛིན་སྤྲོད་ལས་དམ་དྲག་ལུགས་ཆེ་རུ་བྱེད་ནས་གིས་པ་ཆུད་པའི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་ཐོན་ཆེན་བསྐྱེད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པར་ལུགས་འཆབ་གནང་གི་ཡོད་ཅེས་གསུངས་ཡོད། ཉེ་ཆར་ཟླ་ ༩ པའི་ཆེས་ ༢༢ ཉིན་ཨ་རིའི་ཕྱི་སྤྱི་བུས་ཁྲུང་གིས་རྒྱ་གཞུང་གིས་གཏན་འཇགས་སྟོན་ལྷ་བརྒྱུད་བོད་སྤྱུག་ས་ཡ་གཅིག་སྤྱུག་རྒྱ་རིགས་སུ་བཅོན་སྤྱོད་གཏོང་བཞིན་པར་སྟོན་བརྟེན་དང་། རྒྱ་གཞུང་གི་འབྲེལ་ཡོད་

དཔོན་རིགས་ཁག་ཅིག་གི་ཐོངས་མཆན་ལ་
དམ་བྱ་བྱ་རྒྱུ་ལྟེང་བསྐྱབས་གཏམ་ཡང་སྤེལ་
ཡོད།

དེ་བཞིན་སྤྱད་མི་གྲོང་ཁྱེར་རི་ཁྱིམ་
རྩ་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་
ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་
༡༩ པའི་ཐོག་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནད་ཡོད་མི་སྣ་
མང་པོས་རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་ནང་གི་བོད་
པའི་སློབ་ཤུག་ནམས་རང་གི་པ་མ་དང་ཁ་
སྤེལ་ནས་བཅན་ཤེད་ཀྱིས་བཅའ་སྡོད་སློབ་
གྲུ་ཐེངས་འདི་ཐད། མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་
ཀྱི་ཚོགས་མི་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་འགན་ཁུར་
དགོས་སྐོར་སོགས་གསུངས་ཡོད་པ་དང་།
འདི་ལོའི་རྒྱ་ ༣ པའི་ནང་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཉེས་
ཡངས་ཚོགས་པས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ནང་
༢༠༢༣ ལོའི་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ ༡༥༦
ནང་འགྲོ་བ་མིའི་གཞི་རྒྱུ་ཐོབ་ཐང་དང་།
བྱད་མེད། ཁྱིམ་ཤར་བཅོན་པ་སོགས་ཀྱི་ཐོབ་
ཐང་སོགས་ཀྱི་ཐང་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་སྟེ།
རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་ནང་དུ་མི་རིགས་དབྱེ་
འབྱེད་དང་། བོད་མི་ནམས་ལ་ཆད་ལས་
འདས་པའི་བྲག་གཞོན་བྱས་ཏེ། བོད་མིའི་སློབ་
བརྗོད་དང་འགྲོ་འདུག་གི་རང་དབང་ལ་ཆོད་
འཛིན་ནན་མོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་ཟད། རྒྱ་
གཞུང་གི་ཡངས་ཕྱོགས་དང་ལྷ་བ་སོགས་
ལ་མི་མཐུན་པ་བྱེད་མཁན་གྱི་བོད་མི་ནམས་
གང་ལྟར་འཛིན་བཟུང་བཀག་ཉར་བྱས་དང་
བྱེད་བཞིན་པ་ཐེངས་འདོན་གནང་ཡོད།

འདི་ལོའི་རྒྱ་ ༢ པའི་ནང་མདོ་སྨད་

མང་ར་ཨ་ཐེས་དཔོན་པའི་དཔོན་བདག་
ལ་སྐབས་རྗེ་མ་ཨ་ཐེས་སྐལ་བཟང་བཀྲ་
ཤེས་རྒྱ་མཆོ་མཆོག་ནས་དཔལ་དུས་ཀྱི་
འཁོར་ལོའི་དབང་ཆེན་གནང་རྒྱུར་ཆོག་
མཆན་སྤྱད་ཡོད་ན་ཡང་། དུས་དབང་གི་སྟ་
གོན་དབུ་འཇུགས་གནང་སྐབས་སུ་སློབ་པ་
དུ་རྒྱ་གཞུང་ཉེན་རྟོག་པ་དང་བྲག་ཆས་
དམག་མི་འཛོར་ཆེན་ཡོང་ནས་གོ་སྐྱིག་པ་
འཛིན་བཟུང་དང་བྲག་མཆོད་ཀྱི་ནམ་པ་མི་
མདོན་པ་བཅོས་པ་དང་། མི་མང་ནམས་
འསྐལ་མར་རང་གནས་སུ་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་
དགོས་པའི་བཅན་བཀའ་བཏང་བ་དང་།
ཆབས་ཅིག་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩལ་
ཆོན་དཀྱིལ་འཁོར་སྟེང་དུ་རྒྱ་སྐྱབས་ནས་
གཏོར་བཞིག་བཏང་ནས་བོད་མིའི་ཆོས་དད་
རང་དབང་ལ་རྟོག་རྩལ་བཏང་དང་གཏོར་
བཞིན་ཡོད།

འདི་ལོའི་རྒྱ་ ༡ པའི་ནང་ཨ་རིའི་
རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆོས་དད་རང་དབང་ལྷན་ཁང་གི་
ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལོའི་སྟོན་མོ་ཕྱིར་བསྐྱབས་
གནང་བའི་ནང་རྒྱ་གཞུང་གིས་སུ་མཐུད་
བོད་ནང་གི་དཔོན་སྟེ་ཁག་ལ་དམ་བྱ་བྱེད་
བཞིན་ཡོད་སྐོར་དང་། དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་
༢༠༢༢ ལོའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆོས་དད་རང་དབང་
གི་གནས་སྐྱེད་སྐོར་གྱི་སྟོན་མོ་ཤོག་གངས་
༩༩ ཅན་ཞིག་ཕྱིར་བསྐྱབས་གནང་བའི་ནང་།
རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་མིའི་རིགས་རྩིས་བསྐྱེད་
རྩལ་གྱིས་མཆོན་པའི་གསང་བའི་པར་ཆས་
མང་པོ་ཆེད་འཇུགས་ཀྱིས་བོད་མིའི་འགྲོ་

འདུག་སྤྱོད་གསུམ་ལ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་
སྐྱེད་འཛིན་བྱེད་སྒྲུས་ཡིན་པ་སོགས་དང་།
རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་མིའི་ཆོས་དད་རང་
དབང་ལ་ཆབས་ཆེ་བའི་བྲག་གཞོན་བྱེད་
བཞིན་ཡོད་པ་དང་། དམིགས་བསལ་བོད་མི་
ནམས་དུས་ཆེན་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དཔོན་
པ་དང་ལྷ་ཁང་སོགས་སུ་མཆོད་མཇུག་བྱེད་
དུའང་གཏོར་གི་མེད་པ་མ་ཟད། དད་ལྷན་མི་
མང་གིས་བཞེངས་པའི་ལྷ་ཁང་དང་། སྐུ་འབྲུ་
མཆོད་རྟེན་སོགས་གཏོར་བཞིག་དང་། ལྷ་
བཙུན་ནམས་བསྐྱར་བཀོད་ཁང་ཐེངས་བར་
འཁྲིད་ནས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སློབ་གསོ་སྤྱོད་ཀྱི་
ཡོད་པ། ལྷ་རིན་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་སློ་
ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོ་གཉིས་ཀྱིས་གཙུག་ལྷ་
བཙུན་དང་ཆབ་སྲིད་བཅོན་པ་མང་པོ་ཞིག་
ལ་བཅོན་ཁང་ནང་དུ་རྒྱུ་རྟེན་གཏང་སྟེ་ནད་
གཙོང་དུ་གྱུར་ཡོད་པ། བོད་ནང་ལ་གོང་ས་
མཆོག་གི་མཇུག་འཕྲིན་དང་སྐུ་པར་བརྒྱུད་
སྐུར་དང་ཉར་ཆོགས་བྱས་པ་ཅུ་གིས་བོད་
མི་མང་པོ་ཞིག་བཅོན་འཇུག་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་
པ་སོགས། རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་ནང་ཆོས་
དད་རང་དབང་རྟོག་རྩལ་གཏོར་བཞིན་པའི་
གནས་སྐྱེད་སྐོར་ལོ་ལས་ཆབས་ཆེ་རྩ་ཕྱིན་
ཡོད་པར་བརྟེན་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་འདི་
བཞིན་ཆོས་དད་རང་དབང་གི་གནས་སྐྱེད་
སྐོར་ཤོག་ཡང་དང་བོད་ནང་དུ་བཙུགས་ཏེ་
ཨ་རིའི་གཞུང་རོམ་ནས་དམིགས་བསལ་ལྷ་
ཞིབ་དགོས་པའི་རེ་སྐུལ་གནང་ཡོད།

ཉེ་ལམ་རྒྱ་གཞུང་གི་ཆོས་ལུགས་

ལས་དོན་ཅུས་ཟེར་བའི་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༡༩
 ལ། ཚོས་ལུགས་ཚོགས་སའི་དོན་མཁུ་
 ཐབས་ཟེར་བའི་ཁྲིམས་གཞི་ཞིག་ ༢༠༢༣
 ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡ ཉིན་ནས་དངོས་སུ་ལག་
 བསྟར་བྱ་རྒྱུ་ཡོངས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཡོད་ཅིང་། དེ་
 བོད་ལྷོ་ཁྱེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་འཛིན་པས་ཆབ་
 སྲིད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཁོ་ནར་དམིགས་ནས་
 གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཚོས་
 ལུགས་མི་འདྲ་བ་མོ་མོའི་སྒོམ་རྒྱུ་ལ་ཅིས་
 མེད་རྟོག་རིལ་བཏང་སྟེ་གྲུང་བྱ་ཏང་གི་ལྷ་
 བ་དང་ལངས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱིས་བཟུང་དོད་མ་
 གྲུ་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེ་གསལ་པོ་རེད། ཁྲིམས་
 ཡིག་འདིའི་ནང་གསལ་དོན། "ཚོས་ལུགས་
 ཚོགས་སྒོམ་ས་ཡིས་དེས་པར་དུ་གྲུང་གོ་གྲུང་
 བྱ་ཏང་གི་འགོ་འཁྲིད་ལ་བརྟེན་པར་དང་།
 སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལས་ལུགས་ལ་
 བརྟེན་པར་དང་། ཞི་ཅིན་ཕིང་གི་དུས་རབས་
 གསར་པའི་གྲུང་གོའི་ཁྲུང་ཚོས་ལྷན་པའི་སྤྱི་
 ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལག་ལེན་
 མཐར་ཕྱིན་བཏང་དགོས།"ཞེས་དང་། དེ་
 བཞིན་ཚོས་ལུགས་གྲུང་གོ་ཅན་ཟེར་བར་
 འགྱུར་རྒྱུ་འི་ཁ་ཕྱོགས་རྒྱུ་འཁྲོངས་བྱ་
 དགོས་པའི་གཏན་འབེབས་དེ་རིགས་ནི། ལོ་
 རྒྱུས་ལུན་རིང་ལྷན་པའི་ཚོས་ལུགས་ཁག་
 གི་གཞི་ཅིའི་ལྷ་གྲུབ་སོགས་ཀྱི་རང་དབང་ལ་
 དོད་མ་བྱ་རྒྱུ་འི་ཁྲིམས་ཡིག་ཅིག་ལས་མ་
 འདས་པས་བོད་རྒྱ་ཆའི་མི་མང་གིས་གཙོས་
 པའི་ཚོས་ལུགས་ཁག་གི་དོས་ནས་དོས་
 ལེན་བྱ་ཐབས་མེད་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་

ཡིན།
 དེ་བཞིན་བོད་ནང་གི་བྱད་མེད་ཀྱི་
 གནས་སྟངས་ཐད། མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་
 ཚོགས་ཀྱི་བྱད་མེད་ལ་དབྱེ་འབྲེད་འགོག་
 ཐབས་ཀྱི་ཚོགས་ཆེན་ཟེངས་ ༡༥ པའི་ཐོག་
 ཆེད་མཁས་མི་ལྷན་ ༡༣ ལས་གྲུབ་པའི་ལྷན་
 ཚོགས་ཐོག་རྒྱ་ནག་ནང་གི་བྱད་མེད་ཀྱི་
 གནས་སྟངས་སྐོར་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་སྟན་མོ་
 སྤྱོད་སྤྱོད་དང་དེ་བཞིན་ལ་ལྷན་གནང་
 སྤྱོད་སྤྱོད་རྒྱ་ནག་གི་བོད་ནང་གི་བྱད་
 མེད་ཆུང་པའི་ཞིང་འགོག་རྒྱུས་བཅན་གྱིས་
 ཁྲོང་ཁྲེར་ཅན་དུ་སྦྱར་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཟད།
 ལས་ཀའི་གོ་སྐབས་ལ་ཁ་གཏུག་ཏེ་དམག་
 སྦྱོང་རང་བཞིན་གྱི་སྦྱོང་བརྟེན་སྦྱད་དེ་སྤྱོད་
 སྦྱོང་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། བོད་པའི་
 བྱད་མེད་ཚོར་སྤྱོད་སྤྱོད་དམའ་བོའི་ཐོག་
 ངལ་རྩལ་བཀོལ་བཞིན་ཡོད་པའི་མི་གངས་
 དང་རྒྱ་མཚན་རྒྱལ་སྦྱོངས་གང་ཡིན་འདི་
 ཅད་ཁ་གསལ་གནང་ཡོད་པ་མ་ཟད། རྒྱ་
 རིགས་བྱད་མེད་ཀྱི་ལས་ལུགས་གནས་བབ་
 ལས་བོད་རིགས་བྱད་མེད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་གི་
 གནས་བབ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ཐེར་འདོན་བཅས་
 གནང་ཡོད། སྤྱོད་སྤྱོད་རྒྱ་ནག་གི་སྤྱོད་སྤྱོད་
 ལས་དེ་བར་ལན་འདེབས་རྒྱལ་བཞིན་མ་
 སྤྱོད་པར་བརྟེན། ལན་འདེབས་གནད་ལ་
 འཁེལ་བ་ཕྱལ་དགོས་པའི་འབོད་སྒྲུལ་ཡང་
 ཡང་གནང་དགོས་བྱུང་ཡོད་པ་མ་ཟད། ལན་
 འདེབས་རྒྱུས་ཡིག་ཐོག་ནས་འབྲུལ་
 དགོས་པའི་བཀོད་མངགས་གནང་དགོས་

བྱུང་ཡོད།
 དེ་བཞིན་བོད་ནང་གཞོན་སྤྱོད་
 མང་པོ་ཞིག་རྒྱ་གཞུང་གིས་བེ་ཅན་དང་།
 མང་ཉེ་སོགས་རྒྱ་ནག་གི་ཁྲོང་ཁྲེར་ཆེ་ཁག་
 ཏུ་ལས་ཀ་བྱེད་དུ་འགོ་དགོས་པའི་བཅན་
 བཀའ་བཏང་ནས་མངགས་གཏོང་བྱེད་
 བཞིན་པར་བརྟེན། དེར་དོ་སྐོལ་ཆེད་ལྷ་ས་
 ལྷག་ཅེ་རྫོང་ཁུལ་དུ་གནས་སྡོད་ཁམས་མི་
 ཉག་ནས་ཡིན་པ་བྱ་མོ་ལྷ་མོ་ཡིས་འདི་ལོའི་
 ཟླ་ ༣ པའི་ཆེས་ ༡༣ ཀྱི་དགོང་མོར་རང་གི་
 བརྒྱལ་བའི་གནས་རྒྱལ་ཐོན་ཡོད། མཉམ་
 འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་འགོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་
 གི་ཆེད་མཁས་པ་ཚོས་འདི་ལོའི་ཟླ་ ༩ པའི་
 བཟུང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ཅན་ནས་རྒྱ་གཞུང་
 གིས་དང་གྲངས་ལས་བསྐྱར་དང་ལག་ཤེས་
 སྦྱོང་བརྟེན་ཟེར་བའི་ལས་འཆར་རྒྱ་སྦྱར་གྱི་
 སྤྱིད་བྱས་འགོ་བོད་མི་སྦྱོང་སྤྱོད་མང་པོ་ཡོང་
 འབབ་ཞན་པའི་ལས་རིགས་ཀྱི་ནང་དུ་
 བརྒྱགས་ཏེ། འཆར་གཞི་དང་གོ་རིམ་ལྷན་
 པའི་རང་ནས་དམར་ཤོག་གི་ཆབ་སྤྱོད་སྤྱོད་
 གསོ་སྦྱད་དེ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་
 དང་། ལྷ་བ། ཚོས་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་རིག་
 གཞུང་སོགས་འགྱུར་བཅས་གཏོང་ཐབས་
 བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པ་སོགས་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་
 གནང་ཡོད།
 བོད་ནང་ལུས་སྐོར་བ་སོགས་རྒྱ་
 རིགས་རྒྱུས་ལྷན་གཙོས་པའི་བོད་ཀྱི་ས་
 གནས་གང་དུ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཚོགས་མཚན་སོགས་
 ལུ་དགོས་མེད་པ་དང་། འདི་ལོའི་ཟླ་ ༧ པ་

དང་ ༩ བའི་ནང་ལྷ་ས་གཅིག་པུར་རྒྱ་མི་ས་
 ཡ་གཅིག་དང་ཉིས་འབྲམ་སྒྲིབས་ཡོད་པ་རྒྱ་
 བྱ་གཞུང་འབྲེལ་གསར་འགྱུར་ནང་ཐོན་
 ཡོད། བོན་ཀྱང་བོད་ཀྱི་མདོ་སྟོད་སྤྱད་སོགས་
 རྩོགས་མཐའ་ཁག་གི་བོད་མི་རྣམས་ལྷ་ས་
 སོགས་སུ་གནས་མཇུག་དུ་ཕེབས་སྐབས་
 རང་ཉིད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ལག་འཁྱེར་ཟེར་བ་དེས་
 བར་དུ་འཁྱེར་དགོས་པ་མ་ཟད། ལྷ་སར་
 གནས་སྐབས་སྟོད་ཆོག་པའི་ཆོག་མཆན་ཡི་
 གོ་དང་ལྷ་སར་གཏན་སྟོད་པ་ཞིག་གི་ཁག་
 ཐེག་སོགས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ལ། རྒྱ་གཞུང་གི་
 ཉེན་རྟོག་པ་དང་ཉུམ་མ་སོགས་ཀྱིས་མི་
 དེགས་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ས་གནས་
 གཞན་ནས་ཡོང་བའི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་འགྲོ་
 འདུག་ལ་ལྷ་སྤྱང་ཞིབ་བཤེར་ནན་པོས་དམ་
 དུག་བྱེད་བཞིན་པ་དཔེར་ན། འདི་ལོའི་རྒྱ་ ༥
 པའི་ནང་ལྷ་མོའི་རྒྱ་མཆོར་བོད་མི་རྣམས་
 མཆོ་མཇུག་དུ་ཕེབས་པར་ཉེན་རྟོག་པས་
 བཀག་སྡོམ་བྱས་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉེ་བའི་
 ལོ་ལས་ནས་བཟུང་ལྷ་སའི་བོད་མི་ལས་
 བྱེད་དང་། བོད་སྤྱོད་སྟོན་ཆེན་གྱི་དགོ་
 ལས། སྟོན་ཐུག་མིང་ཐོན་གཤམ་ཐོན་བའི་ནང་
 བཅུགས་པའི་བོད་མི་ཆབ་སྲིད་བཅོན་ཟུར་
 སོགས་པོ་བྱང་པོ་ཏ་ལ་སོགས་སུ་གནས་
 མཇུག་དུ་སྟོད་ཆོ། པོ་བྱང་པོ་ཏ་ལའི་འཇུག་
 སྟོ་སོགས་ནས་འཕྱུལ་ཆས་ཀྱིས་དོ་བདག་
 སོ་སོའི་ཐོབ་ཐང་ལག་འཁྱེར་ཟེར་བར་ཞིབ་
 བཤེར་བྱས་ཏེ་འགོག་བརྟུགས་ཏེ་འགྲོ་རུ་
 འཇུག་གི་མེད།

བོད་ཀྱི་སྤྱད་ཡིག་སྤྱད་སྟོན་གྱི་
 ལས་འགུལ་བ་བཟའིས་དབང་ཐུག་དེ་སྟོན་
 ཁོང་གིས་སྤྱད་ཡིག་སྤྱད་སྟོན་ཆེད་བརྒྱད་
 ལས་ཁག་ཏུ་བསམ་ཚུལ་བཤད་པར། རྒྱ་
 གཞུང་གིས་ཁོང་གསར་བའི་ཐོག་ནས་འཛིན་
 བཟུང་བྱས་པ་མ་ཟད་རྒྱལ་ཁབ་ཁ་བྱས་ཀྱི་
 སྟོན་འཇུགས་བཟིས་ཏེ་མི་ལོ་ལྷུར་བཅོན་
 འཇུག་བྱས་ནས་བྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལོར་བཅོན་
 གྲོལ་ཐོབ་ཀྱང་། ཉེ་ཆར་སྤྱི་རྒྱ་ ༩ ཆེས་ ༡༩
 དེས་གཟའ་སྟེན་པའི་དགོང་མོར་མགོ་ལོག་
 དར་ལག་རྫོང་གི་མགོན་ཁང་ཞིག་ཏུ་གདོང་
 རས་བྱོན་པའི་མི་འགའ་ལས་ཀྱིས་ཁོང་ལ་
 རུབ་རུང་དུག་པོ་བཏང་བ་མ་ཟད། ཉེན་རྟོག་
 པས་ཀྱང་ཁོང་ལ་རྒྱ་ཆོད་མང་པོར་འདི་ཅད་
 དང་ཁ་བར་ནང་གི་བརྒྱན་པར་རྣམས་ནག་
 གསུབ་གཏོང་བཅུགས་ཏེ། མདོར་ན་ཁོང་གི་
 འགྲོ་འདུག་རང་དབང་ལ་དཀའ་ངལ་སུ་
 མཐུད་སྟོད་བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་
 བཞིན་ཡོད།

དེ་བཞིན་རྒྱ་གཞུང་གི་བཅོན་ཁང་
 རང་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་ཆོང་པ་རྗེ་བཟའིས་
 ཀྱི་སྤང་པོ་མགོན་པོ་སྤྱད་ཀྱིས་འདི་ལོའི་རྒྱ་ ༩
 པའི་ཆེས་ ༢༣ ཉེན་སྲུང་ཡང་བོད་སྤྱོད་མི་
 དམངས་མཐོ་རིམ་ཁྲིམས་ཁང་ཟེར་བར་བྱིན་
 ནས་རྗེ་བཟའིས་ལ་ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་
 བཅོན་འཇུག་བྱས་པའི་བྱོད་དོན་ལ་བསྐྱར་
 ཞིབ་དགོས་པའི་ཞུ་སྐུལ་གནང་བར་ཉེན་རྟོག་
 པས་ཁོ་མོར་གཙང་རུང་དུག་པོ་བཏང་སྟེ་
 ཡར་ལངས་མི་སྐབ་པར་ཀྱང་སྐབས་ལྷ་ས་

མི་དམངས་སྤྱན་ཁང་ཟེར་བར་སྤྱན་བཅོས་
 ཆེད་འགྲོ་དགོས་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་སྤྱན་པ་དང་
 འཛིན་སྟོང་གི་ཕྱོགས་ནས་མགོན་པོ་སྤྱད་ལ་
 ཁ་ལ་མ་བྱས་པར་ཉེན་གསུམ་རིང་སྤྱན་ཁང་
 གི་ཞ་ལའི་སྟེང་དུ་ལུས་ཏེ་ཁོང་གི་བཟའ་རྒྱ་
 ཏུ་ཐུག་ཐབས་ཟད་རང་བྱི་ཆེས་ ༢༥ ཉེན་
 བྱིར་རང་བྱིས་དུ་ཁྱེར་དགོས་བྱུང་ཡོད། དེ་
 སྟོན་རྒྱ་ ༩ ཆེས་ ༡ ཉེན་མགོན་པོ་སྤྱད་ཀྱིས་
 ལྷ་སའི་བྲ་བཞི་བཅོན་ཁང་མདུན་དུ་རྒྱལ་
 ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་བ་བཞིན་རྗེ་
 བཟའིས་ཐུག་འཕྲད་ཆོག་པའི་ཞུ་སྐུལ་
 གནང་སྐབས་ཉེན་རྟོག་པས་ཁོ་མོར་རུབ་
 རུང་བཏང་ཡོད།

བོད་ནང་རྒྱ་གཞུང་གི་དག་གཞོན་
 ཀྱི་སྤྱད་བྱས་ལ་ལོ་རབས་བརྒྱད་ཅུ་པ་ནས་
 བཟུང་སྤྱ་རྗེས་དེས་པར་ཞི་ཁྲོལ་གནང་
 མཁན་རྣམས་དང་། བྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལོར་བོད་
 ཆོལ་ཁ་གསུམ་ཡོངས་ནས་མ་བཟོས་
 བསམ་པ་གཅིག་མཐུན་ཀྱིས་རྒྱ་གཞུང་གི་
 དུག་པོའི་བཅོན་གཞོན་ལ་ཞི་ཁྲོལ་ལུགས་
 ཆེན་གནང་ཡོད་པའི་སྐབས་མཉམ་ཞུགས་
 བྱེད་མཁན་གྱི་བོད་མི་རྣམས་དང་ཁོང་ཆོའི་
 རང་མི་གཉེན་འབྲེལ། དེ་བཞིན་རང་ལུས་
 མེར་སླེག་གནང་མཁན་གྱི་ལུལ་ལུས་ནང་མི་
 གཉེན་ཉེ་རྣམས་དབྱེ་འབྱེད་བྱས་ཏེ་ཁོང་རྣམ་
 པའི་བྱ་སྐུག་མཐོ་འཕྲིང་སྟོན་མཐར་བྱིན་པའི་
 སྟོན་མ་ཞིག་མཐོ་རྒྱལ་ནང་ཞུགས་རྒྱུར་
 འབྲེལ་ཡོད་ནས་དོ་སྟོད་ཡི་གེ་མི་སྟོད་པ་
 སོགས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཆོ་བའི་ཁོང་མདུན་

ལས་མང་པོ་ཞིག་བཀག་སྡོམ་གྱི་སྲིད་བྱས་
ལག་བསྟར་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་མ་ཟད།
ཆབ་སྲིད་བཅོན་ཟུར་ནམས་ཀྱི་འགོ་འདུག་
སྲོད་གསུམ་ལ་དུས་རྒྱུ་ཏུ་ཉུང་དོ་དམ་
བསུན་གཅེར་བཅོ་བཞིན་ཡོད།

མདོར་ན་བོད་ནང་ཆུ་གཞུང་གིས་སྲིད་བྱས་
ངན་པ་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་པའི་ཆབ་སྲིད་
ཀྱི་གནས་སྟངས་རྩིས་པ་དང་ཕྱི་ལོ་མཐུན་
གནས་སུ་བཞུགས། བོད་མི་མང་སྲིད་འཐུས་
ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་རིམ་བར་གཞུང་
འབྲེལ་ལྷན་ཁག་གིས་འདུད་དང་། གཞུང་
སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོས་ཚོད་རིམ་བར་
བཞག་ཡོད་པ་དང་། གྲོས་ཚོད་དེ་དག་ལག་
བསྟར་ཡོང་སྐད་དེ་སྐུལ་བསྐྱར་ནན་ཏུ་བ་
དང་འབྲེལ་དུ་ལན་སྐབས་ ༡༢ པའི་བོད་མི་
མང་སྲིད་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་
ཚོགས་དུས་ ༤ པ་འདིའི་ཐོག་ནས་ཀྱང་
གཞུང་འབྲེལ་གཞུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱི་
གྲོས་ཚོད་ཅིག་འཛིན་དགོས་པ་ལ་ཆེར་
མཐོང་།

གྲོས་ཚོད།

༡༽ བོད་ས་ཡོར་ནས་ད་བར་ཆུ་ནག་
དམར་གཞུང་གི་བཅོན་གཞོན་དང་སྐུག་སྲོང་
མནར་གཅོད་ལོག་བོད་བསྟན་སྲིད་མི་རིགས་
ཆེད་ལུས་སློག་ཡོངས་སྲོད་དང་བཅས་པ་
སློས་གཏོང་གནང་མཁན་ཆུ་ལ་གཅེས་དཔའ་
བོད་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་ལྷག་བསམ་དང་སྤྱི་
སྤྱོད་ལ་ཡི་རངས་བསྟུགས་བརྗོད་དང་

བཅས། ཆོ་རབས་ཀྱན་ཏུ་འཕགས་མཆོག་
འཇིག་རྟེན་མགོན་པོས་རྗེས་སུ་བརྒྱུད་བའི་
སློན་འདུན་དང་། ལུས་ལུས་ཉེ་འབྲེལ་སྟོན་
བཅས་ཡོངས་ལ་སྐྱགས་གསོ་ཞུ་རྒྱ།

༢༽ ལ་བ་ཆེན་སྐུ་མེད་བཅུ་གཅིག་པ་
རྗེ་བཅུན་བསྟན་འཛིན་དགེ་འདུན་ཡེ་ཤེས་
འཕྲིན་ལས་དཔལ་བཟང་པོ་(དགེ་འདུན་
ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་) མཆོག་དང་ཁོང་གི་ཡབ་
ལུམ། འུ་བུ་བུམས་པ་འཕྲིན་ལས་རིན་པོ་
ཆེ་བཅས་གར་ཡོད་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་པའི་
འདས་སོན་གྱི་གནས་སྟངས་ཆུ་གཞུང་གིས་
གསལ་པོ་བཅོ་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཆུ་
གཞུང་གི་བཅོན་ལོག་ཏུ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཉེས་
མིང་ཐོག་བཅོན་ཁང་ནང་སྐུག་སྲོང་སྲོང་
བཞིན་པའི་བོད་མི་ཆབ་སྲིད་བཅོན་པ་ནམས་
སྲོད་བཀོལ་གཏོང་དགོས་པ་མ་ཟད། ཁོང་
ནམས་ཀྱི་ཆེ་སློག་ལ་འགན་ཁུར་ཐོག་ནས་
འགོ་བ་མའི་གཞི་རྒྱུ་འོ་ཐོབ་ཐང་ཡོངས་སུ་
སྲོད་དུ་འཇུག་དགོས།

༣༽ ཆུ་གཞུང་གིས་བར་ལས་ནས་
སྤེལ་བའི་"ཀྱང་དུ་མི་རིགས་གཅིག་མཐུན་
འདུས་གུབ་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཁྱབ་སྤེལ་དང་སླ་
བརྟན་གཏོང་རྒྱུ་"ཟེར་བའི་འཆར་གཞིའི་
ལག་བསྟར་ལོག་བོད་དང་། ཤར་ཏུར་གི་སི་
ཐན། ལྷོ་སོག་སོགས་ཆུ་ནག་གིས་གངས་
ཉུང་མི་རིགས་ཟེར་བ་ནམས་ཆུ་རིགས་ཀྱི་འོ་
པོར་འཕེམ་འཇུག་རྒྱུའི་མི་སེར་སྤེལ་བའི་

སྲིད་བྱས་རིགས་མཆོས་འཛིན་དགོས་རྒྱ།

༤༽ ཆུ་གཞུང་གིས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་
འོ་པོ་དང་། སྐད་ཡིག་ཅེས་བཅོ་རྒྱུའི་ངན་
རྒྱས་ལོག་བོད་སྐུག་ནམས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་
སློབ་སྲོང་བྱ་རྒྱུར་བཀག་བསྡོམས་ཀྱིས་བོད་
སའི་སྐར་བཅུགས་སློབ་བྱ་ཁག་སློ་རྒྱག་
བཞིན་པ་མ་ཟད། བོད་སྐུག་ནམས་བཅའ་
སྲོད་སློབ་བྱ་ཟེར་བར་བཅོན་བཅུགས་ཀྱིས་
ཆུ་སྐུར་སྲིད་བྱས་ནམས་ངེས་པར་དུ་
མཆོས་འཛིན་དགོས་རྒྱ།

༥༽ བོད་ནང་འགོ་བ་མའི་གཞི་རྒྱུ་འོ་ཐོབ་
ཐང་དང་འགལ་བའི་ཆུ་སྐུར་གྱི་སྲིད་བྱས་
"བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱུར་གོ་ཅན་དུ་
འགྱུར་བའི་ཁ་སློགས་མཐའ་འཁྱོངས།"ཟེར་
བ་དང་། རིགས་རྗེས་བསྐྱེད་གཙོ་བོར་
གྱུར་པའི་སྐུག་རྩལ་ཅན་གྱི་སྲིད་བྱས་ཁག་
དངོས་སུ་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་
འབྲེལ་དུ་མཆོས་འཛིན་དགོས་པ་དང་།
བོད་ནང་གི་བོད་མི་ཆོར་འགོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་
ངེས་པར་དུ་སྲོད་དགོས།

༦༽ བོད་ཆུ་གཉིས་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་
ནས་རང་བཅོན་གྱི་ཆུ་ལ་ཁབ་སོ་སོར་གྲུབ་
ཅིང་། བོད་དེ་ཆུ་ནག་གི་ཆ་ཤས་ནམ་ཡང་
མིན་པ་དང་། ད་ཆའི་གནས་སྟངས་ལ་
གཞིགས་ཏེ་སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་གཉིས་སྟན་དཔུ་

མའི་ལམ་གྱི་སྤྱི་ལུས་བརྒྱད་བོད་རྒྱ་ཞི་
བའི་གྲོས་མོལ་ཐོག་དཀར་ཆུང་གི་མེས་ཐབས་
མཛད་པ་བཞིན། བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུང་གི་
ངོས་ནས་ཀྱང་དེ་བཞིན་འབད་བཅོམ་ཞུས་
དང་ཞུ་མཉམ་ཉམས། རྒྱ་གཞུང་ནས་གྲུ་དོག་
པའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱིས་གཡས་ཁག་གཡོན་དཀྱིས་
མེད་པར་བོད་རྒྱ་གྲོས་མོལ་དགོས་པར་ནན་
བརྗོད་བྱ་རྒྱ།

༥༽ རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་སྤྱོད་བཟུང་
ཡོངས་རྒྱུགས་བཅན་གཞོན་ཉམས་བཟུང་
བྱས་པ་ནས་བཟུང་བོད་ནང་ཇ་འག་གི་
གནས་སྐྱབས་མཆོམས་ཆད་སྤོང་མེད་ལ།
རྒྱ་གཞུང་གི་བཅན་གཞོན་ལོག་གཞིས་ལུས་
བོད་མི་རྣམས་ཉེན་མཚན་འཁྲུལ་དཀར་བའི་
མནར་གཅོད་སྤྱུག་སྤྱོད་སྤངས་དང་སྤོང་
བཞིན་པ་རྣམས་ལ་གཏུང་སེམས་མཉམ་
སྤྱོད་དང་བཅས། རང་དབང་ལུང་པར་ཡོད་
པའི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་ངོས་ནས་བྱས་པ་
མཉམ་སྤྱངས་ཐོག་བོད་དོན་དེའི་བསྐྱུགས་ཞུ་
བསྐྱུལ་གྱི་ལས་འགུལ་སོགས་བོད་ཀྱི་བདེན་
པའི་འཐབ་རྩེད་དང་། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་
གཞུང་། རྒྱ་ཡིག་མི་ཉམས་རྒྱུ་འཛིན་ཐོག་
ཆེག་བསྐྱེལ་གྱི་བྱས་པ་གོང་མཐོར་གཏོང་
རྒྱུ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་ཕྱར་བྱ་མཉམ་
འདེགས་བྱ་དགོས་པ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་མོས་
གྲོས་ཆོད་དུ། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
ཚོགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལོ་ ༩ ཆེས་ ༢༠
ལ།

གོང་གསལ་གྲོས་ཆོད་འདི་བཞིན་སྐབས་
༡༥ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་
ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་ ༩ པའི་ཐོག་
བཟོ་སྐྱོང་ཞིབ་རྒྱས་དང་འབྲེལ་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་
གཏན་འབེབས་ཞུས། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལོ་ ༩
ཆེས་ ༢༠ ལ།

གཞུང་འབྲེལ་སྤྱི་འཐུས་འདུན་གྱི་རྗེས་
ཕན་གྲོས་ཆོད།

སྤོང་སྤོང་།

༦༧། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་པ་གྲུ་
དཔོན་རིན་ཆེན་ཆེ་རིང་མཆོག་གིས་འཁྲུང་ལོའི་
བབ་དང་བར་ལམ་ནས་སྤྱད་གཞི་བཞེས་
བཞིན་ཡོད་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་སྤྱི་རྒྱུན་

མེག་སེ་སྤྱན་ཁང་ (Max Hospital,
Dehradun) དུ་སྤྱན་བཅོས་གནང་སྟེ་ཅུང་
འག་སྤྱིད་བྱུང་ནས་བདེ་སྤྱིད་སྤོང་གཞིས་
ཆགས་སུ་སྤྱད་པ་གསོ་བཞིན་པའི་ཐོག་ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༢༣ ལོ་ ༡༠ ཆེས་ ༢༥ ཉིན་གྱི་ཕྱི་
རོང་སྤྱོད་ཆེའི་འཕེན་པ་རྒྱུགས་པའི་ཡིད་སྤྱོད་
གནས་ཚུལ་བྱུང་འདུག།

ཁོང་གི་མདོ་ཁམས་ནང་ཆེན་ལོག་
ཆེན་བཅོ་བརྒྱད། ཕྱི་སྤྱི་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔའི་མངའ་
ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་དཔོན་ཆེན་བཞིའི་
ལ་གྲུལ་སྤྱི་སྤྱོད་ལ་མདོ་གྲུ་དཔོན་རབས་
བརྒྱད་ཅུའམ་སྤྱི་རབས་བརྒྱད་ཅུ་ཞེས་པའི་
རིགས་བྱས་གྲུ་དཔོན་ཆེན་དུ་ཕྱི་ལོ་
༡༩༣༠ ལོར་སྤྱད་འཁྲུངས། དཀྱང་ལོ་ ༢༢
ཐོག་ནས་དུས་མ་ལོག་བར་སྤྱི་སྤྱོད་རང་
སྤྱོད་ཁུལ་ཟེར་བའི་ཁུལ་གཅོ་གཞོན་པའི་
འགན་འཁུར་བཞེས། རང་ལུལ་ཉེར་ལུའི་

སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་གོ་བོ་རྫོག་པའི་མཛད་པའི་མཆོག་གིས་གཞུང་འབྲེལ་སྤྱི་འཐུས་འདུན་གྱི་རྗེས་ཕན་གྲོས་ཆོད་འདོན་སྐབས་

ཕྱོགས་སུ་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་བཅན་
 འཛུལ་བའི་གནས་སྐབས་ཇི་ཅག་ཏུ་འགྲོ་
 བཞིན་པར་བརྟེན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོ་དེའི་
 རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་སྤྱི་ནོར་ལགོང་ས་ལ་སྐབས་
 མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མི་འགྱུར་རྟག་
 བརྟན་གཟིམ་རྒྱུ་དུ་མཇུག་བཅས་ཀྱི་སྐབས་
 བཟང་ཐོབ་ནས་རང་ལུལ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཇི་ཅག་
 གི་གནས་སྐབས་ནམས་སྟོན་གསལ་ཞུ་བ་
 པ་ལྟར། དེ་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་ཨ་འབྲུག་མགོན་པོ་
 བཀྲིས་ཀྱི་མཆོད་ཁབ་དུ་མཇུག་གན་མཐུ་མོ་
 ཆེ་བཞག་ནས་སྟོ་ཁ་ཁུལ་དུ་མཇུག་པས་རྒྱ་
 བཞི་སྐད་དུག་བསྟན་སྐད་དུ་མཇུག་དམག་
 གི་གཙོ་འཛིན་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་ནས་
 ལགོང་ས་མཆོག་བཅན་གྱིས་དུ་མེབས་
 སྐབས་སྤྱི་སྤྱད་མི་སྣ་གཙོ་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་
 དང་། རྒྱ་དམག་དང་འཐབ་འཛིན་ཅག་པོ་
 བྱས་ནས་དམར་པོའི་གནས་སྤྱི་ཞིག་གཏོར་
 བའི་དཔལ་མོད་ཅིག་ཡིན། བཅན་གྱིས་དུ་
 འགྲོར་རྒྱུ་རྩི་ལྷོད་དུ་ཨ་འབྲུག་མགོན་པོ་
 བཀྲིས་གཙོ་སྤྱད་ཡོད་ནམས་སྐད་ཡང་
 མཇུག་གན་མཐུ་མོ་ཆེ་བཞག་སྟེ་བལ་ལུལ་
 དུ་སྟོ་ཅག་པོ་དམག་གི་སྤྱི་ག་འཛུགས་
 འཛུགས་མཁན་ཀྱི་གས་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་ལ།
 བཅན་གྱིས་དུ་ལོད་གཞུང་མང་གཙོ་དབུ་
 བརྟེན་ཏེ་མདོ་སྟོད་ཆོས་ཁའི་ཁོངས་ནས་སྤྱི་
 འཐུས་སུ་བདམས་ཐོབ་ཀྱིས་བོད་མི་མང་སྤྱི་
 འཐུས་སྐབས་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ།
 གསུམ་པ། དུག་པ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་
 ལས་འཁུར་བཞེས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༦ ལོར་

གམ་རའོ་སྤྱི་བ་གཞིས་ཆགས་གསར་དུ་
 བཙུགས་ནས་དབུ་འཛིན་ཀྱི་འགན་འཁུར་
 གནང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་སྤྱི་ནོར་ལགོང་
 ས་ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྤྱི་
 ཆབ་ཐེངས་བཞི་པའི་ཆོགས་མའི་ཁོངས་སུ་
 བཀའ་འབྲེལ་བཞིན་བོད་ནང་གཟིགས་སྐོར་
 དུ་མེབས། དེ་བཞིན་མདོ་ཁམས་རྒྱ་བཞི་སྐད་
 དུག་གི་ཆོགས་གཙོ་དང་ཆོགས་གཞོན་ཀྱི་
 ཐུགས་འགན་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་གནང་ཡོད།
 ཆོས་ཕྱོགས་ནས་ནང་བསྟན་སྤྱི་
 དང་ཆོས་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་བཞི་དང་གཡུང་
 བྱང་བོན་བཅས་ལ་དད་གུས་དང་། ལྷག་པར་
 དུ་དཔལ་ལྷན་ས་སྤྱི་པའི་བསྟན་པ་ལ་དད་
 དམ་གཡོ་བ་མེད་པའི་ཐོག་ནས་ལ་སྐབས་
 མགོན་ལས་སྤྱི་ལགོང་ས་མཆོག་རྗེ་ཆེ་འཆང་
 མཆོག་དང་། ལས་སྤྱི་བདག་ཆེན་པོ་དབང་
 ཀུན་དགའ་བམོད་ནམས་མཆོག་ ལ་ཤར་
 ཆེན་ལྷ་ལྷོ་མཁན་ཆེན་རྗེ་ཆེ་འཆང་འཇམ་
 དབྱངས་བསྟན་པའི་ཉི་མ་མཆོག་བཅས་ཀྱི་
 ཞལ་སྤྱོད་ནས་དབང་ལུང་མན་རག་དུ་མ་
 གསལ་བསམ་དང་། བསྟན་སྐབས་ཁ་འདོན་
 དགེ་སྦྱོར་ཆག་མེད་གནང་སྤྱད་དཔལ་ལྷན་
 ས་སྤྱི་པའི་དུས་ཁྱད་པར་ཅན་དུས་ཆེན་ལྷ་
 འཛོམས་ཀྱི་ཉིན་དགོངས་པ་རྩོགས་ཏེ་ཉིན་
 གཉིས་རིང་ཐུགས་དམ་དུ་བཞུགས། མདོར་
 བཞུགས་སྤྱི་ཆེ་མེད་པོར་བོད་བསྟན་སྤྱི་མི་
 རིགས་དང་བཅས་པར་སྤྱི་ཞུ་ཞལ་ས་
 འདེགས་ལྷག་བསམ་ཀྱི་འཛུགས་སྟོ་ཆེར་
 བསྐྱེད་གནང་མཁན་མཇུག་རྒྱུ་ཅན་ཞིག་

ཡིན་པ་བཅས།
 གྲོས་ཚད།
 སྤྱི་གཞིགས་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཇུག་རྒྱུ་ལ་ཡི་
 རངས་བསྟགས་བརྩོད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དམ་པ་
 ཁོང་གི་ཆེ་རབས་ཀུན་ཏུ་བྱས་བསགས་
 སྤྱི་གཞུང་ནམས་བྱང་ཞིང་དག་ནས་དཔེ་རྟེན་
 རིམ་བརྒྱུད་ཀྱིས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་
 མཁུན་པའི་གོ་འཕང་ལ་སྤྱད་དུ་རིག་པའི་
 སྟོན་འདུན་དང་། ལུས་ལུས་ནང་མི་བྱ་སྤྱག་
 གཉེན་ཉེ་ལྟོས་བཅས་ནམས་ལ་ཐུགས་གསོ་
 ཞུ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཚད་དུ། ལོད་
 མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་ནས་ཕྱི་ལོ་
 ༢༠༢༤ ལོ་ ༣ ཆོས་ ༡༣ ལ།
 གོང་གསལ་གྲོས་ཚད་འདི་བཞིན་སྐབས་
 ༡༢ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་
 ཀྱི་གྲོས་ཆོགས་ཆོགས་དུས་ ༤ པའི་ཐོག་སྤྱི་
 མོས་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་ཞུས། ཕྱི་ལོ་
 ༢༠༢༤ ལོ་ ༣ ཆོས་ ༡༣ ལ།
 གཞུང་འབྲེལ་སྤྱད་གུས་འདུད་ཀྱི་རྒྱུ་
 རྩལ་གྲོས་ཚད།
 སྟོན་ལྟར།
 ༢༢། ལོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཆོགས་
 གཞོན་ལུང་པ་གྲུ་སྤྱད་རབ་སྟོ་བཟང་དང་
 རྒྱལ་མཆོག་སྤྱི་གཟུགས་བདེ་མེན་དབང་

གིས་ཀྱང་ར་རྩོད་ཀྱི་ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱེད་ཀྱི་ (Tanda Hospital) ཏུ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལོ་ ༡༡ ཚེས་ ༢༣ ཉིན་གྱི་ཕྱི་རོང་སྤྱི་ཚོམ་འཕེན་པ་རྩོགས་པའི་ཡིད་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ལྷན་འཐུས་

ཁོང་གི་མེས་པོ་ ༡༩༣༧ ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་ས་འཕེན་པ་ཕྱི་ཕུན་རབ་ཁྱིམ་དུ་སྐྱུ་བསྐྱུངས། རྒྱུ་དུས་བོད་ཡིག་སློབ་སྦྱོང་གནང་ཏེ་སློབ་གྲྭ་ཐོན་ནས་འཕགས་ལུ་མེས་སླད་བཀ་རྒྱུ་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་ཀྱི་དང་སྤྱུགས་ཆོས་སློབ་ཀྱི་སློབ་གཉེར་གནང་བའི་སྤྱུགས། བོད་ནང་རྒྱ་དམར་གྱི་བཅན་འཛུལ་གྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་དུས་འགྱུར་བྱུང་བར་བརྟེན། བཀ་རྒྱུ་པ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་ལྷན་དུ་ཡོད་པ་ལྷན་པ་མགོན་ཆེན་པོའི་ཐེབས་རྩིས་སུ་རྒྱ་གར་དུ་བཅན་སྤྱོད་ལ་ཐེབས། ག་སྤྱུག་ཁུལ་དུ་ལོ་བཞི་ཙམ་བཞུགས་རིང་བོད་གཞུང་སློབ་གྲྭའི་ནང་དབྱིན་ཡིག་སློབ་སྦྱོང་གནང་ཞོར་དུ་བོད་ཡིག་འཛིན་གྲྭ་ཁག་གི་དགོ་ཆུན་གནང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༣ ལོར་མཁའ་མོ་ལུགས་རྒྱུང་བསམ་གྲུབ་སྤྱི་དུ་ཐེབས་ཏེ་ལོ་དྲུག་ཙམ་བཞུགས་རིང་རང་རིགས་ན་གཞིན་ཁག་ཅིག་ལ་ལས་ཞོར་སློབ་སྦྱོང་སྦྱོང་བའི་གོ་སྤྱི་ཀྱང་ལེན་གྱིས་དགོ་ཆུན་གནང་བ་དང་། དེ་བཞིན་མང་ཆོགས་ནས་འོས་འདེམས་ཁུལ་པ་ལྷར་གཞིས་མིའི་མཉམ་འབྲེལ་ལྷ་རྟོག་ཆོགས་པའི་ཆོགས་མི་དང་། རྒྱུ་ཆེ། གཞིས་སྤར་དུ་དབྱས་གཙང་འཐུས་མི་ལོ་གསུམ་བཅས་གནང་།

སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ཨ་ཤོར་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་མཆོག་གིས་གཞུང་འབྲེལ་སྤྱི་དུས་འགྱུར་གྱི་རྩིས་བཞུགས་ཆོད་འདོན་སྤྱུགས།

དེ་རྩིས་དབྱས་གཙང་ཆོས་ཁའི་ཁོངས་ནས་སྤྱི་འཐུས་སྤྱི་བདམས་ཐོན་གྱིས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྤྱུགས་བཞི་བ་དང་། ལུ་པ་པ་བཅས་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ལས་འཁུར་ཁུལ་པ་ཙམ་མ་ཟད། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་སྤྱུགས་པའི་ཆོགས་གཙོ་གཞིན་པར་འདེམས་བསྐྱོད་བྱུང་བ་ལྷར་ལས་འཁུར་བཞེས་སུས་ཐོག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་རང་གཞུང་གི་འཆོམས་གཟིགས་སྤྱི་ཆབ་ཆོགས་པའི་ཆོགས་མི་ལའི་ཁོངས་སུ་བཀའ་འབྲེལ་བཞིན་བོད་ནང་དུ་ཐེབས། གཞན་ཡང་སྤྱི་འཐུས་སྤྱུགས་ལུ་དང་། སྤྱུགས་དྲུག་པ་བཅས་ཀྱི་དབྱས་སྤྱི་ཁུལ་འདེམས་བསྐྱོད་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཆོགས་མི་དང་། སྤྱུགས་བདུན་པའི་དབྱས་སྤྱི་ཁུལ་འདེམས་བསྐྱོད་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གཙོ་འཛིན་བཅས་ཀྱི་སྤྱུགས་འགན་བཞེས། ཕྱི་ལོ་

༡༩༩༠ ལོར་དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ཀྱི་རྒྱུ་ཆེད་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ལོའི་ལྷ་ ༣ པར་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་ཁྲོན་དུ་བསྐྱོད་གཞག་བསྐུལ་ནས་ལས་འཁུར་བཞེས་སུར། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལོ་འཆར་འགོད་ལྷན་ཚོགས་དབྱ་ཆོགས་ནས་འཆར་འགོད་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱུགས་འགན་ཆབས་ཅིག་བཞེས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོ་བཅན་སྤྱོད་བོད་མིའི་མང་གཙོར་བསྐྱར་བཅོས་ཀྱི་དུས་མཆོམས་སུ་སྤྱི་མཆོངས་དགོངས་ཁུ་གནང་ཡང་། འཆར་འགོད་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཆོགས་གཙོར་སྤར་ཡང་བསྐྱོད་གཞག་བསྐུལ་བ་ལྷར་སྤྱུགས་འགན་བཞེས། དེ་བཞིན་ཆོས་མཐོའི་སློབ་ཡོན་ཆོགས་རྒྱུ་གི་ཆོགས་མི་དང་། དཔལ་འབྱོར་བདེ་དོན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཆོགས་གཙོ་ཡིད་ཆེས་དགོ་ཆུའི་འགན་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཆོགས་མི་དང་ཆོགས་གཙོ་ལས་ཆབ་

བཅས་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོའི་ཟླ་ ༥ པར་
 སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པའི་དབུས་སྤྱི་
 རྒྱུ་འདེམས་པ་སྐོར་ལྟན་ཚོགས་ཀྱི་གཙོ་
 འཛིན་དང་། ལོ་དེའི་ཟླ་ ༩ པར་ཡལོང་ས་
 ཡ་སྐབས་མགོན་ཏུ་ལའི་སྐུ་མའི་འཛམ་གླིང་
 སྤྱི་ཡོངས་འོས་འགན་ཐེབས་ཅུ་ཚོགས་པའི་
 ཚོགས་མི་ (Foundation for Uni-
 versal Responsibility of H.H.
 The Dalai Lama) བཅས་ཀྱི་ཐུགས་
 འགན་བཞེས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོའི་ཟླ་ ༤
 ཚེས་ ༡༩ ཉིན་འོས་བསྐྱེད་ལས་ཁང་གི་སྤྱི་
 རྒྱུ་འགན་འཛིན་ལས་ཚབ་ཏུ་ཐད་བསྐོ་
 གནང་།

གཞན་ཡང་ཡལོང་ས་ཡ་སྐབས་
 མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ཁྲིམས་ཞིབ་པ་ཆེ་
 བའི་མི་འགྲོ་འོས་འཛུགས་བསྐྱེད་པར་
 གྲོས་ཚོགས་ནས་སྤྱི་མོས་བྱུང་བ་བཞི། ཕྱི་
 ལོ་ ༡༩༩༣ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ཆེས་
 མཐོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་མཐུན་པར་གསར་
 འཛུགས་སྐབས་ཁྲིམས་ཞིབ་པ་ཆེ་བའི་
 མཛད་ཁུངས་དམ་འབྲུལ་བཞེས་ཏེ། ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༩༣ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་དགྲུང་ནའི་
 བབ་ཀྱིས་བགྲུ་ཡོལ་དུ་ཐེབས། མདོར་ན་
 ཁོང་ནི་སྤྱི་ཆེ་ཉིལ་པོར་བོད་བསྟན་སྲིད་མི་
 དེགས་དང་བཅས་པར་སྤྱི་ཞུ་ཞབས་
 འདེགས་ལྷག་བསམ་ཀྱི་འཛུགས་སྐོར་
 བསྐྱེད་གནང་མཁན་མཛད་རྗེས་ཅན་ཞིག་
 ཡིན་པ་བཅས།

གྲོས་ཚད།

སྤྱི་གཤེགས་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཛད་རྗེས་ལ་ཡི་
 རངས་བསྟན་པ་བརྗོད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དམ་པ་
 ཁོང་གི་ཆེ་རབས་ཀྱན་ཏུ་བྱས་བསམས་
 རྟེན་ལྷུང་རྣམས་བྱང་ཞིང་དག་ནས་དལ་ཉེན་
 དེམ་བརྒྱུད་ཀྱིས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་
 མཐུན་པའི་གོ་འཕང་ལ་སྦྱར་དུ་དེག་པའི་
 སློན་འདུན་དང་། རྩལ་ལུས་ནང་མི་བྱ་སྤྱུག་
 གཉེན་ཉེ་ལྟོས་བཅས་རྣམས་ལ་ཐུགས་གསོ་
 ཞུ་རྒྱུ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཚད་དུ། བོད་
 མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༩༣ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༣ ལ།

གོང་གསལ་གྲོས་ཚད་འདི་བཞེན་སྐབས་
 ༡༥ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་
 ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་ ༤ པའི་ཐོག་སྤྱི་
 མོས་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་ཞུས། ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༩༣ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༣ ལ།

གཞུང་འབྲེལ་སྤྱི་འཐུས་འདུན་ཀྱི་རྗེས་ བཅུ་གྲོས་ཚད།

སྟོན་སྟེང་།

༢༡། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ཟླ་ ༩ པའི་ཆེས་
 ༡༩ ཉིན་ཨ་རིའི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་
 འཐུས་མི་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱུ་སྐྱོར་ཡུན་རིང་
 གནང་མཁན་ལྷུ་སྤྱི་ཆེ་ཉིལ་པོར་ཉེན་སྲིད་

(Dianne Feinstein) མཆོག་དགྲུང་ལོ་
 ༤༠ ཡི་ཐོག་རང་ལག་ཏུ་སྤྱི་ཆེའི་འཕེན་པ་
 རྟོགས་པའི་ཡིད་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་
 འདུག

ལུས་སྤྱི་ཁལ་ནི་པ་ཉེན་སྲིད་
 མཆོག་ནི། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ལོར་ཨ་རིའི་ལུ་
 ཐོགས་མངའ་སྡེ་ཀ་ལི་པོ་ནི་ཡའི་ (Califor-
 nia) ཁྱོད་ཁྱེད་སུ་མི་རན་སི་སི་ཁོ་
 (San Francisco) ཏུ་འཁྱུངས། ལྷ་ས་སོན་
 རྗེས་ས་ཁན་པོར་ (Stanford) མཐོ་སློབ་
 ཏུ་ཆབ་སྲིད་ཚན་རིག་དང་རྒྱལ་རབས་
 (B.S Political Science and His-
 tory) སློབ་ཚན་ཐོག་སློབ་གཉེར་གནང་བ་
 དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ལོ་ ༡༩༦༦ པར་ཀ་
 ལི་པོ་ནི་ཡའི་སྐབས་འཕུལ་བྱུང་མེད་བཙོན་
 འགོལ་ལྷན་ཚོགས་ (Women's
 Board of Terms & Parole) ཀྱི་
 ཚོགས་ཚུངས་དང་ཐུག་ལས་གནང་། ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༧༠ ལོ་ ༡༩༧༩ པར་ལྷ་རྗེས་སུ་སན་
 མི་རན་སི་སི་ཁོའི་ལྷ་རྟོག་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་
 ཚོགས་མི་དང་ཚོགས་ཚུངས་གི་ཚོགས་གཙོ་
 བཅས་ཀྱི་འགན་བཞེས། སྐབས་དེར་གོང་
 ཁྱེད་སྤྱི་རྒྱུ་འགན་འཛིན་པའི་དོན་རྒྱུ་དང་
 སྐབས་རྒྱུ་རན་ལ་གདོང་ལེན་ཀྱིས་གོང་
 ཁྱེད་སྤྱི་རྒྱུ་ཀྱི་ལས་ཚབ་གནང་རྗེས་ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༧༩ ལོ་དང་ ༡༩༨༣ ལོ་བཅས་སུ་གོང་
 ཁྱེད་སྤྱི་རྒྱུ་ཏུ་འདེམས་ཐོན་བྱུང་། དེ་རྗེས་
 ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ཟླ་ ༡༡ པའི་ནང་ཨ་རིའི་གྲོས་
 ཚོགས་གོང་མའི་འཐུས་མིར་ཐོག་མར་

འདེམས་ཐོན་བྱང་པ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧། ༡༠༠༠༡ ༡༠༠༠༦༡ ༡༠༡༡༡ ༡༠༡༡༤ བཅས་ལོ་
 མོ་མོར་ཨ་རིའི་གྲོས་ཚོགས་གོང་མའི་
 འཐུས་མིར་བསྐྱད་མར་འདེམས་ཐོན་བྱང་།
 ལྷམ་སྐྱ་མཆོག་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་
 གནང་བའི་སྐབས་ཁོར་ཡུག་སྤང་སྐྱོབ་དང་།
 མེ་མདའ་སྤངས་འཛིན། གོ་མཆོན་འདྲ་མིན་
 བཅོ་སྐྱོན་བཀག་སྡོམ་བྱེད་ཚུགས་སོགས་ཀྱི་
 ཁྲིམས་གཞི་བཏོན་པ་ཁག་གྲོས་ཚོགས་ནང་
 ཚུད་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལོར་
 སྤྱི་གཞི་ཁྲིམས་དང་འཛིན་སྐྱོང་ཚོགས་ཚུང་གི་
 ཚོགས་གཙོ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་རིག་
 རྩལ་འདེམས་བསྐྱོད་ཚོགས་ཚུང་གི་ཚོགས་
 གཙོ་བཅས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཚུང་འདྲ་
 མིན་ནང་མཉམ་ཞུགས་གནང་ཡོད། ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༩༩ ཕྱི་ཟླ་ ༡ པའི་ནང་ལྷམ་སྐྱ་མཆོག་
 གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མིའི་ངོས་བསྐྱར་
 ཞུགས་སྐྱ་མིན་པའི་གསལ་བསྐྱགས་གནང་།
 ལྷམ་སྐྱ་མཆོག་ནི་ཨ་རིའི་ཀ་ལི་པོ་
 བོ་ཡའི་ཁུལ་ནས་ཨ་རིའི་གྲོས་ཚོགས་གོང་
 མའི་མང་གཙོ་ཚོགས་པའི་འཐུས་མི་ཀན་
 གས་ལས་ཡུན་རིང་ཞོས་གནང་མཁན་ཞིག་
 ཡིན་པ་མ་ཟད། ཨ་རིའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་བྱུང་
 མེད་ཀྱིས་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་ལས་ཡུན་
 རིང་ཞོས་གནང་མཁན་ཞིག་ཀྱང་ཆགས་
 ཡོད། ཁོང་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མིར་
 བདམས་ཐོན་བྱང་པ་ནས་བཟུང་། རང་ཉིད་
 ཀྱི་མངའ་སྡེ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཨ་རིའི་མི་མང་
 གི་བདེ་དོན་ཆེད་གྲོས་ཚོགས་ནང་ཁྲིམས་

གཞི་གལ་གནད་ཆེ་བ་ཐག་ཆོད་གནང་
 སྐབས་དང་། དེ་བཞིན་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་
 གི་གནད་དོན་ཐད་སྤྲུགས་འཁུར་ཆེན་པོ་
 བཞེས་ཏེ་སྤྱི་ཚོགས་ལ་ཞབས་ཁུ་སྤྲུབ་
 གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན།
 ལྷག་པར་དུ་ལྷམ་སྐྱ་མཆོག་ནི་སྤྱི་
 རྒྱུ་ལོར་ལོང་ས་ལ་སྤྲུབས་མགོན་ཆེན་པོ་
 མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་ཐེངས་མང་གནང་
 མྱོང་ཡོད་པས་སྤྲུགས་འཁུར་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་
 ཡོད་མཁན་ཞིག་དང་། བོད་དོན་ལ་དུས་རྒྱུ་
 ཏུ་རྒྱ་བ་སྐྱོར་བྱུགས་ཆེ་གནང་མཁན་ཞིག་
 ཀྱང་ཡིན།
 དེ་ཡང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་ལྷམ་
 སྐྱ་མཆོག་དང་སྐྱ་ཟླ་རི་ཆར་ཏེ་བྱུ་ལུམ་
 (Richard Blum) རྒྱ་གཉིས་བཞུགས་
 སྐར་དྭ་རམ་ས་ལར་ལེབས་ཏེ་སྤྱི་རྒྱུ་ལོར་
 ས་ལ་སྤྲུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་ཐོག་
 མར་མཇལ་འཕྲད་གནང་བ་དང་། དེའི་རྗེས་
 ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་ལྷམ་སྐྱ་མཆོག་སུ་མི་
 རན་སི་སི་ཁོ་གོང་ཁྲིར་གྱི་སྤྱི་ཁྱབ་གནང་
 བཞིན་པའི་མཆོན་ཐོག་ནས་གཞུང་འབྲེལ་
 ཀྱིས་སྤྱི་རྒྱུ་ལོར་ལོང་ས་ལ་སྤྲུབས་མགོན་
 ཐོ་མཆོག་གོང་ཁྲིར་དེར་གདན་ཞུ་གནང་སྟེ་
 གོང་ཁྲིར་གྱི་ལྷ་མིག་འབྲེལ་ལས་ཞུས་གནང་
 ཡོད། དེ་ནི་སྤྱི་རྒྱུ་ལོར་ལོང་ས་ལ་སྤྲུབས་
 མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཨ་རིར་ཆིབས་བསྐྱར་
 མཇུང་པ་ཐོག་མ་དེ་ཡིན་ལ་ཨ་རིའི་གཞུང་
 ཞབས་ཤིག་གིས་ཨ་རིར་གདན་ཞུ་གནང་བ་
 ཐོག་མ་དེ་ཡང་ཆགས་ཡོད། དུས་དེ་ནས་
 བཟུང་ཨ་རིའི་གཞུང་མང་གཉིས་ནས་བོད་
 དོན་ལ་རྒྱ་བ་སྐྱོར་གནང་རྒྱུ་ལྷམ་སྐྱ་མཆོག་
 གིས་སྤྲུགས་འཁུར་ཆེན་པོ་བཞེས་ཏེ། ལོ་རྒྱུ་
 བཟུང་བྱུ་མའི་རིང་བོད་དོན་ཐད་རྒྱ་བ་སྐྱོར་
 དང་སྐྱོང་སྐྱོར་བྱུགས་ཆེ་གནང་ཡོད། ལྷག་

མར་མཇལ་འཕྲད་གནང་བ་དང་། དེའི་རྗེས་
 ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་ལྷམ་སྐྱ་མཆོག་སུ་མི་
 རན་སི་སི་ཁོ་གོང་ཁྲིར་གྱི་སྤྱི་ཁྱབ་གནང་
 བཞིན་པའི་མཆོན་ཐོག་ནས་གཞུང་འབྲེལ་
 ཀྱིས་སྤྱི་རྒྱུ་ལོར་ལོང་ས་ལ་སྤྲུབས་མགོན་
 ཐོ་མཆོག་གོང་ཁྲིར་དེར་གདན་ཞུ་གནང་སྟེ་
 གོང་ཁྲིར་གྱི་ལྷ་མིག་འབྲེལ་ལས་ཞུས་གནང་
 ཡོད། དེ་ནི་སྤྱི་རྒྱུ་ལོར་ལོང་ས་ལ་སྤྲུབས་
 མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཨ་རིར་ཆིབས་བསྐྱར་
 མཇུང་པ་ཐོག་མ་དེ་ཡིན་ལ་ཨ་རིའི་གཞུང་
 ཞབས་ཤིག་གིས་ཨ་རིར་གདན་ཞུ་གནང་བ་
 ཐོག་མ་དེ་ཡང་ཆགས་ཡོད། དུས་དེ་ནས་
 བཟུང་ཨ་རིའི་གཞུང་མང་གཉིས་ནས་བོད་
 དོན་ལ་རྒྱ་བ་སྐྱོར་གནང་རྒྱུ་ལྷམ་སྐྱ་མཆོག་
 གིས་སྤྲུགས་འཁུར་ཆེན་པོ་བཞེས་ཏེ། ལོ་རྒྱུ་
 བཟུང་བྱུ་མའི་རིང་བོད་དོན་ཐད་རྒྱ་བ་སྐྱོར་
 དང་སྐྱོང་སྐྱོར་བྱུགས་ཆེ་གནང་ཡོད། ལྷག་

སྤྱི་འཐུས་བསྐྱོད་འཛིན་འཛིགས་བྲལ་མཆོག་གིས་གཞུང་འབྲེལ་སྤྱི་ཁྱབ་གནང་བྱུ་མའི་རྗེས་བཟུང་གྲོས་ཚོད་འདོན་སྐབས།

པར་དུ་ལོ་རབས་ ༥༠ ནང་། ༡༠༠༠ གི་འགོ་
སྟོན་དུ་རྒྱ་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་དང་ལུས་སྐྱེ་
མཆོག་གི་ཐུགས་འདེས་ཡོད་པར་བརྟེན་པོད་
རྒྱའི་སྐྱེ་ཆ་བ་དབར་པོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ་
འབྲུང་ཐབས་སུ་མ་ཐུན་འབྲུང་དང་རྒྱ་བ་
སྐྱོར་ལུགས་ཆེ་གནང་ཡོད།

དེ་བཞིན་ཁོང་གིས་ཨ་རིའི་པོད་
དོན་སྲིད་བྱས་ ༡༩༩༡ (Tibetan Policy
Act 2002) ནང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༦ ལོར་ཨ་
རིའི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་གསེར་གྱི་གཟེངས་
ཏྲགས་ (Congressional Gold
Medal) དེ་བཞིན་སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་
ལ་སྐུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་རྒྱལ་ས་
ཆེན་གྱི་མཛད་རྗེས་ལ་ཆེ་བསྟོད་ཆེད་འབྲུལ་
ལམ་ཞུ་རྒྱའི་ཁྲིམས་གཞི་བཅས་ཨ་རིའི་
གྲོས་ཚོགས་ནས་གཏན་འཁེབས་གནང་
རྒྱུར་ཐུགས་འགན་ཆེ་བཞེས་གནང་ཡོད་པ་
དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་ཨ་རིའི་པོད་དོན་
ཀྱི་སྲིད་བྱས་ ༡༩༩༡ དེ་བཞིན་གཏན་
འཁེབས་ཐོག་ནས་ལོ་རྒྱུ་ ༡༠ འཁོར་བའི་
དུས་དོན་ཐོག་ལུས་སྐྱེ་མཆོག་མཉམ་ཞུགས་
གནང་བ་དང་། སྐབས་དེར་ཁོང་ནས། པོད་
དོན་གྱི་ཁྲིམས་གཞི་དེ་ཨ་རིའི་གྲོས་ཚོགས་
གོང་མའི་ནང་ཐོག་མར་བཏོན་སྐབས་རོས་
རང་རྒྱལ་སྐྱོར་ཞུ་མི་གཙོ་བོ་དེ་ཡིན་པར་
དགའ་སྟོབས་ཡོད། པོད་དོན་ནི་ངའི་སེམས་
ཀྱི་དཀྱིལ་དུ་ཡོད་པ་མ་ཟད། རོས་ཀྱི་བཟང་
ལྷན་པ་འདི་ཆར་ཁྱེད་ལྷན་ལགས་སུ་འདྲ་
སེམས་ཆོར་ཆེ་བའི་གནད་དོན་ཞིག་ཀྱང་

ཡིན་ཞེས་གསལ་སྟོན་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༤ ལོར་བཀའ་ཤག་
སྐབས་གོང་མའི་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་ཨ་རིའི་
པོད་དོན་སྲིད་བྱས་ཀྱི་ཁྲིམས་གཞི་དང་
འབྲེལ་བའི་ཐད་ལུས་སྐྱེ་མཆོག་དང་མཛུལ་
འབྲུང་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་ཨ་རིའི་རྒྱལ་
ས་ཨ་ཁིང་ལོན་དུ་པོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
ཆོག་ནས་རྒྱལ་སྤྱིའི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་
མའི་པོད་དོན་རྒྱལ་སྐྱོར་ཆོག་ས་ཆེན་
(WPCT) ཐེངས་བརྒྱད་པ་བསྐྱོང་ཆོག་ས་
གནང་སྐབས་བཀའ་ཤག་གི་སྲིད་སྐྱོང་
མཆོག་དང་། པོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
ཆོག་གི་ཆོག་ས་གཙོ་དང་ཆོག་ས་གཞོན་
བཅས་ཁོང་གི་ལས་ཁུངས་སུ་ཆེད་བཅར་
ཀྱིས་པོད་དོན་འཐབ་ཆོད་དང་འབྲེལ་བའི་
བཀའ་ལོལ་ཞུ་རྒྱའི་གོ་སྐབས་བྱུང་ཡོད།

ལུས་སྐྱེ་ཁྱེ་མེད་པ་ཉེན་མི་ཉེན་སྐྱེ་
གཤེགས་པ་དེ་ནི་འཛམ་གླིང་ནང་གི་དབྱ་
ཁྲིད་བཟང་པོ་ཞིག་དང་པོད་ཀྱི་ཅ་དོན་ཐོག་
ལྷག་བསམ་གཏོ་བ་མེད་པར་རྒྱལ་སྐྱོར་
གནང་མཁན་ཞིག་མེད་པར་ཆགས་པ་དང་།
ཁོང་སྐྱེ་འཆོ་བཞུགས་སྐབས་པོད་ནང་རྒྱ་
གཞུང་གི་གདུག་རྒྱུ་ཆེ་བའི་སྲིད་བྱས་ལ་
བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲུང་བ་ཡོད་ཐབས་
སོགས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ཁ་ཞེ་
གཉིས་མེད་ཀྱིས་པོད་དོན་ལ་རྒྱལ་སྐྱོར་
ལུགས་ཆེ་གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན་པས་
གཞུང་འབྲེལ་ཐུ་དན་གུས་འདུད་ཀྱི་རྗེས་
དོན་གྲོས་ཆོད་ཅིག་འདོག་དགོས་སུ་མཛོང་།

གྲོས་ཚོད།

ལུས་སྐྱེ་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མད་བྱང་མཛད་
རྗེས་ནམས་ལ་གུས་བཀུར་ཆེ་བསྟོད་ཀྱིས་
བསྐྱེད་བརྗོད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ཁོང་ཉིད་སྐྱེ་ཆ་
མ་ཐོན་པ་འདིས་པོད་དོན་འཐབ་ཆོད་ལའང་
གྲོང་གུང་ཆེན་པོ་བྱང་བར་བརྟེན་ལུལ་
བཞུགས་ནང་མི་ལྟོས་བཅས་ནམས་དང་།
ཨ་རིའི་མི་མང་ནམས་ལ་པོད་མི་མང་སྤྱི་
འཐུས་ལྷན་ཆོག་ས་ནས་གཞིས་བྱེས་པོད་མི་
ཡོངས་ཀྱི་ཆ་བཞུགས་ཏེ་ཐུགས་གསོ་ཞུ་རྒྱུ་
དང་། དམ་པ་ཁོང་གི་ལུགས་འདུན་བཟང་པོ་
ནམས་ཡོངས་སུ་འབྲུབ་ཅིང་། ཆེ་རབས་
ཀུན་ཏུ་བདེ་ནས་བདེ་བར་བསྐྱོད་པའི་སྟོན་
ལམ་ལུགས་དག་ཞུ་རྒྱུ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་མོས་
གྲོས་ཚོད་དུ། པོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
ཆོག་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༤ ལོ་ ༣ ཆོས་
༡༣ ལ།

གོང་གསལ་གྲོས་ཚོད་འདི་བཞིན་སྐབས་
༡༢' པའི་པོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོག་ས་
ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཆོག་ས་དུས་ ༤ པའི་ཐོག་སྤྱི་
མོས་ཀྱིས་གཏན་འཁེབས་ཞུས། ཕྱི་ལོ་
༡༩༩༤ ལོ་ ༣ ཆོས་ ༡༣ ལ།

གཞུང་འབྲེལ་སྤྱི་འཐུས་འདུན་གྱི་རྗེས་ བཟོ་གྲོས་ཚོད།

སྟོན་སྒྲུབ།

༡༢། །བཀའ་བླར་བཀའ་མཐོང་ཆོད་བང་
ཆོས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལོ་ ༣
ཆོས་ ༡༢ ཉིན་གྱི་དགོང་ཐོར་ཁེ་བུ་ཁྱེ་
གཟིམ་ཤག་ཏུ་དགྲུང་གངས་ ༩༡ ཐོག་སྤྱི་
ཆོའི་འཕེན་པ་རྗེས་པའི་ཡིད་སྤྱོད་གནས་
ཚུལ་བྱུང་འདུག།

ཁོང་ ༡༩༣༣ ལོར་ཆབ་མདོར་
ཡལ་བཀའ་མཐོང་འགྲུར་མེད་རྒྱ་མཆོད་དང་།
ཡུམ་ཆེ་རིང་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤྱི་
འབྲུངས། གྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་རྒྱ་གར་ལ་
བཅན་བྱོལ་དུ་ཕྱེ་བས་རྗེས། འཇར་མན་གྱི་
སྤིན་འཛིན་ (Tuebingen) མཐོ་སློབ་ཏུ་
ཆེད་གཏོང་ལྷར་ཕྱེ་བས་ཉེ་སློབ་སྦྱོང་གནང་།
གྱི་ལོ་ ༡༩༦༤ ལོར་ཕྱི་ལོ་སྤྱི་ཆབ་དོན་
གཅོད་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱུ་གནང་བ་དང་། གྱི་ལོ་
༡༩༦༦ ལོར་སྤྱི་སྤྱོད་ཡིག་ཆ་དུ་གསུང་
སྤྱར་དང་ཆབ་ས་ཅིག་གི་འབྲེལ་བཀའ་སློན་
ཀྱི་ཕྱག་རྒྱུ་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱུ་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱུ་གནང་། གྱི་
ལོ་ ༡༩༦༧ ལོར་མོན་ལྷོ་གཞིས་ཆགས་
ཐོག་མར་གསར་འཛུགས་སྐབས་གཞིས་
འགོ་དང་། གྱི་ལོ་ ༡༩༦༩ ལོར་ ༡༩༧༥
བར་སྤྱི་གཞིས་ཁག་གི་གཞིས་སྤྱི་དང་
ཆབ་ས་ཅིག་ཤེས་རིག་བཀའ་སློན་ཀྱི་ཕྱག་
རྒྱུ་དང་། དབུས་བོད་སྤྱོད་འཛིན་སྤྱོད་
ཆོག་པའི་ཆོག་པའི་མ་སུ་རི་བོད་ཁྱིམ་

སྤྱི་འཐུས་མཐོན་པོ་གཞུང་གི་འབྲེལ་བཀའ་མཐོང་གིས་གཞུང་འབྲེལ་སྤྱི་འཐུས་འདུན་གྱི་རྗེས་བཟོ་གྲོས་ཚོད་འདོན་སྤྲེལ་གནང་།

ཀྱི་ཆོག་པའི་བཅས་ཀྱི་འགན་བཞེས། གྱི་ལོ་
༡༩༧༥ ལོར་དགོངས་པ་ཞུས་ནས་ཁེ་བུ་
ཁྱེ་ཕྱེ་བས་ཉེ། ཡུ་ནའི་ཤེ་ཤེ་ཕལ་ཤེ་
(United World) མཐོ་སློབ་ཀྱི་དགོན་ཆོན་
ལོ་བཞེད་དང་། ཟླ་རྒྱ་ཤེ་ཤེ་ལུ་ཟླ་ཤེ་ལ་
(British Columbia) ས་གནས་སུ་མི་
མང་བདེ་དོན་ཆེད་ཕྱག་ལས་གནང་། གྱི་ལོ་
༡༩༩༦ ལོར་ཕྱི་ལོ་སྤྱི་ཆབ་དོན་གཅོད་དུ་
བསྐྱོད་གཞུག་ལྷར་ཕྱག་རྒྱུ་འགན་བཞེས། གྱི་
ལོ་ ༡༩༩༧ ལོ་ ༤ ལོར་གྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ལོ་
༡ ལོ་བར་གྱི་ཤེས་བཀའ་སློན་ཀྱི་ཕྱག་
རྒྱུ་འགན་བཞེས་པ་བཅས། མདོར་ན་ཁོང་གི་སྤྱི་
ཆེ་ཤེས་པོར་བོད་བསྟན་སྤྱིད་མི་རིགས་དང་
བཅས་པར་སྤྱི་ཞུ་ཞུ་བས་འདེགས་ལྷག་
བསམ་ཀྱི་འཛུགས་སྤྱོད་ཆེད་བསྤྱོད་གནང་
མཐོན་མཐོན་རྗེས་ཅན་ཞིག་ཡིན།

གྲོས་ཚོད།

སྤྱི་གཤེགས་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཛད་རྗེས་ལ་ཡི་
རངས་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་ཞུ་རྒྱ་དང་། དམ་པ་
ཁོང་གི་ཆེ་རབས་ཀྱན་ཏུ་བྱས་བསམས་
སྤྱི་གཞུང་ཞུས་བྱུང་ཞིང་དག་ནས་དལ་ཉེན་
རིམ་བརྒྱུད་ཀྱིས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་
མཐོན་པའི་གོ་འཕང་ལ་སྤྱར་དུ་རིག་པའི་
སྤྱོད་འདུན་དང་། ལྷུ་ལུས་ནང་མི་སྤྱི་ལྷ་
དང་བྱ་སྤྱི་གཉིན་ཉེ་སྤྱོད་བཅས་ནམས་ལ་
སྤྱི་གསུམ་གསུམ་ཞུ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་མོས་གྲོས་
ཆོད་དུ། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་
ནས་གྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལོ་ ༣ ཆོས་ ༡༥ ལ།
གོང་གསལ་གྲོས་ཆོད་འདི་བཞེན་སྤྲེལ་
༡༧ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་
ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཆོག་པའི་དུས་ ༤ པའི་ཐོག་སྤྱི་
མོས་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་ཞུས། གྱི་ལོ་
༢༠༢༤ ལོ་ ༣ ཆོས་ ༡༥ ལ།

དབུས་གཙང་དམ་པ་ཚོས་ཀྱི་ཚོལ་ཁའི་སྤྲིག་འཇུག་སྤྱི་འཐུས་པོ་མི་ལོ་ཉི་ལ་པོ་ ༩༡ འཁོར་བའི་དུས་བྲན་མཇུག་སྒྲིའི་ ཐོག་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་དམིགས་བསལ་སྤྱི་མཐོན་དུ་ཆེད་ཕེབས་ཀྱིས་གསུང་བཤམས་ གནང་བ།

དབུས་གཙང་དམ་པ་ཚོས་ཀྱི་ཚོལ་ཁའི་སྤྲིག་འཇུག་སྤྱི་འཐུས་པོ་མི་ལོ་ཉི་ལ་པོ་ ༩༡ འཁོར་བའི་དུས་བྲན་མཇུག་སྒྲིའི་ཐོག་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་
མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་དམིགས་བསལ་སྤྱི་མཐོན་དུ་ཆེད་ཕེབས་ཀྱིས་གསུང་བཤམས་གནང་སྐབས།

༢༠༢༡ ལྷོ་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷོ་ ༣ ཚེས་ ༡༦
ཉིན་དབུས་གཙང་དམ་པ་ཚོས་ཀྱི་ཚོལ་ཁའི་
སྤྲིག་འཇུག་སྤྱི་འཐུས་པོ་མི་ལོ་ཉི་ལ་པོ་
༩༡ འཁོར་བའི་དུས་བྲན་མཇུག་སྒྲིའི་ཐོག་
ས་མེག་ལོར་དུ་ཉེན་གཞི་བྱས་པའི་དབུས་
གཙང་ཚོལ་ཁའི་ཚོགས་ཁང་དུ་སྤྱང་བཅི་
ཞུས་གནང་སོང་།

དེ་ཡང་གོང་ཚེས་ཉིན་གྱི་ཕྱོད་ཆུ་
ཆེད་ ༢༡༥༥ ཐོག་མཇུག་སྒྲིའི་སྤྱི་མཐོན་
གཙོ་བོར་དུ་ས་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་
འགན་འཛིན་དགེ་བཤེས་ལྷག་ཏུ་མཆོག་
དང་། དམིགས་བསལ་སྤྱི་མཐོན་དུ་དཔལ་

ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་
སྤྱི་མཐོན་མཆོག་དམིགས་བསལ་སྤྱི་མཐོན་དུ་
དབུས་གཙང་གི་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་པ། དབུས་
གཙང་ཚོལ་ཁའི་རྒྱུ་ལས་ལྷན་པ། དེ་བཞིན་
གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག་གི་
སྤྱི་ཚབ་ལྷན་པ་དང་སེར་སྤྱི་མི་མང་སོགས་
འདྲེ་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་མཐོན་གཙོ་བོ་དང་
དམིགས་བསལ་སྤྱི་མཐོན་ལྷན་གཉིས་ནས་
སྤྱང་གསལ་མང་མེ་ཞལ་འབྲེད་གནང་བྱུང་།
མཆོམས། ཆང་མ་སྤྱི་བཞེངས་ཐོག་བོད་
རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་སྤྱི་བཏང་བ་དང་།
དེ་མཇུག་རྒྱལ་གཅེས་དཔལ་པོ་དཔལ་པོ་

ལྷན་པ་དང་། ཉེ་ལས་ཁམས་སྤེད་གཤེད་ནང་ཇ་
བྲག་གནས་སྤངས་ལོག་དཀའ་ངལ་འཕྲད་
བཞིན་པའི་གཞིས་ལུས་བོད་མི་ལྷན་པ་
གཞུང་སེམས་མཉམ་སྦྲེད་དང་། ཡང་སྤོས་
ཆེ་འདས་ཁྱིམ་ཞིབ་པ་བྱུང་བ་སྤོ་བཟང་
དར་རྒྱས་མཆོག་དང་ཆེ་འདས་བཀའ་བྱུང་
བཀའ་མཐོང་ཆེད་བཅུ་ཚེས་རྒྱལ་མཆོག་
ལྷན་གཉིས་སྤྱི་ཚེད་འཕེན་པ་རྒྱུ་གས་པར་
དག་བཅད་ལྷ་དན་སྤྱང་མ་གཅིག་རིང་ཞུས་
གནང་སོང་།

དེ་མཇུག་ཉེན་འབྲེལ་མཆོན་ཆེད་
གསོལ་ཇ་འབྲས་མིལ་འདེགས་འབྲུལ་དང་།
སྤྱི་མཐོན་གཙོ་བོ་མཆོག་ནས་པ་སྤྱི་པ་
བཟང་ཆེན་པོ་ལྷན་ཚོགས་ཆེད་ལགས་སུ་
བྱགས་ཐེ་ལེགས་འབྲུལ་མཆོན་ཆེད་དབུས་
གཙང་ལོ་རྒྱུ་ཆེན་པོའི་བྱུག་དཔེ་འབྲུལ་
ལམ་ཞུས་གནང་བ་དང་། དམིགས་བསལ་
སྤྱི་མཐོན་མཆོག་ནས་དུ་སའི་ས་རྒྱུ་བྱུང་
པ་ལྷན་པ་ལ་བྱགས་ཐེ་ལེགས་གསོལ་གྱི་
མཇུག་དར་སྤོན་གནང་སོང་།

སྤྱང་གསལ་དེར་དམིགས་བསལ་སྤྱི་
མཐོན་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་
གིས་གཙོ་བོ་གསུང་བཤམས་གནང་དོན།
དབུས་གཙང་དམ་པ་ཚོས་ཀྱི་ཚོལ་ཁའི་སྤྲིག་

འཇུགས་ནས་མི་རབས་ཀྱི་ཕ་རྒྱལ་དང་
ནད་པ་སོགས་ལ་རོགས་རམ་དང་། དེ་
བཞིན་མི་ཤི་རྒྱུ་འདས་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ་
སེམས་གསོར་ལེགས་པ་སོགས་བྱས་ལས་
ཏུ་ཅང་ཡག་པོ་གནང་གི་ཡོད་པ་ཞེས་
བསྐྱེད་བརྗོད་གནང་སོང་།

དེ་རྗེས་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞིན་
མཆོག་གིས་བོད་ཀྱི་ཆགས་བབས་ཀྱི་ཆ་
ནས་བཅན་ཁྱེད་ནང་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་
ནས་དབྱས་གཙང་མི་མང་མང་ཤོས་ཡོད་པ་
དང་། མི་འབྱོར་མང་ཤོས་ཡིན་པས་འགན་
འཁུར་ཡང་ཆེ་ཤོས་ཡོད་པ་སོགས་གསུངས་
སོང་།

དབྱས་གཙང་ཆོལ་ཁའི་སྤྲིག་

འཇུགས་ནས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་འཐབ་ཚྭ་
དེ་མ་འོངས་པར་གཞིན་སྤྲིས་འགན་འཁུར་
ཐབས་མཁན་དང་ཆོལ་ཁ་སྤྲིགས་སྤྱད་མེད་པ་
ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་འཁྲུག་འཁྲུངས་ཐབས་སུ་
ན་གཞིན་སྤྲི་སྤྱོད་དགོས་གཤམ་ཆེན་པོ་ཡིན་
སྟེ་དང་། དབྱས་གཙང་ཆོལ་ཁའི་སྤྲིག་
འཇུགས་ཀྱི་ཆོག་ས་གཙོ་ནས་བྱི་
ལོ་ ༢༠༢༥ ལ་གཞིན་སྤྲིས་འདུ་འཛུམས་
ཡོད་པ་ཤིས་བྱུང་བར་ལེགས་གསོལ་
བསྐྱེད་བརྗོད་དང་སྤྲུགས། བོད་ནང་རྒྱ་
གཞུང་གིས་བོད་སྤྲུག་རྒྱལ་བཅའ་སྡོད་སྡོབ་
ཟླ་ཁག་གི་ནང་གཏན་སྡོད་བྱེད་དུ་འཇུག་གི་
ཡོད་ལ་བོད་སྤྲུག་ཆོའི་རང་གི་རིག་གཞུང་

དང་། ཆོས་ལུགས། དེ་བཞིན་ལོ་རྒྱུས་

སོགས་སྤྱིར་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་འཕྲོག་པ་མ་
ཟད། བོད་སྤྲུག་ཆོའི་སེམས་ཁམས་ནང་
སེམས་འཇུག་གིས་བོད་པའི་ངོ་བོ་ནག་སྤྱབ་
གཏོང་ཐབས་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པས་བཅན་
ཁྱེད་ནང་ཡོད་པའི་བོད་སྤྲུག་རྒྱལ་བོད་པའི་
ངོ་བོ་ཡོད་པ་སྤྲི་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་
ཀྱི་གསུང་བཤད་དང་། མདོར་ན་བོད་མིའི་
འཐབ་ཚྭ་ཆེན་སྤྲིལ་ནི་མེད་དུ་མི་རུང་བ་
ཡིན་པས་ཆང་མས་པ་ཤོང་ས་མཆོག་གི་
བཀའ་སློབ་སྤྱིར་བཙུང་གིས་སྤྲོད་ཆ་གཤེ་
བཤད་ཀྱང་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས་པའི་
འཕོད་བསྐྱེད་ཞུས་གནང་སོང་བ་བཅས།

སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བྱུག་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་
གཙོ་མཆོག་གི་ཚོགས་འདུ་མཇུག་བསྐྱོམས་གསུང་བཤད།

དེ་རིང་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་
སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་
ཚོགས་དུས་བྱུག་པའི་མཇུག་བསྐྱོམས་ཀྱི་
དུས་ཚོད་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་
དུས་ཐོག་མར་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ཀྱིས་འགྲོ་
སྤྱོད་གི་ཐོག་ནས་ལས་རིམ་གང་བསྐྱོགས་པ་
དེ་རིང་ཆོས་དེ་རིང་གྲུབ་པའི་ཉིན་མོ་ཆགས་
བསྐྱད་ཡོད། ཅ་བའི་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་

སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་
ཚོགས་དུས་བྱུག་པ་ཚོགས་མ་ཐུབ་པའི་
བར་ཆད་ཟེར་ནའང་མི་འདུག རྒྱུ་རྐྱེད་
འདྲ་བྱུང་བ་རེད། ཡིན་ནའང་། གང་ལྟར་
ཆོས་བསྐྱར་དུ་འཆོགས་ཐབས་རྒྱུའི་མཐུན་
འགྲུར་ཆ་ཆང་འཛུམས་ཏེ་འགོ་བཙུགས་
ནས་དེ་རིང་མཇུག་བར་རྒྱལ་ཁབ་རང་འགྲོ་
ཐབས་པ་དེ་ཞེ་དགས་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་སྟེ།

བཀའ་ལོས་སྤྱི་འཐུས་གཅིག་དང་འབྲེལ་བའི་
ཐོག་ནས་གནད་དོན་དེའང་གཙང་མ་ཆགས་
པ་རེད། ཁ་སང་ལས་རིམ་ཀྱི་དབྱུ་འབྲེད་
གཏམ་བཤད་སྐབས་སུ་ཞུས་པ་ཡིན།
འབྲེལ་ཡོད་བཀའ་ལག་བརྒྱུད་ནས་བདེ་སྤྱང་
ལས་ཁུངས་རེད། བདེ་སྤྱང་གི་འབྲེལ་ཡོད་
བྱུང་ཆེ་དང་ལས་བྱེད་ཆང་མར་དམིགས་
བསལ་གྱིས་བསྐྱེད་དང་སྤྲུགས་རྗེ་

སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཁོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དྲུག་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་བོད་ནམས་བསྟན་འཕེལ་མཆོག་གིས་ཚོགས་འདུ་མཇུག་བསྐོས་སྐབས་གསུང་བཤད་གནང་སྐབས།

ཆེ་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། ཅ་བའི་ཚོགས་གཙོའི་དབུ་
འབྱེད་ཀྱི་གཏམ་བཤད་ཡིན་ནའང་འདྲ།
མཇུག་བསྐོས་སྐབས་ཀྱི་གཏམ་བཤད་ཡིན་
ནའང་འདྲ། ཚོགས་འདུའི་འགྲོ་ལུགས་དང་
ལས་དོན་གྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱི་གཞི་ནང་
གསལ་བསྟན་པ་འདྲི། གཙོ་བོ་ལས་རིམ་དང་
མཇུག་བསྐོས་སྐབས་ཀྱི་གཏམ་བཤད་དེ་སྒྲུབ་
འབྲས་ཀྱི་ཐོག་ལ་གསལ་བཤད་གནང་རྒྱ་དེ་
འདྲ་ཞིག་གསལ་ཡོད་རེད། དེར་བརྟེན་དེ་
རིང་ཚོགས་དུས་དྲུག་པའི་ཐོག་ལ་གཞུང་
འབྲེལ་སྤྱ་དན་གྲུས་འདུད་ཀྱི་གྲོས་ཚད་གྲོས་
འཆར་ལྔ་ཙམ་ཞིག་གཏན་འཁེབས་གྱེད་
སྒྲུབ་ཡོད་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། དང་པོ་དེ། སྤྱི་ཟུར་
ཚུལ་ཁྲིམས་བསྟན་འཛིན་ལགས་འདས་ལོའི་
ནང་དགོངས་པ་རྫོགས་པ་དང་། སྤྱི་ཟུར་
གཞུང་དཔོན་རིན་ཆེན་ཆེ་རིང་ལགས། དེ་
བཞིན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་
ཚོགས་གཞིན་ཟུར་བ་ག་སྤྱི་ཟུར་རབ་སྐོ་
བཟང་དང་རྒྱལ་ལགས། ཉེ་ཆར་རང་བཀའ་
ཟུར་བཀའ་མཐོང་ཆེ་དབང་ཆོས་རྒྱལ་
ལགས་དགོངས་པ་རྫོགས་པ་རེད། ང་ཚོའི་
སྤྱི་ཚོགས་ནང་མི་རབས་ཀྲན་པ་ཁོང་རྣམས་པ་
གཟེ་བརྟེན་ཅིག་ཆགས་བསྟན་ཡོད་རེད། དེ་
འདྲ་ཡིན་དུས་ང་ཚོས་སྤྱ་དན་གྲུས་འདུད་ཀྱི་
གྲོས་ཚད་ཞུ་སྒྲུབ་པ་དེ་ཡག་པོ་ཞེ་དགས་
བྱུང་ཡོད་རེད་བསམ་སྤྱི་འདུག ང་ཚོའི་སྤྱི་
ཚོགས་ལ་མར་ལྷ་ཡོང་དུས། དཔེར་ན། སྤྱི་
འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་བྱུང་རིམ་ལ་བལྟས་པ་
ཡིན་ན། སྤྱི་འཐུས་སྐབས་དང་པོ། གཉིས་པ།
གསུམ་པ། བཞི་པ། ལྔ་པ། བཅའ་ཁྲུག་
བཤམ་ལྔ་པའི་མི་གཅིག་གཉིས་ཤིག་ཙམ་
ལྷག་ཡོད་དམ། གཞན་ལྷག་མི་འདུག མང་བ་
ཞིག་སྤྱི་མའི་ལྔ་ལམ་དུ་སྒྱུར་ཐེར་ནའང་མི་
འདུག གང་ལྟར་སྤྱ་གཤེགས་པའི་གནས་
སྟངས་ཆགས་བསྟན་ཀྱི་འདུག དེ་འདྲ་ལྷ་
ཡོང་དུས་ང་ཚོའི་མི་རབས་ལ་འགྱུར་བ་ཞེ་
དགས་ཤིག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་
ཁོང་རྣམས་པའི་མཛད་རྟེན་དང་བྱས་རྟེན་དེ་
ཚོ་ང་ཚོས་ཡིད་ལ་དེས་པའི་ཐོག་ནས་མ་
འངས་པར་ང་ཚོའི་དོས་ནས་ཡིན་ནའང་བོད་
སྤྱི་པའི་བདེ་དོན་འཐབ་ཚད་ཀྱི་ཐོག་ལ་ཡིན་
ནའང་འདྲ། བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
ཡིན་ནའང་འདྲ། ང་ཚོས་འགན་ཁུར་བཞེས་
སྒྲུབ་དགོས་རྒྱུའི་མིག་དབེ་བལྟ་ས་ལྷ་བྱ་
ཆགས་བསྟན་དུས། དེ་ཚོ་ང་ཚོས་སྤྱ་དན་

གུས་འདུད་ཁྱུ་རྒྱ་དང་མཉམ་དུ་སོ་སོའི་ངོས་
ནས་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་ཐུབ་དགོས་སྐྱེ་གཤམ་
ཆེན་པོ་འདྲ་ཞིག་མཐོང་སོང་། དེ་ཡིན་དུས་ང་
ཆོས་ལུ་རྒྱ་དང་གུས་འདུད་ཁྱུ་རྒྱའི་སྐྱེ་མཆོན་
དེའང་དེ་འདྲ་ཞིག་མིན་ནམ་བསམ་གྱི་འདུག
དེར་བརྟེན་ང་ཆོས་དགོངས་པ་བཞེས་ཐུབ་
དགོས་སྐྱེ་དེ་གཤམ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག དེ་
བཞིན་བོད་དོན་རྒྱུ་སྐྱོར་གྱི་ཐོག་ནས་བོད་
ནང་ནས་ཨ་རིའི་ཆབ་སྲིད་གྱི་ཐོག་ནས་བོད་
དོན་རྒྱུ་སྐྱོར་གྱི་ཐོག་ནས་བོད་ནས་བལྟས་
པ་ཡིན་ན། གཤམ་ཆེ་བ་ཞིག་ཆགས་བསྐྱད་གྱི་
འདུག ཨ་རི་གྲོས་ཚོགས་ Senate ལུ་སྐྱེ་
Dianne Feinstein མཆོག་སྐྱེ་གཤམ་གསུང་
པ་དེ་ང་ཆོས་ལུ་རྒྱ་དང་གུས་འདུད་ཅིག་འཁུར་
ཡོད་པ་རེད། ཅ་བའི་ང་ཆོར་རྒྱུ་སྐྱོར་གྱི་
མཁན་མི་མང་དུ་ལྷན་མཁའ་ལའང་ཡོད་པ་
རེད། མཐོ་རིམ་མི་སྣའི་ནང་ལའང་ཡོད་པ་
རེད། ཤེས་ཡོན་ཅན་གྱི་ནང་ལའང་ཡོད་པ་
རེད། ཆབ་སྲིད་པའི་ནང་ལའང་ཡོད་པ་རེད།
དེ་ཡིན་དུས་སྐྱེ་ཆོགས་འདྲ་མིན་ནང་ལ་རྒྱུ་
སྐྱོར་གྱི་ཐོག་མཁན་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།
ཁ་གསུང་དངོས་སུ་ཐོན་ནས་རྒྱུ་སྐྱོར་གནང་
གི་ཡོད་པ་རེད། ཁ་གསུང་མཐུན་ལ་མ་ཐོན་
ནང་གང་ལྟར་རྒྱུ་སྐྱོར་དམིགས་བསམ་
ལུ་པ་ཆེན་པོ་ཐོན་ཐུབ་མཁན་དེ་འདྲ་ཡོད་
པ་རེད། ཁོང་ཆོའི་གསུང་དངོས་སུ་མཐུན་ལ་
ཐོན་ནས་རྒྱུ་སྐྱོར་གྱི་ཐོག་གནང་
ཡོད་མི་སྣ་ཡིན་དུས། ང་ཆོས་བཀའ་འདྲིན་
ཐེས་འདྲིན་ཐེར་ནང་མི་འདུག སོ་སོར་འདྲིན་

བྱས་པར་འདྲིན་གཞི་ཐེར་ནང་མི་འདུག འདྲིན་
གསོ་བ་ཐེར་ནང་མི་འདུག དེ་འདྲིན་ང་ཆོས་
ལུ་རྒྱ་དང་གུས་འདུད་ཁྱུ་རྒྱའི་པ་དེའང་ཡག་པོ་
བྱུང་བ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག སྐྱེ་ར་བཏང་
གནའ་སྐྱེ་མོ་འདྲ་ཡིན་ན། ལུང་ལུངས་སོ་སོ་
དང་། ཐོང་སྤེ་སོ་སོའི་དཔོན་དང་། དེ་འདྲིན་
ང་གནས་བསྐྱད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དེར་སང་
གི་སྐྱེ་ཆོགས་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་ནང་དུ་
སྤེལ་ཡོད་དུས། སྐྱེ་ཆོགས་ཆང་མ་གོ་ལ་
གཅིག་གྱུར་གྱི་འདུ་ཤེས་སྤེལ་ཡོད་གི་ཡོད་
པ་རེད། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བརྟེན་དགོས་
རྒྱ། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་རྒྱུ་སྐྱོར་གྱི་
དགོས་རྒྱ། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་མ་ཐུན་
ལམ་འཆོལ་དགོས་སྐྱེ་གནས་བབ་ཆགས་
བསྐྱད་དུས། བོད་ཀྱི་ཅ་དོན་ཡིན་ནང་གོ་
སྐབས་དང་སྤྱིངས་ཆ་འདྲིན་ཐོག་ལ་སྤེལ་
ཐུབ་དགོས་སྐྱེ་གཤམ་ཆེན་པོ་ཆགས་བསྐྱད་
གྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་འདྲིན་ཐོག་
ནས་ང་ཆོར་རྒྱུ་སྐྱོར་གྱི་རྒྱུ་སྐྱོར་ཁོང་ཆོའི་
ངོས་ནས་ཐུགས་སྐྱོང་གནང་བ། ང་ཆོས་
སྐབས་དང་དུས་ལ་རྒྱུ་སྐྱོར་གྱི་ཐོག་
འཆོལ་ཐུབ་པ་དེའང་ཞེ་དགས་གཤམ་ཆེན་པོ་
ཞིག་ཡིན་དུས། ང་ཆོས་མ་འོངས་པར་ཡིན་
ནང་རྒྱུ་མཆོན་དེ་ཆོར་བསམ་སྒྲོ་བཏང་
ནས་བོད་དོན་ཐོག་ལ་རྒྱུ་སྐྱོར་བཅའ་རྒྱ་
དང་། བོད་དོན་ཐོག་རྒྱུ་སྐྱོར་གྱི་ཐོག་མཁན་
ནས་པ་ཡིན་ནང་ང་ཆོས་བཀའ་འདྲིན་བསམ་
ཤེས་ལུ་ཐུབ་དགོས་སྐྱེ་གཤམ་ཆེན་པོ་ཆགས་
བསྐྱད་གྱི་འདུག འདི་མཐུག་སྐྱོར་ལྟ་བུ་ལུས་

ན་བསམས་སོང་། གཤམ་ཆེ་བ་གཅིག་འདི་
བོད་ནང་གི་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་གྱི་
གྲོས་ཆོད་གྲོས་འཆར་གཏན་འབེབས་གྱི་
ཐུབ་ཡོད་པ་རེད། གཞི་པོ་ང་ཆོའི་སེམས་པ་
གཞག་ས་དང་མ་སོང་ན་བོད་ནང་གི་བོད་
མིའི་གནས་སྤངས་དང་། བོད་ནང་གི་བོད་
མིའི་བདེ་སྤྱུག་དང་། བོད་ནང་བོད་མིའི་ཆབ་
སྲིད་གྱི་གནས་སྤངས་ཐོག་དོ་སྤངས་གནང་
དགོས་སྐྱེ་གཤམ་ཆེན་པོ་ཞེ་དགས་ཆགས་བསྐྱད་
གྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཆོར་ཆོའི་
སྤྱིད་གྱི་སྤྱུག་འཛུགས་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་པ་
རེད། སྐབས་བཅའ་བའི་གནས་བབ་ཆགས་
བསྐྱད་ཡོད་པ་རེད། དེ་དང་མཉམ་དུ་བོད་
ནང་གི་བོད་མིའི་བསམ་སྒྲོ་རྟོགས་ཐུབ་སྐྱེ་
དང་མཉམ་དུ་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་གྱིས་རྒྱུ་
སྐྱེ་སྐྱེ་ཆོགས་ལ་ཡིན་ནང་འདྲ། དངོས་
ཡོད་གྱི་ང་ཆོར་ངོས་ནས་འདུ་ཤེས་
འཁུར་སྤངས་ཡིན་ནང་འདྲ། དེ་ཆོའི་གསུང་
ལ་དགོངས་པ་བཞེས་ཐུབ་དགོས་སྐྱེ་གཤམ་
ཆེན་པོ་ཞེ་དགས་ཆགས་བསྐྱད་དུས། ང་
ཆོས་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་གྱི་གྲོས་
ཆོད་གཏན་འབེབས་གྱི་ཐུབ་པ་དེའང་ཡག་
པོ་ཞེ་དགས་བྱུང་ཡོད་པ་རེད་སྐྱེ། དེ་
བཞིན་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་གྱི་གྲོས་
ཆོད་དེའང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ནས་བཟུང་ད་ལྟ་
བར་དུ་གྲོས་ཆོགས་ནང་འཁུར་ཡོད་གི་ཡོད་
པ་རེད། དེའི་ཐོག་ནས་བོད་ནང་རྒྱ་ནག་
གཞུང་གི་ཆབ་སྲིད་གྱི་ལངས་སྤྱོད་གསུང་
གསལ་པོ་ཆགས་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་

ཀྱུ་ལ་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བོད་དོན་ལ་ཀྱབ་སྐྱོར་གང་ལྔ་གནང་གི་ཡོད་དང་མེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དེའང་གསལ་པོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་དང་མཉམ་དུ་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོས་བོད་ནང་གི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྲིད་བྱས་འཛིན་སྐྱོང་ས་དེར་འགྱུར་བ་གང་ལྔ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་དང་མེད། ང་ཚོས་གོས་ཚོད་རིམ་པ་འཛོགས་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་འང་དགོངས་པ་བཞེས་ནས་བསྐྱོངས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སྤངས། མཐའ་མ་གཏན་འཁེབས་བྱེད་ཐུབ་པ་ཡག་པོ་བྱུང་ཡོད་རེད་ཟེ་ཀྱུ་ཡིན། དེ་བཞིན་དེ་རིང་ཞོགས་པ་སྐར་ཉལ་ས་ཅན་གྱི་ཁྱི་བ་གཅིག་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་གྲོས་ཚོགས་ནང་ལ་དང་པོ་ཆགས་བསྐྱད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ལོ་གཉིས་དང་བྱེད་ཀ་རྒྱུ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ཁྱི་བ་གཏན་རྒྱུ་འཛིན་ལམ་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའི་གསུང་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་པས་དགོངས་པ་བཞེས་ཀྱི་མི་འདུག་ཞུས་ན་ཉལ་ཉལ་བསྐྱད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱི་མ་རེད། ཡིན་ནའང་ཚོགས་འདུའི་འགོ་ཁྲིད་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱི་གཞི་ནང་སོ་སོའི་ངོས་ནས་འཁྲེང་ཐུབ་རྒྱུ་འོག་སྐབས་གཞོན་འདུག་དེ་བཟུ་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག་ཉལ་པར་ལས་རིམ་རྣམས་གཞུག་གི་ཐོག་ལ་གསུངས་མ་བསྐྱད་པར་བརྒྱུད་ལམ་མང་པོ་ཞི་བླགས་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་ཚོ་ཆང་མ་ང་ཚོས་བེད་སྤྱོད་གཏོང་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་མ་འོངས་

པར་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་དགོངས་པ་བཞེས་ནས་བེད་སྤྱོད་གཏོང་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག་ཟེ་ཀྱུ་ཡིན། ང་ཚོའི་ལས་ཉིན་མང་ཆེ་བ་དེ་ཅིས་ལོ་ ༡༠༡༡་་་ ༡༣ ནང་གི་ལྷན་ཁང་ཆེ་ཁག་བདུན་གྱི་ཁྱབ་ཁོངས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཆ་ཆང་བཅས་པའི་ལས་བསྐྱམས་འདི་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་པ་རེད། ལས་བསྐྱམས་རྒྱས་པའི་ཐོག་ལ་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀྱིས་ཞིབ་འཇུག་ཞུས་པའི་སྐབས་ཐོ་དེ། ང་ཚོས་དེ་རིང་བསྐྱམས་ཡོད་པ་རེད། ལས་ཉིན་མང་བཞིག་ལས་བསྐྱམས་དེ་དག་གི་ཐོག་ལ་བཏང་ཡོད་རེད། ཅ་བའི་བྱས་པ་ཡིན་ན་ང་ཚོས་གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དུག་པ་འདི་འདས་པའི་ལོའི་ནང་དུ་ཉི་མ་གསུམ་ཚོགས་ཡོད་རེད། དེ་རིང་ང་ཚོས་ཉི་མ་བཞི་ཚོགས་ཡོད་རེད། ནམ་རྒྱུན་བཞུགས་ལ་སྐྱོལ་ལ་སྐྱོན་ཅིས་གོས་ཚོགས་དང་ལས་བསྐྱམས་གོས་ཚོགས་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ལས་བསྐྱམས་གོས་ཚོགས་སྐབས་སུ་རྒྱུན་ལྷན་ཡིན་ན། ལས་ཉིན་ ༤ དང་ ༡༠ དེ་འདྲ་གཏན་འཁེབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་ དེ་རིང་ང་ཚོ་གནས་བབ་ཅིག་གི་ཐོག་ནས་ལས་ཉིན་ ༧ ཆགས་ཡོད་རེད། དེར་བརྟེན་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་པ་ཚོས་བསྐྱོངས་ཆ་ཤས་བཞེས་ཕྱོགས་དེ་དག་ལ་ང་ཚོས་སྐྱོངས་འཛིན་གནང་དགོས་པའི་གནས་བབ་དེ་འདྲ་བྱུང་སོང་བས་དགོངས་འགལ་མེད་པ་ཟེ་ཀྱུ་ཡིན། ང་ཚོའི་ལས་རིམ་འདི་ཆང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་དུས་སྐྱོངས་འཛིན་མ་བྱས་ན་

འགྲིག་གི་མི་འདུག་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་བསམ་སྒོ་དང་མ་ཐུན་པའི་ཐོག་འགོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་དུས་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་འང་དགོངས་པ་བཞེས་རོགས་གནང་ཟེ་ཀྱུ་ཡིན། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་ལས་བསྐྱམས་ཐོག་ལ་བསྐྱོངས་དང་ལན་འདེབས་གསལ་བཞུགས་དེའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་མཁྱེན་ཐུབ་རྒྱུ་དེ། བོད་མི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་དོན་གཞིགས་སྤྱོད་གནས་བབ་དེ་གང་ལྔ་འདུག་དེ་བཞིན་འཛིན་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་དབྱས་དང་ས་གནས་ཀྱི་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་དོན་གནང་ཕྱོགས་གང་ལྔ་འདུག་བོད་མིའི་བདེ་དོན་འཐབ་ཚད་ཀྱི་ཐོག་ལ་ལས་འགུལ་ག་དེ་སྤེལ་གྱི་འདུག་དེ་གསུམ་གྱི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་མཁྱེན་ཐུབ་རྒྱུ་ཞིག་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམས་པས་དགོངས་ཚུལ་དང་། དོགས་འདུལ་ལེགས་སྤེལ་ཉིན་འགོག་གི་དགོངས་ཚུལ་སྤྱད་ཡོད་རེད། འཛིན་སྐྱོང་བཀུར་འགུལ་གི་ཐོག་ནས་ཀྱང་ལས་འཆར་གྱི་སྲིད་བྱས་འཛིན་སྐྱོང་དང་། ལས་འཆར་འདིར་སྐྱོངས་ཀྱི་འཆར་གཞི་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་གསལ་བཞུགས་ཡོད་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་མ་འོངས་པར་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཐོག་ལ་ཉན་ཉན་གྱིས་སྤྱགས་པན་གསོས་ཡོད་རེད་བསམ་གྱི་འདུག་གལ་ཆེ་བཞིག་ལ་སྤྱག་ལས་གནང་མཁན་དེ་སྤྱི་ཡོངས་ལས་བྱེད་པ་རྣམས་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་པ་རེད། ལས་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་གོས་ཚོགས་ལ་སྤྱགས་སྐྱོང་གནང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་

འདྲའི་བཟོ་སྐྱོང་དང་གསལ་བཤད་ནན་ཏན་
 གྱི་ཐོག་ནས་མ་འོངས་པར་ལས་དོན་བྱེད་
 རྒྱུ་གསལ་ཆགས་ཚུད་པོ་ཡོང་རྒྱུར་ཏན་ཏན་
 གྱིས་པན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད་ཞུ་
 རྒྱུ་ཡིན། ཁ་ཤས་ཀྱི་དགོངས་ཚུལ་ཞིག་ལ་
 གྲོས་ཆོག་ས་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་དོན་
 ཁག་ཁག་ཡིན་པའི་བསམ་སྒྲོག་ཏོང་མཁན་
 འདུག ཅུ་བའི་དེ་ཆོའི་མང་གཙོ་ཀ་བ་གསུམ་
 གྱི་ལས་དོན་བྱེད་རྒྱུ་གསལ་དེ་མྱོད་མཉམ་
 ལྷངས་འཛིན་ཞིག་ཡོད་རེད། ལྷག་པར་དུ་
 གྲོས་ཆོག་ས་དང་བཀའ་ཤག་གཉིས་ཀྱི་ལས་
 དོན་དེ་ཉི་མ་ཉི་མར་འབྲེལ་བ་ཡོད་རེད། གྲོས་
 ཆོག་ས་ཀྱི་ལས་དོན་དེ་ལ་བཀའ་ཤག་གི་
 མ་ཐུན་འགྱུར་མེད་ན་ཡོང་མ་ཐུབ་པའི་
 གནས་སྐྱེད་ས་ཆགས་བསྐྱེད་ཡོད་རེད་ལ།
 བཀའ་ཤག་གི་ལས་དོན་ལའང་གྲོས་ཆོག་ས་
 གྱི་ཐག་ཆོད་མེད་པ་ཡིན་ན་འགྲོ་མ་ཐུབ་པའི་
 གནས་སྐྱེད་ས་ཆགས་ཡོད་རེད། རྫོང་མོ་
 གཅིག་ཡིན་ཀྱང་གྲོས་ཆོག་ས་དང་ཡང་ན་
 རྒྱུན་ལས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཀའ་ཤག་ལ་ཐོབ་སྟེ་
 ལས་འཆར་ཚུལ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་
 བྱི་ལག་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད་དུས་མ་
 འོངས་པར་སུས་སྤྱིངས་ཆ་ག་པར་བཀའ་
 མོལ་ག་རེ་གསུངས་པ་ཡིན་ནའང་། གང་
 ལྟར་གྲོས་ཆོག་ས་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལ་བསམ་
 ཚུལ་མ་ཆགས་པར་དངོས་ཡོད་གང་ཡིན་པ་
 གསུང་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་
 འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ངས་ནམ་པ་ཆོར་དུས་
 ཆོད་ཐུང་དུ་གཏོང་རྒྱུ་ཞེས་ཞུས་ནས་

འདིར་ངས་མང་པོ་ཞུ་བསྐྱེད་ན་ཏན་ཏན་
 ཅིག་བསྐྱེད་ཀྱི་མི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ལས་
 རིམ་ནང་དུ་ཆ་ཤས་བཞེས་ཀྱི་གསལ་ལྟ་བུ་
 ཡིན་ན། ཏྲོག་ཅམ་ཡར་རྒྱས་ཡོང་གི་རེད་
 བསམས་སོང་སྟེ། བསྐྱེད་ས་བརྗོད་ཞུ་བ་
 བའི་ཡར་རྒྱས་དེ་ཡོང་གི་མི་འདུག དེ་དངོས་
 གནས་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་པ་ཞིག་
 ཆགས་ཀྱི་འདུག གྲོས་ཆོག་ས་ནང་དུ་བཀའ་
 མོལ་གསུང་རྒྱུ་གསལ་ཡིན་ནའང་ཆོད་དཔག་
 གི་ནམ་པ་ལྷག་ས་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་
 དང་། འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་
 ཁུངས་སྐྱེལ་ར་སྐྱོད་ཁུར་ཤོག་ཅེས་ཏྲོག་པར་
 ཡང་ཡང་གསུང་གི་འདུག་སྟེ། ཅུ་བའི་གྲོས་
 ཆོག་ས་ནང་དུ་འདྲའི་ཆོག་ས་འདྲའི་འགྲོ་ལུགས་
 དང་ལས་དོན་བྱེད་རྒྱུ་གསལ་གྱི་སྤྱི་ག་གཞིའི་
 ནང་དུ་མིང་འབོད་ཞུ་མི་ཆོག་པའི་སྤྱི་ག་གཞི་
 ཞིག་ཡོད་པ་རེད། གྲོས་ཆོག་ས་ཀྱི་ཆོག་ས་མི་
 ནམ་པ་ཐེར་དུས་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་དང་
 གྲོས་ཆོག་ས་འཐུས་མི་ཆ་ཆང་ཚུད་ཀྱི་ཡོད་
 རེད། དེ་བཞིན་ཟུར་ཉན་ཡོད་ན་ཟུར་ཉན་
 ནམ་པ། དེ་བཞིན་ལས་བྱེད་བཅས་འདི་
 གསུམ་རེད། ཅུ་བ་ཉིད་ནས་མིང་འབོད་ཞུ་མི་
 ཆོག་པའང་མ་རེད། ཆོག་ས་གཙོ་ལ་བཀའ་
 འཁྲོལ་ཞུས་ན་མིང་འབོད་ཞུ་ཆོག་གི་ཡོད་
 རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་ཁ་གསལ་པོ་བཟོ་
 དགོས་པའི་གནས་བབ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་ན་དེ་
 འདྲའི་ལོ་སྤྱོད་པ་དེ་ལེན་ཆོག་གི་ཡོད་རེད།
 མ་འོངས་པར་དེའི་ཐོག་ལ་དགོངས་ཚུལ་
 གསུང་དུས་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་པ་དེ་

གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་
 བཞིན་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་དོན་བྱེད་རྒྱུ་གསལ་
 ཐོག་ལ་ཡིན་ནའང་། ད་ལྟ་བར་དུ་ཡག་ཐག་
 ཆོད་ཡོད་རེད། འདི་དའི་བསམ་ཚུལ་ཅམ་
 ཡིན། མ་འོངས་པར་དུས་དང་ས་གནས་
 སུ་ལས་དོན་བྱེད་རྒྱུ་གསལ་དང་། དུས་ལ་
 ཡིན་ན་ལྷན་ཁང་ཆེ་ཁག་བདུན་ཡོད་རེད། དེ་
 དག་གི་ལས་དོན་བྱེད་རྒྱུ་གསལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་
 རེད། ས་གནས་སུ་གལ་ཏེ་ལས་འགན་དེ་
 འདྲ་གནང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ན། དུས་ཀྱི་ལྷན་
 ཁང་གང་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཀྱི་འདུག
 གནས་སྐྱེད་ས་ག་པར་ཆགས་ཀྱི་འདུག དེ་
 ཆོའི་གསལ་ལམ་སྟོན་གསལ་པོ་ཡོད་ན་བར་དུ་
 འབྲུག་མི་ཐེབས་པའི་གནས་སྐྱེད་ས་ཤིག་
 ཆགས་ཀྱི་འདུག་སྟེ། རི་ཅམ་གྱིས་བར་དུ་
 འབྲུག་ཐེབས་དུས་དེ་ཅམ་གྱིས་ནམ་ཏྲོག་
 ལྷག་ས་ཆེ་རྒྱ་ཆགས། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་བཟང་
 རྒྱུ་གསལ་ཐོག་ཞེས་ཀྱི་བསམ་སྒྲོག་ཏོང་མི་
 ཐུབ་དུས། སོ་སོ་སྤར་གྱི་བསམ་ཚུལ་དེ་
 གཙོ་བོར་ཅེས་དུས་སྤྱི་ཆོག་ས་དང་གྲོས་
 ཆོག་ས་ར་བའི་ནང་དུ་འདྲའི་ཆགས་པའི་ཡོད་
 བསྐྱེད་ཀྱི་འདུག ས་གནས་ཀྱི་ལས་བྱེད་ཡིན་
 ནའང་འདྲ། དུས་ཀྱི་ལས་བྱེད་ཡིན་ནའང་
 འདྲ། འགྲོ་སྐྱེད་དེ་ཆོད་དང་ལྷན་པ་ཞིག་
 ཡོང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
 དེ་མཚུངས་སྤྱི་འཐུས་ཤིག་ལ་
 གྲོས་ཆོག་ས་ནང་དུ་གནས་ཚུལ་ཞུ་དགོས་
 པ་ཡིན་ན། དེ་རྒྱུ་མཚན་ཁུངས་ལུང་དང་
 ལྷན་པའི་ཐོག་ནས་གསལ་པོ་དགོས་པ། དེ་

བཞིན་གསུང་མཁན་ཡོད་ནའང་རྒྱ་མཚན་
 ཁུངས་ལུང་དང་བཅས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་
 བ་གནས་ཚུལ་དེ་གསལ་པོ་ཆགས་ཀྱི་རེད།
 དེར་སྤྱོད་གསུངས་པ་དང་སྤྱོད་འདེབས་ཀྱི་རྣམ་
 པ་ཡོང་གི་མ་རེད། དེར་བརྟེན་མ་འོངས་པར་
 གྲོས་ཚོགས་ནང་ཆ་ཤས་བཞེས་ཕྱོགས་ཐོག་
 ཚང་མས་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཞེས་
 ཐུབ་དགོས་པ་ཞིག་དང་། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་
 སྤྱིངས་ཆ་འདི་གཙོ་བོ་བོད་སྤྱི་པ་ཟེར་ནའང་
 མི་འདུག་ བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་བདེ་དོན་ཀྱི་
 གནས་བབ་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་སྟབས།
 འདིའི་ནང་སློང་སློང་ག་རེ་གནང་བ་ཡིན་
 ནའང་། བོད་སྤྱི་པའི་ཆེད་དུ་ཅ་དོན་ཡིན་
 ནའང་འབྲ། འཛིན་སྐྱོང་ཡིན་ནའང་
 འབྲ། ལས་དོན་གང་ཅིའི་ཐོག་ནས་སྤྱུགས་
 སན་གསོ་བ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུའི་ཐོག་
 དགོངས་པ་བཞེས་རྒྱ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་
 འདུག་ གྲོས་ཚོགས་ནང་སོ་སོའི་རྣམ་འགྱུར་
 དང་སློབ་ཁྲིམས་མ་ཞིག་མ་རེད། མི་ཟེར་
 བ་དེ་སོ་སོའི་གནས་བབ་གཅིག་ལ་སྤྱུག་པ་
 ཡིན་ན། སྤྱི་པ་ཡིན་ནའང་བསམ་སློབ་ཞིག་
 གཏང་ས་ཡོད་རེད་ཟེ། གྲོས་ཚོགས་ནང་
 གཙོ་བོ་སོ་སོའི་རྣམ་དཔྱད་སྟེན་ས་རེད། སློ་
 གྲོས་སྟེན་ས་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་རེད། རྒྱ་
 མཚན་སྟེན་ས་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། འཛིན་
 སྐྱོང་ལ་ཡིན་ནའང་སྤྱུགས་སན་གསོས་ཀྱི་
 རེད་ལ་སྤྱི་ཚོགས་ལ་ཡིན་ནའང་སྤྱུགས་སན་
 གསོས་ཀྱི་རེད། སྤྱི་པ་སོ་སོའི་དོན་ནས་ལས་
 དོན་གྱི་པའི་རིང་ལ་དེ་འབྲ་གཅིག་གྱི་ཡོད་

བསམ་བསམ་གྱི་བག་ཆགས་བཟང་པོ་ཞིག་
 བཞག་གི་རེད། མོང་ཅང་འདི་ཆོའི་ཐོག་ལ་མ་
 འོངས་པར་དགོངས་པ་རྒྱ་ཆེ་ས་ནས་བཞེས་
 ཐུབ་དགོས་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག་
 དེ་རིང་རྒྱ་ཆོག་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་
 དུས་དྲུག་པའི་ཐོག་ལ་བཀྱར་འོས་སྤྱི་འཐུས་
 རྣམ་པས་དགོངས་ཚུལ་གསུངས་པ་རེད། དེ་
 བཞིན་འཛིན་སྐྱོང་དོན་ནས་ལན་འདེབས་
 གསལ་བཤད་རེད། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
 ལས་དོན་དེ་ཡག་པོ་ཞིག་ཕྱིན་སོང་། དེར་
 བརྟེན་བཀྱར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་རེད།
 འཛིན་སྐྱོང་ཚང་མ་ལ་ཆོགས་གཙོ་གཉིས་ཀྱི་
 དོན་ནས་སྤྱུགས་ཐེ་ཆེ་ལྷ་རྒྱ་ཡིན།
 ཆོགས་དུས་དྲུག་པའི་མཁུག་སྐྱོང་
 སྐབས་སུ་གཙོ་བོ་ཆོགས་དུང་ལས་ཁུངས་
 ཀྱི་ཆོགས་དུང་གཙོ་བོ་པའི་ལས་ཁྲུང་ཆགས་
 བསྐྱད་ཡོད་རེད། སྟོན་མ་དེ་འབྲ་གསུང་སྟོན་
 ཞིག་ཡོད་རེད། རྩ་རམ་ས་ལ་དུ་གྲོས་ཚོགས་
 འཚོགས་པའི་རིང་ལ་ཆོགས་དུང་ལས་
 ཁུངས་ཀྱི་ལས་ཁྲུང་རྣམས་ཐེ་ཆེ་པོས་
 འུག་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་རེད། ཞོགས་པ་སྤྱི་
 བོ་ཡོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད་ལ་དགོང་བོ་ཕྱི་པོ་
 བསྐྱད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་
 ཆོགས་དུང་གཙོ་བོ་པའི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་
 ཁྲུང་ཚང་མས་མཐུན་འགྱུར་དང་ལས་དོན་
 ལྷ་ཕྱོགས་ཐད་ལ་ཡག་པོ་གནང་སོང་། དེ་
 བཞིན་བདེ་སྤྱང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་ཁྲུང་
 རྣམ་པ་ཡིན་ནའང་ཕྱི་མི་ལྟོག་གྱི་རྒྱ་དང་
 དེ་ཡི་ཐོག་ནས་ཞོགས་པ་སྤྱི་པོ་སྤྱུག་ཆེད་ ༩

པ་ནས་དགོང་མོ་གྲོས་ཚོགས་མ་གྲོལ་བར་
 དུ་ཕྱི་ནང་གཉིས་སུ་བཞུགས་བསྐྱད་ཀྱི་ཡོད་
 རེད། དེ་ཆོའི་ཐོག་ལ་འང་དམིགས་བསམ་
 ཐུགས་ཐེ་ཆེ་ལྷ་རྒྱ་དང་། དེ་བཞིན་གྲོས་
 ཚོགས་འདི་ཐད་གཏོང་གནང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་
 རེད། ཚང་མས་མཐུན་ཆོགས་ཡོང་སྤྱད་ཕྱི་
 བོ་སྤྱི་པ་བརྟེན་སྟེ་ཆེན་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཐད་
 གཏོང་གནང་གི་ཡོད་རེད། དེ་ཕྱི་བོ་ལས་
 ཁུངས་ཀྱི་མཐུན་འགྱུར་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་
 དུས་དམིགས་བསམ་ཀྱིས་སྤྱུགས་ཐེ་ཆེ་ལྷ་
 རྒྱ་ཡིན། དེ་བཞིན་མཚམས་རེ་སྟོག་གི་
 དཀའ་ངལ་ཡོང་དུས་ནང་སྤྱི་པ་ཁང་ནས་
 ཆེད་མངགས་སྟོག་བཟོ་མཁན་གཏང་རྒྱུའི་
 མཐུན་འགྱུར་སྤྱར་གནང་གི་ཡོད་རེད། རྒྱ་
 དུས་རྒྱུན་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་གསར་
 འོག་པ་བ་སྤྱི་པ་དེ་ས་རྒྱའི་སྟོན་སྤྱུག་ཆོ་
 བེབས་བསྐྱད་ཀྱི་ཡོད་རེད། ད་ལྟོ་དུས་ཆེད་
 ལ་ས་རྒྱའི་སྟོན་སྤྱུག་རྣམས་ཡིག་ཆ་དེ་འབེལ་
 བའི་སྐབས་ཡིན་དུས། ཁ་སང་བཀའ་འགག་
 ལ་འབོད་བསྐྱེད་ལྷ་ས་པ་གཞིར་བཟུང་ལྟན་
 ཁང་ཁག་ནས་བོད་ཡིག་དཀར་གསུམ་ཟེར་
 ནའང་མི་འདུག་ ལས་ཁྲུང་གོ་ཆེད་ས་གཏོང་
 རོགས་གཏོངས་ལྷ་ས་པས་དེ་ནང་བཞིན་
 ཀྱིས་འཛིན་སྐྱོང་གི་དུང་ཆེ་སོ་སོའི་དོན་ནས་
 ལས་ཁྲུང་ཆེད་མངགས་བཏང་གནང་བ་རྣམས་
 པ་ཆོས་མཐུན་ཀྱི་ཡོད་རེད། འདིར་བཀའ་
 མོལ་གསུངས་བ་རྣམས་པ་མཁན་ལས་
 ཁྲུང་ཆགས་བསྐྱད་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་
 ཆོའི་ཐོག་ལ་ཡིན་ནའང་མཐུན་འགྱུར་ཡག་

བོ་བྱང་སོང་། སོང་ཅང་གོང་དུ་ཁྱེས་པ་ཆང་། བདུན་པ་སྟོན་ཅིས་གྲོས་ཆོག་ས་བསྐྱར་དུ་ ཡུལ་ས་པད་བསྐལ་བརྒྱར་བརྟན་ཅིང་།
 མར་དམིགས་བསལ་གྱིས་ཆོག་ས་གཙོ་ འཆོག་ས་རྒྱུ་ལོ་སྐབས་ཡོང་གི་ཡོད་རེད། ཐུགས་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་སྟུན་གྱིས་འབྲུབ་
 གཉིས་ངོས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷ་རྒྱ་ཡིན། དེ་ སྐབས་དེ་དུས་ང་ཆོ་ལྷན་འཛོམས་ཡོང་གི་ བ་དང་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་སྐྱར་དུ་གསལ་
 རིང་ང་ཆོའི་གྲོས་ཆོག་ས་ཆོག་ས་དུས་དུག་ རེད་ལྷ་རྒྱ་ཡིན། བའི་སྟོན་འདུན་ལྷ་རྒྱ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།
 བ་དེ་གྲོལ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་། ཟྱེ་ མཐའ་དོན་སྟེ་ཞོར་ཡུལ་ས་
 ཆེས་ ༡༩ ཉན་གྲོས་ཆོག་ས་ཆོག་ས་དུས་ ཡསྐབས་མགོན་པོ་པོ་ཆེ་མཆོག་སྟེ་ཆེ་

སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྟེ་འཐུས་ལྷན་ཆོག་ས་ཀྱི་གྲོས་ཆོག་ས་ཆོག་ས་དུས་བདུན་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྷན་ཆོག་ས་
 གཙོ་མཆོག་གི་ཆོག་ས་འདུ་དབུ་འཇུག་ས་གསུང་བཤད།

སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྟེ་འཐུས་ལྷན་ཆོག་ས་ཀྱི་གྲོས་ཆོག་ས་ཆོག་ས་དུས་བདུན་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྷན་ཆོག་ས་གཙོ་མཆོག་གི་ཆོག་ས་འདུ་དབུ་འཇུག་ས་གསུང་བཤད་
 གནང་སྐབས།

༡༢། །སྐར་བཅས་སྤྱི་ཞིའི་གཙུག་རྒྱུ། གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། བོད་མིའི་ལུགས་ ཡུལ་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་
 འཇིག་རྟེན་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན། ལམས་ གཉིས་ཀྱི་ཁྱེན་མེད་པའི་དབུ་ཁྲིད་སྟེ་ཞོར་ སྐོག་སུམ་གྱུས་ཐུག་སྟོན་དུ་ཕུལ་བའི་ཐོག་

རིམ་དང་ཆོག་པ་འདྲའི་ནང་དོན། ཆོག་པ་
 འདྲའི་ནང་དུ་བཅར་མཁན་གྱི་མི་སྣ་དེ་ཆོར་
 དཔུང་པ་མང་པོ་ཞིག་གནང་བསྐད་ཡོད་རེད།
 དེ་རྣམ་པ་ཆོས་སྤྱད་སྤྱད་ཉན་ཉན་གནང་
 ཡོད་རེད་བསམ་གྱི་འདུག རྒྱ་མཚན་དེ་
 ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་ལ་འགྱུར་བ་གཏོང་
 མ་སྤྱད་པའི་གནས་སྤངས་ལ་བརྟེན་ནས་ད་
 ལྱིང་རྒྱ་ནག་གི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་བབ་
 ལ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་བསྐད་པ་དེ་འདྲ་ཡོང་བ་
 རེད་ཅེས་ངོས་འཛིན་བྱེད་གྱི་ཡོད་རེད། དེ་
 བཞིན་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཆོག་པ་ཐོག་ནས་བལྟས་
 པ་ཡིན་ནའང་། སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ རང་ལུ་རོབ་
 རེད། ཨ་རི་རེད། དེ་བཞིན་ང་ཆོ་གནས་ལུལ་
 རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་རེད། འོས་བསྐྱེད་
 ལས་རིམ་ལུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་
 རེད། དེ་ཆོར་ནང་བོད་དོན་གྱི་གནས་བབ་
 དེ་སྤེལ་སྤྱད་དགོས་པའི་གོ་སྐབས་གང་འདྲ་
 འཛིན་དགོས་གྱི་ཡོད་མེད་དེ་ཆོར་ཐོག་ལ་ང་
 ཆོས་རིམ་པས་བཀའ་མོལ་ཡོང་དགོས་པ་
 ཞིག་དང་། དེ་ཆོར་ཐོག་ལ་རྟོག་ཞིབ་གནང་
 དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་གྱི་
 ཡོད་རེད་བསམ་གྱི་ཡོད། དེའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་
 རྒྱ་གི་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དེ་ཡལ་བར་དོར་
 བ་ཟེར་ནའང་མི་འདུག སྤང་མེད་གཏོང་བ་
 ཟེར་ནའང་མི་འདུག གང་ལྟར་མཐོང་ཆུང་
 གཏང་རྒྱུའི་གནས་བབ་དེ་རྩ་བ་ནས་ཡོད་མ་
 རེད་ཅེས་དེ་རིང་གསལ་བོའི་ཐོག་ཁྱེ་སྤྱད་
 རྒྱུའི་གནས་སྤངས་ཆགས་བསྐད་ཡོད་རེད།
 འོག་པ་གཅིག་ནས་བོད་ནང་གི་བོད་མི་ཆོར་

ལྷག་བསམ་དང་སྤྲོད་སྟོན་གཏོང་དེ་
 ཚོ་ཏ་ལས་པ། བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་
 གནས་བབ་ཅིག་ཆགས་བསྟན་ཡོད་རེད།
 རྒྱུགས་གཞན་ཞིག་ནས་སྤྱི་ནོར་ཡལ་ས་
 ཡསྟུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྤྱགས་རྩེ་
 བཀའ་ཤིན་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱི་གནས་བབ་
 དང་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཟེར་བ་དེ་རྒྱལ་སྤྱིའི་
 བོད་སྤྱགས་སྤང་གནང་སའི་གནས་བབ་ཅིག་
 ཆགས་བསྟན་ཡོད་རེད། དེ་འདྲའི་གནས་
 བབ་ཅིག་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་སྤང་ཆུང་
 བཏང་བ་ཡིན་ན། ཏན་ཏན་ཁོ་རང་ཆོས་ནོར་
 བ་ཟེར་ནའང་མི་འདུག གང་ལྟར་འཁྲུག་
 ཐེབས་པ་ཟེར་ནའང་མི་འདུག དེ་འདྲའི་
 གནས་བབ་ཅིག་ཆགས་བསྟན་ཡོད་རེད། ད་
 ལྟའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་བབ་རེད། བོད་
 བོད་ཀྱི་གནས་སྤངས་རེད། རྒྱ་ནག་རང་གི་
 ཆབ་སྲིད་གནས་སྤངས་ལ་བལྟས་ནས་བོད་
 ཀྱི་གནས་བབ་ཐོག་ལ་བསྐྱར་ཞིབ་ཅིག་
 གནང་ནས་བོད་དོན་གྱི་དཀའ་ཉེན་སེལ་
 སྤྱད་རྒྱུ་དེ་དགོངས་པ་བཞིན་སྤྱད་དགོས་རྒྱུ་
 གལ་ཆེན་པོ་འདུག་ཅེས་ནན་བརྗོད་ཞུ་ཡི་
 ཡོད། དེ་བཞིན་རྒྱ་རྒྱུ་མོས་ཆོག་མཆོག་འདི་
 ཆགས་བསྟན་ཡོད་རེད། གོས་ཆོག་མཆོག་འདི་ལྟ་
 ལུ་ཡིན་ན། སྤྱི་ནོར་ཡལ་ས་ཡསྟུབས་
 མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་རིང་ནས་སྤྱགས་
 ལ་བརྟེན་པའི་དགོངས་གཞི་ཞིག་ཆགས་
 བསྟན་ཡོད་རེད། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོ་ནས་
 འདྲ་ཡིན་ན། སྤྱི་ནོར་ཡལ་ས་ཡསྟུབས་
 མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཆོག་ཆོག་ཆོག་ཆོག་

ཐེངས་གཉིས་ནང་ནས་ཡང་ན། སྤྱི་དངོས་སུ་
 ཐེངས་གཅིག་པེབས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད།
 ཡང་ན་སྤྱི་ནོར་ཡལ་ས་ཡསྟུབས་མགོན་
 རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་གསུང་འཕྲིན་གནང་
 དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོ་ནས་
 སྤྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ལོ་ནས་སྤྱི་དབང་
 ཅིས་སྤྱོད་ཐེན་པའི་རྩམ་འདི་གཉིས་ཀའི་
 གནས་བབ་མེད་པ་ཆགས་བསྟན་ཡོད་རེད།
 ཡིན་ནའང་། སོ་སོའི་བསམ་སྒྲུབ་ནང་སྤྱི་ནོར་
 ཡལ་ས་ཡསྟུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་
 སྤྱགས་རྩེའི་ཕྱི་རྒྱལ་དེ་རྒྱུ་ལྟར་འཁྲུག་
 ཡོད་བསམ་བ་དུས་རྒྱུ་དུ་ནས་བསམ་སྒྲུབ་
 འཁོར་བཞིན་ཡོད། དེ་འདྲ་བའི་ཐོག་ནས་
 ཡསྟུབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱགས་རྩེ་
 བཀའ་ཤིན་དང་། མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་དང་
 མཉམ་དུ་བོད་ཀྱི་བདེན་མཐའ་གསལ་རྒྱ་
 རེད། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ཐོག་ནས་
 རྒྱལ་ཆེན་གྱི་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་རྒྱུ་དེ་བཞིན་
 རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་དོས་འཛིན་ཐོབ་རྒྱུ་དེ་
 ཡསྟུབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་གཞི་
 ཆགས་དུས། རྒྱུ་ལྟར་དུ་ཡསྟུབས་
 མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་ཤིན་འདྲ་གསོ་
 གནང་དགོས་པ། སོ་སོ་སྤྱོད་པོ་ཡིན་དུས་
 སྤྱགས་རིང་སོ་སོའི་དགོངས་པ་བཞིན་
 རྒྱུགས་དེ་ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་ཟེར་ནའང་
 མི་འདུག ཉོན་མོངས་དུག་ལྷ་ཟེར་ནའང་མི་
 འདུག གང་ལྟར་དེ་དག་གི་གཞན་དབང་དུ་
 འགྱུར་སྤྱད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་། སྤྱགས་དེ་
 དུས་ཡསྟུབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་རས་

འདྲ་སྤྱད་རྒྱུ་དང་། ཁོང་གི་དགོངས་བཞེད་དེ་
 འདྲ་སྤྱད་པ་ཡིན་ན་ཏན་ཏན་སྤྱགས་པན་
 གསོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་དེ་སྤྱི་
 བཤད་དུ་ཞུས་ན་སྟུག།
 དེ་རིང་སྤྱགས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་
 མི་མང་སྤྱི་འབྲས་ལྷན་ཆོག་མཆོག་གི་གྲོས་
 ཆོག་ཆོག་ཆོག་དུས་བདུན་པའི་ལས་རིམ་
 ཐོག་ནས་ཞུས་ན། དེ་རིང་ནས་བརྩིས་ཏེ་སྤྱི་
 ལོ་ ༣ པའི་ཆེས་ ༣༠ བར་དུ་ལས་ཉིན་ ༡༩
 ཆགས་བསྟན་ཡོད་རེད། ལས་ཉིན་ ༡༩ བར་
 དུ་ལས་དོན་བསྐྱར་རྒྱ་དེ། ཐོག་མར་སྤྱི་
 འབྲས་རྒྱུ་ལས་དོས་ནས་བོད་ནང་གི་ཇ་
 དག་གནས་སྤངས་ཐོག་ལ་གཏུང་སེམས་
 མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་གྲོས་འཆར་ཞིག་
 འཁུར་ཡོད་རེད། དེའི་ཐོག་ཉེ་ཆར་བོད་ནང་
 གནས་ཚུལ་ཇ་དག་ལྱུང་བ། དཔེར་ན།
 ཁམས་སྤེ་དགའི་གནས་སྤངས་དེ་དག་
 གསལ་པོ་འཁོར་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་
 སྤྱི་འབྲས་རྒྱལ་པས་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་དགོངས་
 ཚུལ་སྤང་སྤྱད་པ་རྒྱུ་དེ་བཟུང་ཀྱི་ཡོད། དེ་
 བཞིན་གནད་དོན་གལ་ཆེ་བ་གཅིག་འདི།
 དཔལ་འབྱོར་ལས་དོན་ཆགས་བསྟན་ཡོད་
 རེད། བོད་མིའི་སྤྱི་འབྲས་ཀྱི་ཕྱིས་ལོ་
 ༡༩༥༩...༡༩༩ ལོ་སྤྱོད་ཅིས་འདི་དེ་རིང་
 གཏན་འཁེབས་བྱ་རྒྱུ་དུས་ཆོད་ཆགས་
 བསྟན་ཡོད་རེད། ཁ་སང་ཞུས་པ་བཞིན་
 ཡོངས་གྲགས་སུ་རྒྱུ་ལྟར་གྲོས་ཆོག་མཆོག་ལོ་
 གཅིག་ལ་ཐེངས་གཉིས་འཆོག་གི་ཡོད་རེད།
 སྤྱི་ལོ་ ༣ པའི་གྲོས་ཆོག་མཆོག་འདི་སྤྱོད་ཅིས་

ཁྱོས་ཚོགས་དང་། བྱི་ལྷ་ ༩ པའི་ཁྱོས་
 ཚོགས་འདི་ལས་བསྐྱེད་ཁྱོས་ཚོགས་
 ཞེས་ཐ་སྟོན་བཀའ་སྒྲུབ་པའི་གནད་དོན་ཆགས་
 བསྐྱེད་དུས། ལས་ཁུངས་ཁྲབ་ཁོངས་དང་
 བཅས་པའི་སྔོན་ཅིས་གཏན་འབེབས་བྱེད་
 དགོས་ཀྱི་ཆགས་དུས། གཙོ་བོ་དེ་ཆོར་ལས་
 རིམ་ཞིག་བསྐྱེད་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་བཀའ་འགྲུབ་
 གིས་རྒྱ་བ་གཉེར་འཆར་འབྲུལ་ཞུས་པའི་
 ཅིས་ཤོག་ཆར་མ་ཁྱོས་ཚོགས་ལ་ཕུལ།
 ཁྱོས་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྔོན་ཅིས་ཆོད་
 དཔག་འཆར་ཅིས་ཚོགས་ཚུང་བཅུགས་པ་
 དེ་ཡིས་བསྐྱར་ཞིབ་ཞུས་པའི་སྔོན་ཐོག་གཅིག་
 བསྐྱེད་ཡོང་གི་ཡོད་རེད། དེ་བཞིན་དཔལ་
 ལྷན་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་སྒྲོན་མཆོག་གིས་
 ཐོད་མིའི་སྤྱི་ག་འཛུགས་ཀྱི་ཅིས་ལོ་
 ༢༠༢༤...༢༥ ལོའི་སྔོན་ཅིས་འགོད་འབྲུལ་
 ཀྱི་གསུང་བཤད་དེ་རིང་བསྐྱེད་ཡོང་གི་ཡོད་
 རེད། དེ་ཆོའི་ཐོག་ལ་བཀའ་འགྲུབ་སྤྱི་འཐུས་
 རྣམ་པས་ཞེས་མ་ཞུས་ན། རིག་པ་བསྐྱེད་པ་
 རྣམ་ཐུགས་སྤང་གནད་ཐུབ་དགོས་ཀྱི་འདི་
 ཞེ་དགས་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ར་ཆོའི་ལོ་
 འཁོར་ལས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་འདྲ་མ་སོང་
 བའི་འབྲུང་ཁུངས་འདི། སྔོན་ཅིས་ཁྱོས་
 ཚོགས་ཆགས་བསྐྱེད་ཡོད་རེད། སྔོན་ཅིས་
 ཁྱོས་ཚོགས་ནང་ལས་འཆར་ག་རེ་འཁུར་
 འདུག དེར་དཔུལ་འབོར་ག་ཆོད་འདུག
 ལས་རིམ་དེ་ས་གནས་ག་པར་ལ་ལས་
 འཆར་དེ་འགོ་འཛུགས་ཀྱི་འདུག དེ་ཆོ་
 གསལ་པོ་རྟོགས་ཐུབ་དགོས་ཀྱི་འདུག

བབ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཆོའི་ཐོག་ལ་འང་
 དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་ཀྱི་གལ་ཆེན་པོ་
 ཆགས་བསྐྱེད་ཡོད།
 གཅིག་འདི་ར་ཆོ་ཁྲིམས་བཟོའི་
 ལས་དོན་ཆགས་བསྐྱེད་ཡོད་རེད། ཁྲིམས་
 བཟོའི་ལས་དོན་དེ་ཆར་མའི་དགོངས་པར་
 མངའ་གསལ་རེད། ར་ཆོའི་ཁྲིམས་སྤྱི་ག་
 བསྐྱར་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་ཆེད་འཛུགས་བྱས་
 བས་ཁྲིམས་སྤྱི་ག་བསྐྱར་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་གི་
 སྔོན་ཐོད་དང་། བསྐྱར་བཅོས་འཆར་བཟོ་གི་
 སྔོན་ཐོ་ཆར་མ་དེ་རིང་ཁྱོས་ཚོགས་ནང་
 བསྐྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཚོགས་གཙོ་གཉིས་
 ཀྱིས་ལས་རིམ་སྤྱི་ག་སྤྱི་ག་ཐོག་ནས་
 ཉིན་གཅིག་གཉིས་སྔོན་དུ་མཁུན་རྟོགས་ཡོང་
 བ་བྱ་རྒྱ་ཡིན། དེའི་རིམ་ལ་བརྟེན་པ་དང་པོ་
 དང་། རིམ་པས་བརྟེན་པ་གཉིས་པ། བརྟེན་
 པ་གསུམ་པ་འགོ་རྒྱུ་ཆུང་བས་མ་ཆོའི་ནང་ལ་
 ཡོད། ཡིན་ནའང་། སྐབས་དེ་དུས་དགོངས་
 པ་གཟབ་གཟབ་བཞེས་དགོས་ཀྱི་འདུག
 རྣམ་པ་ཆོ་གཅིག་གཉིས་ཀྱིས། དཔེར་ན།
 བྱེ་ཆར་ལ་རྟོག་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་ག་རེ་
 བྱེད་དགོས་ན་མ་ཤེས་པའི་བཟོ་འདྲ་ཡོང་གི་
 འདུག དང་པོ་ནས་མོ་མོས་དགོངས་པ་
 བཞེས། རྣམ་དཔྱེད་བཏོན། བཟོ་བཅོས་
 ཁྲིམས་འཆར་ག་རེ་འཁུར་དགོས་ཀྱི་སྔོན་
 ཆུད་ནས་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ལན་
 གནད་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ཚོགས་འདུའི་འགོ་
 ལུགས་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱི་ག་གཞི་
 གཞིར་བཟུང་ལག་ལེན་བསྐྱར་ན། དེ་བཀའ་

འགོག་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་འདུག་པས་བབ་སྤྱི་གཅིག་
 ལ་འང་དབང་ཆ་དོད་མ་རེད། ཚོགས་
 འདུའི་འགོ་ལུགས་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་
 སྤྱི་ག་གཞི་གཞིར་བཟུང་མ་ཡོང་དུས་ཚོགས་
 གཙོ་གཉིས་ཀྱིས་ལས་མང་བཅུག་མ་ཐུབ་
 པའི་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་
 རེད། དེར་བརྟེན་དེ་ཆོའི་ཐོག་ལ་འང་དགོངས་
 པ་ཆར་བཞེས་གནད་རོགས་གཞོངས་ཞུ་རྒྱུ་
 ཡིན། ཁྱོས་ཚོགས་ནང་ལ་འང་གཞུང་འབྲེལ་
 ཁྱོས་ཆོད་ཁྱོས་འཆར་རེད། དེ་བཞིན་དཔལ་
 ལྷན་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་སྒྲོན་མཆོག་གིས་
 དཔལ་འབྱོར་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་སྔོན་ཐོ་ཞིག་
 ཡོང་གི་ཡོད་པ་གསུངས་སོང་། དེ་ཆོའི་གས་
 རིམ་པས་ཡོང་གི་ཡོད་རེད། གང་ལྟར་ཁྱོས་
 ཚོགས་ནང་ལས་རིམ་གང་འདྲ་ཞིག་ཐེབས་
 པ་ཡིན་རུང་། སྤྱི་འཐུས་རྣམས་ ༩༥ ཡོད་
 རེད། འདྲིན་སྤྱོད་བཀའ་འགྲུབ་ཡོད་རེད། ཆར་
 མའི་བསམ་ཚུལ་གཅིག་ཡོད་ཐུབ་ཀྱི་དང་
 གང་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད་མེད་ཞུ་ཆོད་ཐིག་གི་མ་
 རེད། བསམ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོང་སྤྱི་ག་
 རེད། བསམ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་ཡོང་བ་དང་
 ལས་སང་འདྲིགས་ཏེ་ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་
 འདོན་རྒྱུ་དེ་ཡག་པོ་ཁྱོན་ནས་མི་འདུག དེ་
 ལས་བསམ་ཚུལ་ག་རེ་ཡོང་བ་ཡིན་ནའང་
 དེར་གོ་བསྐྱར་སྤངས་བཤད་བྱས་ཏེ། བཀའ་
 འོས་སྤྱི་འཐུས་གཅིག་གི་དགོངས་ཚུལ་ཡིན་
 བའང་། ར་ཆོས་ཏ་གོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད་ལ་
 རྒྱ་ཆའི་མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཏ་དགོས་ཀྱི་
 ཡོད་རེད། དེའི་ཐོག་ནས་ར་ཆོས་གོ་བསྐྱར་

སྤངས་བཤད་མཐེལ་ཕྱིན་པ་བྱས་པ་ཡིན་ན།
 ཐག་གཅོད་དེའི་ཐོག་ནས་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་རེད་
 མ་གཏོགས། འདིའི་ནང་ན་བསམ་ཚུལ་ཡོང་
 བ་ཙམ་གྱིས་ཐག་གཅོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆགས་ཀྱི་
 ཡོད་མ་རེད། བྱས་ཅང་དེ་ཆོད་ཐོག་ནས་
 གང་ལྟར་གྲོས་ཆོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་གང་འདྲ་
 ཞིག་ཐེབས་ཀྱང་དེ་ལ་གོ་བསྐྱར་ཞིབ་ཆགས་
 བོ་ཡོང་ཐུབ་དགོས་པ། དེ་ཡང་དོན་པན་ལྡན་
 བ་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུ་ནི་དཔྱད་འདོན་རྒྱ་དེ་
 འདྲའི་དགོངས་པ་བཞེས་རོགས་གཞིངས་ཀྱི་

རྒྱ་ཡིན།
 དེ་རིང་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་
 གྲོས་ཆོགས་ཆོགས་དུས་བདུན་པ་འདིའི་
 ཐོག་སྤྱི་འཐུས་གཉིས་ཀྱིས་དེ་རིང་ཉི་མ་
 གཅིག་དགོངས་པ་ཞུས་སོང་། དེ་མིན་
 བཀྱར་འོས་སྤྱི་འཐུས་ཆང་མ་བཅར་ཡོད་ཀྱི་
 རྒྱ་ཡིན། དེ་རིང་གྲོས་ཆོགས་ཆོགས་དུས་ཀྱི་
 ལས་ཉིན་ ༡༢ པོ་འདི་ཆོགས་ཚུད། དོན་པན་
 ལྡན་པ་ཡོང་རྒྱུ་ཆང་མས་བྱར་བྱ་མཉམ་
 འདེགས་དང་འགན་འཁུར་བཞེས་རོགས་

གཞིངས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན།
 མཐའ་དོན་སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་
 ལ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་སྤྱི་ཆེ་
 ལ་ཞབས་བད་བསྐལ་བརྒྱུ་བརྟན་ཅིང་།
 རྒྱལ་ཆེན་ཐུགས་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་ལྟན་
 ཀྱིས་འགྲུབ་པ་དང་། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་
 རྒྱུར་དུ་གསལ་བའི་སློན་འདུན་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན།
 ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་ཀྱི་གྲོས་ཆོགས་ཆོགས་དུས་བདུན་པའི་ཐོག་གཏན་འབེབས་ གནང་བའི་གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་ཆོད་ཁག་

བོད་ནང་གི་རྩ་བའི་གནས་སྤངས་ལ་གཏུང་
 སེམས་མཉམ་སྦྱོང་གི་གྲོས་ཆོད།

སློན་སྤྱོད།

༢༡། །མཐོ་སྤང་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདི་ལོ་ངོ་ཁྱི་
 ཐག་གོང་ནས་མ་སང་སྤྱན་དབྱ་དང་མངའ་
 མཛད་ཆེན་པོ་བཅུ་གཉིས་བཅས་ཀྱིས་དབང་
 བསྐྱར་ཏེ་ས་ཁམས་དང་སྤྱི་ཁམས། མི་རྒྱུད་
 དང་ཡུལ་སློལ་གོ་མས་གཤེས་སོགས་

ལོགས་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁམས་ཤིག་ཡིན་
 ལ། ཕྱི་ལོ་ལོང་གི་བརྒྱ་ཐག་གཉིས་པའི་
 ནང་བོད་རྒྱལ་ཐོག་མ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་
 ནས་དབུ་ཚུགས་ཏེ། བོད་ཀྱི་བཅན་པོ་རིམ་
 བྱུང་གིས་བོད་ལྗོངས་ཡོངས་ལ་མངའ་དབང་
 བསྐྱར་ཏེ། བོད་རྒྱ་ནོར་གསུམ་ཞེས་ཡོངས་
 སུ་གྲགས་པའི་ཤར་སྤྱང་དབུས་མའི་ནང་གི་
 རང་བཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་མངའ་ཐང་ལྡན་པ་
 ཞིག་ཡིན།
 སྤྱི་ལོ་གཞི་དང་དམར་བོད་ཀྱི་
 དམག་དབུང་གིས། སུམ་གཉིས་ས་ཡི་

དཀྱིལ་འཁོར་བཟུང་ཞེས་གྲགས་པ་ལྟར། ཕྱི་
 ལོ་དེ་དུས་རབས་བདུན་པར་བཅན་པོ་ཁྱི་
 སོང་ཕྱེ་བཅན་སྐབས་སུ་རྟོད་བོད་ཀྱི་དམག་
 དབུང་གིས་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ས་ཁྲུང་ཨན་བར་
 དབུང་འཇུག་གིས་རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཁྲི་ལས་
 བབ་སྟེ་བོད་དུ་དབྱ་ཁལ་འབྱུལ་དགོས་པའི་
 ཆོད་ཡིག་བཞག་པ་དང་། ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་
 འབར་མ་དང་ཐེ་ལན་ཏེ། ཏུབ་ཏུ་ཨ་རབ་
 ཡུལ་གྱི་ཨོག་སོ་གཅོང་པོའི་ (Oxus Riv-
 er) བྱང་ངོས་ཨལ་ཏུ་སྐྱག་ (Al-Tubbat)
 བར་དམག་བརྒྱབ་ཅིང་། རྒྱ་གར་འཕགས་

པའི་ཡུལ་དུ་རྟ་དམག་བྲངས་ཏེ་རྡོར་གདན་
མཆོད་རྟེན་ཆེན་མོ་ལས་སངས་རྒྱལ་ལྷན་
ཐུབ་པའི་རིང་བསྐལ་བོད་དུ་གདན་བྲངས་
ཤིང་། ཚུ་བོ་གཞུང་འབྲམ་དུ་རྡོ་རིང་བཅུགས་
ཏེ་འཕགས་བོད་བར་ལ་ས་རྟགས་བརྒྱབ་
པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད།

དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་ནང་བོད་
སིལ་བུའི་གོ་སྐབས་འཇུག་ཏེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༠
ཙམ་ནས་བོད་ཀྱི་བྱང་ཤར་དང་རྒྱབ་བྱང་
ཕྱོགས་སུ་སོག་པོས་བཙན་འཇུག་བྱས་ཤིང་
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༤ ལོར་མན་རྩལ་རེ་རན་
བཙངས་ཏེ་བོད་དུ་ཨམ་བན་གཏོང་འགོ་
བཙུགས་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོར་མན་
རྩལ་ས་གནས་མགོ་དཔོན་གྲང་སྤེས་ཉག་
རོང་དང་སྤེ་དགེར་འཕྲོག་བཙན་བྱས་ཤིང་།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ལོ་ནས་ཀླུ་ཡོ་ཨར་ཕྱང་གིས་
ཡི་ཐང་དང་འབལ། ཆ་སྐང་དང་མཛོ་སྐང་
སོགས་སུ་བྱག་སྒྱུད་སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་སྤེལ་
བརྒྱ་ལྷག་གི་སྤྱི་བཙན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་
མན་རྩལ་སྤེལ་རྒྱལ་རྡོ་རྒྱལ་ས་མཐར་
སྒྲོད་བཏང་ཡང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་ཀླུ་ཡོ་
མིན་གོ་སྤྱི་གཞུང་གསར་འཇུགས་བྱས་པ་
དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོ་ནས་མ་ཕུ་པང་ཐག་
ཆོགས་ཀྱིས་ཨ་མདོ་དང་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་
རྒྱ་འཕྲོག་བཙན་གསལ་དང་བསད་བཟུང་
བཟུང་གསལ་ཆད་མེད་བྱས་པ་དེ་དག་རྒྱ་
ནག་དམར་གཞུང་གིས་བོད་དུ་བཙན་འཇུག་
བྱེད་པའི་མཐུན་རྐྱེན་ཆགས་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་རྒྱ་ནག་

སྤྱི་འཐུས་གོ་བོ་རྫོང་བཟང་ལན་བདེ་མཆོག་ནས་བོད་ནང་གི་རྩ་བྱ་གི་གནས་སྐབས་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྦྲེད་ཀྱི་གོ་སྐབས་ཆོད་འདོན་སྐབས།

དམར་པོའི་དབྱང་དམག་གིས་བོད་དུ་བྱག་
པའི་བཙན་འཇུག་བྱེད་འགོ་བཙུགས་ཤིང་།
༡༩༥༩ ལོར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བཙན་འགྲུབ་ཀྱི་གོ་སྐབས་མཐུན་དོན་
ཆོད་བཙུབ་དུན་ཟེར་བ་འཛོག་ཏུ་བཙུག་པ་
དང་། ༡༩༥༩ ལོ་ནས་བོད་ས་ཡོངས་བཙན་
བཟུང་བྱས་ཏེ་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་དབྱས་
པའི་བོད་མི་ཁྱིམ་མང་པོ་བཙན་བྱོལ་དུ་
གྱུར་དགོས་བྱུང་ཞིང་། བོད་མི་ས་ཡ་བཀལ་
བ་སོག་སྒྲོན་དང་ཁྱིམ་མང་པོ་འཛིན་
བཟུང་བྱས།

རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་
མའོ་ཅེ་རྒྱུད་གི་དུས་སྐབས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤
ནས་ ༡༩༥༩ ལོའི་བར་དམངས་གཙོའི་
བཙན་བཟུང་ལས་འགུལ་སྤེལ་ཏེ། བོད་ནང་
གི་སྤྱི་བྱག་མི་བྱག་དང་འབྲོར་ལྷན་གྲིམ་ཆང་
ཡོངས་ཀྱི་རྒྱ་དངོས་མཁར་དབང་བཙན་

འཕྲོག་བྱས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོར་ ༡༩༥༡
ལོའི་བར་ “རིག་གནས་གསར་བཟུང་ཆེན་པོ་”
ཟེར་བའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་ཏེ། རྟིང་བཞི་ཙེ་
གཏོར་ཟེར་བའི་མིང་ཐོག་ནས་དགོན་སྡེ་
གཏོར་བཙན་དང་སྤྱི་ལོ་སྤེལ་དང་མི་བྱག་
སོགས་ལ་འཐབ་ཅོད། བོད་པའི་ཆོས་དང་
རིག་གཞུང་། རྒྱ་ཡིག་གོ་མས་སྤེལ་ཡོངས་
རྒྱལ་སྤྱི་གཏོར་ཐབས་བྱས། རྒྱ་ནག་
དམར་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་ཏིང་ཞའོ་ཕིང་གི་
དུས་སྐབས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོ་ནས་ “དཔལ་
འབྲོར་ལྷག་གཏོར་” དང་། “བཙན་བཟུང་
སྒོ་འབྲེད་” ཟེར་བ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་བྱས་སྤེལ་
ཏེ་རྒྱ་རིགས་འབོར་ཆེན་བོད་ནང་གནས་སྤོ་
བྱས་ཏེ། བོད་མིར་གཉམ་གཞོན་བཟུ་གཞོག་
དང་སྒྲོག་ཟ་རུལ་སྤངས། མི་མང་ལ་བྱག་
གཞོན་དང་བྱག་པོའི་ཁྱིམ་གཞི་བཟུམས་པ་
སོགས་བྱས། ༡༩༥༩ ལོ་ནས་ “འཆར་ལྷན་

གྲུ་ལོ་ ༡༩༤༥། ༡༩༤༥། ༡༩༤༩ ལོ་
 བཅས་སུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་མི་མང་ཞི་
 རྒྱལ་ཆེན་མོ་དང་། ༡༩༥༤ ལོར་བོད་ཆོས་ཁ་
 གསུམ་ནང་ས་བྱི་ཞི་རྒྱལ་ཆེན་མོ་གླུང་
 གྲླབས་བཅས་སུ་རྒྱ་གཞུང་གིས་དྲག་གཞོན་
 གྲུས་ཏེ། མི་མང་སྤོང་དྲག་མང་བོད་མང་

རྒྱ་ལོ་ ༡༩༥༥ ཟླ་ ༩ པ་ནས་ཀློང་
 བཀ་གི་ཤོང་ཁྱེར་ཆེ་ཁག་ཏུ་ “ནང་སའི་བོད་
 རྒྱུངས་འཛིན་གྲུ་” ཟེར་བ་བཅུགས་ཏེ། ལོ་
 ལྷུང་བོད་པའི་སློབ་གྲྭ་ཁག་ནང་གི་སློབ་མཁུ་
 རྒྱ་ལོ་འདམས་ཀྱིས་ཀློང་བཀ་ཏུ་ཁྱེད་དེ། ཀློང་
 ཡིག་ཀློང་སྐད་ཁོ་ནའི་ཐོག་མི་རིགས་མ་ཐུན་
 རྒྱུ་ལོ་དང་ཀློང་གཅེས་སློབ་གསོ་ལུགས་
 ཆེན་སླེབ་ཏེ། བོད་པའི་སྐད་ཡིག་རིག་གནས་
 དང་ལུས་སློབ་གསོམས་གཤིས་ཙམ་མེད་གཏོང་
 ཐབས་བྱས། སློབ་མཁུ་དེ་དག་གྲུང་མེད་
 སྐབས་སུ་འདྲ་བོད་དུ་ལོག་མི་ཆོག་པར་ཉེ་
 འཁོར་ཀློང་རིགས་ཁྱིམ་ཆང་ཁག་ཏུ་བཀམས་
 ཏེ། “ཀློང་བོད་གཉིས་ཁྱིམ་ཆང་གཅིག” ཞེས་
 པ་དང་། “མིང་སྲིང་གཅེན་གཅུང་།” ཟེར་བ་

ཐུ་ནག་གཞུང་གིས་བྱི་ལོ་ ༢༠༠༡
 ཅ་མ་ནས་སློབ་ལྷ་མཉམ་བསེས་ (Che
 dian bing xiao) ཞེས་པའི་སྲིད་བྱུས་
 འོག་བོད་ཁྲལ་གྱི་སློབ་ལྷ་གི་སྤྲུལ་མང་པོ་
 "བཅའ་སྲོད་སློབ་ལྷ" ཟེར་བར་བརྟུག་སྟེ།
 བོད་པའི་སྐད་ཡིག་དང་མི་རིགས་ཅུ་གཏོར་
 གཏོར་ཐབས་གྱི་སྲིད་བྱུས་སྟེལ་ཡོད་པ་མ་
 ཟད། སྲིད་བྱུས་དེས་སྤྱ་གུའི་ཁྲལ་སེམས་
 འཆར་ཡོངས་དང་། འཕྲོད་བསྟེན་བདེ་
 འཇགས། སློ་རིག་རྣམ་དཔྱད་སོགས་ལ་འང་

གཞིན་སྟོན་ཆབས་ཆེན་ཐེབས་བཞིན་ཡོད་སྟབས་། བོད་ནང་སྟོན་བཞིན་ལྷན་ཆེན་བསྐྱབས་ཏེ་ ༢༠༡༣ ལོ་ནས་སྤྱི་ལུས་དེར་པམ་ཉེས་བྱུང་བ་དོས་ལེན་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། ལག་ལེན་སྤྱ་མ་བྱུང་བསྟར་ཏེ་ ༢༠༢༠ ལོར་ཀྱུ་གཞུང་གིས་མི་འཛོམས་ཞིབ་བཤེར་ཐེངས་ ༥ པ་བྱས་པའི་ནང་། བོད་ཁུལ་གྱི་སྤྱ་གྲུ་ལོ་ ༣ ནས་ ༤ བར་གྱི་སྟོན་འགྲོའི་སློབ་འཇུག་བརྒྱ་ཆ་ ༩༠ ཟེན་ཡོད་ཚུལ་བསྒྲགས་ཡོད་པ་དེ་ནི་བོད་པའི་ཤེས་ཡོན་སློབ་གསོའི་ལམ་སྟོལ་དང་ཀྱུ་སྤྱི་ལུས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཁྲིམས་ལུགས་དང་ཡོངས་སུ་འགལ་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ་ ༢ ལྷ་ ༤ ཉིན་མཉམ་འབྲེལ་ཀྱུ་ལ་ཚོགས་ཀྱི་ (UN Special Rapporteur) ཞེས་པའི་རང་དབང་ཅན་གྱི་ཆེད་མཁས་པ་སྤྱི་ཞབས་མྱེར་ནུ་ཏེ་ཁོ་ཙམ་ཞེས་ (Fernand de Varennes) ལགས་དང་། ཟུ་རི་ཏ་ཤུ་ཏེ་ (Farida Shaheed) ལགས། ཨ་ལེ་ཀ་ཊོ་ཏ་ཤེ་ཁོ་ཙམ་ཞེས་ (Alexandra Xanthaki) ལགས་གསུམ་གྱིས་ཀྱང་སྤྱི་ལུས་དེར་སྟོན་བཞིན་ནན་མོ་བྱས་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་ཟུ་རུ་མ་འེ་སི་ཏ་མི་སྤྱུག་ (Strasbourg) ཡུ་རོ་བ་ཁྲོས་ཚོགས་ནང་འཐུས་མི་ ༤༥ པ་གྱིས་ཀྱུ་བ་སྟོར་འོག་གྲོས་ཆོད་བཞག་སྟེ་ ཀྱུ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་བཅོན་ལྷན་གྱིས་གཏན་འཇགས་སློབ་གྲྭ་འཇུགས་བཞིན་པ་འཕྲལ་དུ་མཆོམས་འཛོག་དགོས་པ་དང་། སྤྱི་ལུས་དེ་བོད་པའི་ཆོས་

དང་རིག་གཞུང་ཅ་མེད་དང་བོད་པའི་བྱིས་པ་རྒྱམས་ཀྱི་བསྟར་བྱེད་ཐབས་ཤིག་ཡིན་སྟབས་། ཀྱུ་སྤྱི་ལུས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་འགལ་ཡོད་པ། ལས་གཞི་དེ་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཀྱུ་མིའི་དཔོན་རིགས་ཁག་ལ་ཡུ་རོ་བ་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་ཉེས་ཆད་འགལ་དགོས་པ་སོགས་འཁོད་ཡོད།

ཀྱུ་ནག་དམར་གཞུང་འོག་བོད་ཡིག་ཤེས་ཀྱང་ཡིག་མོངས་སུ་བཅི་ཞིང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལས་རིགས་ཁག་དང་མི་མང་དང་སྤྱི་གཞུག་ལས་བར་གྱི་ལས་དོན་ཐོག་བོད་ཡིག་བེད་སྟོད་མེད། ལྷག་པར་ལོ་ཤས་གོང་ནས་ཀྱུ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མ་ཐུན་ཀྱུ་ལ་ཁབ་གྱི་ཅ་ཁྲིམས་དང་མི་རིགས་ས་ཁོངས་རང་སྟོར་བཅའ་ཁྲིམས། ཞིང་ལྗོངས་ཁུལ་གསུམ་གྱི་སྤྱེ་ཁག་སོ་སོའི་སྟོལ་ཡིག་སོགས་ལ་འོག་འགྲེལ་དང་བཅོས་བསྟར་། གསར་བཅོས་སོགས་བྱས་ཏེ་ "སྐད་གཉིས་སློབ་གསོ" ཟེར་བ་དང་ "ཀྱུ་ལ་ཁབ་གྱི་སྤྱི་སྐད་སློབ་གསོ" ཟེར་བ་སོགས་མིང་འདོགས་སྟེ་ཚོགས་འོག་སློབ་གྲྭ་ཆུང་འབྲིང་གི་སློབ་ཆོན་ཡོངས་ཀྱི་ཡིག་ཀྱུ་སྐད་གཙོ་བོར་བཟུང་སྟེ་བོད་པའི་སྐད་ཡིག་རིག་གནས་ཅ་མེད་གཏོང་ཐབས་དང་། ཐ་ན་འབྲིམ་འབྲེལ་དང་བཅའ་ཁྲིམས་ཡོངས་ཀྱི་ཡིག་ཀྱུ་སྐད་ཁོན་ཅན་དུ་བསྟར་ཏེ། དེར་སྐབས་བོད་མི་ཆོས་བེད་སྟོད་ལྷན་ཆེན་གཏོང་བཞིན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་བརྒྱུད་ལམ་མཁྱོགས་འཕྲིན་ (kuai

shou) དང་། འདར་དབྱིངས་ (dou yin) ཨིན་སྐད་ནང་ (Tiktok) ཟེར་བ་སོགས་སུ་བོད་ཡིག་བཞོལ་མི་བྱུང་བ་མ་ཟད། བོད་སྐད་ཐོག་གྲེང་མོལ་བྱེད་སྐབས་ཀྱང་ཀྱུ་སྐད་མཉམ་བསྐྱེས་མ་བྱས་ཆེ་མཉེན་ཆས་སྟོ་ཀྱག་པ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་ཐབས་སྤྱད་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ལྷ་ ༥ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་ཆོས་མེད་སྤྱི་བའི་ཀྱུ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་ "བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་སྤྱུལ་སྤྱིའི་ཡང་སྤྱི་དོད་མ་བྱ་ཐབས།" ཟེར་བ་བྲུབ་བསྒྲགས་བྱས་ཏེ་ ༥ གོང་ས་མཆོག་གིས་དབུས་པའི་བོད་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཁག་གི་ཟླ་ཆེན་རྒྱལ་པའི་ཡང་སྤྱི་ལ་འབྲེལ་ག་བརྒྱུད་ཀྱུ་ལེ་སྤྱུགས་དམིགས་བཅངས་ཡོད། ཀྱུ་ནག་གཞུང་གི་སྤྱི་ལུས་དེ་ལག་བསྟར་བྱས་ཏེ་ལོ་ ༡༠ འཁོར་བའི་གནས་ཚུལ་ནང་། "བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་སྤྱུལ་སྤྱིའི་ཡང་སྤྱི་དོད་མ་བྱ་ཐབས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལྟར་བོད་ལྗོངས་སོགས་སུ་ཞིང་ཆེན་དང་ཁུལ་རིམ་པའི་ནང་བསྟན་སློབ་གྲྭ་གཅིག་ཇེས་གཉིས་མ་བྱུང་དང་བཅུགས་ནས་ཀྱུ་ལ་གཅེས་ཆོས་གཅེས་ཀྱི་སྤྱུལ་སྤྱིའི་ཡང་སྤྱི་གསར་པ་འཛོར་ཆེན་ཞིག་དོས་འཛིན་དང་གསོ་སྟོང་བྱས།" ཞེས་འཁོད་འདུག་ལ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༢ ཚེས་ ༢ ཉིན་ "བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་སྤྱུལ་སྤྱིའི་ཡང་སྤྱི་སྟོར་གྱི་ལོ་ཀྱུ་ས་དེས་སྟོལ་དང་ཅ་དོན།" ཟེར་བའི་ཡིག་ཆ་ཞིག་བྲུབ་བསྒྲགས་བྱས་པའི་ནང་། "སྤྱུལ་སྤྱིའི་ཡང་སྤྱི་དོས་འཛིན་

ཀྱི་ལས་ལུགས་ལ་ལོ་བརྒྱ་ཟུག་མང་པོའི་
 རིང་འཕེལ་རྒྱས་དང་འཕོ་འགྱུར་བྱུང་སྟེ།
 ཆགས་ཚུད་དོན་ཅན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ཆོ་ག་
 དང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རིམ་གྲོལ་ཆ་ཆེན་ཞིག་རིམ་
 བཞིན་ཆགས་ཤིང་། དེའི་ཁོངས་སུ་གཙོ་བོ་
 ཡང་སྤྱི་དུ་རྒྱལ་ཁབ་ནས་བཅའ་འཛུགས་
 དང་། རིམ་འཛིན། ཁྱིའོ་འཛིན་མངའ་གསོལ་
 སོགས་ཚུད་ཡོད། དེའི་ནང་ལྷགས་རྒྱུན་ཟབ་
 བའི་སྤྱལ་སྤྱོད་ཁག་ལ་ཆ་མཚོན་ན། གསེར་
 བྱམ་དཀྱུར་ནས་རིམ་འཛིན་ཞུ་བ་དང་ཡུང་
 དབྱེད་སྤྱི་དུ་ཁག་ལ་ཆོག་མཚན་ཞུས་ནས་
 ཁྱིའོ་འཛིན་གྱི་བ་དེ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རིམ་གྲོལ་
 ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། ཅེས་བཀོད་འདུག དེ་ནི་
 བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ཁོང་གི་སྤྱལ་སྤྱོད་ཡང་
 སྤྱི་དུ་རིམ་འཛིན་གྱི་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
 བའི་ལས་སོལ་ལོ་རྒྱུས་དང་བཅས་བ་ཅ་
 གཏོར་གཏོར་བཞིན་པ་ནི་བོད་མི་དང་བོད་
 བརྒྱུད་ནང་བསྟན་རྗེས་འཇུག་པ་ཡོངས་
 ཀྱིས་རིམ་འཛིན་བྱ་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཆགས་
 ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༧ ལོར་བོད་ལྗོངས་
 ཆོས་ལུགས་ཆོགས་ཆེན་གྱི་ "བོད་བརྒྱུད་
 ནང་བསྟན་ཡུང་གོ་ཅན་ཏུ་བསྐྱར་དགོས་"
 ཟེར་བའི་གནས་ཚུལ་ཐོག་མ་བྱུང་ཞིང་། ཕྱི་
 ལོ་ ༢༠༢༠ ལྷ་ ༤ ཆོས་ ༢༤ ཉིན་བོད་ཀྱི་
 ལས་དོན་སྐོར་གྱི་བཞུགས་མོལ་ཆོགས་འདུ་
 ཟེངས་བདུན་པའི་ཐོག་རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་དུ་
 ཞེ་ཅིན་ཕིང་གིས་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ཡུང་
 གོ་ཅན་ཏུ་བསྐྱར་བར་སྤྱལ་འདེད་གྱི་

དགོས་ཞེས་བསྐྱགས་རྗེས། གཞུང་གི་ལས་
 བྱེད་དང་སྒོ་བ་སྤྱལ་གིས་ཆོས་བྱེད་མི་ཆོག་
 བ་དང་། བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་འབྱུང་
 ཁུངས་རྒྱ་ནག་ཡིན་ཚུལ་ལོག་འབྲེལ་གྱི་
 ལ། བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་རྒྱ་སྐྱད་ནང་ཁྱིེ་
 སྤེལ་གྱི་དགོས་བ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་དུ་སྤེལ་
 བཅོས་ཏེ། "རྒྱལ་གཅེས་ཆོས་གཅེས་" ཞེས་
 བའི་རྒྱལ་བསྐྱགས་འོག་ནང་བསྟན་ཆོས་
 ལུགས་ཆབ་སྤྱི་དུ་ཀྱི་ལག་ཆར་བེད་སྤྱོད་
 གཏོར་བཞིན་ཡོད།

རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་བོད་
 ནང་ཁོར་ལུག་ཉམས་གསོ་དང་སྤྱི་ཁམས་
 སྤང་སྐྱོད་ཟེར་བར་ཁག་ཡང་ཏེ། ཕྱི་ལོ་
 ༢༠༡༣ ལྷ་ ༡༡ ཆོས་ ༤ ཉིན་སྤྱུགས་ ༡༤
 བའི་ཡུང་ལུ་ཆར་འཛོམས་གྲོས་ཆོགས་
 ཟེངས་ ༣ བའི་སྟེང་། རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་སྤྱི་
 (National Park) ཞེས་པ་འཇུགས་སྤྱོད་
 ཀྱི་སྤྱི་དུ་གཞི་ཞིག་གཏན་འཁེབས་བྱས་ཏེ།
 ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལོར་ཟེངས་དང་པོར་གཅོང་
 གསུམ་འབྱུང་ལུལ་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་སྤྱི་ཆོད་
 ལྷ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༠ ལོ་ནས་དངོས་སུ་
 ལག་བསྟར་བྱས་ཡོད། དེ་ནི་བོད་ནང་རྒྱ་
 ནག་གི་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་སྤྱི་འཇུགས་སྤྱོད་
 ཟེངས་དང་པོ་ཆགས་ཡོད་ཅིང་ས་ཁྱིེ་སྤྱི་ལེ་
 ཟུ་བཞི་མ་ཁྱིེ་ ༡༢ ལས་བརྒྱལ་ཏེ་འཛོམས་སྤྱི་
 གི་སྤྱི་སྤྱི་ཆེ་ལོས་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་
 སྤྱི་དེས་ཁྱོང་ཆེ་ ༣༥ ཡི་ཁྱིམ་ཆར་
 ༡༤,༡༠༤ དང་མི་གྲངས་ ༢༣,༠༢༤ ལ་
 ལུགས་རྒྱུན་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་འདུག གཞན་ཀྱི་

ལོ་ ༢༠༡༦ ལོར་མདོ་ལ་རིང་ལོ་རྒྱལ་ཁབ་
 སྤྱི་སྤྱི་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་མཆོ་སྟོན་
 པོའི་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་སྤྱི་དང་། ཁུ་ནི་རི་པོའི་རྒྱལ་
 ཁབ་སྤྱི་སྤྱི་དང་། ལུན་ནན་སེམས་ཀྱི་ཉི་ཁྲའི་པོ་
 ཏ་ལ་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་སྤྱི་སོགས་ལག་བསྟར་
 གྱི་བཞིན་ཡོད་ལ། "རང་བྱུང་སྟོད་བཅུད་
 ཐོན་ཁུངས་གཙོ་བོ་རྒྱལ་ཁབ་ལ་དབང་བ་"
 ཞེས་ལས་གཞི་དེ་དག་གི་མིང་སོག་ནས་བོད་
 ས་སྤངས་འཛིན་འོག་འཇུག་ཐབས་དང་།
 རིང་འཕྲོག་མང་ཆོགས་གནས་སྤོ་གཏོར་བ་
 སོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། ས་གནས་མང་
 ཆོགས་ཆོས་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་སྤྱི་ཁག་ནང་
 རྒྱ་གཞུང་གིས་གསང་བའི་ལས་དོན་ཅོམ་
 བཞིན་ཡོད་པའི་དོགས་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་
 དང་། མཆོ་སྟོན་པོ་སོགས་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་སྤྱི་
 ཁག་ལུལ་སྐོར་སྐོར་འཆམ་ཉེ་གནས་སུ་
 བསྐྱར་ཏེ་སྤར་ལས་ལྷག་པའི་ཁོར་ལུག་སྤྱལ་
 བཅོག་བཅོ་བཞིན་ཡོད་འདུག

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ་ ༡༡ ཆོས་ ༡
 ཉིན་གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་སྐོར་
 ཟེངས་ཉམས་ཞིབ་ཆན་པ་ (Turquoise
 Roof) ཞེས་པས་བཏོན་པའི་སྟོན་ཐོའི་ནང་
 འཁོད་པ་ལྷར་ན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དེང་
 གི་སྤྱུམ་མེད་སྟོག་ཆས་འབྲུལ་རིགས་ལ་
 མེད་ཏུ་མི་རུང་བའི་གཏོར་རྩས་མི་ཐེམ་
 (Lithium) ཞེས་པ་ཏོན་ (Ton) ས་ཡ་
 ༣.༦ ཅམ་བོད་ནས་གསར་རྟེན་བྱུང་ཡོད་
 ཅིང་། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཡོངས་སུ་བེད་སྤྱོད་
 གཏོར་བཞིན་པའི་མི་ཐེམ་སྤྱིའི་བརྒྱ་ཆ་ ༤༥

བོད་ནས་སྤྱི་འཛུགས་འདོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་མ་
ཟད། ཕྱི་ལོ་ཆུ་ལ་ཁབ་ཁབ་དུ་འདྲེས་ཕྱིར་ཆོང་
བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཅིང་། བོད་ནི་ཨ་ཕེ་ཡའི་ནང་
གི་ཡི་ཐེམ་ཐོན་ཁུངས་ཆེ་ཤོས་ཆགས་ཡོད་
ལ། ཡི་ཐེམ་སྤྱི་འཛུགས་འདོན་བྱས་པར་བརྟེན་བོད་
ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོང་ལྷག་ལ་གཞོན་སྟོན་ཆ་བས་
ཆེན་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་ཟད། གཏེར་ཇས་
ཀྱི་སྤྲུག་རོས་གཙང་ཆུ་དུག་ཅན་དུ་གྱུར་ཏེ་
ཆུར་གནས་སྟོན་ཆགས་དང་། མི་ཕྱགས་ལ་
གཞོན་སྟོན་ཆ་བས་ཆེན་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད།

ཨ་རིའི་གྲོས་ཆོག་སྐོར་གྱི་འགྲེལ་བཤད་
དོན་ཆོག་སྐོར་ (Congressional-
Executive Commission on Chi-
na) གིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ་ ༤ ཆེས་ ༡༢
ཉིན་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ཀྱིས་མཆོམས་ལས་
བརྒྱལ་ཏེ་དམ་བསྐྱབས་ (China's
Transnational Repression) ལས་
འགྲེལ་སྤེལ་བཞིན་པའི་སྐོར་ལ་ཉན་ཞིབ་
ཆོག་སྤེལ་འདུ་ཆོག་ཏེ། ཀྱི་གཞུང་གིས་
བཅན་བྱེད་ཀྱི་གྲུང་བའི་བོད་མི་དང་ཡུ་གུར་
བ་སོགས་ལ་དངོས་ཤུགས་བརྒྱུད་གསུམ་
ནས་དམ་བསྐྱབས་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་
གསལ་སྟོན་བྱས་ཡོད། ཀྱི་གཞུང་གིས་དུས་
རྒྱུན་བཅན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཆོའི་པ་
མ་གཉེན་ཉེ་བོད་ནང་སྤོང་མཁན་ཆོར་འབྲེལ་
གདུགས་གཙང་པ་དང་། ཁོང་ཆོར་གཞོན་
ཤུགས་སྤྱད་དེ་ཕྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ལས་འགྲེལ་
དང་སྤྱི་བརྒྱུད་རང་དབང་འགོག་ཐབས་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད། ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་གསལ་ལམ་ཁག་དང་སྤྱི་

ཆོག་སྐོར་བརྒྱུད་ལམ་ཡོངས་རྒྱུ་གས་སྤྱི་
གཞུང་གི་སྤྲུག་འཛིན་འགྲེལ་ཡོད་པ་དང་། ལོ་
ལས་གོང་ནས་ཨ་རི་དང་། ཁེ་ཏན་། ཀྱི་གསལ་
ཡུ་རོབ་ཀྱི་ཁབ་ཁབ་ཅིག་བཅས་ནས་ཀྱི་
ནག་གིས་བཙོས་པའི་སྤྱི་ཆོག་སྐོར་བརྒྱུད་ལམ་
(Tiktok) ཞེས་པས་ཀྱི་ཁབ་ཀྱི་གསལ་
བ་དང་མི་སྤྱིར་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཀྱི་འབྲེལ་བྱེད་
བཞིན་ཡོད་པ་གསལ་སྟོན་བྱས་ཡོད་ལ། ཕྱི་
ལོ་ ༢༠༢༢ ལྷ་ ༣ ཆེས་ ༢ ཉིན་གཞུང་
འབྲེལ་མིན་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཉམས་
ཞིབ་ཆ་བ་ (Turquoise Roof) ཞེས་
པའི་སྤྱན་རྟོག་བོད་གནས་ལྷ་ཞིབ་ཁང་གི་
སྤྱན་རྟོག་བཅས་སུ་འཁོད་པ་ལྟར་ན། ཀྱི་འགྲེལ་
བཤད་ཀྱིས་ཀྱི་ཁབ་བརྒྱུད་བརྒྱུད་དང་སྤྱི་
ཆོག་སྐོར་བའི་འཇགས་། འཕྲེལ་ཉེན་སྲུང་
སོགས་ལ་ཁ་གཏུག་ཏེ། བོད་ནང་གི་བོད་མི་
ཆོའི་ཁ་བར་ནང་ཀྱི་ཁབ་ཀྱིས་མགོ་སྐོར་
བསྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རང་སྤྱོད་འགོག་ (Na-
tional Anti-Fraud Centre) ཟེར་
བའི་མཉེན་ཆས་ (App) བཅན་གྱིས་པ་
ཡིན་བྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ། བོད་མི་ཆོའི་འགྲོ་
འདུག་སྤྱོད་གསུམ་ལ་སོ་སྟོན་བྱེད་བྱེད་
བཞིན་ཡོད་ལ། ཀྱི་གཞུང་གི་བྱ་སྤྱོད་དེ་
རིགས་ཀྱི་དཔང་རྟགས་གསལ་ཤོས་ཞིག་ནི།
ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ་ ༣ ཆེས་ ༢ ཉིན་གཞུང་
ཅེ་རྒྱལ་སྤྱིར་ཀྱི་མཆོ་ནས་ཡིན་པའི་བུ་མོ་
དབང་མཆོམས་ཁ་བར་ལས་ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་
པར་བརྒྱུད་སྤྱད་བྱས་པའི་ཉེས་མིང་འོག་ཀྱི་
གཞུང་ཉེན་རྟོག་པས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཡོད་

པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ་ ༡༡ ཆེས་ ༢༣
ཉིན་སེར་ཤུལ་སྐར་ཆེན་ནས་ཡིན་པའི་བོད་
རིགས་བུ་མོ་མཆོམས་དང་ཉེ་སྤྱོད་གཉེས་ནས་
འཆོམས་ནང་དགོ་སྤྱད་སྤྱི་འཛུགས་ཀྱི་བྱ་
བརྒྱུད་སྤྱད་དང་ནང་ཆོས་རྒྱུ་བྱས་པའི་
ཉེས་མིང་འོག་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཡོད།

འདས་པའི་ལོ་ལས་ནང་ཀྱི་འགྲེལ་
བཤད་ཀྱིས་བོད་ནང་གི་བྱིས་པ་ཚུད་པའི་
བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་རིགས་རྒྱས་ (DNA)
བསྐྱུ་བྱས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བ་བྱས་ཏེ། བོད་མི་ས་
ཡ་མང་པོའི་རིགས་རྒྱས་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་བོད་མིའི་རིགས་རྒྱུད་བསྐྱེད་
དང་བོད་མིར་ལྷ་རྟོག་སྤྲུག་འཛིན་བྱེད་ཆེད་
ཡིན་འདུག ཁེ་ཏན་ཁོ་རྟོག་ཁོ་གཙུག་ལག་
སྤྱོད་གཏེར་ཁང་གི་ཉམས་ཞིབ་སྤེ་ཆ་
(Citizen Lab) ཞེས་པས་ ༢༠༢༣ ལྷ་ ༤
ཆེས་ ༡༣ ཉིན་གནས་ཚུལ་བཞོན་པའི་ནང་།
ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་ཉེན་རྟོག་པས་ཕྱི་ལོ་
༢༠༡༦ ལྷ་ ༢༠༢༢ ལོའི་བར་བོད་མི་
གྲངས་ ༤༡༤,༩༩༩ ལྷ་ ༡,༩༠༦,༤༦༩
ཅམ་གྱི་ཁྲག་རིགས་བསྐྱུ་བྱས་ཡོད་པ་
དང་། དེ་ནི་བོད་མིར་སྤྲུག་འཛིན་དམ་བྱག་
ཤུགས་ཆེ་བྱ་གཏོང་ཆེད་རེད་ཅེས་འཁོད་
ཡོད་ལ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ་ ༥ ཆེས་ ༡༢
ཉིན་ཨ་རིའི་ཕྱི་སྤྱད་བྱེད་ཆེ་ (Antony
Blinken)མཆོག་གིས་ཀྱི་ཀྱི་འགྲེལ་
བཤད་ཀྱིས་པའི་རིགས་རྒྱས་བསྐྱུ་བྱས་བྱེད་
བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་ནི་སེམས་འཆབ་
བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་བསྐྱབས་

བོད་པར་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ (shao shu min zu) ཟེར་བ་དང། བོད་ཡུལ་ལ་ ལུབ་བོད་ (xizang) ཟེར་བ། བོད་མཐོ་སྒང་ ལ་མཆོ་བོད་མཐོ་སྒང་ (qing zang gao yuan) ཟེར་བ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གི་ཆབ་ སྲིད་གནད་ཆོག་སྒྲ་ཆོགས་བཏགས་ཏེ་རྒྱལ་ སྤྱིའི་སྤྱི་ཆོགས་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་ཐབས་བྱེད་ བཞིན་ཡོད། གསར་ལམ་ཐོག་གནས་ཚུལ་ ཐོན་པ་ལྟར་ན་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ་ ༩ པ་ཡས་ མས་ལ་གསེར་རྟ་ཁྲོ་སྐྱོར་ཡུལ་ཆོའི་བོད་མི་ ལྷག་དར། དགེ་ལོ། ཆོ་རྟོ། འབའ་ལོ། ཀོ་རིས་ སོགས་ཀྱི་གཞུང་ཉེན་རྟོག་བས་འཛིན་ བཟུང་བྱས་ཡོད་པ་དང། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ་ ༡༠ ཡས་མས་ལ་མགོ་ལོག་བརྒྱ་རྒྱུ་རྒྱ་ མདའ་ཡུལ་ཆོ་ལོ་སྤྱུག་ཁྲོང་ཆོའི་གཞས་པ་ དཔལ་ལྷན་ལགས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཡོད་ འདུག།

སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ ཆེན་པོ་མཆོག་གི་བཀའ་བློན་ཉལ་གཅིག་ལ་ བཞིན་ནས་ད་བར་རྒྱལ་སྤྱིའི་གཞུང་དང་མི་ མང་སོགས་ཀྱིས་བོད་དང་བོད་མིར་རྒྱལ་ སྐྱོར་གནད་བཞིན་པ་ལྟར། འདི་ལོའི་ཕྱི་ལྷ་ ༩ པ་འཕྲི་ཆེས་ ༡༥ ཉིན་ཨ་རིའི་གྲོས་ཆོགས་ལོག་ མའི་ནང་བོད་རྒྱའི་དཀའ་རྙོག་སེལ་ཐབས་ཀྱི་ ཁྲིམས་འཆར་ Promoting a Reso- lution to the Tibet-China Dis- pute Act (HR 533) གི་ལ་ཆབ་སྲིད་ ཆོགས་པ་གཉིས་ཀས་ཆད་མཐའི་རྒྱལ་སྐྱོར་ ཀྱིས་མང་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གཏན་འབེབས་

གནད་ཐུབ་པར་དགའ་བསུ་བྱ་རྒྱུ་དང། ཨ་ རིའི་གྲོས་ཆོགས་ནང་གྲོས་འཆར་རོ་སྤྱོད་ གནད་མཁན་གྲོས་ཆོགས་འཐུས་མི་སྤྱི་ ཞབས་ཇིམ་མེག་གོ་ཕུན་ (Jim McGov- ern) མཆོག་དང། གྲོས་ཆོགས་འཐུས་མི་ སྤྱི་ཞབས་མེ་ཁལ་མེ་ཀོལ་ (Michael McCaul) མཆོག་ནམ་གཉིས་དང། གྲོས་ འཆར་ལ་རྒྱལ་སྐྱོར་གནད་མཁན་ཨ་རིའི་ གྲོས་ཆོགས་འཐུས་མི་ནམ་པ་བཅས་ཆང་ མར་གཞིས་བྱས་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཆབ་ ལུས་ཏེ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

མདོར་ན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ་ ༩ ཆེས་ ༩༩ ཉིན་ཨ་རིའི་རང་དབང་ཁང་ས་ (Freedom House) ཡིས་སྤྲོན་ཐོ་བཏོན་ བའི་ནང། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལོར་བོད་དེ་འཛམ་ སྐྱོན་གི་རྒྱལ་ཁབ་དང་ཡུལ་ལུང་ ༩༡༠ ལས་ ཆབ་སྲིད་དང་སྤྱི་དམངས་རང་དབང་སྐྱོ་ ལོས་སུ་རོས་འཛིན་གསལ་བསྐྱགས་བྱས་ ཡོད་པ་ལྟར། དེ་སྤེལ་ཞིབ་འཇུག་གི་བྱུང་དོན་ སྤྲོན་ཐོ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལོར་ཡང་བོད་དེ་རང་ དབང་སྐྱོ་ལོས་ཆགས་ཏེ། བོད་རྒྱ་ནག་གིས་ བཅོན་བཟུང་བྱས་པ་ནས་བོད་ནང་གི་ གནས་སྐྱདས་ལོ་རེ་ནས་ལྷ་རེར་རྒྱུག་ཏུ་ ཕྱིན་ཏེ། ད་ལྟ་བོད་མའི་རང་དབང་ལྷད་ཀོར་ ལོག་ཏུ་ཐགས་ཡོད་པའི་རྒྱ་གི་གནས་ སྐྱདས་ཐོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ ཆོགས་ཀྱི་གྲོས་ཆོགས་རིམ་པའི་སྤྱིང་གཏུང་ སེམས་མཉམ་སྤྱེད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་སྒྲོལ་འཛོག་ བྱས་ཡོད་པ་ལྟར། ཐེངས་འདིར་སྐབས་ ༡༢

པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་ཀྱི་ གྲོས་ཆོགས་ཆོགས་དུས་ ༢ པར་ཡང་ གཏུང་སེམས་མཉམ་སྤྱེད་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་ཅིག་ འཛོག་གལ་མཐོང་།

གྲོས་ཆོད།

༡༽ བོད་ས་ལོར་ནས་ད་བར་རྒྱ་ནག་ དམར་གཞུང་གི་བཅོན་གཞོན་དང་སྤྱུག་སྤྱོད་ མནར་གཅོད་ལོག་བོད་བསྐྱོན་སྤྱིང་མི་རིགས་ ཆོད་ལུས་སྤྱོག་ལོངས་སྤྱོད་དང་བཅས་པ་ སྤྱོས་གཏོང་གནད་མཁན་རྒྱལ་གཅིས་དཔའ་ བོད་བའམ་མོ་ནམས་ཀྱི་ལྷག་བསམ་དང་སྤྱིང་ སྤྱོབས་ལ་ཡི་རངས་བསྐྱགས་བཞེད་དང་ བཅས། ཆེ་རབས་ཀུན་ཏུ་འཕགས་མཆོག་ འཛིག་རྟོན་མགོན་པོས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ སྤྱོན་འདུན་དང། ལུལ་ལུས་ཉེ་འབྲེལ་ལྟོས་ བཅས་ཡོངས་ལ་ཐུགས་གསོ་བྱ་རྒྱུ།

༢༽ རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་འཛིན་ བཟུང་བྱས་པའི་ལ་ཀུན་གཟིགས་པ་ཏ་ཆེན་ རྗེ་བཅུན་བསྐྱོན་འཛིན་ཡེ་ཤེས་འཕྲིན་ལས་ དཔལ་བཟང་པོ་(དགེ་འདུན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་) མཆོག་གིས་གཙོས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་བཅོན་ པ་ནམས་འབྲལ་དུ་སྤྱོད་གྲོལ་དང། འཛིན་ བཟུང་རྗེས་འདས་གསོན་གནས་སྐྱདས་ གསལ་ཁ་མེད་པ་དག་གི་གནས་ཚུལ་ཡང་ གང་མགྲོགས་གསལ་བཤད་བྱེད་དགོས་པ་ དང། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གི་ནོར་ འཁྲལ་ཅན་ཀྱི་སྤྱིང་བྱས་ལ་ཞི་བའི་རོ་གྲོལ་ ཀྱིས་རང་ལུས་མེར་བསྐྱགས་གནད་མཁན་

ནམས་ཀྱིས་གཙོས་པོད་ཀྱི་བདེན་དོན་འཐབ་
ཚོད་གནང་སྟེ་ཆབ་སྲིད་ཉེས་མིང་བཏགས་
པ་ཡོངས་ཀྱི་ནང་མི་ཉེ་འབྲེལ་ཀྱན་ལ་གཞོན་
བཙེར་དང་འཛིགས་སྐྱུལ་མཆམས་འཛོག་
བྱ་དགོས།

༣༽ རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་སྐད་
གཉིས་སྟོབ་གསོ་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་སྐད་
ཁུབ་གདལ། དེ་བཞིན་འགྲིམ་འབྲུལ་ཆོང་
འབྲེལ་དང་བཟང་འཕྲིན་ཆོར་རྩལ་སོགས་ཀྱི་
བརྒྱུད་ལམ་སྤྱད་དེ་བོད་པའི་སྐད་ཡིག་རིག་
གནས་རྩ་མེད་གཏོང་བའི་ཐབས་བྱས་དང་།
བོད་ནང་བཅའ་སྟོད་སྟོབ་བྱ་དང་རྒྱ་ནག་ནང་
བོད་སྟོངས་ནང་སའི་འཛིན་བྱ་ཟེར་བ་སོགས་
བཅུགས་ཏེ། བོད་མི་རིགས་རྒྱ་བསྐྱར་དང་
མི་རབས་གསར་བའི་སྤྱད་པ་བཟུ་བའི་
ཐབས་བྱས་དེ་དག་འབྲེལ་དུ་མཆམས་
འཛོག་བྱེད་དགོས།

༤༽ རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་བོད་
བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ཀྱི་སྐུལ་སྐྱེའི་ཡང་སྲིད་དོ་
དམ་བྱ་ཐབས་ཟེར་བ་དང་། བོད་བརྒྱུད་ནང་
བསྟན་ཀྱང་གོ་ཅན་དུ་བསྐྱར་དགོས་ཟེར་བ་
སོགས་ཀྱི་སྲིད་བྱས་ལག་བསྟར་བྱས་ཏེ།
བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐུལ་སྐྱེའི་ཡང་
སྲིད་ཅོས་འཛིན་ཞུ་བའི་ལམ་ལུགས་ལ་ཐེ་
རུས་དང་། འཁྱོག་བཤད་ཀྱི་ཁྲིལ་བསྐྱགས་
བྱས་པ། བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ལ་སྦྱངས་
འཛིན་དང་དམ་བྱ་ལུགས་ཆེ་བྱེད་བཞིན་
པ་འབྲེལ་དུ་མཆམས་འཛོག་བྱ་དགོས།

༥༽ སྤེད་གོ་དཔོན་པོ་སྟོད་དུ་སྟོག་ཁང་

ཆུ་རགས་འཛུགས་སྐྱོན་ལས་འཆར་ལོག་མི་
མང་སྟོང་ཟུག་མང་པོར་བཟབ་གསེག་གཏོང་
བཞིན་པ་གཙོས་པོད་ནང་གཏེར་ཁ་སྟོག་
འདོན་དང་ཆུ་རགས་གསར་རྒྱག་རྒྱལ་ཁབ་
སྤྱི་སྲིད་འཛུགས་སྐྱོན་སོགས་པོད་ཀྱི་ཁོར་
ཡུག་གཏོར་བཅོམ་དང་འགོ་བ་མའི་ཐོབ་ཐང་
རྟོག་རོལ་གཏོང་བཞིན་པ་ནམས་འབྲེལ་དུ་
མཆམས་འཛོག་བྱ་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་
རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་ཅམ་མ་ཟད།
རྒྱལ་མཆམས་ལས་བཟུལ་ཏེ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་
ལོགས་རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་ཡོད་པའི་
བོད་མི་ཆོར་ཡང་སྤྲིགས་བསྐྱུལ་བསྐྱུན་
གཅེར་བཟོ་བ་དང་། དེར་གོ་ཁ་བར་དང་བཟང་
འཕྲིན་བརྒྱུད་བོད་མིའི་འགོ་འདུག་སྟོད་
གསུམ་ལ་སྦྱངས་འཛིན་བྱ་རྒྱེད་པ་སོགས་
མཆམས་འཛོག་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད།
རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཆོགས་ནས་ཀྱང་དེ་དག་
འགོག་ཐབས་བྱ་དགོས་པའི་སྐུལ་འདེབས་
ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

༦༽ བོད་དེ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནས་རང་
དབང་རང་བཅོན་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ཡིན་
ལ། བོད་དེ་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་འདས་
ལོ་དུག་ཅུ་ལྷག་རིང་ཁྲིམས་འགལ་གྱིས་ཉམ་
བཟུང་ལོག་ཚུད་པ་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་ནག་དམར་
གཞུང་གིས་བོད་དེ་གནའ་བུ་མོ་ནས་རྒྱ་
ཁོངས་ཡིན་ཞུས་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིན་ཡོངས་
སུ་རྒྱ་ནག་གཅིག་གི་སྲིད་བྱས་ལ་ཁས་ལེན་
དགོས་པའི་མགོ་སྐོར་བཏང་དང་གཏོང་
བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་

པའི་འཛམ་གླིང་མི་མང་ནམས་བསྐྱེད་བྱ་
སྟོད་དེའི་ལོག་ཚུད་ཐབས་མེད་པ་རྒྱ་ནག་གི་
དཔོན་རིགས་ཆོས་ངེས་པར་དུ་ཤེས་དགོས།
བོད་མིའི་སྤྱིག་འཛུགས་ཀྱིས་འདས་པའི་མི་
ལོ་བཅུ་ལྷག་འགའ་རིང་གཉིས་སྟན་དབུ་མའི་
ལམ་ཀྱི་སྲིད་བྱས་ཀྱིས་བོད་རྒྱལ་དཀའ་ཉེན་
སེལ་བའི་ཐབས་ལམ་བསྟེན་ཡོད་པ་མ་ཟད།
བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་
པའི་རང་སྲིད་རང་སྟོང་གི་བསམ་འཆར་ཡང་
རྒྱ་གཞུང་ལ་སྤྱད་ཐེན་ཡང་རྒྱ་གཞུང་ནས་ད་
བར་འགམ་ཁུར་རྒྱུ་མེད་པ་ཞིན་མ་གྲངས་པའི་ཉེར་
ལེན་ལས་ལག་པ་གཅིག་གིས་སྟོག་པ་མི་
ཐེབས་པའི་དཔེ་བཞིན་རྒྱ་གཞུང་གི་དཔོན་
རིགས་ཆོའི་བྱེད་བབ་ལ་རྒྱག་ལས་ཡོད།

༧༽ རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གི་ནོར་
འཁྲུལ་ཅན་ཀྱི་སྲིད་བྱས་ལོག་བོད་ནང་གི་
བོད་མི་ཆོས་དཀའ་སྤྱུག་ཆད་མེད་ཐུངས་
དང་སྟོང་བཞིན་ཡོད་པ་ནམས་ལ་གཏུང་
སེམས་མཉམ་སྦྱེད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ཁྲེས་
བཞུགས་བོད་མི་ཆོས་ཀྱང་ཡོངས་མཆོག་
གི་བཀའ་དགོངས་གཞིར་བཟུང་མཐུན་ལམ་
རྟོག་རྩ་གཅིག་སྤེལ་དང་བོད་པའི་སྐད་ཡིག་
རིག་གཞུང་སྤྱད་སྟོབ་བཅས་ལ་བྱར་བྱ་
མཉམ་འདེགས་གནང་དགོས་པ་བཅས་ཀྱི་
སྤྱི་མོས་གྲོས་ཆོད་དུ། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
ལྷན་ཆོགས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོ་ ༣
ཆོས་ ༡༤ ལ།

གོང་གསལ་གྲོས་ཆོད་འདི་བཞིན་སྐབས་

༡༥ བའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་
ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་ ༥ བའི་ཐོག་
བཀོ་སྐོང་ཞིབ་ཏུ་དང་འབྲེལ་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་
གཏན་འབེབས་ཞུས། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལྷ་ ༣
ཆོས་ ༡༩ ལག།

གཞུང་འབྲེལ་མྱ་ངན་གྲུས་འདུད་ཀྱི་རྗེས་
བྲན་གྲོས་ཚོད།

སྒྲིག་མེད།

༢༢། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལྷ་ ༣ བའི་ཆོས་
༡༩ ཉིན་ཀྱི་མྱ་ངན་བོད་དོན་ཐོག་ཏུ་བསྐྱོད་
ཡུན་རིང་གནང་མཁན་ལ་དྲགས་སྒྲུ་མ་ལྟོ་
བཟང་མཆོག་དགུང་ལོ་ ༩༣ ཀྱི་ཐོག་ཕྱི་
ལོ་སྤྱི་ཆེད་འཕེན་པ་རྒྱུ་ལ་ཕྱི་ལོ་སྤྱི་
གནས་ཚུལ་བྱུང་འདུག།

ཁོང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༡ ལོར་ཡབ་ལོང་
བྱ་ཆེ་རིང་དང་ཡུམ་སྒྲོལ་མ་གཡང་འཛོམས་
གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ལ་དྲགས་སྒྲུ་རུ་སྐྱ་
འབྱུངས། དགུང་གྲངས་ ༢༡ ལ་སོན་སྐབས་
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༢ ལོར་བོད་ཀྱི་སྐྱ་ལྷན་འབྲས་
སྤངས་སྒྲོ་མང་གྲུ་ཆོས་ཞུགས་གནང་།
ཁོང་ནི་དབྱིན་རི་དང་། བོད་ཡིག་ཉིན་རྒྱུ་ ལ་
དྲགས་བཅས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ལ་བྱང་ཆུབ་པ་
ཞིག་ཡིན། ཏུ་གར་དབྱས་གཞུང་ནང་སྤྱོད་
ལྷན་ཁང་གིས་ཆེད་འཛུགས་གནང་བའི་
གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་དང་། རྒྱུ་བསལ་མི་

རིགས། རྒྱུ་བསལ་རུས་སྤྱེ། སྤྱི་ཆོན་ཞན་
བ་གཞན་ཁག་བཅས་ཀྱི་ཆོས་མཐོང་ལྷན་
ཚོགས་ཀྱི་ཆོག་མི་གནང་སྤྱོད་ཡོད་ལ། ཏུ་
གར་གཞུང་གི་གདོད་མའི་རུས་སྤྱེད་ཏུ་
ཡོངས་ལྷན་ཚོགས་ (national com-
mission for scheduled Tribes,
Government of India) ཀྱི་ཆོག་མི་
མི་སོགས་ལས་གནས་འབྲེལ་མི་ཐོག་ཕྱག་
ལས་གནང་སྤྱོད་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཏུ་སྤྱི་
ནང་བའི་མཐུན་ཆོག་ཀྱི་འགན་འཛིན་
གཞོན་པ་དང་། སྤྱི་ལི་གསར་བའི་མེ་རྒྱ་སྤྱི་
ཨ་ལོ་ཀའི་ཆོས་ཚོགས་ (President,
Asoka Mission, Mehrauli, New
Delhi) ཀྱི་འགན་འཛིན། འཛམ་གླིང་ནང་
བསྐྱེད་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་འགན་འཛིན་གཞོན་པ་
སོགས་གལ་ཆེད་ལས་གནས་མང་པོའི་

ཐུགས་འགན་བཞེས་ཡོད། ནང་བསྐྱེད་ཆོས་
ཚོགས་དང་། ཆོས་ཡུགས་མཐུན་འབྲེལ། ཞི་
བདེ་གོང་སྤྱེལ། ཁོར་ཡུག་སྤྱད་སྤྱོད་སོགས་
དང་འབྲེལ་བའི་ཏུ་སྤྱི་ཆེད་ཀྱི་གལ་ཆེད་
ཆོག་མི་ཆོན་མང་དག་ཅིག་གི་ཆོག་མི་མགོན་
དུ་ཐེབས་ཡོད་པ་མ་ཟད། གོ་ལ་ཡོངས་ཀྱི་
ནང་བའི་ལྷན་ཚོགས་ ༢༠༡༡ (Global
Buddhist Congregation 2011)
དང་། ཏུ་སྤྱི་ཆེད་ནང་བའི་མཐུན་ཆོག་ཀྱི་
༢༠༡༣ (International Buddhist
Confederation 2013) སོགས་གལ་
ཆེད་ཆོག་མི་ཆོན་མང་པོ་བསྐྱོད་ཆོག་ཀྱི་
གནང་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད།

ཁོང་གིས་སྤྱི་ཆེད་ཀྱི་ལ་ཐོར་ལ་
དྲགས་དང་ཉི་མ་ལ་ཡའི་ས་ཁུལ་ཀྱི་ཉམ་
ཐག་དཀའ་ངལ་ཅན་རྣམས་ལ་སྤྱོད་བཅོས་

སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་རྩ་བ་གདངས་རི་མཆོག་ནས་གཞུང་འབྲེལ་མྱ་ངན་གྲུས་འདུད་ཀྱི་རྗེས་བྲན་གྲོས་ཚོད་འདོན་སྐབས།

ཀྱི་མཐུན་ཆེན་སྐོར་སྐོར་གནང་རྒྱུ་མཆོན་
 སྤྱི་ཆོག་ཞབས་ཞུའི་ལས་དོན་ཏུ་ཅད་གཞི་
 རྒྱ་ཆེ་བ་གནང་ཡོད། བོད་མི་བཅོན་གྱི་ལ་བ་
 ཐོག་མར་རྒྱ་གར་དུ་འབྱོར་སྐབས་ཁོང་གི་
 བོད་པའི་གྲོགས་པོ་དང་སྡེ་ཤུན་གནང་མཁན་
 ཐོག་མ་དེ་ཡིན་པ་དང་། སྤྱི་མིར་ལ་དྲགས་ཏེ་
 རམ་ས་ལ་ (Ladakh Bodh-Vihar)
 ཐོག་མར་འཇུག་ས་མཁན་གྱི་གས་ཡིན། དེ་
 སྤྱི་བཅོན་གྱི་ལ་བོད་མི་མང་པོར་སློབ་དཔེ་
 སྐབས་སྤྱི་བཅོན་གྱི་སྤྱི་གནང་བ་ཅེས་དུ་
 མ་ཟད། འགྲོ་གྲོགས་མཐུན་འགྱུར་སྤྱར་གནང་
 བ་མེད་མི་སློབ་དཔེ་གྲོགས་པོ་མང་པོའི་ཆེ་སྤྱི་
 སྤྱི་སྤྱི་བཅོན་གྱི་ལ་བོད་མི་རྒྱུ་ཡོད། བོད་མི་
 སྤྱི་ཆོད་བར་ཁྲིམ་སའི་དཀའ་ངལ་འབྲང་
 སྐབས་རྒྱ་གར་དཔུས་སའི་གཞུང་ལ་རྒྱ་བ་
 གཉེར་མཐུན་འགྱུར་གྱིས་དཀའ་སེལ་
 རོགས་སྐོར་མང་པོ་གནང་བ་བྱུང་ཡོད།
 མདོར་ན་ཁོང་གི་ནང་བསྟན་སྤྱི་ལ་ཞབས་
 ཏོག་ཞུ་མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། བོད་དོན་
 ལ་རྒྱ་བ་སྐོར་ཤུགས་ཆེ་གནང་མཁན་ཞིག་
 ཡིན་པས་གཞུང་འབྲེལ་སྤྱི་བཅོན་གྱིས་འདུད་
 ཀྱི་ཆེས་དྲན་གྲོས་ཆོད་ཅིག་འཛིན་དགོས་སུ་
 མཐོང་།

ཐོས་ཆོད།

དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཛད་བྱུང་མཛད་ཆེས་
 རྣམས་ལ་གྱུ་ས་བཀྱར་ཆེ་བ་སྤྱོད་གྱིས་
 བསྐྱུགས་བཞེད་ཞུ་རྒྱུ་དང་། ཁོང་ཉིད་སྤྱི་ཆེ་
 མ་ཟེན་པ་འདིས་བོད་དོན་འཐབ་རྩེད་ལའང་

གྱོད་གྲུད་ཆེན་པོ་བྱུང་བར་བརྟེན་ཤུལ་
 བཞུགས་ནང་མི་ཉེ་འབྲེལ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ལ་
 དྲགས་མི་མང་རྣམས་ལ་སྤྱགས་གསོ་ཞུ་རྒྱུ་
 དང་། དམ་པ་ཁོང་གི་སྤྱགས་འདུན་བཟང་པོ་
 རྣམས་ཡོངས་སུ་འབྱུང་ཅིང་། ཆེ་རབས་
 ཀྱན་ཏུ་བྱས་བསགས་སྤྱི་གཞུང་རྣམས་བྱང་
 ཞིང་དག་ནས་དལ་ཉེན་རིམ་བརྒྱད་གྱིས་
 ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་
 ལ་སྤྱར་དུ་རྒྱུ་པའི་སྤྱོན་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་བཅས་
 ཀྱི་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཆོད་དུ། བོད་མི་མང་སྤྱི་
 འཐུས་ལྷན་ཆོག་གས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ལོ་
 ༣ ཆེས་ ༡༩ ལ།

གོང་གསལ་གྲོས་ཆོད་འདི་བཞིན་སྐབས་
 ༡༧ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོག་གས་
 ཀྱི་གྲོས་ཆོག་ཆོག་གས་དུས་ ༧ པའི་ཐོག་སྤྱི་
 མོས་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་ཞུས། ཕྱི་ལོ་
 ༢༠༡༩ ལོ་ ༣ ཆེས་ ༡༩ ལ།

གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་ཆོད།

སྤྱོན་སྤྱོད།

༢༡། །བཅོན་གྱི་ལ་བོད་མིའི་དང་སྤྱི་མང་ས་
 དཔུ་དཔུལ་དང་བསྐྱུ་དཔུལ་གཞན་དག་གི་
 འབྲེལ་འབབ་ཀྱི་ཁྲིམས་ཡིག་དོན་ཆེན་ ༡༩
 པའི་ནང་གསལ་ ༥ པར། "ཡུལ་དུས་
 གནས་སྐབས་དམིགས་བསལ་བའི་ལོ་སྤྱི་

འཐུས་ལྷན་ཆོག་གས་སའི་རྒྱུ་ལས་ཀྱིས་
 དགོས་གཤམ་གཞིགས་ན། དཔུ་དཔུལ་དང་
 རིམ་ཅན་འབྲེལ་འབབ་གསར་དུ་འབྲེལ་
 འདོད་ཡོད་རིགས་ལ་དུས་བཀག་རྒྱུ་
 བཅད་ཀྱིས་སྤྱི་མའི་འབྲེལ་ཆད་ཆག་ཡང་
 གནང་འཐུས།" ཞེས་གསལ་བ་བཞིན།
 སྐབས་ ༡༧ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
 ཆོག་གས་ཀྱི་གྲོས་ཆོག་ཆོག་གས་དུས་ ༥ པའི་
 ཉིད་། རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་དང་། ཕྱི་རྒྱལ་
 ཡུལ་གྲུ་ཁག་ནང་གནས་འཁོད་བོད་རིགས་
 དཔུ་དཔུལ་ལོ་མང་འབྲེལ་ཆད་སོང་བ་དང་།
 གསར་བཞོ་མ་སྤྱབ་པ་རྣམས་ལ་བོད་ཀྱི་
 ཡུལ་མིའི་ལས་འགན་ལེན་སྤྱབ་པའི་གོ་
 སྐབས་སྤྱོད་ཆེད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ལོ་ ༩
 ཆེས་ ༡ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ལོ་ ༣ ཆེས་
 ༣༡ བར་དཔུ་དཔུལ་འབྲེལ་ཆད་རིམ་ལོད་ཀྱི་
 བརྒྱ་ཆ་ ༩༠ ཆག་ཡང་དང་འཕྲོས་བརྒྱ་ཆ་
 ༡༠ ཏོ་བདག་ནས་སྤྱི་བལ་འབྲེལ་ལམ། ཆ་
 བཞོས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཆོག་པའི་གྲོས་ཆོད་ཡིག་
 ཆ་ཨང་ ༣༠ པ་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་གཏན་
 འབེབས་གནང་བ་ལྟར། འདི་ལོའི་ཕྱི་ལོ་ ༣
 ཆེས་ ༢༩ བར་ཆག་ཡང་གི་གོ་སྐབས་
 སྤྱི་མའི་ཉེ་ལག་དེབ་གསར་བཞོ་བྱེད་མཁན་
 དང་། འབྲེལ་ཆད་གསལ་འབྲེལ་བྱེད་མཁན་
 བསྐྱུམས་ ༩,༩༩༩ བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། ད་དུང་
 ཡང་གོ་སྐབས་ལེན་མ་སྤྱབ་པ་གང་འཆམ་
 ཡོད་སྐོར་གྲོས་ཆོག་གས་སུ་སྤྱི་ཆོད་བྱུང་བར་
 བརྟེན། འབྲེལ་འབབ་ཆག་ཡང་གི་གོ་སྐབས་
 འཕར་འབྱུངས་ཀྱི་གྲོས་ཆོད་གྲོས་འཆར་

བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུང་གི་ཕྱི་རིལ་བཀའ་ཚོན་ཞོར་འཛིན་སྒྲིལ་མ་མཆོག་ནས་གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་ཚད་འདོན་སྐབས།

ཞིག་འབྲེལ་དགོས་གཤམ་མཐོང་།

གྲོས་ཚད།

རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་དང་། ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་
གྲུ་ཁག་ནང་གནས་འཁོད་བོད་རིགས་དབྱ་
དདུལ་ལོ་མང་འབྲེལ་ཆད་སོང་བ་དང་།
གསར་བཟོ་མ་ཐུབ་བ་རྣམས་ལ་དབྱ་དདུལ་
འབྲེལ་ཆད་རིམ་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ ༩༠ ཆག་
ཡང་གི་དུས་ཚེས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ་ ༩
ཚེས་ ༡ རྣམ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལྷ་ ༣ ཚེས་
༣༡ བར་ཆད་བཟུང་བུས་པ་དེ་ཉིད་ཕྱི་ལོ་
༢༠༢༤ ལྷ་ ༩ ཚེས་ ༣༠ བར་པར་འགྲུངས་
གཏོང་ཆོག་པའི་མང་མོས་སམ་སྤྱི་མོས་
གྲོས་ཚད་གྲོས་འཆར་དུ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལྷ་
༣ ཚེས་ ༢༩ ལ།

གོང་གསལ་གྲོས་ཚད་འདི་བཞིན་སྐབས་

༡༢ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་
ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་ ༢ པའི་ཐོག་སྤྱི་
མོས་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་ཞུས། ཕྱི་ལོ་
༢༠༢༤ ལྷ་ ༣ ཚེས་ ༢༩ ལ།

གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་ཚད།

སྒྲིལ་སྤྱོད།

༢༣། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་
ཀྱི་ཚོགས་འདུའི་འགོ་ཁྲིམས་དང་། ལས་
དོན་བྱེད་སྒྲིགས་ཀྱི་སྤྱི་གཞུང་གི་དོན་ཆུང་། ༡༢༠
དང་ ༡༢༡ དགོངས་དོན་ཆེད་འཛུགས་
གནང་བའི་མང་ཚོགས་ཅིས་ཁྲིམས་ཚོགས་
ཆུང་སྐབས་ ༡༡ པའི་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུང་
འཛུགས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་མ་ལག་དང་བཅས་

པའི་ཅིས་ལོ་ ༢༠༡༤་་་༡༩ གཅོས་ཅིས་སྤྱོད་
ཁག་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཞུས་པའི་བྱུང་དོན་སྤྱོད་
ཐོ་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་ ༡༢ པའི་གྲོས་ཚོགས་
ཚོགས་དུས་ ༥ པའི་ཐོག་ཕུལ་བ་སྤྱོད་སྤྱོད་
དང་དེ་འབྲེལ་གྲོས་ཚད་ཡིག་ཆ་ཨང་
༢༠༢༣།༡༢།༥༡༢ འཁོད་པ་སྤྱོད་འཛིན་
གནང་བའི་འཛུགས་དོན་ལྟར་འཛིན་སྤྱོད་བཀའ་
ལག་གིས་སྤྱོད་ཐོའི་ནང་གསལ་ཕྱ་མཐུད་
མཇུག་སྤྱོད་དགོས་པ་ཁག་ལ་བྱུག་བསྐྱར་རི་
གནང་དང་། ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་
བཅས་ཀྱི་སྤྱོད་ཐོ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ་ ༩ པའི་
ལྷ་མཇུག་ནང་ཆུང་སྤྱི་འཐུས་རྒྱལ་ལས་སྤྱོད་
འབྲེལ་རྒྱ་གནང་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་ཞིབ་
འཇུག་དང་འབྲེལ་མཇུག་སྤྱོད་གནང་སྒྲིགས་
དང་། བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུང་གི་ལས་
ཁུངས་མ་ལག་དང་བཅས་པའི་ཅིས་ལོ་
༢༠༡༡་་་༢༢ ལོའི་ཅིས་ཞིབ་སྤྱོད་ཐོར་ཞིབ་
འཇུག་གནང་ཆེད་མང་ཚོགས་ཅིས་ཁྲིམས་
ཚོགས་ཆུང་སྐབས་ ༡༢ པའི་བསྐྱོད་འཛུགས་
གནང་རྒྱ་དང་འབྲེལ་བའི་གྲོས་ཚད་ཅིག་
འཛིན་དགོས་སུ་མཐོང་།

གྲོས་ཚད།

༡ མང་ཚོགས་ཅིས་ཁྲིམས་ཚོགས་ཆུང་
སྐབས་ ༡༡ པའི་ཅིས་ལོ་ ༢༠༡༤་་་༡༩
གཅོས་ཅིས་སྤྱོད་ཁག་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཞུས་
པའི་བྱུང་དོན་སྤྱོད་ཐོ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
ལྷན་ཚོགས་སྐབས་ ༡༢ པའི་གྲོས་ཚོགས་
ཚོགས་དུས་ ༥ པའི་ཐོག་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༡༣

སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་ཀླུ་པ་ལོ་ལྷན་ཁྲིམས་མཆོག་ནས་གཞི་རྒྱ་ཆུང་གི་གྲོས་ཚོད་འདོན་སྐབས།

༢༠༢༤ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༩ ལ།

གཞི་རྒྱ་ཆུང་གི་གྲོས་ཚོད།

སྤྱི་ཚུལ་

༢༡། བོད་མིའི་སྤྱི་གཞི་འཛུགས་ཀྱི་མཛད་གཙོ་ཞུས་པ་འཕོ་འགྱུར་དང་འབྲེལ་བའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུའི་འགོ་ཁྲིམས་དང་། ལས་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱི་གཞིར་བསྐྱར་བཅས་ཁྲིམས་འཆར། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༡༢ བསྐྱབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་ ༢ པའི་ཐོག་བཟོད་པ་དང་པོ་ཟེན་བསྐྱར་དགོངས་འཆར་སྤྱི་མོས་གཞིར་བཟུང་གྲོས་ཚོད་ཅིག་འཛིག་དགོས་མཛོད་།

གྲོས་ཚོད།

གོང་གསལ་སྤྱི་གཞི་བསྐྱར་བཅས་ཐོག་བསྐྱར་ཞིབ་ནན་ཏན་གྱིས་སྤྱི་གཞི་དེ་རང་རལ། བཟོད་དེར་བསྐྱར་གྱིས་སྤྱི་གཞི་ཞིག་ཟུར་དུ་གསར་བཅོས་དགོས་མིན་གང་དགའི་སྤྱི་འཐུས་གསུམ་ལས་བྱུང་བའི་ཆེད་འཛུགས་ཚོགས་ཚུང་ཞིག་ཚོགས་གཙོ་སྤེལ་པོས་བསྐོས་གཞིག་གིས་བྱུང་དོན་སྐྱོན་ཐོ་དང་། ཁྲིམས་འཆར་སྐབས་ ༡༢ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་

པ་སྐྱོན་སྤོང་ཟེན་པའི་ནང་གསལ་སྤྱི་མཐུན་མཐུག་སྐྱོང་ཅེས་གཙང་དགོས་དེགས་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གིས་མཐུག་སྐྱོང་ཟུག་བསྐྱར་དེ་ཞུས་དང་། ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་བཅས་འཁོད་པའི་སྐྱོན་ཐོ་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ཟླ་ ༩ པའི་ཟླ་མཐུག་ནང་ཆུད་སྤྱི་འཐུས་ཚུན་ལས་སྤྱི་འབྲེལ་ཆུ་གནང་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་ཞིབ་འཛུགས་གནང་ཆེད་དང་། གཙོ་བོ་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞི་འཛུགས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་མ་ལག་དང་བཅས་པའི་ཅེས་ལོ་ ༢༠༢༡་་་༢༢ ལོའི་ཅེས་ཞིབ་སྐྱོན་ཐོར་ཞིབ་འཛུགས་བྱེད་ཆེད་མང་ཚོགས་ཅེས་ཁུངས་ཚོགས་ཆུང་སྐབས་ ༡༢ པ་བསྐོས་འཛུགས་གནང་ཆུ།

༣ གོང་གསལ་མང་ཚོགས་ཅེས་ཁུངས་ཚོགས་ཆུང་སྐབས་ ༡༡ པས་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞི་འཛུགས་ཀྱི་ཅེས་ལོ་ ༢༠༡༩་་་༡༩ གཙོས་

ཅེས་སྐྱོན་ཁག་ལ་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གིས་མཐུག་སྐྱོང་ལག་བསྐྱར་དེ་ཞུས་དང་འབྲེལ་ཞིབ་འཛུགས་མཐའ་མའི་བྱུང་དོན་དང་། དེ་བཞིན་ཅེས་ལོ་ ༢༠༢༡་་་༢༢ ལོ་ཡིས་གཙོས་ལས་ཁུངས་མ་ལག་དང་བཅས་པའི་ཅེས་ཞིབ་སྐྱོན་ཐོར་ཞིབ་འཛུགས་གནང་བའི་བྱུང་དོན་སྐྱོན་ཐོ་བཅས་སྐབས་ ༡༢ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་ ༩ པར་འབྲེལ་དགོས་ཀྱི་མང་མོས་གྲོས་ཚོད་དུ། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༩ ལ།

གོང་གསལ་གྲོས་ཚོད་འདི་བཞིན་སྐབས་ ༡༢ པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་ ༢ པའི་ཐོག་མང་མོས་གྱིས་གཏན་འབེབས་ཞུས། སྤྱི་ལོ་

སྤྱི་འཐུས་བསྐྱེད་པ་ཡར་འཕེལ་མཆོག་ནས་གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་ཚོད་འདོན་སྐབས།

ཚོགས་ཚོགས་དུས་ ༩ བར་འཕོད་འབྲུལ་
དགོས་སྒྲིལ་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཚོད་དུ། བོད་མི་
མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་
༢༠༢༤ ལྷ་ ༣ ཚེས་ ༢༩ ལ།

གོང་གསལ་གྲོས་ཚོད་འདི་བཞེན་སྐབས་
༡༢' བའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་
ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་ ༢' བའི་ཐོག་སྤྱི་
མོས་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་བྱས། ཕྱི་ལོ་
༢༠༢༤ ལྷ་ ༣ ཚེས་ ༢༩ ལ།

རྒྱ་གར་ཞི་མཐུན་སྐྱེ་ཁའ་ཚོགས་ཚུང་ཞིག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་ཕེབས་གནང་བ།

༢༩ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ ལྷ་ ༣ ཚེས་ ༢༡
ཉིན་རྒྱ་གར་གྱི་ཚོགས་པ་ Akhil Bharat
Rachnatmak Samaj ཞེས་པའི་རྒྱལ་
ཡོངས་ཚོགས་གཙོ་སྤྱི་ཞབས་ཉེ་བྱུ་ཏི་ ཀྱི་
མར་ མི་ཤར་ལགས་ཀྱིས་གཙོ་སྤྱི་ཞི་མཐུན་
Peace and Harmony སྐྱེ་ཁའ་
ཚོགས་ཚུང་ཞིག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་
ཚོགས་སུ་ཕེབས་པར་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་
གཞིན་སྒྲོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་གིས་སྤྱི་ལོ་
མངལ་འཕྲད་དང་སྐྱབས། ཁོང་ནས་བར་
བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་གི་འཕེལ་
རིམ་དང་། ལས་དོན་གནང་ཁྱོགས། དེ་
བཞིན་སྤྱི་ལྷན་གྱི་བྱུ་ཆ་སོགས་དོ་སྤྲོད་

གནང་སོང་།
མངལ་འཕྲད་སྐབས་དཔལ་ལྷན་
ཚོགས་གཞིན་མཆོག་གིས་འཛམ་གླིང་ཁྱོན་
ཡོངས་ལ་དམག་འབྱུག་དང་། དེ་བཞིན་ཡར་
རྒྱས་ལ་མིང་བཏགས་ནས་ཁོང་ལྷག་ལ་
གཞིན་སྒྲོལ་ཆད་མེད་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་
སོགས་ཟང་ཟེང་གི་དུས་སྐབས་འདིར་
ཚོགས་པ་དེའི་ཞི་མཐུན་ལས་གཞི་ལོག་ཞི་
བདེ་དང་། མཐུན་འབྲེལ། མིང་འཇགས་
སོགས་བསྐྱེད་སྤྱི་ལྷན་པར་བསྐྱབས་
བརྗོད་གནང་སོང་།
དེ་བཞིན་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་
གཞིན་མཆོག་གིས་ཞི་བདེ་མཉམ་གནས་དེ་

མི་དང་མི་ཚམ་མཉམ་པར་མི་དང་ཁོར་ལུག་
དབར་མཉམ་གནས་དགོས་པའི་ཐོག་བོད་
མཐོ་སྒྲིང་དེ་འཛམ་གླིང་ལ་གལ་གནད་ཆེ་
ཚུལ་དང་འབྲེལ་བོད་ཞི་ཡོངས་གྲགས་སུ་
འཛམ་གླིང་ས་ཡི་མཐོ་སྒྲིང་ངམ་སྤྱི་གསུམ་པ་
ཞེས་འབོད་སྒྲོལ་ཡོད་པ་ལྟར། བོད་ནས་བྱང་
བའི་ཆུ་བོ་དེ་དག་ལྷོ་ཤར་ཨེ་ཤི་ཡའི་མི་མང་
ས་ཡ་མང་པོའི་འཆོ་བ་རྟེན་གཞི་ཆགས་ཡོད་
པའི་སྐོར་དང་། མ་འོངས་པར་ཚོགས་པའི་
ངོས་ནས་ལས་རིམ་དང་ལས་འཆར་སོགས་
གང་གོ་སྤྱི་ལྷན་གནང་ཡང་བོད་དོན་དང་། བོད་
ཀྱི་ཁོར་ལུག་གི་གལ་གནད་ཐོག་ངེས་པར་དུ་
གསལ་བཤད་གནང་དགོས་པའི་འབོད་སྐྱུལ་

ཁྱུ་གར་ཞི་མཐུན་ (Peace and Harmony) སྐྱ་ཆབ་ཆོགས་རྒྱུ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དུ་ཕེབས་སྐབས།

མཁན་ལྷན་གྱི་འཛམ་གཤིས་འབྲེལ་སྤྲོད་ཀྱི་
ཆོགས་ཞབས་ཏུ་བ་དང་། ཁྱུ་གར་གྲོས་
ཆོགས་གོང་མའི་འཐུས་མི་གནང་མྱོང་
མཁན་ལྷན་སྐྱ་ Padma Vibhushan
Dr. Nirmala Deshpande ཡིན་པ་
རེད།

ཁོང་དང་ལས་རོགས་རྣམས་ནས་
ཞི་བདེ་དང་མཐུན་སྦྲེལ་གྱི་ལས་གཞི་དེ་
བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ་ ༥ ཆེས་ ༤ ཉིན་
ལ་གོང་ས་མཆོག་གི་འཁྲུངས་སྐར་གྱི་ཉིན་མོ་
དང་བསྟན་འགོ་འཇུག་ས་གནང་ནས་ཤིང་
ནགས་འདེབས་འཇུག་གི་ལས་གཞི་ཞིག་
ལོ་རྒྱུ་གཅིག་ཉིད་ཤིང་རིང་བསྐྱུངས་ཡོད་ལ་
ཁོང་གི་བོད་མིའི་རྩ་དོན་ཐོག་འབྲེལ་ཡོད་
ཆོགས་པ་བརྒྱུད་ནས་ཐུགས་འགན་གནང་
བཞིན་ཡོད་ཅེས་གསུངས།

དང་། དེ་བཞིན་སྤྱི་ཆོགས་ཡར་རྒྱས་ཆེད་
བྱད་མེད་གྱི་ལུས་པར་གདེང་འཛིན་དགོས་
སྒོར་གསུང་གནང་མོད།
དེ་རྗེས་སྐྱ་མགོན་རྣམ་པ་གྲོས་
ཆོགས་འཆོགས་བཞིན་པའི་སྐབས་ཟུར་
ཉན་དུ་ཕེབས་པ་དང་། ཁོང་རྣམ་པར་གྲོས་

ཆོགས་ནས་དགའ་བསུ་ཞུས་གནང་།
སྐྱ་ཞབས་ཉི་མུ་ཏི་ ཀུ་མར་ སྤེ་ལུ་
ར་ལགས་ནི་ཁྱུ་གར་ Akhil Bharat
Rachnatmak Samaj ཆོགས་པའི་
རྒྱལ་ཡོངས་ཆོགས་གཙོ་ཡིན་པ་དང་།
ཆོགས་པ་དེ་ཉིད་ཐོག་མར་སྤེལ་གཏོད་

འཇར་མན་ནི་གྲོས་ཆོགས་འཐུས་མི་ལྷན་སྐྱུ་ཨ་ནུ་ ཞེ་ལི་ཇ་ བེཊ་མཆོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་ལ་ཕེབས་ གནང་བ།

༢༠༢༣ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལྷ་ ༣ ཆེས་ ༢༣
ཉིན་འཇར་མན་ནི་གྲོས་ཆོགས་འཐུས་མི་
ལྷན་སྐྱུ་ Anna-Elisabeth von
Treuenfels-Frowein མཆོག་དང་
ཁོང་གི་སྐྱ་ལྷ་ དེ་བཞིན་ཕྱི་ལི་ཇ་ཉིན་གཞི་
བྱས་པའི་འཇར་མན་ནི་རོགས་ཆོགས་

Friedrich Nauman Foundation
གྱི་ལས་བྱེད་གཉིས་བཅས་བོད་མི་མང་སྤྱི་
འཐུས་ལྷན་ཆོགས་སུ་ཕེབས་པར་དབལ་
ལྷན་ཆོགས་གཞིན་སྤོལ་མ་ཆེ་རིང་མཆོག་
གིས་སྤེལ་མཇུག་འབྲུད་དང་སྒྲགས། ཁོང་
རྣམས་ལ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་གི་

འཕེལ་རིམ་དང་། ལས་དོན་གནང་ཕྱོགས།
དེ་བཞིན་སྤྱི་ལྷན་གྱི་བྱུ་བ་ཆ་སོགས་རོ་སྤོད་
གནང་མོད།
བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཆོགས་
གཞིན་མཆོག་ནས་ཐོག་མར་ཁོང་རྣམས་ལ་
འཆམས་འདྲི་ཞུས་པ་དང་སྒྲགས། ཁོང་རྣམ་

བ་འདིར་ཐེབས་པ་ཙམ་གྱིས་བོད་འདི་ད་
ལྷུང་གི་འཇམ་སྒྲིང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་བརྟེན་
མེད་པ་མ་ཟད། ད་དུང་ཡང་རྒྱལ་སྐྱོར་དང་དོ་
སྤང་ཤྱགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་རྒྱ་ནག་
དམར་གཞུང་ལ་བརྟེན་པ་ཤྱགས་ཆེན་པོ་
ཞིག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པས་གཞིས་བཞུགས་བོད་
མི་ཡོངས་ཀྱི་ཆབ་ཞུས་ཏེ་སྤྱི་ཐག་པ་ནས་
ཐུགས་རྟེན་ཞུས་གནང་སོང་།

གཞན་ཡང་མངལ་འཕད་སྐབས་
དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་གིས་ཉེ་
ལམ་ཁམས་སྡེ་དགའི་ནང་རྩ་བ་གནས་
སྤངས་འོག་དཀའ་ངལ་འཕད་བཞེན་ཡོད་

གྱི་རིགས་རྩིས་ (DNA) བསྟར་རུབ་བྱས་
དང་བྱེད་བཞེན་ཡོད་པ་དང་། བོད་ནང་རྒྱ་
གཞུང་གིས་བོད་ཐུག་རྒྱུ་མཐུན་བཅའ་སྟོན་སྟོབ་
ཟུ་ཁག་གི་ནང་གཏན་སྟོན་བྱེད་དུ་འཇུག་གི་
ཡོད་ལ་བོད་ཐུག་ཆོའི་རང་གི་རིག་གཞུང་
དང་། ཆོས་ལུགས། དེ་བཞེན་ལོ་རྒྱུས་
སོགས་སྤྱོད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་འགྲོག་པ་མ་ཟད།
བོད་ཐུག་ཆོའི་སེམས་ཁམས་ནང་མིམ་
འཇུག་གིས་བོད་པའི་རོ་བོ་ནག་སུབ་གཏོང་
ཐབས་བྱེད་བཞེན་ཡོད་པ་སོགས་ད་ལྟའི་
བོད་ནང་གི་རྩ་བ་གནས་སྤངས་སྐོར་
གསུངས་གནང་སོང་།

གཙོ་བོར་བཟུང་བའི་ཐོག་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་
ནང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་རྟོག་རྟེན་གཏོང་
བཞེན་ཡོད་པར་འགན་འཁུལ་ཡོད་པ་བཟོ་
དགོས་པའི་སྐོར་གསུངས་པ་དང་སྐྱགས།
ཁོང་གིས་བོད་པའི་རིག་གཞུང་ནི་སྤྱི་རྒྱུ་རྟེན་
འཆི་མེད་ཞིག་མཉམ་གནས་བཅས་ཀྱི་རང་
བཞེན་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ནན་བརྟེན་གྱིས་
རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་རིག་གཞུང་ལ་སྤྱོད་དང་
རྒྱལ་སྐྱོར་བྱེད་དགོས་པ་ནན་བརྟེན་གནང་
སོང་།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མི་
རིགས་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཤིག་ཡིན་པའི་
ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། དཔལ་ལྷན་
ཚོགས་གཞོན་མཆོག་གིས་བོད་མི་རྣམས་
རྒྱ་ནག་ནང་གི་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཤིག་
མིན་པར་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐུག་པ་ཞིག་ཡིན་
པ་གསལ་བཤད་གནང་། གཞན་ཡང་གྲོས་
ཚོགས་འཐུས་མི་ཁོང་གིས་རྒྱ་ནག་གི་
བཅན་འཇུག་འོག་གི་བོད་ནང་གི་བོད་མི་
ཆོའི་མཐུན་ཆབ་གནང་དགོས་པའི་ནན་སྐུལ་
གནང་ཡོད།

སྤྱི་མགོན་ཆམ་པ་གྲོས་ཚོགས་
འཆོག་བཞེན་པའི་སྐབས་ཟུར་ཉན་དུ་ཐེབས་
པ་དང་། ཁོང་རྣམ་པར་གྲོས་ཚོགས་ནས་
དགའ་བསུ་གནང་ཡོད།

ལྷམ་སྤྱི་མ་རྒྱ་ ཞེ་ལི་རྩ་ཟེེེ་ ཐོན་
ཁུ་ཡིན་སྟེེེ་ ཟློ་ཐ་ཡིན་མཆོག་གི་ལོ་
༡༩༩༩ ལོར་སྤྱི་ཐག་གི་ཁྲིའི་ཀྱི་ཞེེེ་སྤྱི་

འཇར་མན་ནི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་ལྷམ་སྤྱི་མ་རྒྱ་ ཞེ་ལི་རྩ་ བེེ་ (Anna-Elisabeth) མཆོག་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ལ་ཐེབས་
སྐབས།

པའི་སྐོར་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རྒྱལ་
སྤྱིའི་ཁྲིམས་སྤྱིག་ཁག་ལ་ཆེས་མེད་རྟོག་རོལ་
བཏང་ནས་བོད་ནང་གི་བོད་མི་གྱིས་པ་ཚུན་

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཞོན་མཆོག་
གིས་འཇར་མན་ནི་མཆོན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་
ཆོས་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའི་དཔལ་འབྱོར་ཁེམན་

ཡུལ་ཁོངས་སུ་ཁྱེད་ཀྱི་ ལྷན་ཁྲིམས་ཁྲིམས་ལྟར་ གཞིན་སྒྲིག་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད་བྱ་སྒྲིག་ གསུམ་ཡོད་པ་རེད། ཨ་རྒྱ་ལགས་འཕྲིད་ རིམ་སློབ་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྗེས་ཉེས་སྒྲིག་ ནང་། ལུ་ཞིག་གོང་ཁྱེད་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཁྱེད་ཀྱི་ ལུགས་རིག་པའི་སློབ་གཉེར་གནང་སྟེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོ་དང་། ༡༩༩༥ ལོ་སོ་སོར་རྒྱ་ མན་རྒྱལ་ཡོངས་ཁྱེད་ཀྱི་ལུགས་རིག་པའི་ ཡིག་རྒྱལ་སྒྲ་མ་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་ལེགས་

སོན་དུ་བྱུང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༦ ལོ་ ༡༩༩༦ ལོ་ བར་ལོ་གསུམ་རིང་སྒྲིག་སྒྲིག་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ གནས་སྟོན་བྱས། ཁོང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོ་ ཉེས་སྒྲིག་གོང་ཁྱེད་དུ་ "ང་ཚོས་ཤེས་འདོད་ ཡོད།" ཅེས་པའི་མང་མོས་འོས་བསྐྱོར་ཞིག་ལ་ རྒྱལ་སྒྲིག་བྱས་ནས་བཟུང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ ལམ་དུ་བསྐྱོད་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོ་དང་མཐར་མན་རྒྱལ་དབང་མང་ གཞིའི་ཚོགས་པ་ (FDP) ཡི་ཚོགས་མིའི་

ཁོངས་སུ་ཁྱེད་ཀྱི་ ལྷན་ཁྲིམས་ཁྲིམས་ལྟར་ ༡༩༩༩ ལོ་དང་བར་མཐར་མན་ནིའི་ཉེས་ སྒྲིག་གོས་ཚོགས་ཀྱི་འཕུས་མི་ཡིན་ལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོ་དང་བར་མཐར་མན་རྒྱལ་དབང་མང་ མང་གཞི་ཚོགས་པའི་འཛིན་སྐྱོང་གི་མཐུན་ ཚོགས་ཚུང་གི་ཚོགས་མི་ཞིག་ཀྱང་རེད་ འདུག

སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བདུན་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་ གཞི་མཚོག་གི་ཚོགས་འདུ་མཇུག་བསྐྱེད་པའི་བཀའ་

༢༧། དེ་རིང་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་ མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གོས་ ཚོགས་ཚོགས་དུས་བདུན་པའི་མཇུག་ བསྐྱེད་པའི་དུས་ཚོད་ཆགས་བསྐྱེད་ཡོད། མཇུག་བསྐྱེད་པའི་གཏམ་བཤད་ནང་ནས་ པ་ཚོ་ཆང་མས་མཁུན་ཀྱི་རེད། ཚོགས་ གཞིའི་གོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་དང་འབྲེལ་ བའི་ཐོག་ནས་བྱུང་འབྲས་གསལ་བཤད་ཞུ་ རྒྱུ་ཡིན་པ་སྐད་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་། ཚོགས་གཞིའི་དེ་རིང་མཇུག་ བསྐྱེད་པའི་གཏམ་བཤད་འདི་རིང་པོ་ཞུ་རྒྱུ་ རྒྱ་སྒྲིག་གང་ཡང་མེད་ལ། བཀྱར་འོས་སྤྱི་ འཐུས་ནས་པའི་དགོངས་གཞི་ལའང་པལ་ ཆེར་ཡུན་རིང་པོ་ཆགས་ན་ཉོན་སྤང་གི་ནས་ པ་དེ་འབྲས་སྤྱོད་པའི་སྤྱི་བཤད་པ་མ་རེད། དེ་འབྲས་ ཡིན་དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཞུ་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད།

དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་བསྐྱེད་པའི་ ནང་དུ་གཞུང་འབྲེལ་ཕྱ་དན་གྱི་ལྷན་ཚོགས་ གོས་ཚོད་ཅིག་འབྱེད་ཡོད་རེད། དེ་ལ་དྲགས་ རྒྱ་སྒྲིག་བཟང་ལགས་སྤྱི་གཞིའི་ལས་པའི་རྗེས་ འབྲས་ཕྱ་དན་གྱི་ལྷན་ཚོགས་ཚོད་ཅིག་ འབྱེད་ཡོད་པ་རེད། ཅུ་བའི་ང་ཚོའི་གོས་ཚོད་ ནང་གསལ་བ་གཞིར་བཟུང་རེད། བོད་པ་ བཅོམ་བྱོལ་ལ་དང་པོ་འབྱོར་བ་ནས་བཟུང་། ཁོང་གིས་ལྷན་པ་གང་ཡོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་བོད་ མི་དང་། དེ་བཞིན་ལྷན་པ་མགོན་རིན་པོ་ ཆའི་དགོངས་གཞི། ང་ཚོའི་ཅུ་དོན་འཐབ་ ཅོད་ཀྱི་ཐོག་ལ་རམ་འདེགས་རྒྱུ་མ་ཆད་པ་ དེ་འབྲས་གནང་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན། དེ་ རིང་ང་ཚོས་ཕྱ་དན་གྱི་ལྷན་ཚོགས་ བཞག་པ་དེ་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་། ཁོང་གི་ནང་ མི་དང་འབྲེལ་ཡོད་ལ་དྲགས་མི་མང་ཆང་

མང་བསྐྱར་དུ་གཏུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ང་ཚོའི་ལས་རིམ་གལ་ ཆེ་བ་ཞིག་ནི་བོད་ནང་དུ་རྒྱ་དྲགས་ ལྷན་པ་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གཏུང་སེམས་ མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱི་གོས་ཚོད་དོན་ཆེན་བདུན་ ཞིག་འཛོག་སྤྱོད་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་བཏང་ བཞི་སྤྱོད་གི་ནས་པའི་ཐོག་ནས་དཔལ་ལྷན་ སྤྱི་སྤྱོད་མཚོག་གིས་སྐབས་དེ་དུས་ གསུངས་སོང་། དེ་ཡིན་དུས་གནས་ཆེད་དེ་ ཏོག་ཅམ་ཡག་ཏུ་གཏོང་དགོས་པ་དེ་ཚོགས་ གཞིའི་བསམ་སྒྲུབ་ནང་དུ་འདུང་དེ་ག་རང་བྱུང་། ཡར་ལངས་ཏེ་ཆང་མས་གསུང་བསྐྱེད་ན་ ཏག་ཏག་ཅིག་སྟོན་ཀྱི་མི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ མ་འོངས་པར་ང་ཚོས་ཏོག་ཅམ་ཡར་རྒྱས་ གཏོང་དགོས་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག

ཁྱུ་ཡིན། གང་ཡིན་ཞེན། ང་ཚོ་སྤྱི་འཐུས་
 རྣམ་པས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོག་ལ་དགོངས་ཚུལ་
 སྤངས་ཡག་ཤོས་འདི་རེད། དེ་མ་ཡིན་པའི་
 ང་ཚོའི་འཛིན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་དོན།
 སྤྱི་ཚོགས་བདེ་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་
 དོན་ཐོག་ལ་ཆགས་འཕྲོ་ཡི་འདུག ཆབ་སྲིད་
 ཀྱི་ཐོག་ནས་དགོངས་ཚུལ་སྤངས་པའི་སྤྲིངས་
 ཆ་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དེ་
 རིང་ང་ཚོས་ཁྱོས་ཆོད་དོན་ཆེན་བདུན་སྤྱི་
 མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གཏན་འབེབས་ཞུ་སྐབས་
 བྱུང་བ་རེད། མ་འོངས་པར་ང་ཚོས་དུས་
 ཆོད་དུས་ཆོད་ལ་སྟུན་སེང་ཞུ་ཆུ་ཡོང་གི་
 རེད་དེ། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་གནས་ཆད་ཡར་
 རྒྱས་གཏོང་སྐབས་རྒྱུར་དགོངས་པ་བཞེས་
 སྐབས་དགོས་ཆུ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་ཞུ་ཆུ་
 ཡིན།

དེ་བཞིན་དེ་རིང་ང་ཚོའི་ལས་ཉིན་
 མང་ཆེ་བ་དེ་ཅིས་ལོ་ ༢༠༡༩...༢༥ ལོའི་
 བོད་མིའི་སྤྱི་འཐུས་འཐུགས་ཀྱི་ལོ་འཁོར་ཕྱོད་
 ཅིས་ཆགས་ཡོད་རེད། ལོ་འཁོར་ཕྱོད་ཅིས་
 བྱང་དུ་གཙོ་བོ་ཁྱབ་ཁོངས་ལས་ཁུངས་ཁག་
 ནས་འབྲེལ་ཡོད་ལྷན་ཁང་ལ་སྤུལ་
 ཏེ། དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
 འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་འཁུགས་ལ་ཅིས་ལོ་ ༢༠༡༩...
 ༢༥ ལོའི་ཕྱོད་ཅིས་ཐོག་བཀའ་འཁུགས་ནང་
 དུ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་ཞིབ་འཇུག་དང་རྒྱབ་
 གཉེར་གནང་། ཁྱོས་ཚོགས་ལ་འང་དངོས་སུ་
 ཕྱོད་ཅིས་ཆོད་དཔག་འཆར་ཅིས་ཚོགས་
 རྒྱུར་བཅུགས་ཏེ། དེའི་ཐོག་ནས་ནང་སྤྲིད་

སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཁྱོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་བདུན་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་
 རྣམས་ལྷན་འཕུལ་མཆོག་གིས་ཚོགས་འདུ་མཇུག་བསྐྱོམས་གསུང་བཤད་གནང་སྐབས།

ལས་ཁུངས་ཀྱི་རྒྱར་བཀོལ་དང་། དེ་བཞིན་
 འཕྲོད་བསྟེན་ཁྱབ་ཁོངས་ཀྱི་སྤྲེ་ཆེན་གཅིག་
 ཅུམ་ལ་གཙོག་ཆ་མ་གཏོགས། བཀའ་འཁུགས་
 གིས་ཐོག་མར་རྒྱབ་གཉེར་གང་གནང་བ་
 དེར་ཁྱོས་ཚོགས་ནས་ཉིན་སྐོར་ས་ཡ་
 ༣༣༣༡ ལྷག་ཅུམ་ཞིག་ང་ཚོས་གཏན་
 འབེབས་ཞུ་སྐབས་བྱུང་ཡོད་ཞུ་ཆུ་ཡིན། ང་
 ཚོས་གཏན་འབེབས་ཞུ་སྐབས་ཅུམ་གྱིས་
 འཕྲིག་གི་ཡོད་པ་རེད། ལས་འཆར་དེ་གཞི་
 རྣམ་འགོ་འཇུགས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
 དཔལ་ལྷན་བཀའ་ཁྲོན་རྣམ་པའི་ངོས་ནས་
 གྲངས་ལས་འཆར་གྱི་འཆར་གཞི་དང་། སྤྲིད་
 བྱས་དེ་འདྲའི་གཞི་འདིར་གྱི་ཡོད་རེད། གཙོ་
 བོ་ཕྱག་ལས་གནང་མཁན་དེ་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཞུ་
 ལས་ཁྱེད་རྣམ་པ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
 ཆང་མས་ཕྱག་ལས་རྒྱར་ཐག་གནང་གི་རེད་
 ལ། དཔལ་འབྱོར་གཏོང་དགོས་ངེས་དང་།
 བསྐྱོར་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་ལས་གཞི་

གང་ཡིན་རྒྱུར་དོན་ལ་སྤྲོན་པ་ཞིག་ཡོང་སྐབས་
 རྒྱུར་འབད་བཅོན་ཞུ་དགོས་པ་རེད་ཞུ་ཆུ་
 ཡིན། ང་ཚོའི་ཁྱོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་ཉིན་མང་
 ཆེ་བ་ཕྱོད་ཅིས་ཀྱི་ཐོག་ལ་བཏང་བ་རེད།
 དེ་བཞིན་ཁྱིམ་ས་བཅོའི་ལས་དོན་
 བཅན་གྱི་ལོ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་མཆོན་
 པའི་སྤྱི་གཞི་ཁག་བདུན་ཅུམ་ལ་ང་ཚོས་
 བསྐྱར་བཅོས་བྱེད་སྐབས་ཡོད་པ་རེད། དེ་རིང་
 ཕྱོགས་ཡོངས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོའི་བསམ་སྒྲུབ་
 བྱང་ལ་བཀའ་ངོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་སྤྱི་ག་
 གཞིའི་ནང་གི་བརྗོད་པ་དང་པོ་རེད། བརྗོད་
 པ་གཉིས་པར་ཐེབས་ཕྱོགས་རེད། དེ་ཚོའི་
 ཐོག་ལ་ཏོག་ཅུམ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡག་
 བོ་བྱུང་སོང་བསམ་གྱི་ཡོད། དེར་བརྟེན་མ་
 འོངས་པར་ཡིན་ནའང་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་
 ཐེབས་སྐབས་དགོས་ཆུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་
 འདུག ང་ཚོས་གཏན་འབེབས་བྱུང་སྐབས་
 ཁག་གི་ནང་ནས་ང་ཚོར་བར་སྐབས་ཤིག་

བཅན་ཕྱོད་པོ་དེ་མིའི་སྤྲིག་འཇུག་ས་ལ་
 དཀའ་ངལ་འབྱུང་བའི་དཀའ་ངལ་ཆ་ཆར་
 སེལ་ཐེར་ན་ཉག་ཉག་བསྐྱད་ཀྱི་ཡོད་མེད་མི་
 ཤེས་ཏེ། དཀའ་ངལ་མང་ཆེ་བ་སེལ་སྐབས་
 བྱུང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་རིང་ང་ཚོའི་
 གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བྱས་རྗེས་ཐེར་
 བའང་མི་འདུག གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་གཞི་
 གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་གྲུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད་ཞུ་རྒྱུ་
 ཡིན། དེ་ཡོང་བར་རྒྱ་གཙོ་པོ་གཅིག་ནི་
 ཁྲིམས་སྤྲིག་བསྐྱར་ཞིབ་ཚོགས་ཚུང་གི་
 ཚོགས་གཙོ་རེད། དྲུང་ཆེ་རེད། ཚོགས་མི་
 རྣམ་པས་སྤྱོད་ལས་མང་པོ་ཞིག་སྒྲོན་ཡོད་པ་
 རེད། དེའི་ཐོག་ནས་སྤྲོད་ཐོ་འབྱོར་བ་དང་
 འཆར་ཐོག་འབྱོར་བ། བཀྲར་འོས་སྤྱི་འཐུས་
 རྣམ་པ་རེད། འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གིས་
 བཟོ་བཅོས་ཁྲིམས་འཆར་འཁུར་བ་རེད།
 ཕྱོགས་ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡག་པོ་བྱུང་། དེ་
 ཡིན་དུས་འབྲེལ་ཡོད་རྣམ་པ་ཆང་མར་
 ཚོགས་གཙོའི་ངོས་ནས་ཕྱགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་
 ཡིན།

ང་ཚོའི་ལས་རིམ་གཅིག་ནི་འདས་
 ལོ་ ༢༠ རྒྱུ་ལ་དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ཀྱི་
 བོད་མིའི་སྤྲིག་འཇུག་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་
 གནས་བབ་སྤྲོད་ཐོ་ཞིག་བཀའ་ཤག་བརྒྱུད་
 ཐེབས་པ་རེད། དེའི་ཐོག་ནས་བཀྲར་འོས་སྤྱི་
 འཐུས་རྣམ་པས་དེ་ཕྱགས་པན་གསོས་པོ་
 འདུག་ཅེས་དགོངས་ཚུལ་མང་པོ་གསུངས་
 གནང་སོང་། དེ་ཡིན་དུས་དེ་འབྲེལ་ཐོག་ནས་
 མ་འོངས་པར་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་བབ་

ཐོག་ལ་ཕྱགས་སྤང་གནང་བ་ཡིན་ན། ཆང་
 མ་མཁུན་ཐུབ་རྒྱུའི་གནས་བབ་ཅིག་ཆགས་
 ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་ཞུ་རྒྱུ་
 ཡིན།

དེ་བཞིན་ང་ཚོས་གྲོས་ཚད་ཁག་
 ཅིག་འཛིག་སྐབས་བྱུང་ཡོད་རེད། ད་ལྟ་
 དུལ་ཆག་ཡང་གི་དུས་ཚོད་པར་འགྲུངས་
 ཞུ་རྒྱུ་འདི། དེའི་ཐོག་ནས་ཁ་སང་ང་ཚོ་
 བཀྲར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་རེད། འཛིན་
 སྐྱོང་ཐོག་ནས་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཕྱགས་སྤང་
 གནང་དགོས་པ་དང་མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཆ་
 ཤས་བཞེས་དགོས་པ། དཔལ་འབྱོར་ལས་
 ཁུངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཕྱག་ལས་གནང་ཕྱོགས་
 དེ་ཆོ་ཆགས་ཚུད་པོ་དང་། དེར་དེལ་
 བསྐྱགས་ཕྱགས་ཆེན་པོ་གནང་དགོས་པའི་
 དགོངས་ཚུལ་གསུངས་སོང་། དེ་འདྲ་ཡོང་བ་
 ལ་ཚོགས་གཙོའི་ངོས་ནས་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་
 ཡོད། གྲོས་ཚོད་གཅིག་ནི་མང་ཚོགས་ཅིས་
 ཁྲའི་ཚོགས་ཚུང་སྐབས་བཅུ་གཉིས་པ་བསྐྱོ་
 གཞག་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད། ད་ལྟ་ང་ཚོས་གྲོས་
 ཚོད་བཞག་མ་ཐག་པ་འདི་རེད། གྲོས་ཚོད་
 གཅིག་འདི་སྤྲིག་གཞི་བསྐྱར་བཅོས། ང་ཚོས་
 བརྗོད་པ་དང་པོ་ཐོག་པའི་རྗེས་སུ་ཁྲིམས་
 སྤྲིག་དེར་བསྐྱར་བཅོས་དགོས་པའི་ཐོག་
 རྣམ་ཚོགས་ཚུང་ལ་གཏོང་སྐབས་ན་ཡག་པོ་
 འདུག་ཐེར་བ་འདི་ཆེད་འཇུགས་བྱེད་དགོས་
 པའི་ཚོགས་ཚུང་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད།
 དེ་ཡིན་དུས་གྲོས་ཚོད་ཁག་དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་
 ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ལ་མ་འོངས་པར་

ཕྱགས་པན་གསོས་པའི་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
 དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་སྤྲོད་
 ཅིས་གནས་བབ་ལ་གང་ལ་གང་འཆར་
 འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐོག་ནས་ལས་དོན་བྱེད་
 ཕྱོགས་ལ་དགོངས་ཚུལ་འབུལ་རྒྱ། ལྷན་
 ཁང་ཁག་གིས་གསལ་བཤད་ལན་འདེབས་
 གནང་རྒྱུ། འདི་བརྒྱུད་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ནང་
 ལ་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་གཙང་མ་ཆགས་
 ཐུབ་རྒྱུ། དེ་འབྲེལ་ཐོག་ནས་ཁ་གསལ་པོ་
 མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་རེད་བསམ་ཀྱི་འདུག
 དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་སྤྲོད་ཅིས་དེ་ཡང་ཆགས་
 ཚུད་ཡག་པོ་ཞིག་གཏན་འཁེབས་ཞུ་སྐབས་
 བྱུང་སོང་། དེ་གཙོ་པོ་ནི་ང་ཚོའི་དཔལ་འབྱོར་
 ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྤྲོད་ཅིས་སྤྲོད་ཆེན་རེད། དེ་
 བཞིན་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཆེད་
 འཇུགས་གནང་བའི་སྤྲོད་ཅིས་ཆེད་དཔག་
 འཆར་ཅིས་ཚོགས་ཚུང་གི་ཚོགས་གཙོ་དང་
 ཚོགས་དྲུང་རེད། ཚོགས་མི་རྣམ་པ་ཆང་
 མས་འགན་འཁུར་དྲུང་ཐག་གནང་ནས་སྤྲོད་
 ཐོ་འབྱོར་ཐུབ་པ་བཅས་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་།
 དེར་ཚོགས་གཙོས་ཕྱགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
 སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་
 ཕྱོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་པོ་གཉིས་དང་བྱེད་ཀ་
 རྩོགས་ཆར་བ་རེད། ལོ་གཉིས་དང་བྱེད་ཀ་
 ཡོང་རྒྱུ་བསྐྱད་པ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དེའི་
 རྒྱུ་ལ་ང་ཚོའི་ས་བགོས་ཕྱོགས་བསྐྱོད་དེ་
 འགྱུར་བ་འབྲོ་ཡི་རེད། མི་རིང་བར་ང་ཚོས་
 མཆན་ཐོ་འགྱུར་བ་གཏོང་བའི་ཐོག་ནས་ས་
 བགོས་ཕྱོགས་བསྐྱོད་ཐེབས་རྒྱུ་དེ་འདྲ་ཡོང་

གི་རེད། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་སྤྱི་
 འཕུས་སྒྲིབ་ཀྱི་གོ་སྐབས་ཚོད་གཅིག་བསྐྱམས་
 ཡོད་པ་རེད། གོ་སྐབས་ཚོད་དེ་ཕྱིན་ཡོད་མ་རེད།
 ཡིན་ནའང་། དེའི་ཐོག་ནས་གནས་ཚུལ་མང་
 པོ་ཞིག་སྒྲེང་སྒྲོང་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། བཀྱར་
 འོས་སྤྱི་འཕུས་ཚུལ་པའི་དགོངས་པ་བཞེས་
 གྲོགས་རེད། དེ་བཞིན་རྒྱ་ཆའི་མང་ཚོགས་
 ཀྱི་ཐོག་ནས་དགོངས་པ་བཞེས་གྲོགས་རེད།
 གཙོ་བོ་ར་ཆོའི་བརྒྱུད་ལམ་འདི་གོ་སྐབས་ཚོད་
 གཅིག་གི་དགོངས་དོན་གྱི་ཐོག་ནས་ཐེབས་
 ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ས་གནས་མང་
 ཚོགས་དང་འཛིན་སྐྱོང་། དེ་བཞིན་ར་ཆོའི་
 སྤྱིག་འཛུགས་དབར་ལ་འབྲེལ་ལམ་གཅིག་
 རེད། དེ་བཞིན་བོད་མི་གནས་ལུལ་ག་པར་
 ཡིན་ནའང་། དེའི་གནས་བབ་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་
 དང་། འཕྲོད་བསྟེན། དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་
 བབ་དེ་ཆོའི་ཐོག་ལ་ཉམས་ཆགས་ཀྱི་ཕྱིན་
 འདུག དེ་བཞིན་གཞིས་ཆགས་སྤྱི་བཏུན་
 ཐོག་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུ་དང་། མི་མང་གི་
 བདེ་སྤྱད་དེ་ཆོག་སྤྱོད་རྒྱུ་ དེ་ནང་བཞིན་ར་
 ཆོ་གྲོས་ཚོགས་རེད། འཛིན་སྐྱོང་རེད། ཆབ་
 སྤྱིད་ཀྱི་འགྲོ་སྤྱངས་རེད། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆབ་
 སྤྱིད་ཀྱི་གནས་བབ་རེད། སྤྱི་ཚོར་ལགོ་ར་
 ལ་སྤྱོད་པ་མགོ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མཛད་པ་
 འཕྲིན་ལས་རེད། དེ་ཆོ་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་
 ལ་གོ་བསྐྱོན་བྱ་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་
 ཆགས་ཀྱི་འདུག སྤྱི་ཚོགས་འབྲེལ་ཐོག་
 གནས་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་བཟོ་ཡི་འདུག
 མིན་པ་ཡིན་པ་བཟོས། ཡིན་པ་མིན་པ་

བཟོས་པའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ལོ་རྒྱུང་
 བ་མང་བ་ཞིག་གིས་དོ་སྣང་བྱས་ན་གང་ལ་
 གང་འཆོམ་གསལ་པོ་རྟོགས་སྤྱད་ཀྱི་ཡོད་ན་
 མ་གཏོགས། ལོ་ཆེ་བ་དགུང་ལོ་བཅུ་པ་
 ཆོས་དེ་ཆོར་ཐུགས་སྤྱང་ཞེས་གཞི་གི་མ་
 རེད། དེ་ཡིན་དུས་གང་བཤད་པ་དེ་ལ་ཆ་
 འཛིན་བྱས་ཏེ་མཆོམས་རེ་མེས་པམ་པ་དེ་
 འབྲེལ་ཡོད་མི་སྤྱིད་པ་རེད་མི་འདུག དེ་ཡིན་
 དུས་ར་ཆོའི་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་བརྒྱུད་ལམ་
 འདིའི་ཐོག་ནས་ཚུལ་པ་ཆོས་དོགས་འདི་ཡིན་
 ནའང་འབྲ། བསམ་ཚུལ་ཡིན་ནའང་འབྲ་
 གསུང་ཆོག་གི་ཡོད་པ་རེད། མར་གསུང་རྒྱ་
 གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོད་ལྷན་ཞིག་ལ་རོས་འཛིན་
 རྒྱས་ན་མ་འགྲིག་པ་ཡོད་མ་རེད་བསམ་གྱི་
 འདུག དེ་ཆོགས་གཙོ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་
 ཐོག་ནས་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་
 རྒྱ་ཆའི་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་མ་འོངས་
 བར་ལས་དོན་དེ་ཆོགས་ཆུང་པོ་ཡོད་ཐུབ་
 རྒྱུར་མ་ཐུན་འཕྱར་གནང་ཐུབ་དགོས་པ་དེ་
 གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག་ལྟ་རྒྱ་ཡིན།
 དེ་བཞིན་གོ་སྐབས་ཚོགས་ཀྱིས་ལུ་
 རོབ་གྲོགས་ལ་གཙོ་བོ་ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་ལྷ་
 གཏུག་ལས་འགྲུལ་ཏོག་ཅམ་ཤུགས་ཆེ་
 ཅམ་ཞིག་སྤེལ་ཐུབ་རྒྱུར་བསམ་སྒྲོག་གཏོང་གི་
 ཡོད། ཉེ་ཆར་ཆོགས་གཙོ་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་
 དོན་རྒྱུ་སྐྱོར་ཆོགས་ཆེན་ཐོག་ལ་བཅར་
 དུས་འབྲེལ་ཡོད་ལུ་རོབ་ཀྱི་སྤྱི་ཆབ་དོན་
 གཙོད་ཁག་མཉམ་དུ་ར་ཆོ་ཆོགས་འདུ་
 འཆོག་རྒྱ་དེ་འབྲ་བྱུང་། དེ་ཡིན་དུས་ལས་

འཆར་དེ་ཆོ་རིམ་པས་བསྐྱེད་ཀྱི་རེད་ལྟ་རྒྱ་
 ཡིན།
 དེ་བཞིན་གནས་ལུལ་རྒྱ་གར་
 གཞུང་གི་དེ་ལོ་ལོ་འདིའི་ནང་འོས་བསྐྱེད་
 འཛུགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཕྱི་ཟླ་ ༤ པའི་ཐེངས་
 སུ་འོས་བསྐྱེད་ཆར་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། འོས་
 བསྐྱེད་ཆར་བའི་ཐེངས་སུ་ར་ཆོའི་ལྷ་གཏུགས་
 ཀྱི་ལས་འགྲུལ་རྒྱ་ཆེ་ཅམ་སྤེལ་དགོས་
 ཆགས་ཀྱི་རེད། གཅིག་ནས་གོ་སྐབས་ཚོགས་
 ནང་དུ་གོ་སྐབས་ཚོགས་བོད་དོན་རྒྱུ་སྐྱོར་
 ཆོགས་པ་སྤྱར་གསོ་བྱེད་ཐུབ་དགོས་ཀྱི་
 ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་ཆོའི་ཐོག་ལ་
 རིམ་པས་རྒྱུན་ལས་ནང་དུ་གོ་བསྐྱེད་ཡོད་
 གི་རེད། གྲོགས་བཞུགས་སྤྱི་འཕུས་ཚུལ་པ་
 དེ་འབྲེལ་ཐོག་ཐེབས་དགོས་པའི་གནས་
 སྤྱངས་ཆགས་པ་ཡིན་ན། དེ་ཆོའི་ཐོག་ལ་
 ཐེབས་ཐུབ་རྒྱུར་དགོངས་པ་བཞེས་ཐུབ་
 དགོས་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ལྟ་རྒྱ་ཡིན།
 གཙོ་བོ་འདི་བོད་མིའི་སྤྱིག་
 འཛུགས་ལ་འགན་དབང་བསྐྱར་བ་དེ་དུས་
 རྒྱུན་དུ་ནས་ངས་ལྟ་ཡི་ཡོད། བཅན་གྲོལ་
 བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་དུ་བོད་དོན་
 བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་དང་། དེ་བཞིན་
 ར་ཆོའི་བཅན་གྲོལ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་དོན་གྱི་
 ཐོག་ལ་རེད། ལྷག་པར་དུ་གཞིས་ལུས་བོད་
 མི་ཆོའི་དཀའ་ངལ་ལས་སྐྱོབ་ཐུབ་རྒྱུའི་སྤྱིད་
 བྱས་དང་ལས་འཆར་དེ་འབྲ་བཟོ་དགོས་རྒྱ་
 བེ་བཅན་གྲོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་
 བསྐྱར་བའི་འགན་དབང་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་

བ་རེད། ང་ཚོའི་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་འགན་རེད།
 གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བསམ་སྒྲུབ་འདིར་
 གཞི་བཞག་ནས་ཕྱག་ལས་གནང་གི་ཡོད་
 རེད། ང་ཚོས་ཚགས་ཚུད་དུ་གཏོང་རྒྱ་དང་
 རྩས་བ་དང་ལྷན་བ་ཡོང་ཐུབ་རྒྱར་ག་རེ་
 འདུག དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོའི་ལས་འཆར་
 འགོ་བཞེན་བ་རེད། མ་འོངས་པར་ལས་
 འཆར་ཡོང་རྒྱ་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་དགོངས་
 བ་བཞེས་དགོས་རྒྱ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་
 བསམ་གྱི་འདུག དེ་འབྲེལ་ཐོག་ལ་རྒྱ་ནག་
 གཞུང་གི་ཐོག་ནས་ཐོད་ནང་ལ་སྲིད་བྱས་
 རིམ་པས་འདིར་གི་ཡོད་བ་རེད། ཐོད་ནང་གི་
 ཐོད་མི་ཅུ་མ་མ་རེད། དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་
 པའི་ཕྱི་སྡེ་ཐོད་མིའི་ཐོག་ལ་འཇར་དམ་
 བསྐྱུགས་དང་བསྐྱུག་གཅེར་ཡོང་རྒྱའི་སྲིད་
 བྱས་སྐབས་ཡོད་བ་རེད། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་
 རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལ་དེའི་ཐོག་ལ་
 གཏུམ་བཤད་གནང་མཁན་མང་པོ་ཞིག་ཐོན་
 ཆར་བ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོའི་དོས་ནས་
 དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས་རྒྱ་
 དང་། ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དུས་རྒྱ་ནག་གཞུང་
 གི་སྲིད་བྱས་ག་རེ་ཡིན་ནའང་ཐོད་ཀྱི་ཐོག་ལ་
 འཛིན་པའི་སྲིད་བྱས་མང་པོ་ཞིག་ལས་
 རྒྱུངས་བྱུང་མེད་བ་ཏུ་ཅང་གསལ་པོ་ཆགས་
 ཡོང་གི་འདུག བྲག་གཞོན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་མར་
 ལུ་མ་མུད་དེ་འགོ་བ་ཅུ་མ་རེད་མ་གཏོགས།
 འོན་ཏེ་གི་ཐོག་ནས་ལས་རྒྱུངས་མེད་པའི་
 གནས་བབ་མང་པོ་ཆགས་ཀྱི་འདུག དེ་ཡིན་
 དུས་ཐོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་། གཙོ་པོ་

སྤྱི་ཁོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་
 མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་རེད། ང་རང་ཚོའི་ད་
 ལྱའི་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་འཇུགས་འདི་
 མང་གཙོ་ཆད་དང་ལྷན་པའི་སྤྱོད་ནས་འགོ་ཡི་
 ཡོད་བ་རེད། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དོས་
 བས་ང་ཚོར་རྒྱུ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་ཚོས་མང་
 གཙོའི་སྤྱི་ཚོགས་འཇུགས་ཤིག་ལ་དོས་འཛིན་
 བྱས་ཏེ་འགོ་ཡི་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་རྒྱ་
 ནག་གི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་ང་རང་ཚོའི་
 སྤྱི་ཚོགས་འཇུགས་འདི་དང་། སྤྱི་ཁོར་ལ་གོང་ས་
 ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དགོངས་
 གཞི་གཞིར་བཟུང་སྤྱོད་པས་ཕན་ཚུན་གཉིས་
 ཀ་ཡིད་ཆེས་སྐྱབས་ཐུབ་པའི་ཁོར་ཕྱག་ཅིག་
 བཟོ་ཐུབ་དགོས་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་
 འདུག དེ་མ་གཏོགས་ཐོད་ནང་དུ་བཟང་
 སྤྱོད་ཀྱི་འཁྱུར་བ་མ་ཕྱིན་གྱི་བར་དུ། ཕྱི་
 ལ་ང་ཚོས་རྒྱ་མིར་རེ་བ་འདྲ་བརྒྱབ་བསྐྱད་
 བ། དེ་རེ་བ་སྤྱོད་ཟད་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དེ་
 ཡིན་དུས་སྤྱོད་ཀྱི་ཆར་མ་ནས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་
 དགོངས་པ་བཞེས་སྤྱོད་ཀྱི་འདི་དེ་འབྲེལ་ཞིག་
 གནང་ཐུབ་དགོས་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་
 འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
 དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་གྲོས་ཚོགས་
 ཚོགས་དུས་བདུན་པའི་ཐོག་ལ་ཚོགས་དུང་
 ལས་ཁུངས་རེད། དེ་བཞིན་བདེ་སྐྱེད་ལས་
 ཁུངས་རེད། ལས་རིམ་གསར་ཤོག་པབ་
 མཁན་ང་ཚོའི་ལྷན་ཁང་ཁག་གི་ལས་བྱེད་
 རྣམ་པ་རེད། དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ཀྱི་
 སྡོན་ཆེས་སྤྱོད་ཆེན་རེད། ལྷན་སྲིད་ལས་ཁུངས་

ཀྱི་ས་ཁང་གི་སྤྱི་ཚོགས་བཟོ་ལས་བྱེད་རེད། དེ་
 བཞིན་ཕྱི་དེལ་སྤྱི་བརྒྱན་སྤྱོད་ཆེན་གྱིས་ང་ཚོའི་
 གྲོས་ཚོགས་ཐད་གཏོང་གནང་མཁན་འབྲེལ་
 ཡོད་ཆར་མང། དེ་རིང་གི་གྲོས་ཚོགས་འདི་
 ཐོག་མར་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ཀྱི་བསམ་སྒྲུབ་
 ལ་ལས་རིམ་གང་བར་བསྐྱེགས་པ་དེ་
 ཚགས་ཚུད་པོ། འོན་ཏེ་དང་ལྷན་བ་ཡག་པོ་
 ཞིག་བྱུང་སོང་། དེ་ཡིན་དུས་འབྲེལ་ཡོད་
 ཆར་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཞིག་དང་།
 དཔལ་ལྷན་སྲིད་སྐྱོང་གཙོས་པའི་འཛིན་སྐྱོང་
 བཀའ་སྐྱོན་རྣམ་པ་རེད། དེ་བཞིན་བཀྱར་
 འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ཆར་མས་ལས་རིམ་
 ཆར་མའི་ཐོག་ལ་ཆ་ཤས་བཞེས། འགན་
 འཁུར་བཞེས་ནས་ང་ཚོའི་ལས་རིམ་འདི་
 འོན་ཏེ་དང་ལྷན་བ་ཚགས་ཚུད་པོ་ཡག་པོ་ཞིག་
 བྱུང་སོང་བསམ་གྱི་ཡོད། དེ་ཡིན་དུས་
 འབྲེལ་ཡོད་ཆར་མར་བསྐྱར་དུ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་
 ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
 གྲོས་ཚོགས་འདི་གོལ་བ་ནས་ལྷ་
 བ་དུག་རྗེས་ང་ཚོ་བསྐྱར་དུ་ལྷན་འཛོམས་
 ཡོང་གི་ཡོད་བ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ཆར་མ་སྤྱི་
 གཟུགས་བདེ་ཐང་གི་ཐོག་ནས་སྤྱི་པའི་ལས་
 འོན་ཐོག་ལ་ཞུགས་ཐུབ་པའི་སྤྱོད་ལམ་ཞུ་
 རྒྱུ་ཡིན།
 མཐའ་དོན། སྤྱི་ཁོར་ལ་གོང་ས་
 ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་སྤྱོད་ཆེ་
 ལ་ཞབས་བད་བསྐྱེད་བརྒྱར་བརྒྱན་ཅིང་།
 ཐོད་དོན་བདེན་མཐའ་སྤྱར་དུ་གསལ་བའི་
 སྤྱོད་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

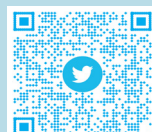

བོད་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁབ་ཆེན་པོའི་མངའ་རིས་སུ་གཏོགས་པ་ཤར་ཕྱོགས་མདོ་སྟོད་སྤངས་ཁུལ་དུ་འདོད་རྩམས་ཅན་གྱི་ཕྱི་རྒྱལ་བཅན་འཛུལ་བས་བྲག་
ཤུགས་ཉིན་བཞིན་རེ་ཆེ་རེ་ཆེར་གཏོང་བ་དང་དུས་མཚུངས་བོད་ལྗོངས་ལྷ་མི་ཡོངས་ཀྱི་རེ་མོས་བསྐྱོག་ཏུ་མ་བརྟལ་བར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་འགན་
ཁུར་ངོས་རང་ལ་བབས་པ་ནས་བཟུང་ཆབ་འབངས་ནམས་ཆོས་འབྱོར་བདེ་དགའི་དཔལ་ལ་རྟག་ཏུ་སྦྱོད་པའི་ཐབས་ཚུལ་གང་ཡོང་བའི་སྤྱི་ལོ་ནས་
སྤྱི་ལོ་སྟོད་སྤངས་ལས་དོན་སྦྱོང་རྟོགས་ཅུང་ཟད་བྱུང་བའི་སྐབས་དེར་རང་རེས་བོད་གཞུང་གི་གནས་སྟངས་ལའང་དེད་དུས་ལོ་རབས་ཉི་ཤུ་བའི་འཛམ་
སྤྱི་གི་འགོ་ལྷགས་ལ་གཞིགས་པའི་བསྐྱར་བཀོད་དགོས་ངེས་བཏང་སྟེ་འདེམས་བསྐྱོས་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ནས་གཞུང་གི་ལས་དོན་འཛིན་སྦྱོང་ཐོག་ཐེ་
བྱས་དབང་འཛིན་ཏུས་ཤུགས་ཐོན་པ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུར་ཐག་བཅད་ཟིན་པ་ཡིན།

(འདོན་ཐེངས་རྗེས་མ་ནས་སྤྱི་ལོ་སྟོད་སྤངས་ལོ་མའི་སྤྱི་འཐུས་ནས་པའི་མཉམ་བསྐྱོན་འབྲེལ་བར་རིམ་བཞིན་འཛོགས་རྒྱུ།)

བོད་མི་མང་མྱེ་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཁག་གཤམ་གསལ་དུ་ཆོག་སྐྱོན་གཟིགས་གནང་ཡོང་བ་ལྟུ།

For More Information about Tibetan Parliament-in-Exile, follow our website,
Facebook, Instagram and Twitter using QR codes below

Tibetan Parliament-in-Exile
CTA, Gangchen Kyishong
Dharamshala -176215
Distt: Kangra, H.P. India
Tel: +91-1892-222481
Email: tpieadmin@tibet.net
chithu@tibet.net